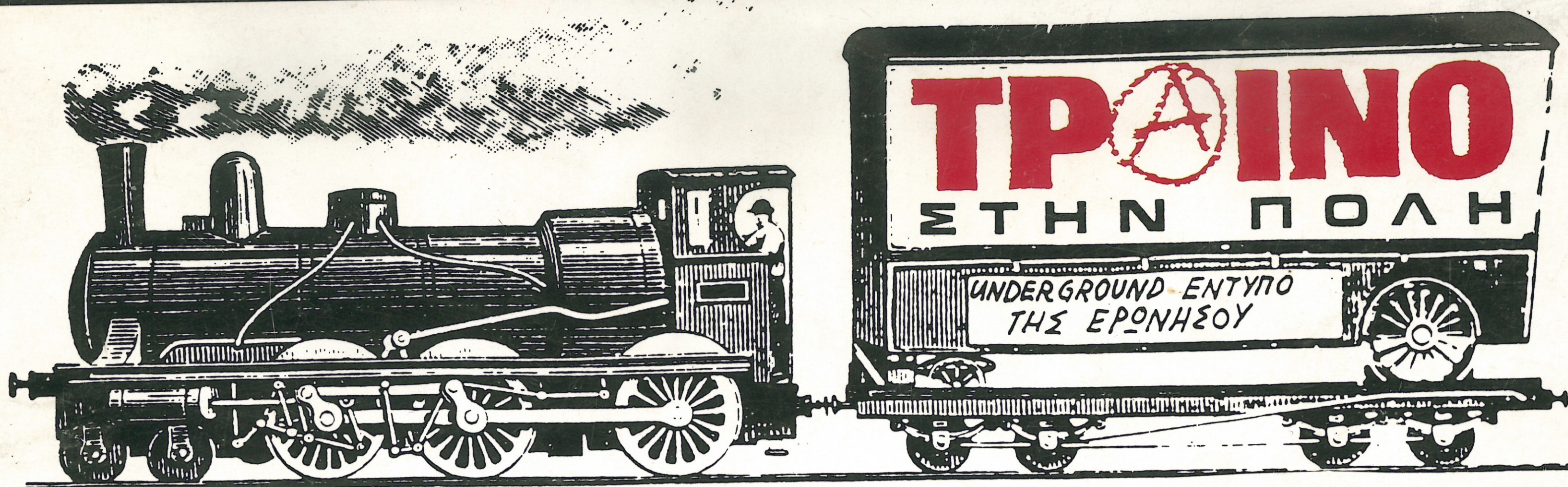

ΒΑΓΟΝΙ: 11 - ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ: £3.00 1994 ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΜΕΣΟΥ

Ποιός θα ρωτήσει τη μπαταρία αν θα
πεθάνει απόψε στο ξυπνητήρι;
Οι μπαταρίες πεθαίνουν το χάραμα.
Οι μπαταρίες πεθαίνουν την ώρα που
τις χρειάζεσαι.
Οι μπαταρίες τελειώνουν, χάνονται,
σταματάνε
το ξυπνητήρι τους έχει πια φθαρεί.
Το καλύτερο ξύπνημα
είναι όταν η μπαταρία τους έχει
φτάσει στην παρακμή της.
Όταν γεράσει.
Όταν τελειώσει όλη σχεδόν η
ενέργεια της.
Οι μπαταρίες δεν παίρνουν σύνταξη
καμιά μπαταρία δεν πήρε μέχρι τώρα
οι μπαταρίες δεν έχουν δικαιώματα
καμιά μπαταρία απ' όσες γνώρισα
δεν δικαιώθηκε ακόμη για την
προσφορά της.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: δεν υπάρχει

ΣΥΝΤΟΝΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ: Αντρέας Παναγιώτου. (Αρ. Φ. Ν876)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Τ.Θ. 7349 Λεμεσός, Κύπρος (Ανατολικά της Μεσογείου)

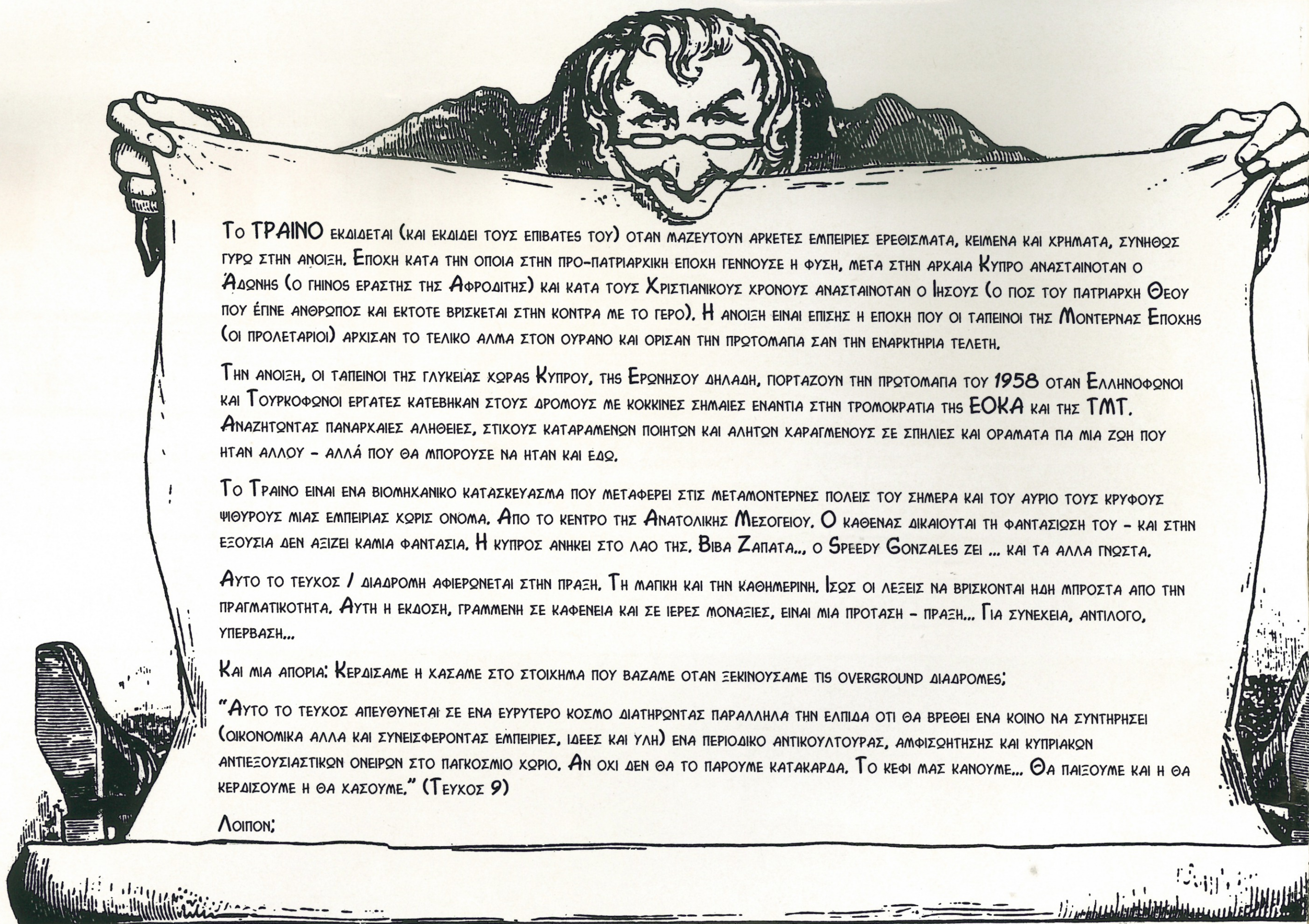
ΤΕΥΧΟΣ 11

1994

ΤΙΜΗ (κόστος παραγωγής)

διαδρομής: £ 3.00

Τυπογραφεία **Άριστος Φιλής Λτδ.**
Θράκης 8, Τ.Κ.3200, Λεμεσός
Τηλ.: 357-5-362691, Φαξ: 357-5-362125

ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ (ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΕΙ ΤΟΥΣ ΕΠΙΒΑΤΕΣ ΤΟΥ) ΟΤΑΝ ΜΑΖΕΥΤΟΥΝ ΑΡΚΕΤΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ, ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑ, ΣΥΝΗΘΩΣ ΓΥΡΩ ΣΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ. ΕΠΟΧΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟ-ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΠΟΧΗ ΓΕΝΝΟΥΣΕ Η ΦΥΣΗ, ΜΕΤΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΥΠΡΟ ΑΝΑΣΤΑΙΝΟΤΑΝ Ο ΆΔΩΝΗΣ (Ο ΓΗΙΝΟΣ ΕΡΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ) ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΑΝΑΣΤΑΙΝΟΤΑΝ Ο ΙΗΣΟΥΣ (Ο ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΘΕΟΥ ΠΟΥ ΈΓΙΝΕ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΤΕ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΝΤΡΑ ΜΕ ΤΟ ΓΕΡΟ). Η ΑΝΟΙΞΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΗΣ Η ΕΠΟΧΗ ΠΟΥ ΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΤΗΣ ΜΟΝΤΕΡΝΑΣ ΕΠΟΧΗΣ (ΟΙ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ) ΑΡΧΙΣΑΝ ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΑΛΜΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΙΣΑΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ ΣΑΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΤΕΛΕΤΗ.

ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ, ΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΤΗΣ ΓΛΥΚΕΙΑΣ ΧΩΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΤΗΣ ΕΡΩΝΗΣΟΥ ΔΗΛΑΔΗ, ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ ΤΟΥ 1958 ΟΤΑΝ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΙ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΦΩΝΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΤΕΒΗΚΑΝ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΜΕ ΚΟΚΚΙΝΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΜΤ. ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΠΑΝΑΡΧΑΙΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ, ΣΤΙΧΟΥΣ ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΗΤΩΝ ΧΑΡΑΓΜΕΝΟΥΣ ΣΕ ΣΠΗΛΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΖΩΗ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΑΛΛΟΥ - ΑΛΛΆ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΕΔΩ.

ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΑ ΠΟΥ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ ΤΟΥΣ ΚΡΥΦΟΥΣ ΨΙΘΥΡΟΥΣ ΜΙΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΧΩΡΙΣ ΟΝΟΜΑ. ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ. Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥΤΑΙ ΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΗ ΤΟΥ - ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΔΕΝ ΑΞΙΖΕΙ ΚΑΜΙΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑ. Η ΚΥΠΡΟΣ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟ ΛΑΟ ΤΗΣ. ΒΙΒΑ ΖΑΠΑΤΑ..., Ο SPEEDY GONZALES ΖΕΙ ... ΚΑΙ ΤΑ ΑΛΛΑ ΓΝΩΣΤΑ.

ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ / ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ. ΤΗ ΜΑΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. ΙΣΩΣ ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΝΑ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΗΔΗ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ. ΑΥΤΗ Η ΕΚΔΟΣΗ, ΓΡΑΜΜΕΝΗ ΣΕ ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΑΞΙΕΣ, ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ - ΠΡΑΞΗ... ΓΙΑ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ΑΝΤΙΛΟΓΟ, ΥΠΕΡΒΑΣΗ...

ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΠΟΡΙΑ: ΚΕΡΔΙΣΑΜΕ Η ΧΑΣΑΜΕ ΣΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΠΟΥ ΒΑΖΑΜΕ ΟΤΑΝ ΞΕΚΙΝΟΥΣΑΜΕ ΤΙΣ OVERGROUND ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ;

"ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΚΟΣΜΟ ΔΙΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ ΟΤΙ ΘΑ ΒΡΕΘΕΙ ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΝΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΟΝΤΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ ΥΛΗ) ΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΝΤΙΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ, ΑΜΦΙΣΩΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΧΩΡΙΟ. ΑΝ ΟΧΙ ΔΕΝ ΘΑ ΤΟ ΠΑΡΟΥΜΕ ΚΑΤΑΚΑΡΔΑ. ΤΟ ΚΕΦΙ ΜΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ... ΘΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ ΚΑΙ Η ΘΑ ΚΕΡΔΙΣΟΥΜΕ Η ΘΑ ΧΑΣΟΥΜΕ." (ΤΕΥΧΟΣ 9)

ΛΟΙΠΟΝ;

Το τραίνο είναι κατ' αρχήν ενάντια στον ολοκληρωτισμό της γραμματικής και της ορθογραφίας. Αν όμως βρείτε τέτοια λάθη υπάρχουν και για κάποιο λόγο. Δημοσιεύουμε

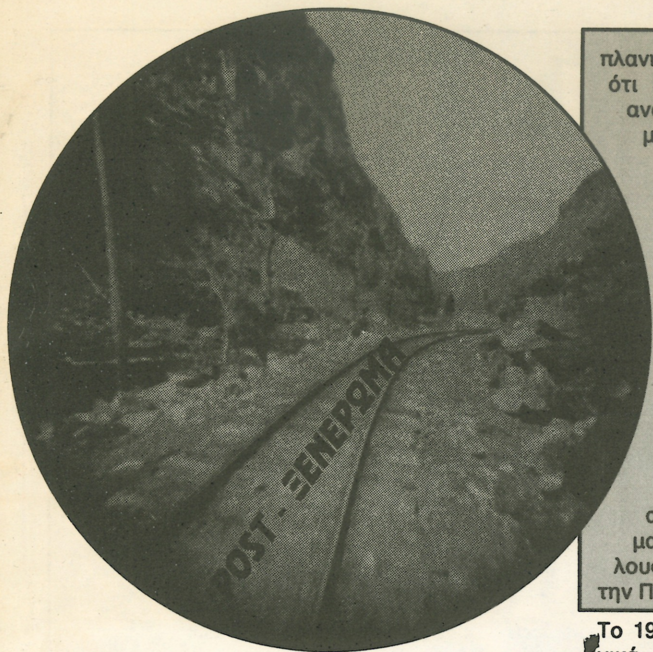

κάτι για όλους και πάντα υπάρχουν άνθρωποι που ψάχνουν μόνο για λάθη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΝΕ ΚΑΙ ΣΥ ΜΙΑ ΕΙΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΤΡΑΙΝΟ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ". ΜΠΟΡΕΙΣ!

(Ή τουλάχιστο δοκίμασε, να δούμε τι θα γίνει. Ποτέ δεν ξέρεις τι μπορεί να ανακαλύψεις στο βάθος του είναι σου)

***(Post - ξενέρωμα:* Μετα hangover - η κατάσταση μέσα στην οποία ο μεθυσμένος της προηγούμενης νύκτας αρχίζει να φέρνει τα μίλια του - να αντιλαμβάνεται τη βαθύτερη αλήθεια που ανακάλυψε στην έκσταση του μεθυσιού και να ξεπερνά την αυτοαπομόνωση / υπνηλία / βάρεμα που φέρνει το hangover / ξενέρωμα).**

Το Τραίνο έφτασε στην Πόλη. Το ανώμαλο οροπέδιο για το οποίο σας προειδοποιήσαμε πρόπερσι φαίνεται να τελειώνει και κινούμαστε ήδη, όχι στην κοιλάδα των θαυμάτων αλλά στα υπόγεια και τους υπονόμους της Πόλης, που προσπαθεί να κλέψει ακόμα 5 λεπτά από το ξυπνητήρι - αυτό το όργανο του βιομηχανικού κοψίματος της εμπειρίας και του χρόνου σε πακέτα αλλοτριωμένων βιωμάτων. Μπορείτε να το σπάσετε αν θέλετε αλλά μάλλον θα χάσετε τη δουλειά σας - και κατά συνέπεια τη ροή από χρήματα που διασφαλίζουν μια υποτυπώδη ύπαρξη σε μια εποχή που (και λόγω τεχνολογίας) θα έπρεπε να διασφαλίζει τη ζωή όχι απλά την ύπαρξη / επιβίωση.

Η πόλη κάτω απ' την οποία βρισκόμαστε κοιμάται. Όχι μακαρίως. Ροχαλίζει ανήσυχα. Το ροχαλητό κάποιου που έχει μεθύσει το προηγούμενο βράδυ και βιώνει ακόμα και στον ύπνο του τα συμπτώματα του hangover, του ξενερώματος μετά το high της προηγούμενης βραδιάς. Ως γνωστόν ένα καλό high φέρνει τον άνθρωπο σε μια εκστασιακή κατάσταση που, ανάμεσα σε άλλα, του επιτρέπει να δει σαν οπτασία την πραγματική του κατάσταση. Σαν ερωτικό ον λ.χ. ο άνθρωπος ανακάλυψε αυτήν την εποχή του Coitus Interruptus (της διακεκομένης συνουσίας) το κόλπο του one-night stand, του έρωτα της μιας νύκτας. Ως γνωστόν επίσης, η έκσταση και οι οπτασίες γλυκαίνουν το είναι, αλλά δεν βοηθούν καθόλου στην πράξη. Οι μεθυσμένοι τρικλίζουν και πέφτουν, όπως οι χίππυδες που χάθηκαν σε ταξίδια με το LSD ξεχνώντας ότι υπήρχε και μια κοινωνία που έπρεπε να αλλάξει για να γίνουν πραγματικότητα τα ταξίδια στην κοιλάδα του ονείρου. Όπως οι εραστές που ξυπνούν το πρωί αναζητώντας λόγια και δικαιολογίες για μια εμπειρία παράνομη - χωρίς ποτέ να αμφισβητούν το νόμο.

Η πόλη, κάτω απ' την οποία βρισκόμαστε, αποκτά στις μέρες μας μια συνείδηση του είναι της. Παρ' όλο που φιλόσοφοι, μεσίες, γκουρού και προφήτες προανάγγειλαν αυτή τη συνείδηση πριν 2-3.000 χρόνια εντούτοις αυτή η συνείδηση (του τι είναι πραγματικά η πόλη) άρχισε να γίνεται βίωμα μόλις πριν μερικές δεκαετίες όταν διάφορα κουτιά ποικίλων size, τα οποία έβγαζαν ήχους και μετέδιδαν εικόνες εισέβαλαν στα σπίτια. Το ράδιο και η τηλεόραση κατάφεραν σε 30 χρόνια αυτό που δεν κατάφεραν για χιλιετηρίδες ο χριστιανισμός, ο μουσουλμάνος, ο βουδισμός κλπ. - να πείσουν δηλαδή τους ανθρώπους ότι κατοικούν σε ένα

πλανήτη, μια χώρα, μια πόλη που λέγεται γη. Το ότι κάτι τέτοιο θα συνέβαινε το είχε προαναγγείλει ένας εβραιο-γερμανός κομμουνιστής, ο Καρλ Μαρξ, του οποίου οι οπαδοί, αγνόησαν το επιστημονικό του συμπέρασμα ότι η υλική πραγματικότητα ειναι απείρως πιο αδίστακτη από τον κόσμο των ιδεών και των κυρηγμάτων και αναλώθηκαν να του στήνουν αγάλματα τα οποία έπεσαν βεβαίως υπό το αδίστακτο βάρος της πραγματικότητας. Είχε προφητεύσει (σαν Εβραίος και σαν Επιστήμονας) ο αγαπητός Κάρολος ότι μέσα από τις διαδοχικές εμπορευματικοποιήσεις των πάντων και την αλλοτροίωση των ανθρώπων απ' ότι θεωρούσαν κάποτε ιερό, ρομαντικό και το βαθύτερο είναι της, θα αναγκάζονταν να αντιμετωπίσουν με νηφάλιο μάτι την πραγματικότητα και τις σχέσεις τους με τους άλλους ανθρώπους - τις σχέσεις τους δηλαδή με την Πόλη, τις πολιτικές τους σχέσεις.

Το 1968 οι κάτοικοι της πόλης βρέθηκαν ξαφνικά σε ένα εκστατικό ντελίριο που δημιούργησαν τα μαγικά κουτιά των ηχών και των εικόνων αλλά και η αδυσώπητη πραγματικότητα μιας τεχνολογίας που όχι μόνο είχε υποτάξει τη φύση αλλά είχε δημιουργήσει και τις προϋποθέσεις για την πραγματικότητα της "ζωής που ήταν αλλού" - του στίχου που σημάδεψε την εποχή των μεγάλων επαναστάσεων, την οποία οι κάτοικοι της πόλης αποκαλούσαν "Μοντέρνα". Εξεγέρθηκαν τότε, το '68, οι κάτοικοι απαιτώντας τον κόσμο που ήταν αλλού. Στις Ανατολικές συνοικίες (σε μια γειτονιά που λεγόταν Βιετνάμ) οι άνθρωποι της ζούγκλας και του ρυζιού τα έβαλαν με την Αστυνομία της πόλης και νίκησαν. Στην ίδια περιοχή η αρχαιότερη κοινότητα (η επονομαζόμενη Κίνα) εξεγέρθηκε μέσω των νέων ενάντια σε μια παράδοση ιεραρχίας 3.000 χρόνων. Πολιτιστική επανάσταση. Στις βορειοδυτικές συνοικίες οι νέοι και οι εργάτες κήρυσσαν μια ανώνυμη ακόμα Επανάσταση. Στο Βερολίνο, στη Νέα Υόρκη, στην Πράγα, στο Παρίσι... Οι μετανάστες από τις νότιες συνοικίες, αλλά και οι ίδιες οι νότιες συνοικίες, εξεγέρθηκαν διεκδικώντας την ύπαρξη Τους σαν κάτοικοι της πόλης (πολίτες) και όχι σαν κατώτερη ράτσα - μέρος της φύσης. Ιθαγενείς της Μητρόπολης και τριτοκόσμιοι προλετάριοι. Οι μαύροι της Αμερικής, Μεξικό, Αφρική, Παλαιστίνη, Λατινική Αμερική.

Στο high της έκστασης είδαν πολλά. Δημοκρατία και Σοσιαλισμό. Αυτοδιαχείριση και πλουραλισμό. Μια νέα σχέση του ανθρώπου με τη φύση και μια νέα σχέση του πνεύματος με την ύλη. Η οπτασία του μέλλοντος ενόχλησε βέβαια τις αρχές της πόλης που έστειλαν το στρατό και την αστυνομία ενάντια στους ονειροπαρμένους της εξέγερσης και άρχισαν να σφίγγουν τον έλεγχο πάνω στα media (τα ηχοπτικά κουτιά). Οι εξεγερμένοι, όπως οι μεθυσμένοι τρίκλιζαν, από το high. Φτιάχτηκαν χώροι ελευθερίας αλλά οι αρχές αποκατέστησαν την εξουσία του παρελθόντος.

Αργά το βράδυ η πόλη πήγε για ύπνο. Και κοιμάται ακόμα. Η πραγματικότητα επιμένει βέβαια. Πάνω απ' την πόλη μαζεύονται μαύρα σύννεφα κάποιου που απειλούν ακόμα και την επιβίωση. Οι αρχές της πόλης δημιούργησαν μια σειρά από soap operas θεαματικών αντιπαραθέ

σεων για τους ξενύκτηδες. Και όπλα, που απειλούν να ανατινάξουν την πόλη στον αέρα. Ακόμα και οι οθόνες, οι τηλεοπτικοί καθρέφτες, επιμένουν (πως να το αποφύγουν) να προβάλουν την αδυσώπητη πραγματικότητα. Στη μια συνοικία στέκονται στη σειρά, σκελεθρωμένα κορμιά, να πάρουν λίγο σιτάρι να βάλουν λίγο κρέας στα κόκκαλα τους. Στην άλλη συνοικία, στέκονται γραμμή έξω από ένα ναό της νέας εποχής του θεάματος για να βγάλουν κρέας από τα κόκκαλα τους - DIET CENTRE. Πόνος και πόνος που προβάλεται με διαστημικά sattelites. Η εποχή του ξενερώματος, του hungover - εθνικιστικά λείψανα και νεκροί ήρωες ρουφούν το αίμα των θνητών σαν βρυκόλακες. Μια μάζα νευρωτικών που αποτελούν την άρχουσα τάξη της Πόλης επιμένουν να ξελαρυγγίζονται σε χρηματιστήρια και γραφεία για τη συσσώρευση αριθμών - η πρώτη άρχουσα στην ιστορία που δεν αντιλαμβάνεται καν την έννοια της ηδονής. Αγωνίζονται να "επιβιώσουν" σαν αστοί... τα κορυφαία παραδείγματα - όργανα ενός συστήματος που έχασε κάθε νόημα... Απλά αναπτύσσεται. Αυτός που υποφέρει από hangover αρπάζεται από ότι θυμηθεί - Αντεστραμμένες εικόνες, μπασταρδεμένα νοήματα. Νεοφιλελευθερισμός, νεοσυντηριτισμός. Καπιταλισμός και ελευθερία. Καπιταλισμός και ελεύθερη αγορά. Κράτος και ελευθερία. Ανέραστοι παπάδες και ιμαμήδες θέλουν να ευνουχίσουν τους πάντες για να ξεφύγουν απ' τις δικές τους φαντασιώσεις πειρασμούς. Ονειρώξεις.

Η Επανάσταση, η Επανάσταση της καθημερινότητας, που ξεκίνησε το '68 καταστήνεται στα όνειρα των κατοίκων της πόλης. Θα ξυπνήσουν πριν καταστραφεί η πόλη: Το θέμα σήμερα δεν είναι αν είναι εφικτή η ουτοπία. **ΕΙΝΑΙ.** Το θέμα είναι αν την θέλουμε, αν έχουμε τη θέληση να την πραγματοποιήσουμε χωρίς την παραζάλη της έκστασης και χωρίς το φόβο που προκαλεί η ελευθερία.

Αυτή είναι η πόλη λοιπόν. Αυτή η διαδρομή κάτω απ' την κοιμισμένη επιφάνεια έγινε δυνατή χάρις στη διερεύνηση των ελευθέρων ζώνων που δημιουργήθηκαν το '68 και συντηρούνται ακόμα. Οι απεργίες των Ευρωπαϊκών εργατών, το ανήσυχο ροχαλητό των ανατολικοευρωπαίων, η εξέγερση των ινδιάνων στην Αμερική, τα κινήματα των φτωχών στις νότιες περιοχές, η κρίση των πρoυχόντων στις διάφορες συνοικίες. Και η ανακάλυψη των νημάτων απ' τους Τραινοδηγούς.

Αυτή η διαδρομή θα περιστραφεί βασικά γύρω από μια περιοχή που είναι απ' τους αρχαιότερους συνοικισμούς της πόλης - την Ανατολική Μεσόγειο. Με άξονα τη χώρα - νησί που ήταν τότε, στους αρχαίους συνοικισμούς, η έδρα της Ερωτικής Θεάς. Την Ερώνησο.

Μπαίνουμε λοιπόν στην πόλη. Τη θλιμμένη πόλη. Την πόλη που κοιμάται. Ένας αναρχικός στη νήσο των αγίων, σαν tourist guide. Ξεκινάμε: Αριστερά βλέπετε ένα κτίριο καταλημένο. Squatting / κατάληψη. Ο **Διάλογος:** Τι θα μπορούσε να ονειρευτεί ένας αναρχικός εκτός από διάλογο και αντιπαραθέσεις στη μονοδιάστατη "κοινωνία" των αγγέλων; Περιοχές των ελευθέρων ζωνών (των βιωμάτων, της εμπειρίας ή της φαντασίας). Στο μεγάλο δωμάτιο

της κατάληψης γίνεται μια συζήτηση για την ταυτότητα των κατοίκων της Ερωνήσου όπου ως συνήθως (από το '68 και εδώ) μπλέκονται και τσακώνονται Αναρχικοί, Μαρξιστές και υποστηρικτές της διαφορετικότητας των μητροπολιτικών ιθαγενών. Σε ένα ανοικτό χώρο έξω απ' την κατάληψη θα δείτε γκράφιτι στους τοίχους, **(εμείς και ο τόπος σας)** και μια μικρή συναυλία **μικρών ταπεινών ηρώων**, για την Αφροδίτη και την αδυσώπητη πραγματικότητα μιας "Άλλης Κύπρου" που επιμένει.

Στο σπιτάκι πάνω δεξιά θα ταξιδέψετε σε μια πραγματικότητα φανταστική ή φαντασιακή που επιμένει να γραφεί και να ονειρεύεται με χιούμορ ένα κόσμο που οι θεοί και οι άνθρωποι τσακώνονται για την προεδρία της πόλης.

Για ένα μπουκάλι Jack Daniels

Η τέχνη των λέξεων επιμένει ακόμα και στην εποχή του τηλεοπτικού καθρέφτη. Σαν μια πολύτιμη μοναξιά απ' το κουτί που μας παρακολουθεί ακινητοποιώντας μας με ένα σημειολογικό βομβαρδισμό. Στο κέντρο της περιοχής είναι απλωμένα τα οδοφράγματα και οι νεκροί ρατσιστικών πολέμων και χαμένων ονείρων. Και μια μικρή πορεία μη - βιαιων ειρηνιστών που μοιράζουν γαρύφαλλα.

Περί Ανατολικής Μεσογείου

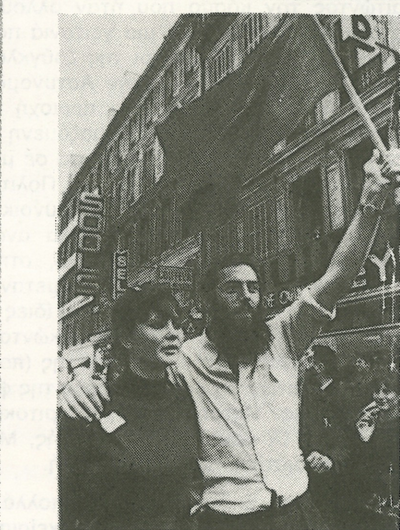
Θα καταφέρουν οι **Άραβες** να φτιάξουν το δικό τους μοντέρνο ή μεταμοντέρνο χρόνο; Τι ταυτότητες θα φτιάξουν τα αποσπάσματα μνήμης και εμπειρίας των **τριτοκοσμικών Ισραηλινών** και των **Παλαιστίνιων** της διασποράς, έτσι ώστε να υπάρξουν, ξεγελώντας ή παίζοντας με τους χωρομέτρες των συνόρων και των κρατών; Και ποιοι είναι αυτοί οι οργισμένοι πουριτανοί του Ισλάμ **(ο ισλαμικός κίνδυνος)** - ποια οργή και ποιο hangouer τους οδηγεί; Ή είναι απλά άλλη μια αντεστραμμένη εικόνα του θεάματος; Στα βορειοδυτικά θα δείτε ένα σπίτι, με τη μορφή εφημερίδας (Oslobodenje) που επιμένει σε μια πόλη υπό πολιορκία, να αντιστέκεται στο ντελίριο των φανατικών νοικοκυραίων για ομοιότητα και εθνική καθαρότητα - η αλήθεια του παρελθόντος και η αναγκαιότητα του μέλλοντος. **Το Σεράγεβο**. Και δίπλα, μια πορεία Εβραίων Ειρηνιστών. **"Το αντίθετο του πολέμου είναι η ειρήνη, όχι η αγάπη"**. Ο πόνος και η ενοχή για μια 40χρονη βεντέττα. Στα βορειοανατολικά, στο λόφο, θα δείτε μερικούς από τους πιο αρχαίους ιθαγενείς να πολεμούν τα κράτη, τα έθνη, τα σύνορα και τους εθνικούς αποικιοκράτες.

Τα εργατικά συμβούλια των Κούρδων του Ιράκ

Οι τριτοκόσμιοι προλετάριοι. Με μια στροφή στον υπονόμο θα βρεθούμε ακριβώς στο κέντρο της περιοχής, στο δρόμο με τα graffitti και τη συναυλία. Ένα μπαράκι και ένας ιθαγενής να επιμένει. Είναι άραγε το Γόρης **ο τελευταίος Αμαθούσιος** ή ο πνευματικός πατέρας της νέας κυπριακής Αριστεράς;

Και ιδού κυρίες και κύριοι το σημείο απ' όπου ξεκίνησε αυτό το Τραίνο! Ένα μυστικό καταχωνιασμένο στην κοιλάδα της εξόριστης αλήθειας μια εμπειρία χωρίς όνομα. **Οι κυπριακές γενιές Ανεξαρτησίας.** Το σημάδι και η σημειολογία του μετα-αποικιακού ανθρώπου.

Μετά, στην ελεύθερη ζώνη πάλι. Αναζητώντας **κινήματα και νήματα** για τα όνειρα και τις οπτασίες του '68. Επιτρέπεται να ασχολούμαστε ακόμα με τον αντιφασισμό και το Γρίβα; Πόσες ταφόπετρες πρέπει να βάλουμε στις στιγμές της ντροπής της ανθρώπινης ιστορίας; Επιτρέπεται να αγωνιζόμαστε ακόμα για ανθρώπινα δικαιώματα; Αν, ναι ξεχάσαμε... Εφευρέθηκε το έγκλημα χωρίς δολοφόνο.

Και αριστερά σας, μην το χάσετε, μια συναυλία, μια φωνή του μέλλοντος. Και οι φωνές της βαλκανικής ελεύθερης ζώνης. **Έντυπα του Ελληνικού Αντιεξουσιαστικού - εναλλακτικού χώρου**

Στρίβουμε. Επιστροφή ξανά στους μικρούς ταπεινούς ήρωες που γράφουν αυτά που βλέπουν αντί αυτά που πρέπει. **Για καταστραμμένα νεκροταφεία "εθνικών εχθρών"**. Και όπως είναι φυσικό τους παραλαμβάνει η εθνική λογοκρισία της πνευματικής αστυνομίας των media. Ακόμα ένας γύρος. Η τέχνη των λέξεων και πάλιν. Η νέα αντίσταση. Το Post - ξενέρωμα. Μη θυμώνετε με τους εθνικιστές. Γελάστε μαζί τους και **την αβάστακτη εθνικότητα τους.** Μόνο αυτό αξίζουν. Ένα μνημείο στην ανθρώπινη βλακεία. Ή η ειλικρινής κατάθεση ενός εθνικόφρονα δημοσιογράφου.

Και μερικά βιβλία και ποιήματα πεταμένα στο δρόμο. Και οι σπόντες για να ρίχνετε στους κοιμισμένους. Η επόμενη διαδρομή του Τραίνου θα γίνει στην επόμενη διεύρυνση των ελεύθερων ζωνών. Μετά το παρόν Post - ξενέρωμα. Όταν δηλαδή άρχισαν να ξυπνούν οι κάτοικοι απ' το ροχαλητό και όταν αρχίσουν να διεκδικούν ξανά τον ιστορικό χρόνο της αδυσώπητης πραγματικότητας. Σε τελική ανάλυση από εμάς και εσάς εξαρτάται... see you ...

ΔΕΛΤΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Το Τραίνο ξεκίνησε την άνοιξη του 1987 σαν έκφραση του Αντιεξουσιαστικού - Εναλλακτικού χώρου της Λεμεσού και διαμορφώθηκε στο καφενείο - μπαράκι **Χρυσαλλίδα**. Η Χρυσαλλίδα έκλεισε (μεταλλάκτηκε) το Γεννάρη του 1990. Από τότε το Τραίνο εκδίδεται σαν παγκύπριο εναλλακτικό - αντιεξουσιαστικό forum (βήμα) έκφρασης και διαλόγου.

Δημοσιεύονται σαν θέμα αρχής (θέμα ελευθερίας, ελευθεριότητας και αντι-λογοκρισίας) όλα τα σχόλια και οι κριτικές επιστολές πάνω σε κείμενα του περιοδικού (στο section του Διαλόγου).

Τα υπόλοιπα κείμενα δημοσιεύονται αν δεν έχουν ρατσιστικές, εθνικιστικές, σεξιστικές, αντι-ομοφυλόφιλες, εξουσιαστικές και γενικώς καφροειδείς απόψεις. Το Τραίνο πληρώνεται από τον προλεταριακό μας μόχθο και αυτονόητα δημοσιεύει απόψεις που έχουν σαν στόχο το ερέθισμα, την πρόκληση, τον προβληματισμό και αν είναι δυνατόν την ηδονή ενός κόσμου που αναζητεί τα "περάσματα" (όπως το θέτει ένα φιλικό Ελληνικό έντυπο) για τη "ζωή που είναι αλλού".

Σαν έντυπο, όπως άλλωστε και η Χρυσαλλίδα που το γέννησε, είναι χώρος ελευθερίας και όχι προπαγάνδισης ή προώθησης απόψεων. Η συντακτική ομάδα έχει την ευθύνη της οργάνωσης της ύλης σε ενότητες και της μετάφρασης ή επαναδημοσίευσης κειμένων που ολοκληρώνουν μια παρουσίαση. Τα εκδοτικά σχόλια δεσμεύουν μόνο τη συντακτική ομάδα και τα κείμενα δεσμεύουν μόνο τους συγγραφείς.

Το Τραίνο είναι ανοικτό και στις 4 γλώσσες που χρησιμοποιούνται στην Κύπρο: Κυπριακά, Ελληνικά (Αθηναϊκά), Τούρκικα και Αγγλικά. Μέχρι στιγμής η πλειοψηφία των κειμένων είναι στην Ελληνική διότι αυτή επιβλήθηκε σαν η γραπτή γλώσσα στην περιοχή που ζούμε - και διότι το έντυπο έχει αναγνώστες στην Ελλάδα, οι οποίοι δεν έχουν τίποτα να κάνουν με την εξουσιαστική ιστορία της γλώσσας τους στην Ερώνησο.

Το Τραίνο, ως γνωστόν, είναι ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ έντυπο.

Υ.Γ. Τα κείμενα που αναδημοσιεύονται από τον κυπριακό τύπο για τη λογοτεχνική ή ιστορική τους σημασία σημειώνονται με τα αρχικά ΕΑ (Ελεύθερη Αναδημοσίευση).

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΠΟΣ ΣΑΣ

του Μάριου Τρότσκυ

ΡΙΚ 1

Αμάν!!! Πήγαν λέει επίσκεψη στην ΚΑΝΤΕΒΟΥΡΙΑ και στην επιστροφή είχαν λέει ατύχημα κ.λ.π. κ.λ.π. Άκου Καντερβουρία. Με την φόρα που πήραν οι Έλληνες σ' αυτόν τον τόπο σε λίγο αντί για Δανία θα λέμε Δανημαρκία ή αντί Γερμανία, Γεριμανία και δεν συμμαζεύεται. Να επιστρέψουμε και στην καθαρεύουσα μέχρι που να μην καταλαβαινόμαστε. Ήδη οι Αρχαιολάγνοι τρέχουν, τρέχουν να ξαναφέρουν τα αρχαία στα σχολεία, τρέχουν να κάμουν συνέδρια γιατί λέει κινδυνεύει η ελληνική γλώσσα από τες ταπέλλες. Αν είναι ποτέ δυνατόν. Μεγάλος ο πόνος τους. Τελικά ξύλον απελέκητο. Αυτό είμαστε. Ποτέ δεν διδασκόμαστε. Ποτέ δεν κοιτάζαμε μπροστά. Κολλημένοι εκεί να κοιτάζουμε πίσω χωρίς να βλέπουμε. Ανεγκέφαλοι, ανίκανοι να αποβάλουμε αυτά τα τεράστια ΖΗΤΩ πού μας κόλλησαν στον εγκέφαλο. Έτσι κκελλέ έτσι ξιουράφιν θέλει λέει μια σοφή Κυπριακή κουβέντα. Ότι πάθουμεν εν χάκκιν μας λέει μια άλλη.

Να πούμε ότι η ΕΤ 1 που έχει την ευτυχία να μην πάσχει από κανένα σύνδρομο αναγνώρισης ή απόδειξης της ελληνικότητας της μετάδοσε την είδηση προσφέροντας το όνομα του χώρου ως έχει. Canterbury.

ΑΛΑΙΝ ΝΤΕΛΟΝ

Θα περάσει αρκετός καιρός για να φύγει ο Αλαίν Ντελόν από τους εφιάλτες του υπουργείου των εξωτερικών μετά τη δήλωση του για άγνοια του "προβλήματος" μας. Εν ολίγοις ο άνθρωπος ούτε πως υπάρχουμε δεν ήξερε. Και μεις οι καημένοι που ξεσκιζόμαστε εδώ και δεκαετίες να τρέχουμε από δω κι από κει κάνοντας "ενημέρωση". Και το "δίκιο" μας; Πω! Πω! καταστροφή. Και ήμασταν τόσο σίγουροι ότι με το ένδοξο ελληνικό παρελθόν μας που τον αρχαίο μας πολιτισμό, μας ήξεραν και οι πέτρες. Πως γελαστήκαμε έτσι ρε παιδιά. Και τώρα τι κάνουμε κε Γλαύκο μας. Δεν τραβάς λέω εγώ στη μητέρα να ρίξεις εκεί μια συναπόφαση μπας και συμπαραταχτεί μαζί μας το "έθνος σύσσωμον" που λένε και στα σχολεία, να στείλει εκεί πέντε - έξη μεραρχίες - διπλωματικές, κατά Ευρώπη μεριά να τους διαφωτίσουμε τους ανθρώπους. Και το άλλο; το "δίκιο" μας; Να μην το γνωρίζει κανένας; Εμείς οι φτωχοί που δεν κάναμε κακό σε κανέναν σ' αυτό τον κόσμο πως θα βρούμε το "δίκιο" μας άμα δεν μας ξέρει ούτε η μάνα μας. Πω! Πω! Χάος. Χανόμαστε. Κι' αυτός ο μαλάκας ο Γκάλης - όχι ο μπασκεμπωλίστας, ο άλλος - τίποτα δεν κάνει, όλο εκθέσεις και μαλακίες είναι. Τι πρόσκοπος είναι ρε γαμώ το. Α! Ρε Αλαίν, πως μας την έχεις πέσει έτσι. Και πάλι καλά που είναι και της Αφροδίτης παιδί! Λίγο νερόβραστο αλλά καλό το φχαριστήθηκα. Νά 'σαι καλά.

AIDS

Πάνε λέει στα μπαρ και βγαίνουν πάνω στον πάγκο και χορεύουν και ανάβουν λέει και ουίσκυ για ν' ανάψει πιο πολύ το κέφι - μια κοπελιά, μάλιστα άναψε για τα καλά. Πω! Πω! πάει ή εγώ έχω γεράσει ή ο κόσμος τρελλάθηκε. Πάντως ότι και να συμβαίνει θα έδινα τα πάντα για να ζω τη μέρα που θ' ανακαλυφτεί το φάρμακο για το AIDS.

Ο ΛΟΓΟΣ

Μεγάλη η ευαισθησία του "ΛΟΓΟΥ" για τα παιδιά στο Βελιγράδι, πάνω στα οποία κατά πρώτο λόγο πέφτουν οι συνέπειες του εμπάργκο ενάντια στην Γιουγκοσλαβία. Ως εδώ όλα καλά. Δικαιολογημένη η αντίδραση και η αναφορά αυτή. Όμως!... αυτό το όμως!! Δεν ακούσαμε τίποτε από τους "ευαίσθητους" συντάκτες του ΛΟΓΟΥ για τα αποκλεισμένα παιδιά στο Σαράγεβο που καθημερινά βομβαρδίζονται και πυροβολούνται από τους ένοπλους Σέρβους. Πάει ως εδώ ηταν, μας τελείωσε η ευαισθησία. Ξέρετε εδώ πρόκειται για ομόθρησκους παρακαλώ και η ευαισθησία μας τελειώνει εδώ στο "ΛΟΓΟ" όταν πρόκειται για τους "δικούς μας". Και τι έγινε δηλαδή άμα πεθάνουν και μερικά Μουσουλμανάκια από το κρύο, τις στερήσεις και τις οβίδες. Χαράς το πράμα. Ο θάνατος και η δυστυχία σε τελική ανάλυση είναι δοκιμασίες σταλμένες από το Θεό. Και η πείνα το ίδιο και το κρύο. Και "ο ΛΟΓΟΣ" τελικά έχει υποχρέωση απέναντι στο Θεό να συνεχίσει το θεάρετον έργο που ξεκίνησε. ΑΜΗΝ.

Ο ΗΛΙΟΣ ΤΗΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ

Γεια σου ρε Έλληνα - που θάλεγε και ο Αρκόσαββας μεγάλε. Παρεδέχουμαι σε. Έριξες τους βρωμότουρκους της Πύλας έναν ήλιο της Βεργίνας μες τα μούτρα τζι' εσιεστήκασιν. Οϊ παίζουμεν. Να καταλάβουν οι ξιμαρότουρτζιοι τι εστί Ελληνική μαγκιά. Να καταλάβουν ότι δεν θα ανεχτούμεν Μακεδονίες τζιαι μασκαραλλίκια μες τα πόδκια μας. Αν εκαταλάβετε εσείς εκατάλαβα τζιαι γω. Οι Έλληνες σ' αυτόν τον τόπο έμπλεξαν φαίνεται την Βούρτσα με την Πούτσα. Δεν εξηγιέται διαφορετικά το τι γυρεύκει ο ήλιος της Βεργίνας στην κεντρική πλατεια της Πύλας. Η μόνη απορία που έχουμε σαν στήλη είναι τι ποσοστά έπιασε ο Ερόγλου στην Πύλα στις τελευταίες εκλογές.

Το θέμα των ελληνικών σημαιών (αυτοκολλήτων) στα αυτοκίνητα

Lucien

... με απασχολεί διότι παρόλον ότι προσπαθώ να το καταλάβω εν τούτοις δεν κατορθώνω να βρω άκρη. Δηλαδή η Ελληνική σημαία κολλημένη στο πίσω τζάμι του αυτοκινήτου - συχνά σε συνδυασμό με μια αράδα άλλα χρωματιστά αυτοκόλλητα, τι δηλώνει, τι συμβολίζει για τον ιδιοκτήτη της; Μπορεί πάλι να δηλώνουν έμμεσα "μη Τούρκοι", που όμως είναι αυτονόητο, μια και τους λίγους Τούρκους που υπήρχαν φρόντισαν κάποιοι γύρω στο 74 αν δεν απατώμαι να τους πάρουν αλλού και έτσι να χωρίσουν τα αρνιά από τα ερίφια.

Το σίγουρο είναι ότι κανένας απ' αυτούς που του κολλούν στο γυαλί δεν κατάγεται από τη χώρα που ονομάζεται Ελλάδα. Εκτός αυτού είναι και σίγουρο ότι στο τόπο αυτό δεν υπάρχει κανονισμός (ακόμα) να δηλώνεις από που έρχεσαι με την μορφή αυτοκολλήτου στο όχημα. Άρα λοιπόν κάτι άλλο πρέπει να συμβολίζει.

Μήπως τα άτομα αυτά θέλουν να δηλώσουν ότι είναι Έλληνες, διαφοροποιώντας τον εαυτό τους από τους λοιπούς κατοίκους του τόπου του που δεν έχουν αυτοκόλλητη σημαιούλα και άρα είναι βάρβαροι; Μήπως πάλι θέλουν να δηλώσουν ότι δεν είναι Κύπριοι; Ή άραγε δηλώνουν με αυτό τον τρόπο "πατριώτες".

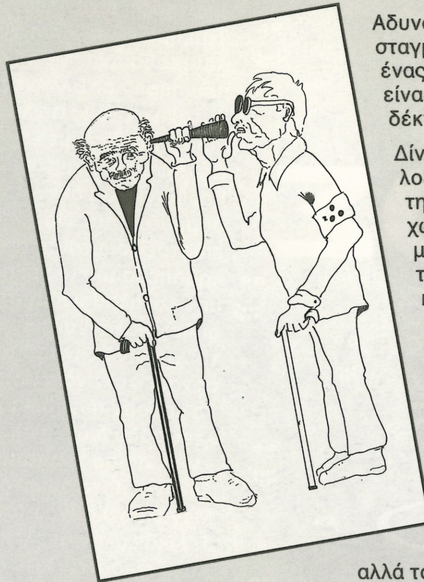
Αυτά τα ερωτήματα με βασανίζουν και γυρεύω άκρη - πλην όμως δεν την βρίσκω. Διότι κάθομαι και σκέφτομαι. Η χώρα που ονομάζεται Ελλάς ούτε διεκδίκησε ποτέ αυτό τον τόπο ούτε κάλεσε τους κυρίους αυτούς να τους δώσει Ελληνικά διαβατήρια καμμιά φορά. Είναι και το άλλο: Στην Ελλάδα την ίδια δεν είδα ποτέ αυτοκόλλητες σημαιούλες στα αυτοκίνητα. Άρα παραμένει άξιον απορίας τι γυρεύουν οι σημαιούλες κολλημένες στα αυτοκίνητα. Κάπου κάπου σκέφτομαι ότι ίσως οι άνθρωποι αυτοί να παίρνουν μια ψευδαίσθηση ασφάλειας με αυτό τον τρόπο, να διαβεβαιούν δηλαδή έτσι συνεχώς τον εαυτό τους ότι σε περίπτωση κινδύνου θα τους σώσει. Τι να πεις. Στις ώρες που ζούμε σ' αυτόν ταλαίπωρο τόπο, ο καθένας με το χούϊ του.

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΘΡΑΣΥΤΗΤΑΣ ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΕΣ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ

Γιάννος Χωριατίδης

Οι αρχικοί ενδοιασμοί με τους οποίους δέκτηκα τη πρόσκληση σε δείπνο εκ μέρους του Niyazi Kijilyuret αποδείχθηκαν εκ των υστέρων δικαιολογημένοι.

Ήμουν βέβαια μέχρι τότε γνώστης του γεγονότος ότι η βαρβαρότητα και ο επεκτατισμός είναι μέσα στα γονίδια του κάθε Τούρκου από τη στιγμή που γεννιέται, ήθελα όμως να πιστεύω ότι τουλάχιστο το θράσος δεν θα ήταν ένα επιπρόσθετο χαρακτηριστικό για ένα μορφωμένο Τουρκοκύπριο που είχε την ευκαιρία να σπουδάσει στην Ευρώπη.

Αδυνατώντας λοιπόν ο Niyazi να κατανοήσει τους δισταγμούς μου - που να καταλάβει που τέτοια πράγματα ένας Τούρκος - επέμενε φορτικά στην πρόταση του "...ας είναι τζιαι για μια πίτσα σιόρ" την οποία και τελικά αποδέκτηκα με χαρακτηριστική Ελληνική ευγένεια.

Δίνουμε λοιπόν ραντεβού σε μια πιτσαρία και σαν φιλοξενούμενος που ήμουν αφήνω την πρωτοβουλία για την παραγγελία και τα σχετικά στο Niyazi: Πολιτική υποχώρηση θα μου πείτε, εντάξει, μπορεί, αλλά είπα και γω μια φορά να μην φανώ δογματικός, αδιάλλακτος σαν τους Τούρκους, ήμουν και φιλοξενούμενος βλέπετε, κάπως λεπτή η θέση μου...

Παραγγέλλει λοιπόν ο Niyazi μια πίτσα "medium 8 pieces" και μέχρι να μας την φέρουν αρχίζω να κάνω τους δύσκολους υπολογισμούς - μια και δεν είχα την προνοητικότητα να φέρω μαζί μου την calculator μου, συγνώμη, την υπολογιστική ήθελα να πω, μήπως τζιαι αγκριστεί ο Μπαμπινιώτης -: πόσα κομμάτια αναλογούσαν στον Niyazi και πόσα σε μένα, ή μάλλον, πόσα σε μένα και πόσα στον Niyazi. Αν ήταν τέλος πάντων 10 τα κομμάτια θα μπορούσα να κάνω ίσους υπολογισμούς και χωρίς τη μηχανούα, αλλά το 18% των 8 κομματιών ήταν κάτι το περίπλοκο.

Για να ευκολύνω τα πράγματα, βάλλω του τζιαι 2% που λλόου μου, άτε εν πειράζει λαλώ, γίνεται τζιαι στροτζυλός αριθμός, 20% δηλαδή ένα πέμπτο, οκτώ διά πέντε εύκολη πράξη και νάσου και το αποτέλεσμα: 1.6 κομμάτια ήταν το μερίδιο που αναλογούσε στο Niyazi και 6.4 σε μένα.

Άφησα το Niyazi να μιλά και ενώ προσποιόμουν ότι τον άκουα, συνεχίζω τους υπολογισμούς μου.

Λαλώ (που μέσα μου): 1.6 κομμάτια δηλαδή ππέφτουν του 11/2 κομμάτιν τζιαι ένα κομματούι τέλλεια μιτσικουρούιν. Ήβρα το! Να πάρει 11/2 κομμάτια πίτσα τζιαι την ελιά!! (Μιαν ελιά είσιεν ούλλην - ούλλην).

Μου προσφέρει ένα κομμάτι και παίρνει και ένα ο Niyazi. Τρώω βιαστικά το δικό μου πέρκιμο μου δώσει και δεύτερο κομμάτι, βλέπει το πιάτο μου άδειο... τίποτε ... συνεχίζει να τρώει το κομμάτι του με τον χαβά του και όταν επιτέλους τελειώνει... πάλιν ένα σου, ένα μου: Λαλώ (πάλαι που μέσα μου) άτε εν πειράζει άφηστον να φάει δυο κομμάτια - αφού εν τω μεταξύ την μοναδική ελιά φρόντισα τζιαι εμούνταρα την. (Νομίζω ότι μου το επέβαλλαν λόγοι εθνικής αξιοπρέπειας. Εξ' άλλου με αυτή την κίνηση μου επανατοποθέτησα το πρόβλημα μου στις σωστές του διαστάσεις, συγνώμη αναλογίες).

Τρίτο κομμάτι εμένα ... τρίτο τζιαι ο Nayazi!!! Άψαν τα γαίματα μου! Σύρνω του κάτι σπόντες "πεινώ πολλά ρε Niyazi, αλόπως έθθε να χορτάσω", ελπίζοντας ότι θα μου άφηνε τα δυο τελευταία κομμάτια, τίποτε ο κουμπάρος αρνί πασιήν. Τέσσερα κομμάτια τζιείνος, τέσσερα εγώ. Δηλαδή 50% ο καθένας μας. Η πολιτιστική ισότητα εφαρμοσμένη στη πράξη, το Τούρκικο θράσος αποδεδειγμένο σ' όλο του το μεγαλείο σε μια πιτσαρία.

Έρχεται και ο λογαριασμός και τον πληρώνει όλο (δηλαδή 100%) ο Niyazi. Προτείνω του να πληρώσουμε fifty - fifty, "την άλλη φορά πληρώνεις τα εσύ κουμπάρε" λαλεί μου... Εκ περιτροπή προεδρία, σκέφτουμαι...

Κανεί τον. Πρώτη τζιαι τελευταία. Έτσι ρεζιλλίκκι, εν το ξαναπαθαίνω...

ΑΠΟ ΤΟ ΑΣΤΕΙΟ ΣΤΟ ΣΟΒΑΡΟ

Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

Ένα χρόνο μπορεί και δυο στο νηπιαγωγείο.

Έξι χρόνια στο δημοτικό.

Τρία χρόνια στο γυμνάσιο, τρία χρόνια στο λύκειο με φροντιστήρια μαζί, δυο χρόνια στο στρατό (χωρίς τη φυλακή) και μετά... "οικονομικός οργανισμός ζητά άτομα για το τμήμα πωλήσεων:

"ζητούνται κλητήρες, άδεια οδηγού απαραίτητη"

"Σοβαρή εταρεία ζητά να προσλάβει....

"Σοβαρές δουλειές. Βέβαια αν προτιμάς μένεις και άνεργος.

-Εδώ που τα λέμε αφού δεν υπάρχει και τίποτα σοβαρό να κάνεις προτιμάς το "άνεργος". Τους πρώτους μήνες περνάς με δανεικά και τράκα τσιγάρο, αν τύχει και βγεις έξω. Τους επόμενους μήνες βλέπεις πως όσοι σου δάνεισαν είτε δεν θέλουν να σε δουν είτε τους "χάνεις" μόνος σου. Δεύτερος γύρος δανεισμού δεν υπάρχεί. Αποτέλεσμα: Αυτοεξορία. Πέρα απ' αυτό είναι ο θάνατος. Η ζωή σε γυρεύει και δεν σε βρίσκει. Να δανειστείς τη ζωή κάποιου άλλου, απίθανο.

Τότε είναι που μπλέκεσαι σε υποκατάστατα. Η γκόμενα έφυγε. Τις σημερινές γυναίκες δεν μπορείς να τις καταλάβεις εύκολα, λες - και άλλες δικαιολογίες. Αλλά δεν ταιριάζει. Λοιπόν μείναμε στα υποκατάστατα... Λεφτά δεν έχεις, γκόμενα δεν έχεις, κολλητούς δεν έχεις... τι κάνεις....

Η "TV στη ζωή σου" Ciao ANT1 δεκάδες γκόμενες τριγυρίζουν ανέμελα σε κάποιο στούντιο. Ξεγνοιασιά, πνίγονται στη ξεγνιασιά. Έξω στο δρόμο, η Αθήνα πνίγεται στο νέφος. Και η Ελλάδα ολόκληρη στην ανεργία. Και οι γκόμενες στο στούντιο; από που ήρθαν οι γκόμενες στο στούντιο; Τότε πραγματικά έχεις καταλάβει πως η Ελλάδα έχει περισσότερα από ένα κανάλια. Είναι τότε που καταλαβαίνεις ακόμα περισσότερο πως η ξεγνοιασιά κυκλοφορά στο στούντιο και η χολέρα απ' έξω.

Και που είναι η Ελλάδα ρε γαμώτο; Που είναι η νεολαία, καταστράφηκε; Γιατί δεν επεμβαίνει ο στρατός της Ελλάδας φρουρός; Διαμαρτύρονται κάποιοι, δικαιολογημένα βέβαια αφού η ΥΕΝΕΔ δεν υπάρχει πια.

Και πως φωνάζουν, θα γίνει τίποτα; Όχι βέβαια, αλλά ξέρεις... για να κρατάνε στα προσχήματα. Εξάλλου το σύστημα όλο αντιφάσεις είναι. Από τη μια τα υπουργεία πασχίζουν για Ελληνοκεντρική παιδεία, χριστιανική ηθική και άλλα εμετικά, και από την άλλη δεν μπορούνε να εμποδίσουν τους παραγωγούς τους στα τηλεοπτικά τους κανάλια να βάζουν στο φακό της Μαρίας τον κώλο. Κατάλαβες τι γίνεται;

Είναι μέρες μικρέ που νοιώθω πως είμαι κουκουές που αρνιέμαι να υπογράψω μετάνοια. Με τραβάνε για εξόντωση μου δίνουνε να φάω ρέγγα και να πιω νερό με αλάτι και γω το πίνω μα δεν υπογράφω.

Οι νέοι άνω των είκοσι ζούνε μια ακόμη θητεία, την πιο έμμεση καταπιεστική και εξευτελιστική θητεία. Κανένας ψυχολόγος δεν φάνηκε ποτέ ικανός να δώσει σωστό ορισμό για το τι κάνει η Νεολαία. Οι κάθε λογής ψυχολόγοι εμπιστεύονται περισσότερο το τι θα πουν οι παπάδες για τους Νέους. Οι ίδιοι είναι ανίκανοι και βουτηγμένοι στη χρεοκοπία της μεταφυσικής τους βάπτισης. Σήμερα η νεολαία περνάει τη μεγαλύτερη της ίσως κρίση από όλες της ως τώρα εποχές παγκόσμια.

Η Νεολαία είναι στην κοινωνία των θαυμάτων. Όλα βρίσκονται μπροστά μας, δίπλα μας. Το μόνο που απομένει είναι να δώσουμε γραπτά θαύματα σ' όλους αυτούς που μας παραπέμπουν στο σκοτάδι.

Hair

ΧΛΩΡΑΚΑΣ ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ '93: Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΔΥΣΘΑΝΗΣ ΧΛΟΥΝΙΣ

Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες εδηλώνανε, όπως οι
γεμόνες μας, τις θελήσεις τους με θε-
σπίσματα και διατάγματα αλλά αυτό που δεν
κάνουν οι ηγεμόνες μας, είναι ότι επέτρεψαν
να τους ερωτούν με επιστολές οι δικαστές ή τα
άτομα, για τις διαφορές τους και οι απαντήσεις
τους αποτελούσαν γνωμοδοτήσεις".1

Αυτά έγραψε ο Montesquieu πριν 250 χρόνια
περίπου, αναφορικά με το τρόπο σύνταξης των
νόμων, που αν το μεταφράσουμε σε τρέχουσες
έννοιες οι πολιτικές ευθύνες της επιβλαβούς
επιβολής του νόμου από τους καθ' ύλην αρ-
μόδιους, αντιστρέφει την άμεση απόδοση δι-
καιοσύνης - αν υπάρχει - σε γραφειοκρατικό
οχετό.

Γιατί η "υγεία" της αυθόρμητης παραίτησης
αντανακλά τις λαθεμένες αποφάσεις και κυ-
ριαρχεί ο θεσμός και το κύρος του, για να συ-
νεχίσει ο κοινωνικός ρους των πραγμάτων.

Όταν το κράτος παρουσιάζει το αληθινό πρό-
σωπο των κατασταλτικών του δυνάμεων με
προβολές πάνω στην ίδια την οικογένεια τη
στιγμή που το ερωτικό παίγνιο παίρνει δια-
στάσεις "φυγής", όταν η κρατική δολοφονία
αποτρέπει την ιδιωτική κατάληξη μιας όποιας
πορείας καθ' όλα οικογενειακής, όταν ο αμυ-
νόμενος κρατικός αντιτρομοκρατικός "στρα-
τός" εξαπολύει καταιγισμό πυρών σε δυο πο-
λίτες, τότε είναι λογικό ο κύριος Αναστασιάδης
να "ακούει υπερβολές"!

Δεν μπορώ να κατανοήσω αυτό το έγκλημα!
Άρα αδυνατώ να γράψω. Γι' αυτό θα αντιγράψω.
Με υποχρεώνει μια ενστικτική ενόρμηση στη
σιωπή της αντιγραφής. Το ανικανοποίητο έν-
στικτο που είναι η εμπειρία του να ισσοροπήσω
στην οριακή γραμμή του εαυτού μου, τρο-
μαγμένος από την αβεβαιότητα τούτης της θέ-
σεως, μα περισσότερο ακόμα, ανίκανος να
απαρνηθώ την ασφάλεια μιας εγωιστικής συ-
νείδησης, ξεκάθαρης αισθητής.

"Ο νόμος είναι Τρομοκρατία εκφρασμένη σε λέ-
ξεις. Εξ' αιτίας της τρομοκρατίας πρέπει να
αφαιρέσουμε από τις λέξεις κάθε προσωπική
αναφορά. Εξ' αιτίας της αφηρημένης φύσης
της δικαστικής κρίσης το έγκλημα γίνεται αφη-
ρημένο. Μ' αυτό τον τρόπο τα δικαστήρια και οι
φυλακές είναι ο πόνος - που δεν υπάρχει σε κα-
νένα και για τίποτα. Υποφέρουμε από το γε-
γονός ότι δεν μπορούμε να εντοπίσουμε τον
πόνο. Και αυτό αληθεύει για όλους μας. Για
όλους τους δικαστές και όλα τα θύματα τους".2

Ο διανοητικός λήθαργος της μικροϊδιωτικής
μου ζωής έχει υποστεί πλήγμα. Διαρρήχθηκε το
ανείπωτο και το ανέκφραστο μέσα μου, από ένα
ξένο δράμα. Τα δυο συμβαλλόμενα μέρη του,
κράτος και οικογένεια.

Νικητής: Ο Λάκαν σίγουρα θα έλεγε "η τρέλ-
λα"! Η τρέλλα που ακολουθεί την ελευθερία
σαν σκιά της, αν δεν αναγνωρίσουμε την τρέλ-
λα σαν το όριο της ελευθερίας μας.

Ο Κούπερ το ορίζει διαφορετικά: "όταν εμ-
φανιστεί η αγάπη ανατρέπει κάθε καλή κοι-
νωνική τακτοποίηση στη ζωή μας. Όχι μόνο δεν
είναι στατιστικά ανώμαλη η αγάπη, αλλά είναι
επικίνδυνη και μπορεί μάλιστα να απλωθεί μέσα
από το άσκεπτο παραπέτασμα που ανα-
γκαζόμαστε να ορθώσουμε γύρω μας. Εκείνο
στο οποίο έχουμε υποβληθεί κοινωνικά να
έχουμε ανάγκη και να προσμένουμε δεν είναι η
αγάπη, αλλά η ασφάλεια. Η ασφάλεια σημαίνει
την πλήρη και αδιάκοπα ενισχυόμενη επι-
βεβαίωση της οικογένειας".3

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΑΝΑΚΡΙΝΕΙ
-ΣΚΟΤΩΝΕΙ
ΑΥΤΟΚΤΟΝΕΙ...
ΔΙΑΛΕΞΤΕ

Παλιές υποψίες των τοίχων της Λεμεσού(1984) που αγνοήθηκαν

Αν δεν υπήρχε ο φυσικός χρόνος, σίγουρα ο
Κούπερ είχε υπόψη του τα γεγονότα της Χλώ-
ρακας όταν έγραφε το κεφάλαιο της "το-
πογραφίας του έρωτα". Αλλά αφαιρούμαι. Υπο-
σχέθηκα αντιγραφή.

"Η κοινωνία μας δεν είναι κοινωνία του θε-
άματος, αλλά κοινωνία της επιτήρησης. Κάτω
από την επιφάνεια των εικόνων, τα σώματα πο-
λιορκούνται σε βάθος. Πίσω από τη μεγάλη
αφαίρεση της ανταλλαγής, συνεχίζεται το εξο-
νυχιστικό και συγκεκριμένο ντρεσάρισμα των
χρήσιμων δυνάμεων. Τα κυκλώματα της επι-
κοινωνίας είναι τα υποστηλώματα μιας συ-
σώρευσης και ομοκέντρωσης της γνώσης. Η
εναλλαγή των σημάτων σηματοδοτεί τα αγκυ-
ροβόλια της εξουσίας. Η θαυμαστή ολότητα
του ατόμου δεν ακρωτηριάζεται, δεν κα-
ταστέλλεται, δεν αλλοιώνεται από το κοινωνικό
μας σύστημα, αλλά το άτομο "κατασκευάζεται"
εκεί φροντισμένα, σύμφωνα με μια ολόκληρη
τακτική όπου αφορά τις δυνάμεις και τα σώ-
ματα. Είμαστε πολύ λιγότερο "Έλληνες" από
ό,τι το φανταζόμαστε. Δεν βρισκόμαστε ούτε
στις κερκίδες ούτε στην σκηνή, αλά μέσα στην
πανοπτική μηχανή, πολιορκημένοι από τις εξου-
σιαστικές της ενέργειας των οποίων εμείς οι
ίδιοι είμαστε οι φορείς, μια και είμαστε ένας
από τους μηχανισμούς της".4

Δεν θα ήταν ίσως ωφέλιμο να μπούμε στη με-
θοδολογική ανάλυση της δικαιοσύνης, που
είναι ήδη κατακλυσμένη από πειθαρχικές με-
θόδους και διαδικασίες εξέτασης. Οφείλουμε
όμως να απονομιμοποιούμε τις άκυρες ρη-
τορικές αρχές των πολιτικών μας, που είτε οι
μεν ως υποστηρικτές της αστυνομικής δράσης
- με σοβαροφάνεια - επιμένουν επί των δια-
δικαστικών θεμάτων για απόδοση δικαιοσύνης,
είτε οι δε κατηγορούν τους προηγούμενους για
κακή... δράση! Οι διαφορές τους είναι τόσο
όμοιες όπου ο χρόνος, ως ένας άλλος τιμωρός
θα αποσοβήσει το έγκλημα του οποίου το εκ-
θέτουν ως συγκρουσιακό πρόβλημα χειρισμών.

Το έγκλημα διεπράχθηκε από το κοινωνικό γί-
γνεσθαι που το συναποτελούν οι φορείς του
θεσμού, οι κινητήριοι μηχανισμοί που το εντό-
πισαν: δημιουργώντας το, και οι τρόποι συ-
ζήτησης του.

Πραγματικά ανίκανος να επινοήσω τρόπους
δράσης εναντίον τους, συμπαρασυρόμενος από
τη μαζική κατακραυγή, την ξαφνική αναγραφή
συνθημάτων και ταχύα "έκδοση" ανεκδότων,
την απουσία ακαδημαϊκής αντίδρασης, βρί-
σκομαι "υπό παραίτηση". Ελπίζω το κράτος να
μου το ανταποδώσει, μια και μέσα από τις αντι-
γραφές μου, επιθυμώ την αποκοπή από το πο-
λιτικό - νομικό τους πρότυπο, όμως παραμένω
αιχμάλωτος της πειθαρχικής τους τεχνολογίας.

Τελειώνω με τα λόγια του ανθρώπου που τόσο
η γραφή του, όσο και η ακαδημαϊκή του έρευνα,
σηματοδοτούν την αισιοδοξία (;) ότι ο άν-
θρωπος ως όψιμη επινόηση που την κα-
ταδείχνει η αρχαιολογία της σκέψης μας, θα
έσβηνε όπως στο ακροθαλάσσι, ένα πρόσωπο
από άμμο.

"Η πειθαρχική κοινωνία, στη στιγμή της γέν-
νησης της, παίρνει ακόμα, με τον Αυτοκράτορα,
την παλιά μορφή της θεαματικής εξουσίας. Σαν
μονάρχης σφετεριστής στου παλιού θρόνου και
ταυτόχρονα οργανωτής του νέου κράτους,
συμπτύσσει σε μια συμβολική και τελειωτική
μορφή ολόκληρη τη μακριά εξελικτική πορεία
μέσα από την οποία όλες οι εξουσίες, έσβησαν
η μια μετά την άλλη με την καθημερινή άσκηση
της επιτήρησης, μέσα σε ένα πανοπτισμό όπου
η επαγρύπνηση των διασταυρούμενων βλεμ-
μάτων θα καταστήσει σε λίγο περιττό τον Αετό
και τον Ήλιο".5

*Υ.Γ. 1. Δεν θα παραβώ την επιθυμία μου για επι-
πρόσθετες δαπανηρές αντιγραφές όταν αυτές
σφραγίζουν με αισθαντικές παρακρατήσεις τη
μνήμη μας από τη λήθη, για τους ανθρώπους
που "έφυγαν" από τα "ξένα" βόλια!!*

2. ...Ένας απλός στρατιώτης, χωρίς ιδιαίτερη
φήμη και αξιώματα, έσωσε κάποτε τους κα-
τοίκους μιας Ιταλικής πόλης από βέβαιη κα-
ταστροφή. Η ανωνυμία ωστόσο του γενναίου,
αλλά άσημου μαχητή δεν μπορούσε να δι-
καιολογήσει τη φιλοτέχνηση ενός με-
γαλοπρεπούς ανδριάντα. Μετά από πολλή
σκέψη, οι ευρηματικοί κάτοικοι της πόλης βρή-
καν τη λύση. Σκότωσαν τον ευεργέτη τους και
μετά του ανήγειραν μνημείο τιμώντας τον
πλέον ως άγιο".6

Σημειώσεις:

* Δυσθάνης (ο αποθάνων οδυνηρόν θάνατον), Χλούνις (νεανική ακμή, νεότης, ανδρικότης, κατ' άλλους ευνουχισμός)

1. Montesquieu "Το πνεύμα των νόμων", Εκδόσεις Αναγνωστίδη

2. Νταίηβιτ Κούπερ "Ο θάνατος της οικογένειας" Εκδόσεις Καστανιώτη σελ. 39-40.

3. Ν. Κούπερ όπως πιο πάνω σελ. 46.

4. Μισιέλ Φουκώ "Επιτήρηση και Τιμωρία. Η Γέννηση της Φυλακής". Εκδ. Ράππα. σελ. 285 κεφ. 3. Ο πανοπτισμός.

5. Μ. Φουκώ όπως πιο πάνω. σελ. 286.

6. Το απόσπασμα αυτό πάρθηκε από την εφημ. "Το βήμα" 26/12/93 από το άρθρο "Μνημεία χωρίς ήρωες" της Κ. Νίκης Λοϊζίδη αναπλ. καθηγήτριας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ν.Η. Πάφος

ΔΙΑΛΟΓΟΣ: ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ, ΕΘΝΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Η στήλη του διαλόγου θα δημοσιεύει σχόλια ή κριτικές που στέλλονται στο Τραίνο για άρθρα προηγουμένων τευχών ή για μεμονότα του χρόνου που πέρασε

Σ' αυτό το τεύχος δημοσιεύονται 4 κείμενα σχολίων και επέκτασης πάνω στο αφιέρωμα του προηγούμενου τεύχους. Την ταυτότητα των κυπρίων, την κυπριακή συνείδηση και την εθνική ιδεολογία.

- Το πρώτο άρθρο είναι μια κριτική της προβληματικής για την ταυτότητα απ' την ταξική οπτική του προλεταριακού διεθνισμού.
- Το δεύτερο είναι μια απάντηση και μια προσπάθεια ανάλυσης των ελευθεριακών προοπτικών της "εξέγερσης των ιθαγενών" - της κριτικής δηλαδή του εθνικού λόγου, μέσα από την αναδημιουργία πλουραλιστικών ταυτοτήτων - και την ξανακάλυψη των ελευθεριακών καταβολών των ομοσπονδιακών πολιτικών συστημάτων και της αποκέντρωσης / αποδόμησης της συγκεντρωτικής εξουσίας του έθνους-κράτους στα πλαίσια της ιστορικής δυναμικής της ενοποίησης του πλανήτη.
- Το τρίτο κείμενο επαναφέρει την ανάγκη Μαρξιστικής ανάλυσης του έθνους και της εθνικής συγκρότησης και τονίζει την αντίφαση δύο διαστάσεων του καπιταλιστικού σχηματισμού στην Κύπρο - της κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητας (ενός ανεξαρτήτου χώρου - χώρας) και της πνευματικής που εποικίσθηκε από τον Ελληνικό και Τούρκικο εθνικισμό.
- Το τέταρτο κείμενο ξεκινά από τα διλήμματα των Κυπρίων μεταναστών της Βρεττανίας (κατά πόσο είναι Ευρωπαϊκή ή μη Ευρωπαϊκή μειοψηφία) και χρησιμοποιώντας τις εμπειρίες των τριτοκοσμικών λαών (πολιτικός, πολιτιστικός και ψυχολογικός αποικισμός) προχωρεί στη διατύπωση μιας τολμηρής αντιπολίτευσης στο μονοδιάστατο Ευρωκεντρικό λόγο που κατακλύζει ολοκληρωτικά τα Media. "Οι Κύπριοι δεν είναι Ευρωπαίοι". Είτε συμφωνεί, είτε διαφωνεί κανένας με την Aydin και την προβληματική της ταυτότητας που αναπτύσσει, στο τέλος θα πρέπει να απαντήσει στο αδίσταχτο ερώτημα της:

Θα είμαστε πράγματι η πρώτη, ίσως και η μόνη, τέως αποικία που θα επιστρέψουμε τόσο χαρούμενα και πηδηχτά στο club των τέως αποικιοκρατών; Και αν είναι να γίνει, είναι ανάγκη να κάνουμε τόση χαρά; Τόσα ηλίθια χαμόγελα; Λίγη σεμνότητα τουλάχιστον. Λίγη Αξιοπρέπεια.

ΑΘΗΝΑ, 8/11/93

Αγαπητοί φίλοι,

Αν και συμφωνώ με την κριτική σας στον ελληνικό εθνικισμό ("Η εφεύρεση και κατασκευή των εθνών από τα Κράτη" σελ. 19 του "Τραίνου νο. 1 και 3"), θα περιοριστώ εδώ να επισημάνω τα σημεία μέγιστης διαφωνίας μεταξύ μας:

"Μόνη δυνατότητα απελευθέρωσης, βλέπω στην πιθανότητα δημιουργίας ενός κινήματος που να στρέφεται ενάντια στην προλεταριακή συνθήκη. Αν κάτι μ' ενοχλεί στον εθνικισμό (ελληνικό, τούρκικο ή κυπριακό) είναι η δυνατότητα που έχει να διασπά τους προλετάριους, να τους κάνει να βλέπουν *αυτά που τους χωρίζουν και όχι αυτά που τους ενώνουν*".

1. Ξεκινάτε την ανάλυση σας χρησιμοποιώντας την έννοια της "ταυτότητας" (Κυπριακή ταυτότητα) σαν ο Κυπριακός λαός να αποτελούσε μια ομοιογενή ενότητα με μια μοναδική ταυτότητα, ένα μοναδικό εαυτό. Ελληνόφωνοι και τουρκόφωνοι, χριστιανοί και μουσουλμάνοι είναι διαφορετικοί. Άρα "κυπριακή συνείδηση" δεν υπάρχει. Ήταν τα αγγλικά η δεύτερη γλώσσα των αγροτών και εργατών ή των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων; Μάλλον το δεύτερο. Άρα ο "Κυπριακός κοσμοπολιτισμός" δεν είναι χαρακτηριστικό όλων των κατοίκων του νησιού σας.
2. Όταν μιλάτε για αυτονομιστικά ethnic κινήματα (αναφερόμενοι μάλιστα στην περίπτωση του "εμφυλίου" στη Γιουγκοσλαβία) που πάνε πίσω στα αντιεξουσιαστικά ρεύματα της δεκαετίας του '60", βρισκόσαστε τελείως εκτός ιστορικής πραγματικότητας (βλ. το αγγλικό κείμενο μας για τη Μακεδονία και τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία).
3. Η καθαρά πολιτιστική άποψη για την αυτονομία σας οδηγεί αναπόφευκτα σε καθαρά πολιτικές απόψεις ("διζωνική ομοσπονδία, αυτοδιοίκηση κοινοτήτων - όχι μόνο εθνικών", λέτε). Αυτή η πολιτική άποψη δεν μπορεί να σημαίνει τίποτ' άλλο από "ανεξάρτητο" εθνικό Κυπριακό κράτος, "ανεξάρτητο δημοκρατικό ομοσπονδιακό κράτος. Δε νομίζω κάποιες πολιτικές αστικές δυνάμεις στην Κύπρο να διαφωνούν. Και γιατί να διαφωνούν. Κανένα πολιτικό σύστημα δεν μπορεί να αυτονομηθεί πλήρως από την κοινωνία μέσα από την οποία πηγάζει. Ό,τι είναι η Κυπριακή κοινωνία θ' αντανακλάται και στην ομοσπονδιακή, πολιτική μορφή της. Θα είναι δηλαδή η ομοσπονδία αντανάκλαση και συντήρηση της κοινωνικής ιεραρχίας.
4. Είναι προφανές ό,τι μ' όλα αυτά θέλω ν' αναφερθώ στην πλήρη έλλειψη ταξικής ανάλυσης από τα κείμενα σας. Θέλετε να είστε πολίτες των μεταμοντέρνων, πλουραλιστικών, ομοσπονδιακών πολιτειών του σύγχρονου οικονομικού καπιταλισμού. Δεν μπορώ να διακρίνω τίποτα το ριζοσπαστικό σ' αυτό. Ακριβώς εκεί κατευθύνεται το σύστημα - ή τουλάχιστον, εκεί θέλει να κατευθυνθεί.
5. Μόνη δυνατότητα απελευθέρωσης, βλέπω στην πιθανότητα δημιουργίας ενός κινήματος που να στρέφεται ενάντια στην προλεταριακή συνθήκη. Αν κάτι μ' ενοχλεί στον εθνικισμό (ελληνικό, τούρκικο ή κυπριακό) είναι η δυνατότητα που έχει να διασπά τους προλετάριους, να τους κάνει να βλέπουν *αυτά που τους χωρίζουν και όχι αυτά που τους ενώνουν*. Σαν προλετάριος, δεν έχω περιθώρια επιλογής: η με τους Έλληνες "συμπατριώτες" μου, δηλαδή *αναπόφευκτα* με το Ελληνικό κράτος, ή με τους Έλληνες, Τούρκους, Κύπριους προλετάριους. Ξεκάθαρα, ποια είναι η δική σας επιλογή;

Χαιρετισμούς
Γιώργος

Υ.Γ. Η επιστολή του Γιώργου ήρθε μαζί με μια εκτενέστερη επιστολή - πρόταση συζήτησης της ομάδας "παιδιά της Γαλαρίας". Δημοσιεύεται προς το παρόν μόνο η πιο πάνω επιστολή ακριβώς γιατί είναι επικριτική. Το γράμμα της ομάδας προσφέρει μια καλή βάση για διάλογο και ελπίζουμε να δημοσιευτεί μαζί με την απάντηση σχόλιο της ομάδας του Τραίνου όταν καρποφορήσει ο διάλογος σε μια πρόταση σ' αναλυτικό πλαίσιο. Το αφιέρωμα σε αυτό το τεύχος για την Ανατολική Μεσόγειο είναι μέρος του Διαλόγου.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Αγαπητέ Γιώργο

1 Ο Κυπριακός λαός δεν είναι ομοιογενής οντότητα, όπως ομοιογενής οντότητα δεν είναι κανένας λαός. Ο όρος "λαός" εκφράζει την κοινωνία των πολιτών σαν συλλογικότητα. Δηλαδή δεν υπάρχει Βρεττανικός, Βελγικός, Αμερικάνικος κλπ. λαός επειδή υπάρχουν διάφορες γλώσσες ή θρησκείες;

Η ύπαρξη της κυπριακής συνείδησης δεν είναι θέμα συζήτησης. Υπάρχει. Μπορείς εύκολα να το διαπιστώσεις αν μιλήσεις με αρκετούς κυπρίους (είτε ελληνόφωνους, είτε τουρκόφωνους). Η διαφορά μας είναι ότι εσύ Γιώργο μου αποδέχεσαι τη θρησκεία - γλώσσα σαν τα διαχωριστικά στοιχεία των κοινοτήτων στην Κύπρο (Τα στοιχεία δηλαδή που πολιτικοποίησε ο εθνικισμός στον 20ό αιώνα). Νομίζω όμως ότι οι ουσιαστικοί διαχωρισμοί πλέον είναι ιστορικοί - εμπειρικοί και οδηγούν σε 3 "πολιτικές - πολιτιστικές" ομάδες (ideal types): Ελληνοκεντρικούς - Κυπροκεντρικούς - Τουρκοκεντρικούς. Το σχόλιο σου για τη γλώσσα ήταν άτοπο. Οι αγρότες και οι προλετάριοι δεν μιλούσαν αγγλικά βεβαίως αλλά ούτε Ελληνικά ή Τούρκικα - μιλούσαν στην πλειοψηφία τους κυπριακά. Μια ελληνογενή γλώσσα (όπως υπάρχουν άπειρες σλαβογενείς, λατινογενείς κλπ), με επηρεασμούς από πολλές άλλες γλώσσες. Υπάρχουν ακόμα η Τ/Κ εθνικιστές που μιλούν μόνο κυπριακά. Αυτή η γλώσσα πολεμήθηκε και από τους Έλληνες και από τους Τούρκους εθνικιστές. Η καταπίεση και η απαγόρευση της χρήσης αυτής της γλώσσας στο δημόσιο λόγο μέχρι σήμερα είναι ένας από τους βαθύτερους ψυχολογικούς μηχανισμούς εξουσίας που υπάρχουν στην Κύπρο. Έχει βέβαια και την ταξική του διάσταση το θέμα αλλά παραμένει και ένα ευρύτερο πρόβλημα δόμησης της ίδιας της εξουσίας στην καθημερινότητα.

Το ότι αυτό συνέβηκε και αλλού αυτό επιβεβαιώνει την καθολικότητα της "εθνικής αποικιοκρατίας". Τα αγγλικά κατάντησαν να είναι η κοινή γλώσσα επικοινωνίας Ελληνοκυπρίων - Τουρκοκυπρίων των νεώτερων γενεών. Η έκφραση του "κοσμοπολιτισμού" δεν είναι τα αγγλικά. Όπως και τα Ελληνικά και τα Τούρκικα δεν ήταν "έκφραση πολιτισμού" όπως μας υποχρέωσαν να μάθουμε στο σχολείο. Ο κοσμοπολιτισμός είναι η ουσία της εμπειρίας της γέφυρας, της πολιτιστικής εμπειρίας της Κύπρου. Υπάρχουν τέτοια στοιχεία στην παραδοσιακή συμβίωση των Κυπρίων και ελπίζουμε να τα ξαναδούμε σε μια νέα μεταμοντέρνα γενιά που θα συντρίψει τα εθνικά τείχη. Δεν ξέρω αν το πρόβλημα είναι ίδια η λέξη. Εγώ πάντως σαν αναρχικός τοπικιστής που διεκδικά την αξιοπρέπεια του χώρου του δεν θα ήθελα να ζω σε απομόνωση. Το όνειρο μου είναι να βιώσω τον εαυτό μου σαν Κυπραίο πολίτη του κόσμου (κοσμοπολίτη).

2 Γιώργο μου σηκώνει συζήτηση αν τα σημερινά ethnic κινήματα είναι η δεν είναι συνέχεια (αλλά αντεστραμένη - κωμωδία όπως θάλεγε ο Μαρξ) των αυθεντικών κινημάτων του '60. Στη Γιουγκοσλαβία η Ιστορική συνέχεια μπορεί να μην είναι σαφής (επιμένω ωστόσο ότι ιστορικά έχουμε να κάνουμε με την αποσύνθεση του έθνους των νοτιοσλάβων), αλλά είναι σαφέστερη στην Αμερική (κινήματα μαύρων, κινήματα μειονοτήτων), στη Βρεττανία (όπου γεννήθηκε ο όρος devolution). Το ότι η αποκέντρωση ντύθηκε με τους μανδύες του παρελθόντος (εθνικισμός) δεν πρέπει να μας τυφλώνει στις πιθανότητες εναλλακτικής προοπτικής - έστω και με τα ρεφορμιστικά όνειρα της "Ευρώπης των περιφερειών" των Πρασίνων ή του δημοτικισμού (municipalism) του Bookchin. Το ότι οι μεγάλες δυνάμεις και οι εθνικιστές εκμεταλεύονται την ανάγκη των ανθρώπων για αυτονομία, αυτοκυβέρνηση κλπ δεν σημαίνει ότι πρέπει να καταδικάσουμε συλλήβδην αυτά τα κινήματα. Αντίθετα πρέπει να δούμε τις προοπτικές τους για συνδυασμό της αποκέντρωσης με τον τοπικό πλουραλισμό (και αυτό νομίζω ότι εκφράζεται αυτή τη στιγμή στην κυπριακή συνείδηση). Η αποκέντρωση και η ομοσπονδοποίηση δεν είναι μόνο ένα σωσσίβιο που ανακάλυψε η "νέα τάξη". Είναι η πολιτική πρόταση του ελευθεριακού - αναρχικού κινήματος από τον 19ο αιώνα απέναντι στο μοντέλο του έθνους-κράτους.

3 Είναι ανάγκη να δούμε τις ελευθεριακές προοπτικές που υπάρχουν στα σημερινά κινήματα και υποκουλτούρες. Μετά από 200 χρόνια του Επαναστατικού Κινήματος πρέπει να δούμε ποια θέματα είναι προϊόν της δράσης τους - σαν αυτόνομη διαλεκτική θέση / αντίθεση. Το αίτημα για ανεξαρτησία στην Κύπρο εμφανίστηκε στο Επαναστατικό Κίνημα από το 1920 - πολύ πριν το κυπριακό κράτος. Το ότι κάποιοι αστοί βολεύονται με την Ανεξαρτησία είναι αυτονόητο. Άλλοι βολεύονται με τη διπλή ένωση και άλλοι με τη διχοτόμηση - δυο κράτη. **Οι αντιπαραθέσεις στην πολιτική και πολιτιστική σφαίρα δεν συμπίπτουν αναγκαστικά με τις ταξικές συμμαχίες** (άσχετο αν στην Κυπριακή περίπτωση το ταξικά συνειδητό κομμάτι της εργατικής τάξης είναι επίσης ανεξαρτησιακό). Για να το πω απλά. Η ***ανεξαρτησία*** και η ***ομοσπονδία*** είναι θετικά αναγκαία στοιχεία για τη διεύρυνση της *πολιτικής αυτοκυβέρνησης - άμεσης δημοκρατίας*. Η *Κυπριακή συνείδηση / ταυτότητα* είναι μια *στάση **πολιτιστικής αξιοπρέπειας***. (Τι σόϊ ελεύθεροι άνθρωποι θα μπορέσουν κάποτε να φτιάξουν μια ελευθεριακή κοινωνία, αν δεν μπορούν να σταθούν στα δικά τους πόδια με αξιοπρέπεια και γονατίζουν συνεχώς μπροστά στην Αθήνα και στην Άγκυρα); Είναι και θέμα *πολιτιστικής υποδομής για συμβίωση* και για λειτουργία της Κύπρου σαν γέφυρας ανάμεσα στην ανατολή και τη δύση.

"Κυπριακό *εθνικό* κράτος"... δεν νομίζω. Ελπίζω να μην οδηγηθεί η κατάσταση εκεί. Νομίζω ότι δυο έθνη μας δίδαξαν αρκετά. Τώρα προσωπικά Γιώργο μου δεν μπορώ να ξέρω που θα κινηθεί αυτό το ρεύμα της Κυπριακής συνείδησης αν βρεθεί υπό νέο αποικιακό καθεστώς. Η άποψη που εκφράζουμε στο περιοδικό είναι ότι η σημερινή ***πολιτιστική*** *(συμβίωση, αξιοπρέπεια)* και ***πολιτική*** *(ανεξαρτησία, δημοκρατία) διάσταση* της κυπριακής συνείδησης είναι ελπιδοφόρα γιατί μπορεί να λειτουργήσει σαν γέφυρα ανάμεσα στους "εθνικούς εχθρούς". Από κει και πέρα δεν μπορείς να μην παρέμβεις στο εργατικό κίνημα επειδή οι εργάτες μπορεί να ψηφίσουν αύριο 5 μαλάκες. Η παρέμβαση αποκτά τη δικιά της διαχρονική λειτουργία - είτε αποκρυσταλλωμένη σε θεσμούς ελευθεριακούς είτε στη συλλογική μνήμη.

4 Ορθόν. Το θέμα πηγαίνει στην έλλειψη ταξικής ανάλυσης. Υπάρχουν 2 θέματα. α) Το ταξικό αναλύθηκε σε προηγούμενο κείμενο της ομάδας) ***"Η Κύπρος, το εθνικό και ο εθνικισμός"***. 6) Ταξική ανάλυση υπάρχει αλλά δεν είναι κυρίαρχη. Είναι σαφές ότι αυτό που θέλουμε να δείξουμε είναι ότι ένας από τους στόχους του εθνικισμού στην Κύπρο ήταν η διάσπαση του κοινού ταξικού κινήματος χριστιανών - μουσουλμάνων (6λ. άρθρο για την ΕΟΚΑ). Ουσιαστικά τα 4 κείμενα του αφιερώματος πραγματεύονται το καθένα μια κοινωνική σφαίρα σε μια ιστορική συνέχεια.

Μετάτοθεωρητικόκείμενοτου Κιτρομηλίδηέχουμε:

Πολιτική: Πως οι Άγγλοι / Αποικιοκρατία έθεσε τις βάσεις του σύγχρονου ορθολογικού ή συγκεντρωτικού κράτους μέσω του Ελληνικού εθνικισμού στην Κύπρο ο οποίος υπήρξε το χαϊδεμένο παιδί της Ευρωπαϊκής Αποικιοκρατίας. Οι Άγγλοι ενθάρρυναν τον ενωτισμό και προσλάμβαναν τους εθνικιστές στη διοίκηση τους. Το Ελληνικό και το Αγγλικό κράτος ανήκαν στο ίδιο σύστημα εξουσίας και η κυπριακή "ενωτική εθνικοφροσύνη" είχε "οικογενειακές" σχέσεις με την αποικιοκρατία. Ο "Ελληνισμός" ήταν πάντα μια ιδεολογία της άρχουσας τάξης - η οποία απέκτησε ηγεμονικό χαρακτήρα μετά το 1940. Ακόμα και με το Ανεξάρτητο Κράτος, η κυριαρχούσα ιδεολογία της ελίτ είναι ο "ελληνισμός". Η "κυπριακή συνείδηση" θεωρείται "ανατρεπτική"!!!

Κουλτούρα: Η διαδικασία μετατροπής των Κυπρίων σε βάρβαρους ιθαγενείς με την καταπίεση της γλώσσας τους. Μια διαδικασία που ξεκίνησαν οι Άγγλοι και ολοκλήρωσε ο Ελληνικός και Τούρκικος εθνικισμός. Η πιο σημαντική μορφή αντίστασης των Κυπρίων αυτόν τον αιώνα ήταν η διατήρηση της "ανοικτής τους γλώσσας", σε αυτά τα πλαίσια.

Ταξικό: Ο Αγώνας της ΕΟΚΑ, μια αντιαποικιακή, φαινομενικά, κινητοποίηση της δεξιάς (καθώς ο Εθνικισμός αυτονομοποιείται από τον πνευματικό του πατέρα για λίγο - τους Άγγλους) η οποία όμως καταλήγει στην επίθεση ενάντια στο ταξικό κίνημα των εργατών και στην οικοδόμηση του εθνικιστικού κράτους μετά το '60 - ένα κράτος που κληρονομά τις βρεττανικές δομές και τις "εμπλουτίζει" με τον αυταρχισμό της Ελληνικής φασιστικής δεξιάς.

Καθημερινότητα: Μέσα από τα αφιερώματα για την "Ιστορία που δεν γράφεται" και το τελευταίο κείμενο, γίνεται μια προσπάθεια ανάγνωσης των Ιστορικών αντιστάσεων που οδήγησαν στην ανάπτυξη του λαϊκού ρεύματος της κυπριακής συνείδησης - και γίνεται μια προσπάθεια ερμηνείας του με βάση τη διεθνή συγκυρία.

Τώρα Γιώργο μου, αν όλα αυτά (η προσπάθεια κατανόησης της συγκρότησης της εξουσίας στην κοινωνία μας και των ιστορικών μορφών αντίστασης), είναι επαναστατικά η συμπόρευση με τις τάσεις του διεθνούς συστήματος, είναι νομίζω θέμα γνώμης. Εμείς προσπαθούμε να παρέμβουμε και να κατανοήσουμε τις δυναμικές της κοινωνίας μας. Έχεις δίκιο ότι πρέπει να μελετήσουμε και τις διεθνείς τάσεις. Αλλά νομίζουμε ότι οι ιστορικές εξελίξεις είναι διαλεκτικές. Με τον ίδιο τρόπο που το ιστορικό εργατικό κίνημα ταυτίστηκε με τη διαλεκτική άρνηση του νέου συστήματος (του καπιταλισμού) η οποία σάρωσε βασιλιάδες, φεουδάρχες, θρησκείες κλπ. και προσπάθησε, μετά, να συγκροτήσει τη δικιά του διαλεκτική υπέρβαση του νέου συστήματος - το ίδιο θα μπορούσε να πει κανείς για τις νέες τάσεις". Η ενοποίηση του πλανήτη, η αποδοχή του πλουραλισμού (αν είναι μέσα στις προοπτικές της ιστορικής διαλεκτικής του συστήματος) πρέπει να ενισχυθούν και να αποκτήσουν μια επαναστατική δυναμική για υπέρβαση των νέων δομών εξουσίας που προσπαθούν να νομιμοποιηθούν. Ίσως, δεν ξέρω, να διαφωνούμε και στο ποιος δημιουργεί τελικά την Ιστορία. Ναι, τα συστήματα σαν αόρατοι ιστοί φτιάχνουν το δίκτυ μέσα στο οποίο ζούμε - αλλά ιδιαίτερα σήμερα, μετά από 200 χρόνια Επαναστατικών κινημάτων, ένα μέρος τουλάχιστον της Ιστορίας, το δημιουργούν τα κοινωνικά κινήματα των ανθρώπων. Ναι, η μορφή της ενοποίησης του πλανήτη δεν είναι αυτή που ονειρεύτηκαν οι διεθνιστές, οι κοσμοπολίτες, οι ειρηνιστές του παρελθόντος. Αλλά αν καταφέρουμε να αποκλείσουμε τους πολέμους των κρατών και υπερβούμε τα έθνη (άσχετο αν θα έχουμε άλλες μορφές εξουσίας να αντιμετωπίσουμε) θα είναι η ολοκλήρωση ενός "σχεδίου" - η συγκρότηση θεσμών και αξιών ελευθερίας και ανθρωπισμού - ουμανισμού (όπως τέτοιο ήταν και το ξεπέρασμα της φεουδαρχίας για τον Κροπότκιν όταν έγραφε για τη γαλλική επανάσταση).

Είναι αναγκαίο να καταλάβουμε "τι μας ενώνει" αλλά είναι επίσης αναγκαίο να κατανοήσουμε την διαφορετικότητα μας - σαν άτομα, σαν ομάδες, σαν κοινωνίες. Όχι για να χωριστούμε σε εχθρούς αλλά για να σεβαστούμε ο ένας τον άλλο. Σε μια προλεταριακή σύγκρουση θα βρεθούμε στο ίδιο χαράκωμα. Η εξουσία όμως δεν είναι μόνο ο καπιταλισμός και το κράτος. Ίσως να διαφωνούμε και στη λειτουργία της Επανάστασης. Για μένα η Επανάσταση είναι ένα άλμα στην εξέλιξη του ανθρώπου προς την ελευθερία. Και η ελευθερία δεν είναι μόνο κοινωνική αλλά και υπαρξιακή κατάσταση. Οι Επαναστάσεις και οι κοινωνικές συγκρούσεις είναι απαραίτητες για τη ρήξη με την εξουσία (ή και τη συνειδητοποίηση της ηδονής της ελευθερίας) αλλά οι μεγαλειώδεις συγκρούσεις δεν μπορούν να γεννήσουν σε μια νύχτα ελεύθερες κοινωνίες. Οι Επαναστάσεις πρέπει να αφομοιωθούν από την κοινωνία και να γίνουν υπαρξιακό βίωμα. Με αυτή την έννοια νομίζω ότι θα μπορούσαμε να μιλήσουμε και για Επανάσταση "μακράς διαρκείας" που ξεκίνησε από τη Γαλλική και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Μια "Επανάσταση" που δημιουργησε το δικό της αυτόνομο πόλο/θέση/αντίθεση στη διαλεκτική πορεία του παγκόσμιου συστήματος. Και αυτή η επανάσταση απλώνεται σήμερα σε όλο το σύστημα - στην οικονομική, την πολιτική, την πολιτιστική και τη σφαίρα της Καθημερινότητας.

Ανδρέας

Το Έθνος, η κυπριακή εμπειρία και η Μαρξιστική παράδοση

Το αφιέρωμα του προηγούμενου τεύχους του Τραίνου **"Η άλλη Κύπρος"** αποτελεί μια σημαντική συνεισφορά στην κατανόηση της Κυπριακής Ιστορίας της Μοντέρνας - καπιταλιστικής Εποχής. Η κριτική του Ελληνικού (και του Τούρκικου) εθνικισμού σαν αποικιακών ιδεολογιών είναι σημαντική. Νομίζω όμως ότι το πλαίσιο ανάλυσης υπερτονίζει την **πολιτική - πολιτιστική** διάσταση του έθνους και της εθνικής ιδεολογίας, αγνοώντας ή υποτιμώντας την **υλιστική - οικονομική βάση** για την ανάπτυξη των πιο πάνω φαινομένων. Το πιο κάτω άρθρο, μια μορφή του οποίου δημοσιεύτηκε πιο παλιά στην εφημερίδα "ΝΕΟΛΑΙΑ" θέτει νομίζω αρκετά καλά αυτή τη διάσταση - και τονίζει ταυτόχρονα την πολιτιστική - πολιτική διάσταση της προηγούμενης ανάλυσης στο ΤΡΑΙΝΟ. Η **ιστορική εμπειρία** της Κύπρου όπως και η **οικονομική, κοινωνική της εξέλιξη** τόσο στο Μεσαίωνα όσο και στην συγχρονη εποχή ήταν σαφώς διαφορετική από την Ιστορική - οικονομική εμπειρία των λαών και των κοινοτήτων που εντάχθηκαν ή προσαρτήθηκαν στο Ελληνικό και το Τούρκικο Έθνος. Αλλά και από άποψη **κουλτούρας** ο κυπριακός λαός σαν σύνολο έχει μια κοινή παράδοση με επιδράσεις μεν από τη γενικότερη περιοχή αλλά με σαφή κυπριακά "συνθετικά" (όπως τα αποκαλείτε στο προηγούμενο τεύχος), στοιχεία - στη μουσική, στη συμπεριφορά, στην αρχιτεκτονική, στην κουζίνα, στα ήθη και έθιμα. Ας θυμηθούμε τα κοινά προσκυνήματα, την κοινή συμμετοχή σε γάμους και άλλες τελετουργίες.

Ακόμα και στη **γλώσσα**, η Κυπριακή κοινή, θα μπορούσε να θεωρηθεί και να αναπτυχθεί σαν κοινή γλώσσα των υποτιθέμενων σήμερα εθνικών εχθρών πριν την κάθοδο του εθνικισμού. **Στην Κύπρο είχαμε, με την Μαρξιστική ανάλυση, τα συστατικά στοιχεία για τη δημιουργία κυπριακού έθνους.** Αντί για αυτό οι εξωτερικές επεμβάσεις (του Βρεττανικού, Ελληνικού και Τούρκικου κράτους) χώρισαν τον πληθυσμό σε Έλληνες και Τούρκους για να ελέγχουν την Κύπρο. Σημαντικό ρόλο έπαιξαν βέβαια και τα οικονομικά συμφέροντα της Κυπριακής Εκκλησίας η οποία νοιώθοντας να απειλείται ο ηγετικός της ρόλος μέσα από την ανάπτυξη ενός μοντέρνου Κυπριακού κράτους όπου Ε/Κ και Τ/Κ θα ζούσαν και θα συνεργάζονταν αρμονικά, τάχθηκε με τον Ελληνικό εθνικισμό συνεισφέροντας και αυτή σημαντικά στο σημερινό μας χάλι.

Έτσι καταλήξαμε σε μια αντίφαση στο ίδιο το κυπριακό οικονομικό - κοινωνικό - πολιτιστικό σύστημα. Τα συστατικά στοιχεία του οικονομικού συστήματος οδηγούσαν αναπόσπαστα στην Ανεξαρτησία ενώ τα συστατικά της "πνευματικής ζωής" (κουλτούρας, πολιτισμού κ.λ.π.) του εποικοδομήματος αποικιοκρατήθηκαν από τους εθνικισμούς της Ελλάδας και της Τουρκίας. Εδώ πιστεύω ότι βρίσκεται η ουσιαστική αντίφαση της Κυπριακής κοινωνίας. Μια επίσημη εισαγόμενη ιδεολογία (Ελληνικός - Τουρκικός εθνικισμός) που καταπιέζει και έρχεται συνεχώς σε σύγκρουση με την κοινωνική - οικονομική πραγματικότητα και την ίδια τη δυναμική της Κυπριακής Ιστορίας. Και δεν είναι τυχαία η ανεξαρτησιακή τάση της κυπριακής εργατικής τάξης, σ' αυτά τα πλαίσια.

Νομίζω ότι το θεωρητικό άρθρο που ακολουθεί θέτει τις βάσεις για μια ευρύτερη συζήτηση τοσο για τη συγκρότηση των εθνών όσο και τη λειτουργία της εθνικιστικής ιδεολογίας στην Κύπρο.

"Η εισαγόμενη εθνική ιδεολογία έρχεται συνεχώς σε σύγκρουση με την κοινωνική - οικονομική πραγματικότητα της Κυπριακής εμπειρίας

1 Το έθνος σαν θεωρητική κατηγορία σκέψης

Το έθνος είναι η δομή, μορφή ανάπτυξης της ανθρώπινης κοινωνίας, που δημιουργήθηκε νομοτελειακά σαν το αποτέλεσμα της καπιταλιστικής οικονομικής ανάπτυξης. Σαν κοινωνικό ιστορικό φαινόμενο το έθνος είναι ένα σημαντικό στοιχείο στη δομή της προκαπιταλιστικής κοινωνίας και συγχρόνως σπουδαία ιστορική δύναμη η οποία επιτάχυνε και επιταχύνει την κοινωνική πρόοδο. Λόγω του ότι το έθνος ταυτίζεται και μια μορφή ανάπτυξης της κοινωνίας το περιεχόμενο του καθορίζεται κύρια από τα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά και ιδεολογικά προτσές κάθε κοινωνίας, αλλά επίσης και από τα ενδιαφέροντα της άρχουσας τάξης. Το έθνος παρουσιάζεται σαν σύνολο μεγάλων ανθρώπινων ομάδων, δηλ. σαν σύνολο τάξεων που αναπτύσσουν μεταξύ τους εθνικές σχέσεις. Αυτές είναι κοινωνικές σχέσεις δηλ. οικονομικές, κοινωνικοπολιτικές, ιδεολογικές οι οποίες σφραγίζονται από μια "εθνική" προϋπόθεση δηλ. να αναπτύσσονται σε ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο, να βασίζονται σε μια γλώσσα, μια κουλτούρα που όλα αυτά μαζί επενεργούν και οδηγούν στην συγχώνευση των ανθρώπων σε μια εθνική κοινότητα. **Πρέπει να λεχθεί ότι οι οικονομικές σχέσεις παίζουν τον πιο καθοριστικό ρόλο.** Έτσι οι παράγοντες στο προτσές ανάπτυξης του έθνους ευρίσκονται **στη βάση των παραγωγικών δυνάμεων** που δημιουργούνται στην κοινή οικονομική ζωή, σ' ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο τόπο διαμονής, στην ίδια ή συγγενική γλώσσα, στην ίδια κουλτούρα, στα ίδια ήθη και έθιμα. Σίγουρα όλοι αυτοί οι παράγοντες τότε μόνο μπόρεσαν να αποκτήσουν την ομαδική, δημιουργική τους δύναμη όταν αναπτύχθηκε ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής και με την ταξική πάλη μεταξύ αστικής και εργατικής τάξης. Επίσης το κράτος με τις κεντρικές διοικητικές και πολιτικές του δραστηριότητες αποτέλεσε και αποτελεί ένα βασικό παράγοντα δημιουργίας του έθνους.

Το έθνος σαν μια νομοτελειακή δομή και μορφή ανάπτυξης της κοινωνίας καθορίζεται γενικά από τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:

1. *Από τον ιστορικό χαρακτήρα της δημιουργίας και ανάπτυξης του.*
2. *Από την οικονομική βάση του η οποία καθορίζει και την ουσία του έθνους.*
3. *Από το συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο στον οποίο επιτυγχάνεται η ενοποίηση και δημιουργία του εθνικού κράτους.*
4. *Από τη γλώσσα σαν σημαντικό μέσο επικοινωνίας.*

Η επιστημονική αυτή θεώρηση (αντίληψη) του έθνους είναι ένα αδιαίρετο μέρος της υλιστικής θεωρίας και στέκει σε πλήρη αντίθεση με διάφορες απόψεις αστών ιδεολόγων.

2 Η ιστορική εξέλιξη των εθνών

Ο όρος έθνος έχει ήδη περάσει μια μακρά ιστορική πορεία πριν απαντήσει ένα επιστημονικό προσδιορισμό από τον Μαρξισμό - Λεννινισμό. Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν τον όρο "natio" για όλες τις φυλές, αλλά οι ίδιοι για τους εαυτούς τους χρησιμοποιούσαν τον όρο "populus". Πριν τον μεσαίωνα ο όρος "natio" χρησιμοποιείτο για όλες τις φυλές ενώ στην περίοδο του Φεουδαρχισμού χρησιμοποιείτο σαν οργανωτικός όρος, από πανεπιστήμια, τάγματα, συνοδοί, κ.τ.λ. χωρίζονταν σαν "nationes" τα οποία φυσικά καμιά σχέση δεν είχαν με τα μεταγενέστερα έθνη. Είχαν απλά ένα οργανωτικό ρόλο και μορφή.

Ο σύγχρονος ορισμός του έθνους οριστικοποιήθηκε μετά την ιδεολογική αντιπαράθεση μεταξύ της επαναστατικής αστικής τάξης και της αντιδραστικής αριστοκρατίας. Το σημαντικότερο ρόλο έπαιζε η γαλλική επανάσταση. Οι ιδεολογικοί ταξικοί αγώνες για το περιεχόμενο του ορισμού έθνους είναι ταυτόχρονα και ένα μέρος του προτσές ανάπτυξης του έθνους και αυτό το προτσές αντικατοπτρίζεται στην κοινωνική συνείδηση.

Οι διάφορες αστικές θεωρίες σχετικά με το έθνος έχουν μεν διαφορές μεταξύ τους αλλά έχουν πάντα ιδεαλιστική βάση, γιατί αγνοούν και δεν δέχονται την **οικονομική βάση ενός έθνους** ή την τοποθετούν σε δεύτερη θέση και **παρουσιάζουν με απόλυτο τρόπο την εθνική συνείδηση, τον εθνικό χαρακτήρα, την κουλτούρα, τη γλώσσα. Όμως δεν εξηγούν πόσο σημαντικά θα ήταν αυτά τα γνωρίσματα οι παράγοντες στη ζωή του έθνους αν δεν υπήρχε η κοινή υλική προϋπόθεση για την ύπαρξη ενός εκάστου έθνους, δηλ. η κοινή οικονομική ανάπτυξη.** Ας εξηγήσουν ή ας προτάξουν ένα έθνος το οποίο δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε χωρίς κοινή οικονομία σε συγκεκριμένο χώρο.

Στην αστική φιλοσοφία κοινωνιολογία υπάρχει η θέση ότι το έθνος καθορίζεται από την κοινή κουλτούρα. Σίγουρα η κουλτούρα παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην κοινωνική ζωή, αλλά σίγουρα πάλιν η κουλτούρα αντικατοπτρίζεται και περιφέρεται γύρω από την οικονομική ανάπτυξη κάθε έθνους.

3 Η Μαρξιστική παράδοση

Πρώτο με τον Μαρξισμό - Λεννινισμό εχει βρει η ουσία του έθνους το περιεχόμενο, το ρόλο της στην κοινωνική ανάπτυξη και έχει αποδείξει τις προοπτικές της και έχει δώσει έτσι στην εργατική τάξη τα θεωρητικά μέσα να εξηγήσει σωστά τις εθνικές και διεθνείς σχέσεις σαν σημαντική πλευρά της κοινωνικής ζωής στις υπηρεσίες της κοινωνικής προόδου.

Η δημιουργία και ανάπτυξη των εθνών είναι ένα πολύ δύσκολο και πολύπλοκο προτσές, το οποίο όπως είπαμε γενικά είναι ενωμένο με τη δημιουργία του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, αλλά με κανένα τρόπο δεν έχει γίνει σε όλες τις χώρες με τον ίδιο τρόπο. Στην Ευρώπη είχαν δημιουργηθεί οι εθνικές προϋποθέσεις για τη δημιουργία των μετέπειτα εθνών σε ένα μακρύ ιστορικά προτσές το οποίο ξεκινά περίπου στον έννατο με δέκατο αιώνα για να οδηγήσει έτσι αργότερα στην ανάπτυξη των διαφορετικών εθνών.

Οι εθνότητες στον 9ο με 10ο αιώνα δημιουργούν στην Ευρώπη την βάση των μελλοντικών εθνών. Η μετέπειτα ανάπτυξη των μεγαλύτερων εθνοτήτων σε σχέση με τα βασίλεια (που υπήρχαν) τα οποία δρούσαν στη δημιουργία κεντρικών εθνικών κρατών, οδήγησαν στη δημιουργία των μοντέρνων εθνών. Σε αυτό το προτσές μικρότερες εθνότητες αφομοιώνονται σε μεγαλύτερες, κάποτε ειρηνικά κάποτε διά της βίας, δημιουργήται μια κοινή γραπτή γλώσσα και αναπτύσσονται έτσι τα στοιχεία της εθνικής συνείδησης. Όμως αποφασιστικός παράγοντας για τη δημιουργία του έθνους είναι η δημιουργία ανάπτυξης και σταθεροποίησης οικονομικών σχέσεων με τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς. Έτσι με το πιο πάνω (την κοινή εσωτερική αγορά) αποκτούν και όλα τα άλλα προτσές της δημιουργίας του έθνους, βάση και σταθερότητα.

4 Συγκριτικές σχέσεις των εθνών

Τα έθνη, ξεχωρίζουν μεταξύ τους δυο ομάδες κοινωνικών φαινομένων. Πρώτον από την **κοινωνοικονομική ανάπτυξη** όπως το επίπεδο της οικονομίας, της δομής της κοινωνίας και της πολιτιστικής οργάνωσης, και δεύτερο λόγω **ειδικών διαφορών στην γλώσσα, κουλτούρα, τρόπο ζωής,** ήθη, έθιμα, παραδόσεις και της ψυχοσύνθεσης κάθε έθνους. Η πρώτη ομάδα φαινομένων δεν περιέχει εθνικά γνωρίσματα αλλά δίνει έκφραση στο αποτέλεσμα της γενικής κοινωνικής ανάπτυξης. Η δεύτερη ομάδα φαινομένων ή γνωρισμάτων τουναντίον περιέχει, ειδικά εθνικά γνωρίσματα τα οποία εξαρτώνται από την εθνική καταγωγή του έθνους και τα οποία κατά το μεγαλύτερο μέρος προϋπήρχαν της δημιουργίας του έθνους. Η πρώτη ομάδα φαινομένων δηλ. η κοινωνική πλευρά του έθνους υποκύπτει στο προτσές της διεθνούς προσέγγισης, η δεύτερη ομάδα φαινομένων δηλ. η εθνική καταγωγή του έθνους δείχνει μια μεγαλύτερη σταθερότητα και αλλάζει αργά μέσα στο έθνος σίγουρα με την επίδραση της κοινωνικής πλευράς.

Θουκής Θουκυδίδης

ΕΙΝΑΙ οι ΚΥΠΡΑΙΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ;

της Aydin Mehmet Ali

Αυτή είναι μια διαφοροποιημένη εκδοχή ενός άρθρου που παρουσιάστηκε στο συνέδριο με τίτλο "εις αναζήτηση λύσης του Κυπριακού" που έγινε στο LSE στις 15 Φεβρουαρίου 92. Μετά από την πρώτη παρουσίαση του άρθρου η "Ευρωμανία" έχει φτάσει στο ζενίθ της και μπορούμε να δούμε πολλά άλλα παραδείγματα. Όμως τα βασικά σημεία δεν έχουν αλλάξει.

"Και πραγματικά ελπίζομε και ευχόμαστε να δούμε την Κύπρο στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα όπου ανήκει, όπως μια Ευρωπαϊκή χώρα". Παρόμοια συναισθήματα εκφράζονται εδώ και αρκετό χρόνο σε διάφορες συνεδριάσεις στο Λονδίνο, στην Κύπρο και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Εκτός από τους Κύπριους άλλοι, μη Κύπριοι, που νομίζουν ότι κάνουν χάρη στην Κύπρο, παίρνοντας αυτή τη θέση, έχουν εκφράσει τέτοιες απόψεις με μεγάλη αυτοπεποίθηση. Ακόμα και ο βουλευτής του Tottenham σε μια συνέντευξη του στην Παροικιακή εφημερίδα το 1992 εξέφραζε απόψεις όπως. "Η Κύπρος χρειάζεται να είναι μέρος της Νέας Ευρώπης· πολλές από τις παραδόσεις της είναι Ευρωπαϊκές και είναι κοντά στην Ευρώπη". Και "μικρές χώρες όπως η Κύπρος χρειάζονται προστασία ιδιαίτερα τη Στρατιωτική προστασία που προσφέρει η Ευρώπη. Επιπρόσθετα πιστεύω ότι η Κύπρος διά μέσου της Ευρώπης μπορεί να βοηθηθεί και στην επίλυση του χωρισμού ή του διαχωρισμού της χώρας". Θέλω να διαφωνήσω με τη λογική αυτών των θέσεων και υπάρχουν πολλές εμπειρικές αποδείξεις που υποστηρίζουν την αντίθεση μου. Παρόμοια επιχειρήματα που υποστηρίζουν την "Ευρωπαϊκότητα" και τη "λευκότητα" ή "non blackness" των Κυπρίων έχουν εμφανιστεί και σε άλλες συζητήσεις στο Λονδίνο. Σίγουρα η Ευρωπαϊκότητα των Κυπρίων θα πρέπει να απασχολεί και τους Κύπριους που ζουν στην Κύπρο. Η συζήτηση στο Λονδίνο περιστρέφεται γύρω από θέματα εξασφάλισης χρηματικών πόρων, αφού αυτοί οι πόροι παρέχονται σύμφωνα με το διαχωρισμό των φυλετικών ομάδων. Σε ένα άρθρο ο Πιθάρας, ένας από τους διοργανωτές του φεστιβάλ Camden το 1991 έχοντας κάνει την παρατήρηση ότι οι ομάδες τεχνών των Ασιατών και Μαύρων συζητούν ενώπιον των πιθανών χρηματοδοτών με επιχειρήματα όπως:

"Οι Κύπριοι δεν δικαιούνται αυτά τα λεφτά επειδή στην πραγματικότητα δεν είναι Μαύροι" παρατήρησε, "σημαντικό είναι ότι οι Κύπριοι είναι μια λευκή Ευρωπαϊκή μειονότητα με ιστορικό αποικιακό και με έντονη νεοαποικιακή ύπαρξη. Αυτή η πραγματικότητα προκαλεί αμηχανία στους παραγωγούς τηλεοράσεως, διευθυντές και σε άλλους ανάλογους επαγγελματίες".

Παρόμοια επιχειρήματα προβάλλει και η VIGAR (1991) σε έρευνα που έκαμε για το Arts Council με τίτλο "Cypriot Cultural Interests and Aspirations". Φοβάμαι ότι αυτά τα επιχειρήματα μου προκαλούν ανησυχία γιατί δεν τα δέχομαι ως τον προσδιορισμό της ταυτότητας μου σαν μια τουρκοκύπρια γυναίκα. Εγώ δεν θεωρώ τον εαυτό μου ούτε Ευρωπαία ούτε Λευκή.

Από τη δεκαετία του 1960 σαν μια ενεργός κοινοτική ακτιβίστρια σκεφτόμουν και εργαζόμουν για πολλά από τα θέματα που έχουν να κάνουν με το ρατσισμό και την Ευρωπαϊκότητα στο γενικότερο πλαίσιο του αντι-ρατσισμού. Έχω προβάλει και συζητήσει θέματα σχετικά με το κατά πόσο οι Τουρκόφωνες κοινότητες αποτελούν μέρος των μαύρων κοινοτήτων της Βρεττανίας από το 1983. Έχω καταπιαστεί με αυτά τα θέματα σε συζητήσεις διαλέξεις, work shops και σε ένα άρθρο του 1983. Αυτή τη στιγμή η κύρια μου προβληματική είναι η Ευρωπαϊκότητα ή όχι της Κύπρου και των Κυπρίων.

Βρίσκω ότι πρέπει να ρωτήσω τον εαυτό μου μερικές απλές αλλά όχι απλουστευμένες ερωτήσεις: 1) **Οι Κύπριοι είναι Ευρωπαίοι;** 2) **Η Κύπρος είναι μέρος της Ευρώπης,** 3) **γιατί οι Κύπριοι θέλουν να έχουν Ευρωπαϊκή ταυτότητα και να είναι μέρος της Ευρώπης;** Σε όλη τη διάρκεια αυτής της μέρας σε αυτό το συνέδριο έχει επικρατήσει η αναμφισβήτητη υπόθεση της Ευρωπαϊκότητας της Κύπρου.

Ο John Mucdonald, ένας Καναδός δημοσιογράφος στη δική του παρουσίαση ανάφερε για την Κύπρο ότι "αξίζει να είναι στην Ευρώπη". Κατά κάποιον τρόπο να ανήκεις στην Ευρώπη είναι τιμή, ή κάτι το επιθυμητό, κάτι που όταν σου δοθεί είναι κάτι σαν ανταμοιβή. Οι περισσότεροι ομιλητές ξεκινούν με αυτή την αρχή. Σαν άτομο που έχει ζήσει στην Ευρώπη τα τελευταία 30 χρόνια και που έχει ταξιδέψει σχεδόν σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες θέλω να αμφισβητήσω αυτή την άποψη. Θέλω να την αμφισβητήσω γιατί νομίζω ότι αποτελεί ένα μέρος της αδυναμίας μας να αναγνωρίσουμε την πραγματική θέση μας όπως αντικατοπτρίζεται και σε άλλες πτυχές της ζωής μας εμποδίζοντας μας έτσι να βρούμε μια λύση στα προβλήματα μας.

Πιστεύω ότι τα δυο πρώτα ερωτήματα μπορούμε εύκολα να τα απαντήσουμε. Γεωγραφικά, Ιστορικά, Εθνικά, Οικονομικά κοινωνικοπολιτιστικά σχήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν πλαίσιο για ένα πειστικό επιχείρημα ότι η απάντηση και στις δυο ερωτήσεις είναι: Όχι οι Κυπραίοι δεν είναι Ευρωπαίοι.

Η τρίτη ερώτηση αποτελεί και την ουσία του θέματος. Πιο δύσκολη να απαντηθεί αλλά πιο αποκαλυπτική αφού διεισδύει βαθειά μέσα στην ψυχοσύνθεση των Κυπρίων και της Κυπριακής ταυτότητας. Είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το θέμα της ταυτότητας. Αν και έχω τοποθετηθεί για τις δυο πρώτες ερωτήσεις και ισχυρίστηκα ότι οι απαντήσεις είναι εμφανείς, γι' αυτή τη συζήτηση θέλω να καταπιαστώ με ορισμένους από τους σημαντικούς του παράγοντες.

Γεωγραφικά είμαστε μέρος της Ευρώπης;

Όχι αν και η φαντασία μας απεγνωσμένα το επιθυμά.

Σε οποιονδήποτε χάρτη, όσο Ευρωκεντρικό και αν είναι, είμαστε καθαρά μέρος της Μέσης Ανατολής. Είμαστε στη διασταύρωση των τριών Ηπείρων, Ασίας, Ευρώπης, Αφρικής. Ο χαρακτήρας μας, η ιστορία μας, η κουλτούρα μας, η οικονομία, η ψυχολογία, η κοινωνιολογία και οι θρησκείες μας όλο το είναι της κοινωνίας αντανακλούν ακριβώς αυτή την πραγματικότητα. Η κατάσταση του είναι μας μπορεί να είναι μια σύνθεση πλούσια και ώριμη, αποτέλεσμα της πολυπρόσωπης κοινωνίας μας ή το αποτέλεσμα σχιζοφρενικού διχασμού όμοιο με ένα παιδί που διχάζεται.

Μπορεί να είμαστε είτε σε μια κατάσταση σύγχυσης χωρίς να γνωρίζουμε ποιοι είμαστε, ποιοι θα είμαστε αύριο ή σε ποιους θα ανήκουμε (α... αυτή η απεγνωσμένη επιθυμία να ανήκουμε... να είμαστε ιδιοκτησία κάποιου) ή να είμαστε ήσυχοι και ασφαλείς γνωρίζοντας τον εαυτό μας.

Μήπως η γεωγραφική μας μικρότητα μας έχει δημιουργήσει ένα φόβο ότι δεν μπορούμε να επιβιώσουμε από μόνοι μας. Μήπως πρέπει να ανήκουμε σε κάτι για να επιβιώσουμε; **Μήπως η μικρότητα κατ' ανάγκην σημαίνει ότι θα μείνουμε σαν ένα παιδί που επιδιώκει συνεχώς να ανήκει κάπου;** Ποιός είναι ο ρόλος του μεγάλου αδελφού, ή της μεγάλης αδελφής ή μητέρας στη συνέχιση αυτού του μύθου; Εννοείται ότι είναι αναγκαίο να δημιουργήσουμε δεσμούς οικονομικούς, πολιτικούς, εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς δεσμούς με άλλες χώρες σε ένα αλληλοεξαρτώμενο κόσμο με σοσιαλιστικές ή καπιταλιστικές σχέσεις.

Απλά επειδή οι Ευρωπαίοι μας διεκδικούν στις ιστορίες τους σαν μέρη της αποικιοκρατίας τους, αυτό δεν μας κάνει Ευρωπαίους. Απλά επειδή τους "ανήκαμε" δεν μας κάνει ευρωπαίους.

Και οι Ευρωπαϊκές εισβολές;

Μήπως αυτές οι εισβολές έφεραν Ευρωπαίους που εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο κι άλλαξαν το

χαρακτήρα του πληθυσμού και τη δημογραφία του; Νομίζω ότι πρέπει να κάνουμε ένα διαχωρισμό ανάμεσα στους Μεσογειακούς λαούς που εισέβαλαν και εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο, όπως οι Γενοβέζοι Βενετοί και οι Λουζινιανοί (και υπάρχουν λίγα στοιχεία για εγκατάσταση) και στους Βορειο-Ευρωπαίους.

Επιπλέον τι θα πούμε για τους πιο σημαντικούς εισβολείς όπως οι Φοίνικες οι Οθωμανοί από την Ασία, οι Άραβες της Μέσης Ανατολής και την Αφρική, οι Έλληνες απ' τις Μυκήνες και τη Μικρά Ασία. Τι να πούμε για τις αρχαίες ελληνικές εισβολές; Μήπως ήταν Ευρωπαίοι; Η δική μου ιστορική έρευνα λέει ότι μπορεί να μην ήταν.

Μήπως η γεωγραφική μας μικρότητα... σημαίνει ότι μείναμε σαν ένα παιδί που επιδιώκει συνεχώς να ανήκει κάπου;

Οι Αρχαίοι Έλληνες ήρθαν από τις ακτές και τα βασίλεια της Μ. Ασίας και των Βαλκανίων. Τελευταίως, ήρθαν και λίγοι εκτοπισμένοι Έλληνες από την Ανατολή που αναγκάστηκαν να φύγουν από τα σπίτια τους ως αποτέλεσμα του πολέμου της Ανεξαρτησίας της Τουρκίας στις αρχές του 1920 και εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο με την ενθάρρυνση της Βρεττανικής αυτοκρατορίας. Οι περισσότεροι ως γνωστόν πήγαν στην Ελλάδα όπου ήταν γνωστοί και σαν "ανατολίτες". Ιστορικά και αντικειμενικά νομίζω ότι δεν μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι είμαστε Ευρωπαίοι. Στην καλύτερη περίπτωση είμαστε ένα μείγμα Μεσογειακών, Ασιατικών, Αφρικανών και Αραβικών λαών.

Εθνικά ποιοι είμαστε;

Ποιος ξέρει πως ήταν οι πρώτοι Κύπριοι; Αποκαλούντο Ευρωπαίοι και στη λίθινη εποχή; Προήλθαν από την Ευρώπη; Η ανθρωπολογία μας δείχνει την ανέλιξη και μετανάστευση πληθυσμών από την Αφρική προς την Ευρώπη και όχι το αντίθετο. Και τι συμβαίνει όταν πρέπει να λάβουμε υπόψιν και τις τελευταίες έρευνες... που δείχνουν ότι όλες οι φάλες κατάγονται από μια Αφρικάνα γυναίκα; Για μερικούς Κύπριους που με σθένος υπερασπίζονται την Ευρωπαϊκότητα τους και ούτε καν εξετάζουν την πιθανότητα να μην είναι Ευρωπαίοι αντιλαμβάνομαι ότι όλες αυτές οι απόψεις προκαλούν σοκ

Μήπως με αυτό λέω ότι είμαστε μαύροι; Έτσι φαίνεται. Αν απομακρυνθούμε από την παγκόσμια σκηνή και τις κινήσεις των αρχαίων πληθυσμών και συγκεντρωθούμε στις σύγχρονες εθνικές ομάδες στην Κύπρο, δεν μπορεί να μας διαφύγει το γεγονός ότι η μεγαλύτερη εθνική μας ομάδα μετά από την πλειοψηφία είναι οι Τουρκοκύπριοι. Και οπωσδήποτε οι Τουρκοκύπριοι δεν είναι Ευρωπαίοι. Εθνικά η πλειοψηφία των Τουρκοκύπριων προέρχεται από την Ασιατική και την Κεντρική Ασία.

Μερικοί είναι Αραβικής και Αφρικανικής προλεύσεως και ένας μικρός αριθμός είναι Ρωσσικής και Βαλκανικής προελεύσεως. Και όμως ακόμα και ανάμεσα στους Τουρκοκύπριους υπάρχει μια απεγνωσμένη ανάγκη να είναι Ευρωπαίοι. Άλλες εθνικές ομάδες όπως οι Αρμένιοι και οι Μαρωνίτες, δεν είναι ούτε αυτές Ευρωπαϊκής καταγωγής αλλά κατάγονται από τη Μέση Ανατολή. Παραδέχομαι ότι τελευταίως μια μικρή ομάδα Κυπρίων γενιούνται στην Ευρώπη ως αποτέλεσμα γάμων με Ευρωπαίες και Ευρωπαίους. Θα είναι πολύ ενδιαφέρον να δούμε πως θα διαλέξουν να καθορίσουν την ταυτότητα τους.

Επικρατεί η άποψη ότι η ομάδα της πλειοψηφίας, δηλαδή η Ελληνοκύπριοι είναι Ευρωπαίοι. Με τα πιο πάνω επιχειρήματα θέλω να αμφισβητήσω αυτή την άποψη. Αν το επιχείρημα της Ευρωπαϊκότητας των Ελληνοκυπρίων είναι βασισμένο στους αρχαίους Έλληνες, στους Μυκηναίους και τους Αχαιούς που εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο, και από τους οποίους οι σημερινοί Ελληνοκύπριοι ισχυρίζονται ότι κατάγονται, από που προήλθαν αυτές οι ομάδες; Φαίνεται ότι προήλθαν από τις ακτές της Ανατολίας και τη Βαλκανική Χερσόνησο. Και πως επηρεάστηκε και άλλαξε εκείνη η κουλτούρα μετά από τρεις χιλιάδες χρόνια ως αποτέλεσμα εισβολών και κοινωνικοπολιτιστικών αναμείξεων. Μήπως προσπαθούμε να αποδείξουμε την Ευρωπαϊκότητα μας με επιχειρήματα ότι καταγόμαστε από τους αρχαίους Έλληνες που έτυχε να ζήσουν στην Κύπρο πριν τρεις χιλιάδες χρόνια; Έτσι η άποψη ότι οι Κύπριοι είναι Λευκοί Ευρωπαίοι μου προκαλεί σημαντικά προβλήματα.

Ακόμα και εξετάζοντας τις εθνιστικές ομάδες που υπάρχουν τώρα στο νησί, η παραπάνω θέση μου προκαλεί σοβαρά προβλήματα σε διάφορα επίπεδα. Εάν οι Κύπριοι θεωρούνται Ευρωπαίοι γιατί θεωρείται σαν δεδομένο ότι οι Ελληνοκύπριοι είναι λευκού Ευρωπαίοι - κάτι για το οποίο ακόμα δεν έχω πειστεί - αυτό στηρίζεται σε ρατσιστική προκατάληψη μια και οι άλλες κοινότητες δεν είναι "ευρωπαίοι". Η δήλωση / θέση είναι άρνηση της ύπαρξης των άλλων κοινοτήτων ως Κυπρίων εκτός αν είναι Ελληνοκύπριοι. Το επιχείρημα υποδαυλίζει ουσιαστικά τη σωβινιστική θέση ότι η Κύπρος είναι Ελληνικό νησί. Πρέπει να εξασκείται περισσότερη προσοχή και σκέψη όταν γίνονται τέτοιες απόλυτες και ισοπεδωτικές δηλώσεις, ιδιαίτερα από ριζοσπάστες ή διανοούμενους που θα έπρεπε να ξέρουν περισσότερα. Στη χειρότερη περίπτωση αυτό το επιχείρημα εκφράζει την κρίση ταυτότητας των Κυπρίων. Γιατί να θέλεις να είσαι Ευρωπαίος όταν δεν είσαι;

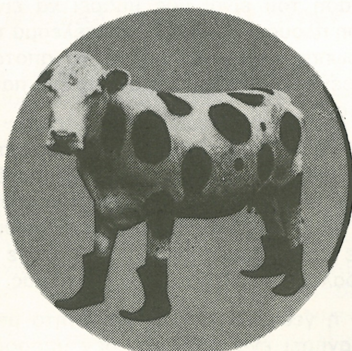
Βλέπω τις διεκδικήσεις μας ότι είμαστε Ευρωπαίοι σαν μέρος της κρίσης ταυτότητας που ζούμε... Μετακινούμαστε από το να είμαστε το παιδί με 3 μητέρες (Αγγλία, Ελλάδα, Τουρκία) στο να είμαστε το παιδί μιας πολλαπλής μητέρας της Ευρώπης.

Οικονομικά είμαστε ευρωπαίοι;

Δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η οικονομική επιβίωση ή ανάπτυξη της Κύπρου εξαρτάται από την Ευρώπη

Στην πρόσφατη κατάσταση της ύφεσης και του προστατευτισμού της καπιταλιστικής Οικονομικής πολιτικής, όπου η Ευρώπη προσπαθεί να δημιουργήσει προστατευόμενες αγορές απέναντι στο "φίλο" της, τις ΗΠΑ από τη μια και απέναντι στο νέο πανίσχυρο "εχθρό", την Ιαπωνία, δεν δημιουργείται η κατάλληλη ατμόσφαιρα για τη συμπερίληψη ενός ασήμαντου μέλους το οποίο μάλιστα παίρνει και τον αέρα του "σημαίνοντος μέλους" (partner) χωρίς καμιά πραγματική δύναμη ανάμεσα στα κεντροευρωπαϊκά λευκά μέλη. Είναι αρκετά σαφές ότι η Ευρωπαϊκή κοινότητα κυριαρχείται από το lobby των λευκών Ευρωπαίων οι οποίοι θα θέσουν σαν προτεραιότητα αιτήσεις από ανάλογες χώρες συμπεριλαμβανομένων των βορείων λευκών κρατών όπως της Λεττονίας, της Εσθονίας και της Λιθουανίας. Άρα τι πιθανότητες έχει ένα μικρό νησί στην πιο μακρινή ανατολική άκρη της Μεσογείου της οποίας η γεωγραφική θέση, κατά πόσο ανήκει ή όχι στην Ευρώπη είναι αμφίβολη; Και τι οικονομική σημασία έχει για τα Ευρωπαϊκά κράτη;

Δεν είναι η πραγματική θέση της Κύπρου σημαντική στις οικονομικές της δυνατότητες προς την Ασία και την Αφρική; Δεν είναι πιο σημαντικές οι δυνατότητες της Κύπρου στην παραγωγή, το εμπόριο και τις εξαγωγές παρά να βασίζεται στον τουρισμό, ο οποίος μπορεί να εξαφανιστεί με μια μονοκοντυλιά - λ.χ. πόλεμος του Κόλπου. Επιπλέον ο τουρισμός δεν εξαρτάται από τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Μπορεί να συνεχιστεί και ανεξάρτητα από αυτήν. Μπορεί η Κύπρος να γίνει ηγεμονική οικονομικά με άλλους τρόπους εκτός από το να στραφεί προς την Ασία και την Αφρική; Μπορεί να γίνει κέντρο της ανώτερης εκπαίδευσης για τους λαούς της Αφρικής και της Ασίας; Με το υψηλό ποσοστό αποφοίτων Πανεπιστημίου και εξειδικευμένων τεχνικών, μπορεί να γίνει κέντρο για συσσώρευση κεφαλαίου αναλαμβάνοντας τον παλιό ρόλο της Βηρυτού; Μπορεί να γίνει κέντρο της πληροφόρησης και της πληροφοριακής τεχνολογίας; Μπορεί να γίνει ένα κέντρο του "άριστου".

Ψυχολογικά, είναι η Κύπρος μέρος της Ευρώπης;

Νομίζω ότι αυτό είναι το κεντρικό μας πρόβλημα σαν Κύπριοι. Αυτό που με εντυπωσιάζει είναι ότι δεν έχουμε καν κοιτάξει ή αναλύσει το τι σημαίνει Ευρωπαίος. Τι σημαίνει να είσαι Ευρωπαίος για ένα γάλλο μεσο-αστό άνδρα και τι σημαίνει για μια Αλγερική κοπέλλα, τρίτης γενιάς, που γεννήθηκε στο Παρίσι; Τι σημαίνει

για την κυρία τάδε στο Hampshire που αγαπά την όπερα και σε ένα Κύπριο δεύτερης γενιάς, που αγαπά τη reggae και μένει σε πολυκατοικίες στην πόλη; **Τι είναι αυτό που κάνει τον ένα Ευρωπαίο και τον άλλο όχι; Ποιος αποφασίζει για τα κριτήρια τα οποία εναποθέτουν τον "Ευρωπαϊσμό" σε μερικούς και όχι στους άλλους;** Και υπάρχουν πραγματικά οι αξίες τις οποίες προσδιορίζουμε σαν Ευρωπαϊκές και στις οποίες θέλουμε τόσο απεγνωσμένα να ενσωματωθούμε ή είναι μέρος ενός μύθου ο οποίος προάγεται και διαιωνίζεται;

Βλέπω τις διεκδικήσεις μας, ότι είμαστε Ευρωπαίοι, σαν μέρος της κρίσης ταυτότητας που ζούμε. Έχουμε μεταφέρει την κρίση της ταυτότητας από τις παλιές μας μητέρες, τις "μητέρες πατρίδες" την Ελλάδα και την Τουρκία, και την έχουμε πάρει στο κατώφλι της Ευρώπης. Οι παλιές μητέρες έχουν αποτύχει, μας έχουν προδώσει, έτσι αναζητούμε μια άλλη "μητέρα". Μετακινούμαστε από το να είμαστε το παιδί με τις 3 μητέρες (Ελλάδα, Τουρκία, Βρετανία) στο να γίνουμε το παιδί μιας πολλαπλής μητέρας - της Ευρώπης. Αν μπορούσε να μας πάρει στην αγκαλιά της, να μας πει ότι όλα θα πάνε καλά. "Η μαμά είναι εδώ, μην ανησυχείς". Σχεδόν προσπαθούμε να χαθούμε, να εξαφανιστούμε ανάμεσα στα άλλα αδέλφια μας, τα άλλα "ευρωπαϊκά" παιδιά. Θυμίζει την ιστορία της γυναίκας που ζούσε σε ένα παπούτσι με τα πολλά της παιδιά και το μικρό παιδί - η Κύπρος - να αναζητά προστασία από τη γριά γυναίκα που ζει σ' αυτό το παπούτσι.

Η επιθυμία μας να μπούμε στην Ευρώπη πηγάζει από την επιθυμία μας να βρούμε μια ταυτότητα - προσπαθήσαμε να είμαστε Έλληνες, προσπαθήσαμε να είμαστε Τούρκοι, ανακαλύψαμε ότι δεν μπορούσαμε να είμαστε ούτε το ένα ούτε το άλλο - η κυπριοσύνη μας συνειδητά ή ασυνείδητα έμπαινε στη μέση. Έτσι τώρα αναζητούμε μια νέα ενοποιητική ταυτότητα που να μας συμπεριλαμβάνει όλους - Ευρωπαίοι. Ποιος μπορεί να πάει ενάντια σ' αυτό; Έχει όλες τις προϋποθέσεις και τα επιθυμητά στοιχεία που χρειαζόμαστε. Επιτέλους θα έχουμε μια ταυτότητα: Ευρωπαίοι. Μπορούμε να είμαστε και Έλληνες και Τούρκοι μέσα σ' αυτό. Αφού και οι άλλοι μπορούν να είναι Γερμανοί, Γάλλοι και Τούρκοι μέσα σε αυτή τη μεγάλη ταυτότητα. Και δεν υποτίθεται ότι υπάρχουν πλέον ερωτήσεις κατά πόσο είσαι Ανατολικό - ή Δυτικό - Γερμανός, κομμουνιστής ή καπιταλιστής Γερμανός. Μπορείς να είσαι Βρεττανός. Αλλά είσαι Μαύρος ή Λευκός Βρεττανός;

Αυτή η ερώτηση είναι σημαντική για τις Ευρωπαϊκές κοινωνίες και την πολιτική τους και θα γίνει ακόμα πιο σημαντική σε θέματα ισότητας και βασικών δικαιωμάτων στην Ευρώπη. Αλλά εμείς στην τυφλή μας αναζήτηση για "ευρωπαϊσμό" τείνουμε να αγνοούμε αυτά τα στοιχεία. Και βεβαίως μερικοί από εμάς αρχίζουμε ήδη να αποκαλούμε τους εαυτούς μας Κυπρο-Βρεττανούς. Αναζητούμε απεγνωσμένα μια ταυτότητα που θα μας απελευθερώσει κάπως από την υποχρέωση, την αναγκαιότητα να αποδεχτούμε την πραγματική μας ταυτότητα - ότι είμαστε Κύπριοι. Η επιθυμία μας να γίνουμε "Ευρωπαίοι" είναι μια ακόμα μάταιη προσπάθεια να αρνηθούμε αυτή την αδίστακτη πραγματικότητα. Φοβάμαι ότι η αναζήτηση θα συνεχιστεί...

Μπορούμε επίσης να πούμε ότι θα αποκτήσουμε κάποια αίσθηση ισορροπίας, δικαιοσύνης και ισότητας όταν γίνουμε μέλη. Οι Ευρωπαίοι, αυτοί που έχουν "εκπολιτίσει" τις ηπείρους και τον κόσμο θα εμφυσήσουν αυτή την ευαισθησία και σε μας. Σαν Τουρκοκύπριοι θα πραγματοποιήσουμε τη σχεδόν ψυχωτική μας επιθυμία να αποδείξουμε - λες και χρειάζεται να αποδειχτεί - ότι είμαστε ίσοι. Θα γίνουμε ίσοι με όλους τους άλλους πολίτες της Ευρωπαϊκής κοινότητας και κατά συνέπεια ίσοι με τους Ελληνοκύπριους στην Κύπρο. Η Μητέρα Ευρώπη θα διασφαλίσει ότι θα πάρουμε τα βασικά μας ανθρώπινα δικαιώματα οπουδήποτε μέσα στην κοινότητα και άρα και στην ίδια τη χώρα μας καθώς οι Ελληνοκύπριοι θα αναγκαστούν να μας τα δώσουν. Να ήταν τόσο εύκολο... Μια ματιά στις μαύρες κοινότητες στην Κοινότητα θα αποκαλύψει τα λάθη του επιχειρήματος.

Ενώ οι Τουρκοκύπριοι θα πετύχουν την "ισότητα" τους, οι Ελληνοκύπριοι θα αποκτήσουν "προστασία". Δεν θα υπάρχει πια ο μπαμπούλας της Τουρκίας να επεμβαίνει και να τους απειλεί με βία και παραβίαση. Η μητέρα Ευρωπαϊκή κοινότητα θα διασφαλίσει ότι αυτό δεν θα συμβεί αλλά πιο σημαντικά θα φροντίσει να τιμωρηθεί παραδειγματικά ο ένοχος. Μια γρήγορη ματιά στην Ευρώπη και ειδικότερα σ' αυτό που ήταν κάποτε η Γιουγκοσλαβία θα δείξει τα λάθη αυτής της θέσης.

Αναζητούμε τη δικαιοσύνη. Σαν ένας μικρός λαός έχουμε μια πολύ ανεπτυγμένη αίσθηση δικαιοσύνης - προσωπικής, πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής δικαιοσύνης. Και όμως θέλουμε να μπούμε στο αποκλειστικό (exclusive) club των τέως αποικιοκρατών που ήταν υπεύθυνοι για την παραβίαση κάθε έννοιας δικαιοσύνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων - αυτά δηλαδή που τους ζητάμε να μας δώσουν, να εφαρμόσουν - σε όλο τον κόσμο. **Θα είμαστε στη μοναδική θέση να είμαστε η μόνη αποικιοκρατούμενη χώρα ανάμεσα στις αποικιακές.** Φαινόμαστε ανίκανοι να απαλλαγούμε από τη ψυχολογία του να είμαστε αποικιοκρατούμενοι, πέφτουμε στο ιστορικό σύνδρομο του αποικιοκρατούμενου και κάνουμε βήματα για να ανοίξουμε την πόρτα σε ένα ακόμα αποικιοκράτη: την ευρωπαϊκή κοινότητα. Αυτή τη φορά δεν υπάρχουν ημίμετρα - τους προσκαλούμε όλους, την κολλεκτίβα των αποικιοκρατών που βίασαν, λεηλάτησαν, εκμεταλεύτηκαν και υποδούλωσαν το περισσότερο μέρος του πλανήτη.

Έτσι, αν είμαστε Μέσα-ανατολίτες γιατί να θέλουμε να είμαστε Ευρωπαίοι; Γιατί να θέλουμε να είμαστε Ευρωπαίοι όταν δεν είμαστε; Νομίζουμε ότι θα μπούμε σε ένα πιο ειρηνικό, πιο δυνατό, πιο πολιτισμένο, πιο σταθερό οικονομικά και πολιτικά, πιο ίσο κόσμο; Και τι θα γίνει με τους πολέμους σ' αυτό που ήταν κάποτε η Γιουγκοσλαβία, η Βόρειος Ιρλανδία, με το ρατσισμό, τις εξεγέρσεις των (Inner city) πόλεων, το φασισμό, τη φτώχεια σε κάθε Ευρωπαϊκή πόλη; Γιατί θέλουμε να γίνουμε μέρος αυτού του πράγματος; Γιατί δεν γινόμαστε αυτό που είμαστε: Κύπριοι, ένα μείγμα από κουλτούρες και λαούς, μια Μεσανατολίτικη μειοψηφία.

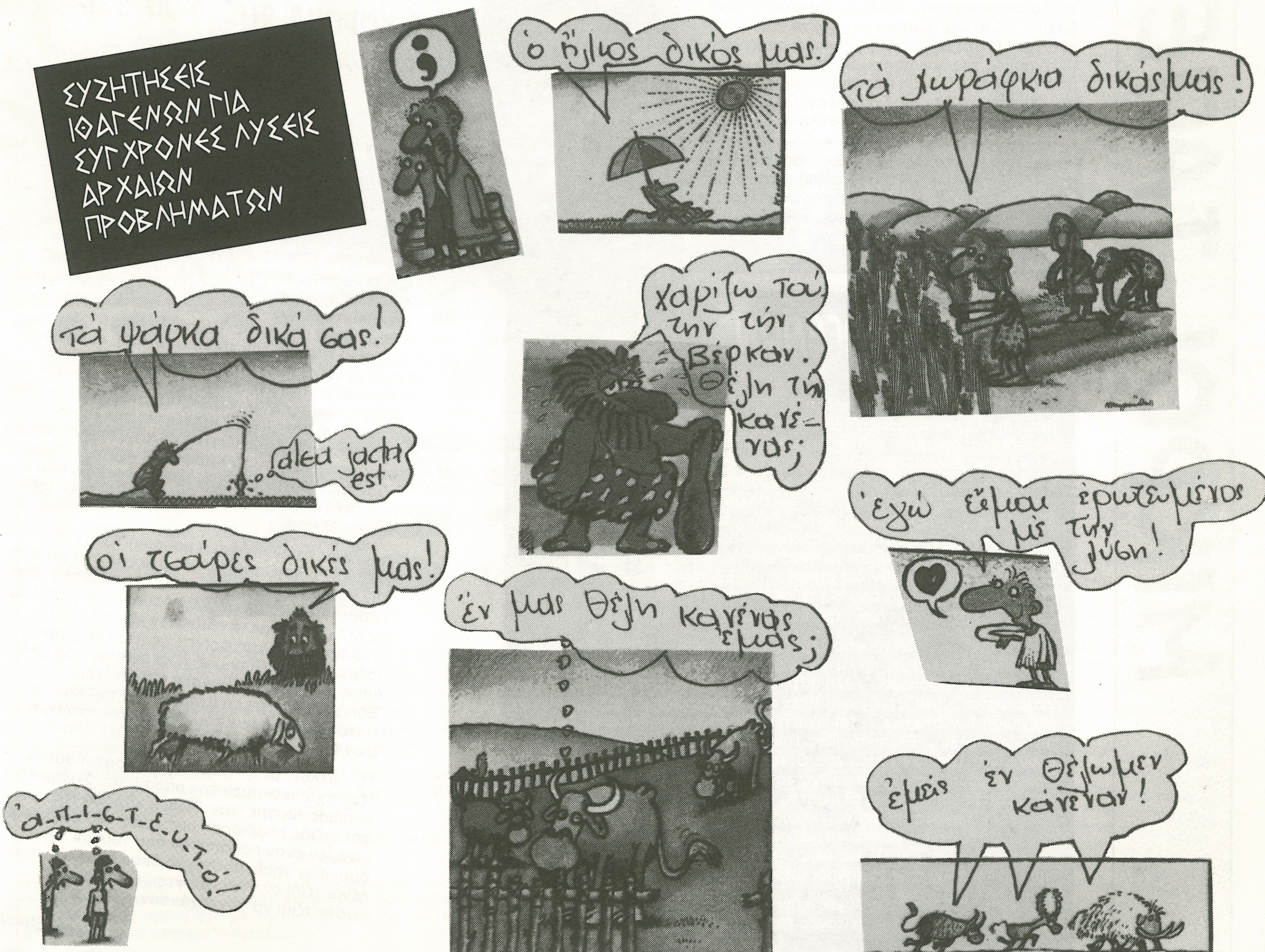
Υποσημειώσεις:

1. Λ. Πυθάρας, Camden Cypriot Festival, Παρουσίαση, 18 Μαΐου 1991, Λονδίνο.

2. Maria Viger, Cultural diversity: Cypriot Cultural interests and Aspirations, National Arts and Media Strategy Unit, Arts Council, 1991, London.

3. Audin Mehmet Ali, Are the Turkish Communities part of the Black Communities? 1983.

4. Η συγγραφέας εννοεί την αρχαία Κιλικία (σημ. μεταφραστή).

ΜΙΚΡΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΗΡΩΕΣ

ΧΡΟΝΙΚΟ

μιας ηθικής στάσης

Η ιστορία του Τ/Κ αντιρρησία Salih Askeroglou

Το Σεπτέμβριο του 1993 ο Τούρκοκύπριος Salih Askerrogul αρνήθηκε να καταταγεί στις Τουρκοκυπριακές "δυνάμεις Ασφαλείας". Ο Salih φυλακίστηκε. Δημιουργήθηκαν, για πρώτη φορά ίσως από το 1974, ταυτόχρονα ομάδες συμπαράστασης ανάμεσα σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκυπρίους σε μια συμβολική αλλά και πρακτική αμφισβήτηση της γραμμής του εθνικιστικού διαχωρισμού. Ταυτόχρονα με τη φυλάκιση του Salih, οι Τουρκοκυπριακές αρχές έδιωξαν την Ελληνοκύπρια με την οποία συζούσε. Η Ελληνοκυπριακή ομάδα συμπαράστασης δημιουργήθηκε μέσα σε ένα κλίμα εθνικιστικής υστερίας ενάντια στην Επαναπροσέγγιση και με το προηγούμενο της υστερίας του 1988 ενάντια στον έρωτα μιας Ελληνοκύπριας και ενός Τούρκου. Η ομάδα συμπαράστασης τόνισε το "δικαίωμα στον έρωτα" και είχε μια απρόσμενη επιτυχία με τα Ελληνοκυπριακά media - με εξαίρεση τους γνωστούς εθνόκαφρους που ασχολούνται μόνο με τα ανθρώπινα δικαιώματα των εθνικά ορθών ελληνοκυπρίων. Η Τουρκοκυπριακή ομάδα αντιμετώπισε αστυνομικές πιέσεις, έρευνες σε σπίτια και συλλήψεις. Οργανώθηκε ωστόσο μια ευρωπαϊκή εκστρατεία συμπαράστασης στον Salih. Ο Αυστριακός αντιμιλιταριστής Andreas Rabl πήγε στη Βόρεια Κύπρο όπου και συνελήφθηκε και φυλακίστηκε. Το Δεκέμβριο έγινε στη λευκωσία μια συναυλία (Ελληνοκυπρίων βασικά) για συμπαράσταση στο Salih, που είχε αρκετή επιτυχία δεδομένου ότι ήταν η πρώτη αντι-εθνικιστική μαζική εκδήλωση του είδους για αρκετό καιρό. Το Γενάρη, μετά τις Τουρκοκυπριακές εκλογές και κάτω από τη διεθνή πίεση επετράπηκε στη Γιώτα να επιστρέψει στη Βόρεια Κύπρο και ανακοινώθηκε μετριασμός της ποινής του Salih. Τελικά κάτω από τις πιέσεις ο Salih φέρεται να έχει αποφασίσει ότι δεν αντέχει πλέον. Παραμένει όμως μέχρι τώρα (Μάϊος) στη φυλακή.

Τα κείμενα που ακολουθούν είναι αφιερωμένα στην "άλλη Κύπρο" - στους Κυπρίους ιθαγενείς που επιμένουν να μιλούν, να αντιστέκονται, να ερωτεύονται, να είναι άνθρωποι, άνθρωποι ίλαροι και ερωτικοί σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς της εθνικής κατοχής.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΙΘΑΓΕΝΩΝ

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 55-59 οι Άγγλοι επέβαλαν στη Λεμεσό συλλογικό πρόστιμο £35.000. Μια ομάδα πολιτών κατέφυγε στο δικαστήριο. Δικαστής ήταν τότε ο Ζεκιά Μπέη, ένας Τουρκοκύπριος. Έξω στους δρόμους οι Έλληνες και οι Τούρκοι εθνικιστές έστηναν ενέδρες ο ένας στον άλλο και προχωρούσαν στον εθνικό διαχωρισμό της Κυπριακής κοινωνίας. Ο κ. Μπέη είχε μπροστά του Ελληνοκύπριους. Ελληνοκύπριους που διαμαρτύρονταν και αμφισβητούσαν τις ποινές που επέβαλαν οι εργοδότες του Ζεκιά. Ο Ζεκιά όμως τους δικαίωσε... Ένας μικρός ταπεινός ήρωας για τον οποίο οι 2 επίσημες εθνικές ιστορίες της Ερωνήσου δεν έχουν θέση. Ένας Τουρκοκύπριος που δικαίωσε τους Ελληνοκύπριους. Που να βρεθεί θέση για την έννοια της δικαιοσύνης στην εθνική υστερία;

Ο δικαστής Ζεκιά είναι σύμβολο της άλλης Κύπρου... Όπως και ο Τουρκοκύπριος βουλευτής που ψήφισε με τους Ελληνοκύπριους το 1931 ενάντια στους φόρους... Αλλά ούτε καν το όνομα αυτού του Κύπριου αναφέρεται... Τα Οκτωβριανά ήταν για την «ένωση», όχι μια ταξική εξέγερση των φτωχών... έτσι είναι η εθνική ιστορία... Μιλά για ανταρσίες, εισβολές... Ελληνισμούς, Τουρκισμούς που σαν βρυκόλακες ζουν με το αίμα των ταπεινών... Οι ταπεινοί, οι καθημερινοί Κυπραίοι, λένε «οι φασαρίες», «το κακό» για τους πολέμους των εθνικών ηρώων. Γιατί εκτός από τους εθνικιστές που ήθελαν να «φάσιν» τους «άλλους», υπήρξαν κι εκείνοι που βρέθηκαν στη σκηνή ενός θεάτρου στο οποίο δεν ήθελαν ποτέ να παίξουν ρόλο... Άλλοι πολέμησαν χωρίς να καταλαβαίνουν γιατί και άλλοι για να σώσουν τη ζωή τους... Και ύστερα έκρυβαν τους γειτόνους από τους εθνικούς εκκαθαριστές...

Οι Ελληνοκύπριοι πρόσφυγες έδιναν τα κλειδιά του σπιτιού τους στους Τουρκοκύπριους γείτονες το καλοκαίρι του 1974... και λίγους

συνέχεια στη σελ. 13

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΣ

Στις 14 Δεκεμβρίου, η ώρα 9.00 μ.μ., θα διοργανωθεί εκδήλωση - συναυλία συμπαράστασης προς τον Τουρκοκύπριο αντιρρησία συνείδησης Salih Askeroglou στο κλαμπ το Ανώνυμο (πρώην δισκοθήκη Trends) στη Μακεδονίτισσα. Στη συναυλία θα πάρουν μέρος ο Μιχάλης Τίρλικκας, ο Ευαγόρας Καραγιώργης και το ροκ συγκρότημα "Βίδες".

Η συναυλία είναι μια συμβολική χειρονομία αλληλεγγύης και έκφρασης σεβασμού στον αγώνα του Salih ο οποίος βρίσκεται στη φυλακή από τον περασμένο Σεπτέμβριο λόγω της άρνησης του να υπηρετήσει στο "στρατό" του καθεστώτος Ντεκτάς. Όπως είναι γνωστό ο Salih αρνήθηκε να υπηρετήσει στο "στρατό" των "Τουρκοκυπριακών δυνάμεων Ασφαλείας" στη βάση της εναντίωσης του στον εθνικισμό, της πίστης του στην ειρήνη και της θέσης του ότι δεν μπορούσε να πολεμήσει τους γονείς και τους φίλους της γυναίκας την οποία αγαπά και με την οποία συζούσε, της Ελληνοκύπριας Γιώτας Νικολάου (που εκδιώχθηκε από τα κατεχόμενα μετά τη δήλωση-άρνηση του Salih) και τη μισή οικογένεια της κόρης τους Μελίσσας. Έστω και σε ένα συμβολικό επίπεδο ελπίζουμε ότι η μουσική θα μπορέσει να περάσει το συρματόπλεγμα του διαχωρισμού της χώρας μας σαν ένα μήνυμα έρωτα και ειρήνης.

Τα έσοδα της συναυλίας θα διατεθούν για τη διεθνή εκστρατεία για την απελευθέρωση του Salih και την επανένωση της οικογένειας τους, στην οποία συμμετέχουν ήδη ομάδες πολιτών και ειρηνιστών στην κεντρική Ευρώπη και τη Μ. Βρεττανία καθώς και Ευροβουλευτές.

Ομάδα συμπαράστασης

Η ΚΟΡΟΥΑ ΤΗΣ ΦΟΙΝΙΤΖΙΑΣ

Συμπαράσταση στο Σαλίχ, τη Γιώτα τζιαι εμάς

Με την τραουθκιάν του ναζιάρικου Κυπριακού λόου, να φκαίννει μέσα που τα στήθκια του Μιχάλη, συντροφκιά με το λαούτο του Ευαγόρα που χαϊδευκεν τες χορδές του, τζιαι τζήνο, παρέαν με τον λοον του, σαν να μας επαραπονιέτουν έφκαλλεν ήχον Ανατολίτικον τζιαι μες τους μαύρους τοίχους της δισκοθήκης έκλαιεν για τζήνα τα δκυο παιδκιά που ερωτεύτηκαν, αγαπήθηκαν, εταλαιπωρήθηκαν, εξορίστηκαν τζιαι τώρα εφυλακίστηκαν σε θκυο διαφορετικές φυλακές. Ναι... ήταν τζιαι ο Σαλίχ τζιαμέ, μαζί μας εψές, τζιαι κάθε φοράν που έφκενεν η φωνή του τραουδηστάρη, εμίλα μας τζιαι τζείνος, τζιαι έκλαιεν, τζιαι επαραπονιέτουν τζιαι ήθελεν ναν ελεύτερος μακριά που τζείνον του κλουβίν, λίους δρόμους τζιαι λίους μαχαλλάες πάρα κάτω που είμασταν εμείς. Έσιη πολλές νύκτες να τζοιμηθεί που τα καμώματα τούτου του μοιρασμένου του νησιού, τζιαι παριοράτον τζήνη η καλή η κορούα που ζει πας στες φοινητζές τζιαι θωρεί, τζιαι που ποδά τζιαι που ποτζεί.

Άρκεψεν να αγριεύκει η μουσική τζιαι το λαούτον έβρηξεν, τζιαι αντ άρκεψεν να κτέρνη την κιθάραν του, έτριζεν ούλλος ο τόπος, τζιαι εσούστην η ψυσιή μας. Εν έσυρε το μήλον τζιαι εν ετζύλησεν, αλλά εβίδωσεν μας το μυαλό, τζιαι η κορούα της φοινιτζιάς ήταν πας τον τοίχον τζιαι εγέλαν μας τζιαι αγάπαν μας πολλά, όπως αγαπά τζιαι τζείνους που ποτζεί. Έδειχνεν μας με τα στήθκια της τα δκυο, τζιαι εμιτσοκάμμαν μιαν του Σαλίχ, που ποτζεί, τζιαι μιαν εμάς, που ποδά.

Τζ' ούλλοι εμείς τζιαμέ εχειροκροτούσαμεν τζιαι εχαϊδεύκαμεν την ράσιην του Σαλήχ τζιαι επαριορούσαμεντον. Τζιαι η κορούα της φοινιτζιάς επαριόραν μας εμάς. Τζι' ούλλοι μαζί είχαμεν έναν παράπονον που τούτον το όμορφον νησίν βαστάχνη θκυο κόσμους που εν ξένοι τζιαι εν γνωρίζουνται, να πιουν μαζί καφέν τζιαι να συντηχάνουν.

„Αγενής Ιθαγενής"

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΙΘΑΓΕΝΩΝ *(συνέχεια από σελ. 12)*

μήνες μετά οι Τουρκοκύπριοι του νότου έδιναν τα κλειδιά των σπιτιών στους Ελληνοκύπριους γειτόνους - όταν τους ανάγκασαν να φύγουν (ποιοί άραγε;) για το βορρά.

Και ύστερα με τη γραμμή του εθνικού διαχωρισμού να διαπερνά τη χώρα, άρχισε η νοσταλγική ανταλλαγή δώρων... Από το Λονδίνο, μέσω κάποιου ΟΗΕ ο Ελληνοκύπριος και ο Τουρκοκύπριος πρόσφυγας θα πάρουν από άγνωστους φωτογραφίες - κειμήλια, τετράδια, λευκώματα... Ακόμα και στην πράσινη γραμμή τα παιδιά των «εθνικών εχθρών» επέμεναν να μιλούν... να επισκέπτονται (!) ο ένας τα φυλάκια του άλλου, να ανταλλάζουν κονιάκ... ώσπου να τους ανακαλύψει ο ξένος (!) αξιωματικός... Ή να τους καταγγείλει ο κ. Μαύρος από το Ράδιο Πρώτο γιατί δεν έχουν «εθνικό φρόνημα» στο βηματισμό της χήνας στις παρελάσεις.

Παρά την προπαγάνδα επιμένουν αυτοί οι ιθαγενείς... Βλέπουν τούρκικα έργα στα ἄäìò' οι Ελληνοκύπριοι και ακούνε Ελληνική μουσική οι Τουρκοκύπριοι. Ο στρατηγός της εισβολής είχε πει το '74 ότι είναι αδύνατο γεωγραφικά και οικονομικά να μοιραστεί το νησί. Και δεν είχε καν αντιληφθεί τη συναισθηματική έλξη των ιθαγενών που επέμεναν, κάτω από τις εθνικές σημαίες να νοσταλγούν άλλους χρόνους (του μέλλοντος και του παρελθόντος). Να ερωτεύονται... να βοηθούν οι Τουρκοκύπριοι τους εγκλωβισμένους. Οι πνευματικοί μπάτσοι όμως ήταν παντού, όταν το 1988, μια νεαρή Ελληνοκύπρια ερωτεύτηκε ένα τούρκο οι εθνικά ορθές τρίχες των παρ' ολίγον εναλλακτικών (μίσσιμου) της Λευκωσίας σηκώθηκαν και σταμάτησαν την εθνική μόλυνση.

Πέρσι ήρθε πάλι αδυσώπητη η πραγματικότητα των μικρών και ταπεινών. Στην πράσινη γραμμή σκοτώθηκε ένας στρατιώτης και άρχισαν πάλι τα εμβατήρια... ώσπου χάθηκαν στο κενό της αντίφασης του «εθνικά ορθού» με την κυπριακή πραγματικότητα. Ο Ελληνοκύπριος στρατιώτης πήγαινε συχνά στο Τουρκοκυπριακό φυλάκιο και αντάλλαζε κονιάκ και άλλα εδώδιμα με τον Τουρκόφωνο φίλο του. Τον σκότωσε ένας Τούρκος αξιωματικός και ο Τουρκοκύπριος στρατιώτης καταδικάστηκε σε φυλάκιση. Πιο παλιά θα τον σκότωναν κι αυτόν. «Κάτω από τον ίδιο ουρανό». Ύστερα πέθανε και η τελευταία εγκλωβισμένη κάποιου χωριού. Το εθνικό κλάμα και τα εμβατήρια αντιμετώπισαν πάλι το αδυσώπητο κενό. Η 80χρονη γριά ζούσε με το φαγητό που της έπαιρνε ένα «Τουρκάκι»... Μα γιατί δεν γίνονται πια εθνικοί εχθροί αυτοί οι ιθαγενείς - τι στο καλό... Ε Λάζαρε, Πρόδρομε, Βάσο, Χρυσόστομε, Σπύρο... Γιατί δεν σας ακούνε αυτοί οι ιθαγενείς;

Και, ύστερα, το φθινόπωρο μέσα στο εθνικό κλίμα που δημιουργήθηκε ενάντια στα σεμινάρια του Κέντρου Ειρήνης, νάσου και το ζευγάρι της χρονιάς: Ένας Τουρκοκύπριος και μια Ελληνοκύπρια, με ένα μωρό μάλιστα. Και αυτός να αρνείται να πολεμήσει τους Ελληνοκύπριους... Γιατί μας τα κάνεις αυτά ρε ῶà¨ᾶ˜; Μόλις πήγαιναν τα εθνοπαίδια μας να αποδείξουν ότι κάθε επαφή με Τούρκους, (τους βάρβαρους δηλαδή), είναι μόλυνση, που βρέθηκες εσύ τώρα; Άκου Τούρκος με φιλοσοφία και ήθος. Θύμωσαν οι εθνοπαίδες και άλλαξαν κανάλι - γύρισαν στο 1910. Πώς γίνεται να χωρίσει η κοπέλα; Ηθική ... Ελληνοχριστιανική. Το χειρότερο όμως είναι ότι οι ιθαγενείς το αποδέχτηκαν... Η Γιώτα δεν έγινε δεκτή σαν «εχθρός».

Σε μια εκπληκτική ανάσταση της κυπριακής νηφαλιότητας (η μπορεί και να ωριμάσαμε, που ξέρεις;) δημοσιογράφοι και κοινό κατάλαβαν την ουσία: Ότι είναι κουφό στο νησί της Αφροδίτης να απαγορεύεται (από τα έθνη ως συνήθως) ακόμα και ο έρωτας. Ή μήπως ήταν γιατί ο ῶà¨ᾶ˜ αρνήθηκε να καταταγεί στον Τουρκοκυπριακό στρατό; Όταν εγινε η συναυλία συμπαράστασης το Δεκέμβρη η συνάντηση είχε την αίσθηση μιας χαραμάδας φωτός από το μέλλον. Κυπριακή και Ροκ Μουσική σε ένα νεανικό κοινό που ήρθε να συμπαρασταθεί σε ένα Τουρκοκύπριο και σε ένα έρωτα πέρα από τα έθνη.

Το Τουρκάκι

Αγαπητή σύνταξη,

Γιατί αγνοήσαμε, γιατί αντιπαρήλθαμε, γιατί δεν βρήκαμε δυο λόγια να σχολιάσουμε το συγκινητικό γεγονός ότι η τυφλή γριά που παρέμεινε είκοσι χρόνια εγκλωβισμένη, πιστή μέχρι θανάτου στο Τρίκωμο, τις τελευταίες στιγμές της ζωής της φώναζε με αγωνία το μικρό Τουρκάκι που της έφερνε κάθε μέρα φαγητό.

Αν οι άλλοι δεν μπορούν να κάνουν κάτι, τουλάχιστον εμείς οι ποιητές ας χαρίσουμε στο Τουρκάκι της, λίγους στίχους να χαρεί η ψυχή της ηρωΐδας.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΝΤΗΣ

Κώστα Μόντης - ο κορυφαίος ίσως, εν ζωή, Έλληνας Κύπριος ποιητής που ονειρεύτηκε και έκλαψε και στάθηκε στα πόδια του τελικά για τη σχέση του με τη μυθική "Ελλάδα" (αναδημοσίευση από την εφημερίδα Φιλελεύθερος).

Ε.Α.

Η ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΑΛΙΧ

Εγώ ο Σαλίχ Ασκέρογλου, σαν άνθρωπος που αγαπά την ειρήνη, καταδικάζω όλους τους πολέμους κι όλους τους στρατούς γιατί προκαλούν τη σφαγή εκατομμυρίων ανθρώπων. Αρνούμαι να υπηρετήσω στο Στρατό των Τουρκοκυπριακών Δυνάμεων Ασφαλείας.

Σαν Τουρκοκύπριος δεν θεωρώ τον Ελληνοκύπριο σαν εχθρό μου. Πιστεύω ότι η έχθρα μου απέναντι σε ένα Ελληνοκύπριο θα προκαλέσει την έχθρα ενός Ελληνοκυπρίου προς ένα Τουρκοκύπριο. Η άρνηση μου να υπηρετήσω στο στρατό θα μπορούσε να σημαίνει ένα άτομο λιγότερο ανάμεσα στους πολλούς εχθρούς. Ελπίζω ότι (η πράξη μου) θα αποτελέσει μόνο την αρχή. Πιστεύω ότι οι πολέμοι μπορούν να προκαλέσουν μόνο δάκρυα, αιματοχυσίες, καταπίεση από το σωβινισμό, καταστροφή του ανθρώπινου πολιτισμού και τους περιβάλλοντος ενώ σε καμμία περίπτωση δεν λύνει προβλήματα.

Γνώρισα τη Γιώτα το 1990. Ερωτευτήκαμε στη νότια Κύπρο όπου υπάρχει ένα καταπιεστικό, εχθρικό και σωβινιστικό περιβάλλον για τους Τουρκοκύπριους. Η αγάπη μας ήταν πάνω από όλα αυτά. Δραπετεύσαμε από ένα περιβάλλον όπου η αγάπη μεταξύ ενός Τουρκοκύπριου και μιας Ελληνοκύπριας ήταν απαγορευμένη και ήρθαμε στο Βόρειο τμήμα της Κύπρου όπου και συνελήφθηκα. Ήθελαν να συλλάβουν και τη γυναίκα μου αλλά αντιστάθηκα σ' αυτό διότι ήταν έγκυος. Τους ζήτησα να τη στείλουν στην οικογένεια μου. Κατά τη διάρκεια της κράτησης μου ήθελαν να πω όλες τις εμπειρίες μου στον τύπο. Αρνήθηκα να το κάνω διότι φοβόμουν ότι θα χρησιμοποιούσαν το γεγονός οι σωβινιστές για σκοπούς προπαγάνδας. Μετά απ' αυτό με υποχρέωσαν να διαβάσω μια δήλωση στον τύπο υπό την απειλή ότι θα έδιωχναν τη σύζυγο μου στην Ελληνική πλευρά.

Αργότερα με υποχρέωσαν να υπογράψω ένα έγγραφο με το οποίο απέρριπτα το δικαίωμα μου να υπηρετήσω σαν έφεδρος αξιωματικός στο στρατό.

Σήμερα (24 Σεπτεμβρίου 1993) με καλούν να καταταχθώ στο στρατό. Θα με διδάξουν πως να σκοτώνω ανθρώπους. **Ποιο εχθρό θα πρέπει να σκοτώσω; Τη γυναίκα μου Γιώτα, την κόρη μου Μελίσσα ή τους συγγενείς και τους φίλους τους;** Οι εχθροί του στρατού δεν είναι οι δικοί μου εχθροί. Αν τα πράγματα ήταν έτσι δεν θα διάλεγα τη Γιώτα για σύζυγο μου. Πώς μπορεί αυτοί που στο στρατό θα είναι οι εχθροί μου στο σπίτι μου να είναι η γυναίκα μου και η κόρη μου; Πώς θα αγκαλιάζω τη γυναίκα μου και την κόρη μου όταν θα φορώ τη στολή του στρατού;

Όπως πολλοί Τουρκοκύπριοι νέοι και απόφοιτοι Πανεπιστημίων έτσι και εγώ μετανάστευσα για να αποφύγω τη στρατιωτική θητεία. Λόγω των προβλημάτων που είχα χρησιμοποιώντας το Τουρκοκυπριακό διαβατήριο για να ταξιδεύω, πήγα στη Νότια Κύπρο το 1990 για να αποκτήσω διαβατήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη Νότια Κύπρο αντιμετώπισα ένα παρόμοιο σύστημα όπως και στη Βόρεια Κύπρο το οποίο δεν εξασφαλίζει ένα ασφαλές μέλλον σε εμένα και άλλους Τουρκοκυπρίους. Ο σωβινισμός δεν μας άφηνε μόνους και στις δυο πλευρές. Οι εμπειρίες μου με έκαναν να συνειδητοποιήσω τις πραγματικότητες στην Κύπρο και μου έδειξαν ότι το πραγματικό πρόβλημα είναι οι στρατοί και ο σωβινισμός. Αυτό με έκανε να παρουσιαστώ ενώπιον ολόκληρου του κόσμου σαν αντιρρησίας συνείδησης.

Ακούγοντας τη φωνή της συνείδησης μου και παράλληλα με την ευσυνειδησία και τα ηθικά, ανθρώπινα και ειρηνικά πιστεύω μου, δηλώνω δημόσια ότι αρνούμαι να υπηρετήσω σ' οποιοδήποτε στρατό κάτω απ' οποιεσδήποτε συνθήκες. Είμαι έτοιμος να υπηρετήσω σε οποιαδήποτε κοινωνική υπηρεσία η οποία δεν έχει σχέση με το στρατό.

Ζητώ την υποστήριξη όλων φιλειρηνιστών και αντισωβινιστών της Κύπρου και του κόσμου ολόκληρου για να αποτραπούν οποιαδήποτε προβλήματα θα μπορούσαν να προκληθούν σε εμένα, τη γυναίκα μου και τη μικρή μου κόρη.

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΡΠΑ
(Ελληνοκύπριου αντιρρησία συνείδησης το 1988)

"Από τις 24/5/1988 βρίσκομαι στις κεντρικές φυλακές καταδικασμένος σε δυο μήνες φυλακή. Είμαι οικοδόμος καλουψιής 24 χρόνων και ο λόγος που βρίσκομαι στη φυλακή είναι ότι αρνήθηκα για λόγους αρχών και συνείδησης να πάρω μέρος στις τακτικές ασκήσεις της εθνοφρουράς που με καλούν.

Τιμωρούμαι για τις ιδέες μου, τιμωρούμαι γιατί θεωρώ υποκρισία από τη μια να προβάλλεται η επαναπροσέγγιση με τους τουρκοκύπριους, ορισμένοι τους αποκαλούν "αδέλφια", κι από την άλλη να δυναμώνουμε το στρατό και να στρατιωτικοποιείται όλο και περισσότερο η κοινωνία και η ζωή μας.

Τιμωρούμαι γιατί δεν θέλω να δυναμώσω ένα στρατό για τον οποίο δεν υπάρχει καμμιά εγγύηση ότι άμα γίνει αρκετά δυνατός δεν θα χρησιμοποιηθεί ξανά για να κάνει "ανδραγαθήματα" σαν αυτά που έκανε πριν το '74 εναντίον των τουρκοκυπρίων και το '74 εναντίον και των τουρκοκυπρίων και των ελληνοκυπρίων εργαζομένων.

Η συμπαράσταση που περίμενα από τους δημοκρατικούς και προοδευτικούς συμπολίτες ήταν ανύπαρκτη. Η ευαισθησία τους για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων φαίνεται ότι περιορίζεται μόνο σε αυτά που δεν θίγουν τον ΕΘΝΙΚΙΣΜΟ τους. Δεν θέλω να παραστήσω τον ήρωα και δεν είμαι. Δεν ξέρω αν τελικά θα εξαναγκαστώ να πάρω μέρος στις ασκήσεις επειδή απειλούμαι με πολύ μεγαλύτερη φυλάκιση. Ελπίζω η πράξη μου να μην πάει χαμένη και να βρεθούν εργαζόμενοι που θα διαμαρτυρηθούν και θα υποστηρίξουν το δικαίωμα αυτών που δεν θέλουν να υπηρετήσουν για λόγους αρχών και συνείδησης, και θα υποστηρίξουν μια πιο ειλικρινή επαναπροσέγγιση με τον τουρκοκυπριακό λαό.

25/6/1988 Γιάννης Πάρπας

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑ

Γιώτα Νικολάου

(Αυτό το κείμενο γράφτηκε από τη Γιώτα το φθινόπωρο του 1993 πριν της επιτραπεί να επιστρέψει στο σπίτι της. Διατηρεί την επικαιρότητα και τη διαχρονικότητα του)

Ψες το βράδυ ξαναβρεθήκαμε. Περπατήσαμε και πάλι στο γνωστό δρόμο της Αμμοχώστου, προς την παραλία. Αγκαλιασμένοι, προχωρούσαμε μπροστά.

Ήταν ένα παράξενο όνειρο Σαλίχ. Ήταν λέει, σκοτεινά χωρίς φεγγάρι, χωρίς αστέρια ο ουρανός.

Μα εμείς δεν φοβόμασταν, μόνο περπατούσαμε και σπρώχναμε το καροτσάκι της Μελίσσας. Τότε μου είπες: "Τίποτα δεν θα μας χωρίσει", να είσαι σίγουρη. Κι' εγώ Σαλίχ, σου έγνεψα καταφατικά, και χαμογελούσα ευτυχισμένη.

Και μετά ξύπνησα... Και όλα χάθηκαν μονομιάς. Βρέθηκα μόνη μου ξανά στο κρύο δωμάτιο. Και θυμάμαι την αφετηρία της γνωριμίας μας. Εδώ στη Λεμεσό, εκείνη την ημέρα όταν ανταλλάξαμε χαρτάκια με τηλέφωνα.

Θυμάσαι τις ατέλειωτες τηλεφωνικές συνομιλίες μας; Λέγαμε τους φόβους, τις ελπίδες, τις επιθυμίες μας. Θυμάσαι αγάπη μου όταν οι ελπίδες μας, κόντεψαν να γκρεμιστούν; Ήταν τότε που η αγάπη μας ήταν ύποπτη. Ύποπτη για την Αστυνομία. Ύποπτη για όλους όσους δεν έμαθαν να αγαπούν ποτέ. Μια αγάπη καταδικασμένη από την αρχή, με ημερομηνία λήξεως. Οι λέξεις αυτές ηχούσαν παράξενα τότε στα αυτιά μας. Κατάσκοπος, Τουρκοκύπριος, πληροφοριοδότης. Λόγια που μας τρυπούσαν σαν αγκάθι στην καρδιά, γιατί δεν θέλαμε να πιστέψουμε πως δεν ήταν όλοι σαν εμάς. Δεν θέλαμε να πιστέψουμε πως ήμασταν οι τελευταίοι ρομαντικοί.

Και ήταν τότε που αποφασίσαμε ότι έπρεπε να φύγουμε. Έπρεπε να σώσουμε, την αγάπη μας, τα όνειρα μας που δεν μπορούσαν να κτιστούν εδώ. Ήμασταν δυο άνθρωποι με κοινή πατρίδα, κάτω από τον ίδιο ουρανό αλλά κατατρεγμένοι και κυνηγημένοι από παντού.

Απελπισμένοι τότε αγάπη μου, και χωρίς τη θέληση μας, αναγκαστήκαμε να πάμε στα κατεχόμενα. Στην πόλη όπου και οι δυο γεννηθήκαμε και, που έμελλε αργότερα να γεννηθεί και η κόρη μας.

Τώρα σκέφτομαι ότι ποτέ μου δεν σκέφτηκα ότι κάποτε θα είχα την ευκαιρία να δω την Αμμόχωστο. Πριν μερικά χρόνια, αυτή η σκέψη θα ήταν απίθανη. Ίσως το πεπρωμένο να το θέλησε έτσι για να γεννηθεί και η Μελίσσα στην πόλη όπου γεννηθήκαμε κι εμείς.

Το ψεσινό μου όνειρο, Σαλίχ, ήταν τόσο ζωντανό... Ήταν σαν να γυρίσαμε πίσω στον χρόνο, όταν πριν μερικούς μήνες, ήμασταν μαζί, με την πεποίθηση ότι τίποτε δεν θα μας χώριζε πια, και η αγάπη μας ήταν δεδομένη.

Ώσπου πήρες ένα λευκό χαρτί. Ρητά και ξεκάθαρα ζητούσε να καταταγείς στο στρατό. Και το χαμό γελο σου έσβησε και μια σκιά μελαγχολίας τυπώθηκε στο βλέμμα σου. Καθόσουν αμίλητος ώρες και σκεφτόσουν και κοιτούσες το κενό.

Ήταν απόγευμα όταν μου είπες την απόφαση σου, να μην καταταγείς στο στρατό. Μου είπες ότι δεν θα προδώσεις τον εαυτό σου, εμένα, την αγάπη μας. Μου είπες ότι θα είχε συνέπειες, δύσκολες ίσως συνθήκες, αλλά κατάλαβα πόσο με αγαπούσες. Ήσουν αποφασισμένος να το κάνεις Σαλίχ, να τολμήσεις κάτι πολύ τρομερό για τα εκεί δεδομένα. Και εγώ σε αγκάλιασα και μείναμε έτσι για λίγο, και μια υποψία πέρασε από το μυαλό μου. Ήταν νομίζω κάποια προαίσθηση, για τα όσα θα ακολουθούσαν.

Εκείνο το απόγευμα της Δευτέρας, ήρθες κοντά μου με αποχαιρέτησες. Με κράτησες κοντά σου... Μετά κοίταξες τη Μελίσσα τόσο τρυφερά, την φίλησες και έφυγες. Το αυτοκίνητο που άφησε πίσω του το χαρακτηριστικό ήχο σε οδήγησε στην αστυνομία όπου έπρεπε να παραδοθείς. Ήθελα να τρέξω πίσω σου να σου φωνάξω πόσο σ' αγαπώ, μα δεν ήταν δυνατό.

Δυο μέρες αργότερα η Τουρκική Αστυνομία με έδιωξε. Θεωρώντας με υπεύθυνη για την άρνηση σου να καταταγείς στο στρατό. Τελικά ούτε στη μια πλευρά της πατρίδας μας ούτε στην άλλη μπόρεσε να επιζήσει η αγάπη μας. **Τα μίση και οι διαφορές τους μας έκαναν τώρα να ζούμε κάτω από τον ίδιο ουρανό τόσο κοντά ο ένας στον άλλο, μα συγχρόνως τόσο μακρυά.**

Και νάμαι πάλι εδώ στην αφετηρία, απ' όπου αρχίσαμε, αλλά αυτή τη φορά μόνη μου χωρίς εσένα κοντά μου.

Περπατώ στους ίδιους δρόμους της Λεμεσού, εκεί που συχνά βρεθόμασταν και περπατούσαμε μαζί, χέρι χέρι. Αλλά εσύ δεν είσαι δω. Κοιτάζω γύρω μου, όλα είναι τα ίδια, τα ίδια μέρη, τα ίδια πρόσωπα. Αλλά εσύ πουθενά. Και οι ψευδαισθήσεις μου διαλύονται.

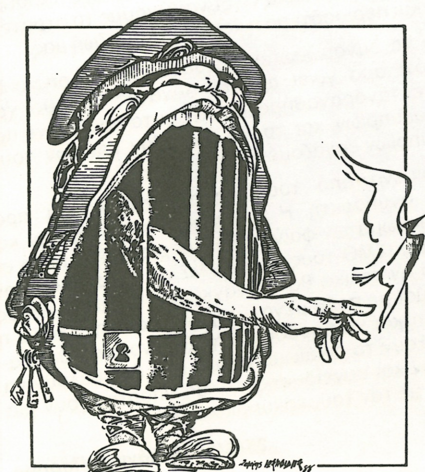
Παίρνω την αντίθετη κατεύθυνση, ο ήλιος δύει. Άλλη μια μέρα τέλειωσε. Χωρίς εσένα αγάπη μου νοιώθω τόσο αδύναμη. Οι ελπίδες μου νοιώθω ότι λιγοστεύουν. Αλλά όταν κοιτάζω τα αθώα ματάκια της Μελίσσας διαβάζω μέσα τους την ελπίδα.

Το χαμόγελο της τώρα μου θύμισε εσένα. Το βλέμμα της καρφώθηκε πάνω μου, σαν να θέλει να με παρηγορήσει.

Μερικά μέτρα πίσω από μια πράσινη γραμμή που μας χωρίζει βρίσκεσαι εσύ Σαλίχ. Και στην άλλη πλευρά εγώ. Τόσο κοντά, μα τόσο μακριά συγχρόνως.

Πριν μερικές μέρες ήρθα στη Λευκωσία, κοντά στην πράσινη γραμμή. Ήξερα ότι μας χώριζε απόσταση αναπνοής. Πόσο θα ήθελα να τρέξω κοντά σου να φωνάξω σ' όλους πόσο σ' αγαπώ πόσο μου λείπεις.

Αλλά η μεγάλη Πινακίδα απέναντι μου είναι ρητή: Αλτ, απαγορεύεται η είσοδος. Προς τουρκοκυπριακές περιοχές.

ΤΟ ΤΟΥΡΚΑΚΙ, Η ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ!

Συμβαίνουν κι αυτά στη γη της λεμονιάς και της χαράς. Έλλειψη δημοσιογράφων και μαζικών μέσων ενημέρωσης. Και το ρόλο τους, να ενημερώνουν τον κόσμο, αναλαμβάνουν λογοτέχνες. Με μικρό παράπονο διαμαρτύρεται ο ποιητής: "Γιατί αγνοήσαμε, γιατί αντιπαρήλθαμε... δε βρήκαμε δυο λόγια να σχολιάσουμε το συγκινητικό γεγονός".

Όσοι έχουν ώτα για να ακούουν, ας ακούσουν ενημέρωση από τον Κώστα Μόντη: Η τυφλή γριά που παρέμεινε είκοσι χρόνια εγκλωβισμένη, πιστή μέχρι θανάτου στο Τρίκωμο, τις τελευταίες στιγμές της ζωής της, φώναζε με αγωνία το μικρό Τουρκάκι που της έφερνε κάθε μέρα φαγητό.

Πως μπορώ να σε φτάσω Τουρκάκι μου να σ' αγκαλιάσω και να σου πω: "Μακαρία η κοιλία η βαστάσασά σε και οι μαστοί ους εθήλασας". Κι εσύ, εχθρός της πίστης μου, αγνοώντας τη γλώσσα μου, θα καταλάβαινες τη γλώσσα της αγάπης, και θα χαμογελούσες.

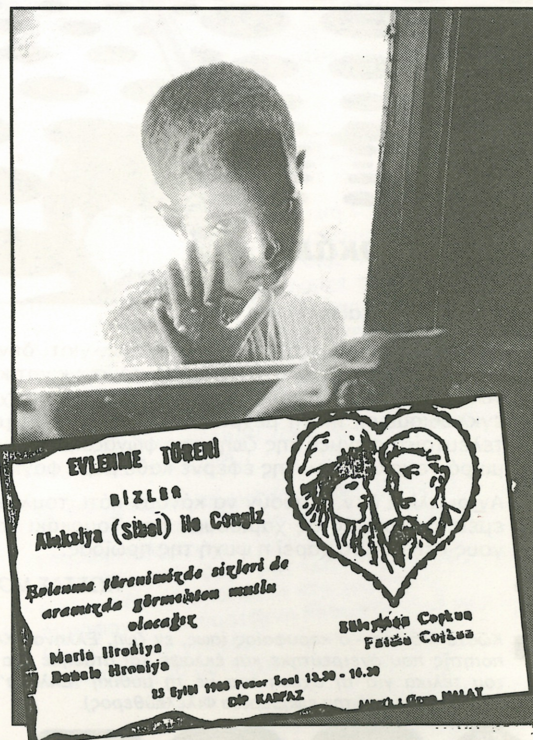
Αγωνιά ο ποιητής, αν άλλοι δεν μπορούν να κάνουν κάτι. Και υπάρχουν τόσοι πολλοί που μπορούν να κάνουν τόσα πολλά! Μπορεί ο πρώτος δημότης της Λευκωσίας να κηρύξει οδικό έρανο, μπορεί η κ. Αγγελίδου να κηρύξει έρανο στα σχολεία. Το προϊόν θα είναι δείγμα ευγνωμοσύνης από ανώνυμους Ρωμιούς προς τον κλητήρα της Τρικωμίτισσας και μέτρο κατεδάφισης του μίσους μεταξύ Ρωμιού και Τούρκου. Μ' ακούς Λάζαρε;

Όταν τις προάλλες η Τουρκάλλα μάνα μοίραζε στη φυλακή το φαγητό που έφερνε για το γιο της με το δικό μας μαθητή - σημαιοφόροι, δε βρήκαμε δυο λόγια να της πούμε. Πάλι θα φανούμε μπόσικοι;

Και η κυρά Τρικωμίτισσα, τις άγιες στιγμές της που πάλευε με το θάνατο, φώναζε μ' αγωνία το μικρό Τουρκάκι που της έφερνε κάθε μέρα φαγητό. Φώναζε το παιδί μιας Τουρκάλλας. Δε φώναζε κανένα από τα παιδιά της.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ
Πρόσφυγας εξ Αμμοχώστου
(από την εφημερίδα "Φιλελεύθερος")

Ε.Α.

ΓΙΑ ΕΝΑ ΜΠΟΥΚΑΛΙ JACK DANIELS

Πολυδεύκης Μανδριώτης

Κάποτε στον Όλυμπο παίκτηκε ένα πολύ μεγάλο παιχνίδι. Είχε ακουστεί πως επρόκειτο να γεννηθεί ένα παιδί, που όταν μεγάλωνε, θα γινόταν Πρώτος Άρχοντας της Γης και θα διεκδικούσε τη θέση ενός Θεού.

Τα στοιχήματα έδιναν κι έπαιρναν. Οι περισσότεροι θεοί, ρατσιστές από ανέκαθεν τους, στοιχημάτισαν εκατό προς ένα εναντίον μιας τέτοιας εκδοχής. Οι λίγοι θεοί που στοιχημάτισαν υπέρ, περιφρονήθηκαν απ' τους υπόλοιπους, ενώ εγώ, Θεός τότε άνευ Χαρτοφυλακίου, που προτίμησα να μείνω αμέτοχος, περιφρονήθηκα απ' όλους τους. Κάποια στιγμή, όμως, με πλησίασε μια θεά Αγνώστων Ιδιοτήτων, η οποία μ' επαρότρυνε να ποντάρω τις λιγοστές μου οικονομίες υπέρ του μέλλοντος Πρώτου Άρχοντα!

"Μα πως είναι ποτέ δυνατόν ένας θνητός να πάρει τη θέση ενός θεού" τη ρώτησα τότε εγώ.

"Έχει ξαναγίνει, εσύ είσαι νέος και δεν το θυμάσαι", αποκρίθηκε αυτή. "Θα ξαναγίνει τώρα και τα κέρδη μας θά' ναι πολύ μεγάλα, θα δεις", επέμενε η θεά.

Παρ' όλα αυτά, εγώ κατόρθωσα να παραμείνω διστακτικός μέχρις ότου με προσκάλεσε στα ιδιαίτερα της δωμάτια. Εκεί, όχι μόνο κατάφερε να με πείσει, αλλά μ' έκανε να υποσχεθώ πως θα κατέβαινα στη γη σαν πράκτορας της ώστε να βοηθήσω για μια ευνοϊκή έκβαση του αγώνα. Αλλά κι' εγώ με τη σειρά μου, όχι μόνο κατάφερα να ξεδιαλύνω τις ιδιότητες της, αλλά πήρα την υπόσχεση της, πως, όποιο κι' αν ήταν το αποτέλεσμα του αγώνα, θα με κερνούσε ένα μπουκάλι Jack Daniel's (που στη μαύρη αγορά του Ολύμπου κόστιζε περισσότερο απ' όσα είχα οικονομίσει).

Το άλλο πρωί, λοιπόν, ξεκίνησα για το ταξίδι μου στη γη. Μα το σύστημα πλοήγησης των φτερούγων μου παθαίνει βλάβη μικρή μόνο απόσταση απ' τη χώρα του προορισμού μου. Έτσι αναγκάζομαι να προσγειωθώ αγκαλιά μ' ένα θνητό, που εκείνη την ώρα πετούσε μ' αλεξίπτωτο, αφού στο νησάκι όπου θα γεννιόταν δεν υπήρχε Πελαργοδρόμιο. Το χειρότερο όμως έμελλε να συμβεί λίγους μήνες αργότερα, όταν οι "γονείς μας" αποφάσισαν να με χωρίσουν απ' τ' αδελφάκι μου, παραδίδοντας με στη "γιαγιά" για να με μεγαλώσει. Αυτό δεν μπόρεσα να το καταλάβω ποτέ, μα ούτε και να το ξεχάσω, κι' ας έχουν περάσει τριάντα χρόνια από τότε.

* * *

Τύμπανα και ταμπούρλα στην αρχή. Κι ύστερα φωνές, πολλές φωνές διαδοχικά πιο υστερικές καθώς τα πανιά αναρτιούνται στα κατάρτια υπό τη συνοδεία καλοπροαίρετων θαλασσινών ανέμων. Μετά θεαματικής πομπής (που θα ζήλευε και το καρναβάλλι του Ρίο), εισέρχεται ο Πρώτος Άρχοντας της Γης. Σε λίγο, θα σαλπάρει, αποφασισμένος πια να διεκδικήσει τη θέση του Θεού επί Γήινων Θεμάτων. Για χρόνια τώρα, αυτός ο Θεός αγνοούσε τις εισηγήσεις του Πρώτου Άρχοντα. Όποτε ερχόταν καιρός για αναφορά στον Όλυμπο, αυτός ερμήνευε τα πράγματα σύμφωνα πάντοτε με τα δικά του συμφέροντα.

Τώρα, εκτός απ' τη θέση του Θεού επί γήινων θεμάτων, ο Πρώτος Άρχοντας διεκδικεί και ανασυγκρότηση του πλανητικού συστήματος έτσι ώστε η γη να περνά μέσα από διάφορους χρωματισμούς κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου, να μην είναι δηλαδή έτσι ξερά ημέρα και νύκτα. Θέλει λέει, παρεμβολές στο ηλιακό σύστημα που θα δώσουν νέες πινελιές χρώματος. Ο Πρώτος Άρχοντας απαιτεί μωβ ουρανούς!

Ακόμη ένας, λοιπόν, θνητός, φωτισμένος υπό μορφή σωτήρα, παίζεται σαν τ' άλογα απ' τους Θεούς καθώς επίσης και απ' τους πολιτικούς και θρησκευτικούς ηγέτες της γης, που είναι και οι μόνοι θνητοί που μπορούν να ποντάρουν κάτι τι. Συνήθως, ποντάρουν σε είδος παρά σε ρευστό, αφού το χρήμα τους δεν συναλλάσσεται στα χρηματιστήρια του Ολύμπου. Εξ' άλλου, οι θρησκευτικοί ηγέτες πρέπει να κρατήσουν το παιχνίδι τους μυστικό αφού το gambling αποτελεί ασυδοσίαν επαίσχυντον, τιμωρουμένην υπό αυστηρήν δίαιταν, ίσως και διακοπήν ερωτικών σχέσεων αναλόγως του ποσού (ποιος θα τους τιμωρήσει όμως δεν μας λένε ποτέ).

Εν τω μεταξύ, η γη ολόκληρη έχει γεμίσει με πράκτορες των θεών. Δεν αργεί να διαδοθεί πως αρκετοί θεοί έχουν ποντάρει μέχρι και το σώβρακο τους σ' αυτό τον αγώνα (παρ' όλο που δεν συνηθίζουν να φορούν σώβρακο, ή ίσως επειδή δεν φορούν σώβρακο). Ακούεται μάλιστα πως μερικοί απ' αυτούς έχουν κατέβει οι ίδιοι στη γη, μεταμφιεσμένοι βέβαια και έτοιμοι να δώσουν τη δική τους μάχη για το αποτέλεσμα που θ' αυξήσει το κασέ τους (σε γήινη απόδοση: χρήμα κι εξουσία). Η γη πλήττεται από Ολυμπιακά λόμπι!

* * *

Και όχι μόνο! Οι επιβαρύνσεις κάθε κράτους για την προετοιμασία της εκστρατείας του Πρώτου Άρχοντα, φθάνουν στα ύψη. Οι καημένοι οι θνητοί πληρώνουν το στοίχημα χωρίς να το λένε έτσι. Αντί αυτού, λένε άμυνα, Φ.Π.Α., προσφυγικό, οικιστικό, κ.ο.κ. Φυσικά όλα αυτά έχουν τον αντίκτυπο τους σε μια κοινωνία του γελασμάτου, ή εξαιρουμένης και της πολιτικής της πτέρυγας, αφού εξ' άλλου σ' αυτή ανήκει και η γιαγιά μου η Αναστασία. Απ' όλα τα επίθετα, το μόνο που της λείπει αυτής της τρελογριάς είναι το Πρώην Αριστερή! Η Αναστασία υπήρξε πάντοτε σκληροπυρηνική Δεξιόφρων Καπιταλίστρια.

Μάλιστα, η γιαγιά μου η Αναστασία. Η οποία τώρα θέλει λέει να με κάνει Πρώτο Άρχοντα. Γι' αυτό λέει, μ' έχει αναγκάσει να επιστρέψω απ' την Αμερική, που από δικό της λάθος βρέθηκα εκεί κατ' αρχήν. Όταν ήμουν μικρός, με ρώτησε κάποιος σε ποιο εξωτικό μέρος του κόσμου θα' θελα να ταξιδέψω και εγώ απάντησα, στην Αρκτική. Η γιαγιά, βαρύκοη όπως ήταν, νόμιζε πως είπα Αμερική, και τό' κανε ευχή να με στείλει εκεί. Τώρα μου λέει πως έχει μεγάλα σχέδια για μένα. Είναι καιρός να αποδώσει καρπούς ο κόπος της να με μεγαλώσει, να με ντύσει, να με μορφώσει, να μ' ευλογήσει με τις ευχές της να ταξιδέψω όπου θέλω... και να επιστρέψω καραβοκύρης... ή τουλάχιστον γιατρός.

Εκτός από τα σχέδια της για μένα, η γιαγιά Αναστασία έχει και τις δικές της "αυτοκρατορικές" απαιτήσεις, τις οποίες κάνει ξεκάθαρες απ' την αρχή, αυτό να λέγεται. Φυσικά, μ' έχει υπνωτίσει λίγο καθώς τις απαρριθμεί, διότι, έτσι κι αλλιώς, θα χρειαζόμουν διερμηνέα για να καταλάβω τις περισσότερες της κουβέντες. Μόνο δυο - τρεις προτάσεις μπόρεσα να καταλάβω, κι' αυτές σίγουρα διαστρεβλωμένες απ' το υποσυνείδητο μου που μου τόχει βγάλει στο σεργιάνι, η τρελόγρια. Τελοσπάντων, θέλει λέει όταν γίνω Πρώτος Άρχοντας, να ξε-ταριχεύσω το Λένιν, αυτό το' πιασα ολόκληρο. Εγώ ούτε που γνώριζα πως υπήρξε τέτοιος Φαραώ. Τουταγκάμων ήξερα και Ραμσή, αλλά Φαραώ Λένιν πρώτη φορά άκουα.

Η γιαγιά Αναστασία κουνά την αφυδατωμένη της πρόσοψη και κατορθώνω να γλιστρίσω για λίγο απ' την υποβολή των ματιών της. Μέχρι να συνέλθω όμως, η πρόσοψη της γιαγιάς παίρνει τη μορφή μιας καταϊδρωμένης φοράδας που με ψάχνει με το ένα της μάτι.

Τι κακό έκανα εγώ στον Όλυμπο για να μου τύχει τέτοια λαχτάρα! Το χρειαζόμουν όμως πολύ το Jack Daniel's εκεί πάνω. Πως αλλιώς θα τά' βγαζα πέρα μ' όλους εκείνους τους υπαλέους θεούς. Ο ένας το κοντό του, ο άλλος το μακρύ του, ο τρίτος το ψιλό του, όλο καμώματα πανάθεμα τους. Και δεν μπορείς να εμπιστευθείς κανένα τους· ούτε θεό, ούτε ημίθεο, ούτε καν το μυρμηγκάκι που κάνει ορειβασία στα στήθη μιας θεάς γιατί μπορεί αυτό το μυρμηγκάκι, έτσι που το βλέπετε, νάναι ο Θεός Απόλλων που μεταμορφώνεται για κανένα μικροστοιχηματάκι, έτσι για να περάσει το απόγευμα του δηλαδή. Τόση ανία επικρατεί στον Όλυμπο.

Η γιαγιά Αναστασία συνεχίζει να απαρριθμεί τις απαιτήσεις της κι εγώ περιμένω με υπομονή γιατί ξέρω, πως το χορό δεν μπορεί να το χορέψει μόνη της. Θάρθει η στιγμή που θα το καταλάβει και τότε θάρθει η δική μου σειρά να μιλήσω. Και τότε, άντε να της δώσω να καταλάβει πως για μένα δεν έχει καμιά σημασία το αν γίνω ή αν δεν γίνω Πρώτος Άρχοντας. Ίσως θα πρέπει νά' χω σχοινί έτοιμο να τη δέσω, αν χρειαστεί ακόμη και να τη φιμώσω. Αποκλείεται να καταλάβει η κωλόγρια. Το ξέρω. Πρέπει να γίνει το δικό της. Είμαι ο εγγονός της, της ανήκω τώρα.

"Σκασμός!" Κραυγάζει η Αναστασία κτυπώντας το πόδι της στο πάτωμα.

Αμέσως εμφανίζεται η πιστή της γραμματέας για να δει αν είναι εντάξει το αφεντικό.

"Ναι, παιδί μου, πήγαινε και κλείσε την πόρτα πίσω σου", αναγγέλει ευπροσήγορα η γιαγιά. (Νάτην, άμα θέλει ξέρει να μιλά η αλεπού). Κι' αρχίζει πάλι κάτι κραυγές σαν να είχε διαβάσει την τελευταία μου σκέψη.

"Θα κάνεις ότι σου λέω εγώ κερατά, δε σε ανάγιωσα, δεν σε σπούδασα για να σταθείς στην

άκρη και να βλέπεις τα μυξιάρικα κάθε νεόφερτης να μασούν σαν τες κατσέλες τη δόξα που μας ανήκει. Ακούς";

Παίζει νευρικά με το μπαστούνι της κι εγώ αρχίζω να σκέφτομαι πως δεν θα τό' βαζα πέρα από τις δυνατότητες να το χρησιμοποιήσει απάνω μου. Πώς να ξεφύγω; Πρέπει να στείλω μήνυμα στη Θεά Αγνώστων Ιδιοτήτων να' ρθει να με γλυτώσει από τα χέρια της.

"Απόψε θα σε παρουσιάσω στους συνεργάτες μου κι αύριο θα βάλουμε μπρος την καμπάνια σου. Ακούς; Πήγαινε να ετοιμαστείς".

Άσ' την να ξεθυμάνει, λέω από μέσα μου, κι απόψε τα ξαναλέμε. Πού νάξερα πως μέσα σ' ένα δεκαπεντάλεπτο, το σπίτι της κωλόγριας θα γέμιζε με παντός είδους βλαμμένους. Και πως τα κατάφερε αυτή να αλλάξει εμφάνιση σε δεκαπέντε λεπτά και να παρουσιαστεί σαν μια μαυροφορεμένη, ξερακιανή mama mia ενός νονού της μαφίας, καθισμένη πάνω σε τελευταίου τύπου μοντέλο αναπηρικής καρέκλας! Απίστευτο.

"Εσύ" μου φωνάζει να την ακολουθήσω καθώς τηλεκατευθύνει το καρρότσι της σαν ζαλισμένη γάτα ανάμεσα στους τρελλούς καλεσμένους της.

Εγώ ούτε που γνώριζα ότι υπήρξε τέτοιος Φαραώ. Τουταγκάμων ήξερα και Ραμσή αλλά Φαραώ Λένιν πρώτη φορά άκουα.

"Έλα δω εσύ", επιμένει όταν σταματώ για να χαιρετήσω μια όμορφη ύπαρξη που σερβίρει ποτά.

"Σκύψε να μην μας ακούσουν. Πάρε αυτό το σκατό απ' τα χέρια μου". Μου δίνει το τηλεχειριστήριο. "Άλλο κουμπί πατώ κι' αλλού με παίρνει", συνεχίζει.

"Απόψε θά' σαι ο συνοδός μου", μου λέει έπειτα, ρίχνοντας μου μια ματιά γλυκύτερη κι από ζάχαρη. Βρε τη σαγηνεύτρα!

"Εμπρός πάμε", με διατάσσει ξαφνικά. Κι εγώ σκέφτομαι πως ήρθε η ώρα να βάλω σε εφαρμογή το σχέδιο μου.

Την οδηγώ από δωμάτιο σε δωμάτιο, χαιρετώντας τους πάντες χωρίς να δίνουμε ιδιαίτερη σημασία σε κανένα τους. Στον κήπο της είναι που θα τα πούμε εμείς οι δυο, αποφασίζω.

"Τί θάλεγες για λίγο φρέσκο αέρα", εισηγούμαι.

"Όχι έξω. Δε γίνεται".

Όλα τα μυρίζεται η κωλόγρια. Αυτή τη φορά όμως δεν πρόκειται να την ακούσω.

"Μου χρειάζεται το οξυγόνο, γιαγιά". (Ξέρω πως της αρέσει να τη φωνάζω "γιαγιά" γι' αυτό το λέω).

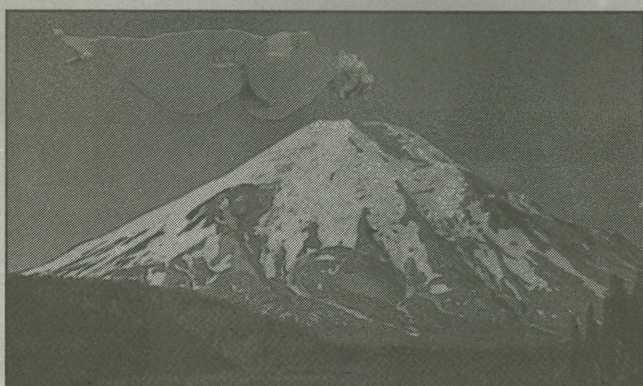
"Έτσι μπράβο, γιε μου. Γιαγιά σου λοιπόν. Και τη γιαγιά σου πρέπει να τη σέβεσαι και να της ακούς ότι σου λέει".

"Αλλού να τα πουλάς αυτά, Αναστασία".

Τί ήθελα και το είπα; Τι σεισμός έγινε, τι καταιγίδα, τι ανεμοστρόβιλος! Σηκώστηκε η Αναστασία από την αναπηρική της κι' άρχισε να με κυνηγά με το μπαστούνι της από δωμάτιο σε δωμάτιο.

"Έλα δω βρε ανεπρόκοπε να σου δείξω πως να σέβεσαι τους μεγαλύτερους σου...". Στριγγλιές η Αναστασία που έφταναν μέχρι τον Όλυμπο! "Πιάστε μου τον να του δείξω εγώ ποια εν η Αναστασία".

Και στο "εν η Αναστασία" μένει ξερή σαν το άγαλμα, συνειδητοποιώντας ξαφνικά τη μεγάλη της γκάφα. Ξέχασε πως, όταν φουντώσει, ξεχάει τη γλώσσα που επιβάλλεται από το κόμμα της. Οι καλεσμένοι της σταματούν απότομα τη φλυαρία τους κι' αρχίζουν να της ρίχνουν λοξές ματιές. Κι ενώ αυτή κρατά ψηλά στον αέρα το μπαστούνι της, τ' αφήνει να πέσει, σφικταγκαλιάζοντας ταυτόχρονα τα στήθη της σαν νά' χει πάθει καρδιακό επεισόδιο κι' αρχίζει να βογγά.

"Είδες τι μου έκανες, ανεπρόκοπε", φωνάζει ενδιάμεσα.

Δυο-τρεις βλαμμένοι κουβαλούν την αναπηρική της καθώς αυτή γέρνει σαν κομμένος κορμός δέντρου απάνω σε δυο τρεις άλλους βλαμμένους. Έτσι σοφίστηκε άλλο ένα τέχνασμα για να τραβήξει αλλού την προσοχή των παρευρισκομένων, που, κατά την ταπεινή μου γνώμη, ήταν στην πλειοψηφία τους ηλίθιοι.

"Ναι, αλλά αυτοί θα σε κάνουν Πρώτο Άρχοντα αύριο" μου λέει αργότερα η Αναστασία.

Το πάρτι τελείωσε και βρίσκεται στο δωμάτιο της όπου αναπαύεται μετά το μικρό περιστατικό. Μ' είχε φωνάξει για να μου μιλήσει. Μου ζητά να της διηγηθώ ότι έκανα στο παρελθόν, ενόσω σπούδαζα στην Αμερική, όταν ήμουν στο στρατό, κ.ο.κ., έτσι για νάναι σίγουρη πως αν υπάρχει κάτι στο "ποινικό μου μητρώο", που χρειάζεται διόρθωση να το τακτοποιήσει. Αυτή είναι η δουλειά της άλλωστε. Τακτοποιήτρια, της αρέσει να αυτοαποκαλείται έτσι. Τώρα πως τα κατάφερε να φτάσει μέχρι εδώ είναι μυστήριο άλυτο, ή μάλλον ακατάλυτο αφού στα ογδόντα της συνεχίζει να τυγχάνει του σεβασμού και της υπόληψης κάθε μαλάκα πολιτικού μέχρι τέτοιου βαθμού που αυτός ο ίδιος ο Πρώτος Άρχοντας δεν κάνει βήμα αν δεν περάσει πρώτα να τη δει.

Μήπως δεν είναι αυτή που σκάρωσε και την εκστρατεία του εναντίον του Θεού Επί Γήινων Θεμάτων; Να το ξεφορτωθεί ήθελε. Της έκανε φαίνεται νάζια τελευταίως, πήρε πολύ απάνω του, κι αυτή δεν σηκώνει κάτι τέτοια. Έξω, λοιπόν, αυτός και μέσα εγώ, το απολωλός πρόβατο, το άσωτο παιδί του γιου της του μονάκριβου που επέστρεψε στα πάτρια εδάφη δια να διεκδικήσει την υψηλή του καταγωγή που 'χασε στη ξενιτιά... Και μπλα, μπλα η Αναστασία μέχρι που στο τέλος αυτοϋπνωτίζεται κι αρχίζει το ροχαλητό.

Κι εγώ ακόμη να της πω πως δεν πρόκειται να πάρω κανενός τη θέση γιατί δεν ανήκω σ' αυτόν τον κόσμο. Ήρθα κι εγώ μεταμφιεσμένος στη γη όπως κι άλλοι θεοί, όλοι για να κερδίσουμε το στοίχημα που παίχτηκε στον Όλυμπο πριν τριάντα χρόνια. Πώς να της το εξηγήσω τώρα αυτό;

* * *

Λίγο πριν την τελική αναμέτρηση μεταξύ Πρώτου Άρχοντα και Θεού, η γιαγιά Αναστασία με πλησιάζει και μου ξαναπαριθμεί τις απαιτήσεις της.

"Κάτσε να δούμε πρώτα ποιος απ' τους δυο θα νικήσει", τη διακόπτω, πράγμα που της σπάζει τα νεύρα.

Με κοιτάζει με μάτια κουκουβάγιας. "Δεν μπορούσε να σε κάνει πιο έξυπνο ο τζύρης σου;" Μ' αντικρούει η Αναστασία, χωρίς να ξεκολλά τα μάτια της από πάνω μου.

Καιρός να της τα ψάλλω, λέω από μέσα μου. Με προλαβαίνει όμως αυτή, όπως πάντα.

"Είναι ρε δυνατόν, ένας θεός να νικηθεί ποττέ του που τον Πρώτον Άρχοντα, ε;"

Η αλεπού τα ξέρει όλα, ή μάλλον νομίζει πως τα ξέρει όλα. Τ' αυτιά της, από το πολύ κερί που' χουν μαζέψει μοιάζουν με φελλούς πάνω σε μπουκάλες κρασιού. Τι να της πω λοιπόν αυτής της ξερακιανής γριάς, που χωρίς μασέλλα μοιάζει με γαλήνα και που θέλει σώνει και καλά να με κάνει Πρώτο Άρχοντα; Πως εμείς εκεί πάνω στον Όλυμπο, δεν είμαστε τόσο άτρωτοι κι' ανίκητοι όσο νομίζει; Μέχρι όμως να διαπεράσει η φωνή μου όλο εκείνο το κέρινο τείχος, αυτή θα μας έχει βγάλει άτριχους κι ανίκανους. Άντε, να συνεννοηθείς μαζί της.

Η Αναστασία δείχνει αποφασισμένη ν' αντισταθεί μέχρι τέλους: "Όποιος κι' αν νικήσει, εσένα δεν σου πέφτει λόγος. Όταν σου λέω εγώ πως θα σε κάμω Πρώτο Άρχοντα, σημαίνει έγινε κιόλας. Γι' αυτόν, άκου ότι σου λαλώ τζιαι σιώπα".

Η κωλόγρια, όσο θυμώνει, τόσο πιο πολύ γυρίζει η γλώσσα της τη διάλεκτο πούναι απαγορευμένη από το κόμμα της. Αν την άκουγαν οι συνεργάτες της να μιλά έτσι, ίσως να μην της το συγχωρούσαν τόσο εύκολα αυτή τη φορά. Αυτό πρέπει να τό χω υπόψη μου.

"Τι χαζεύεις, ρε;"

Έρχεται η φωνή της Αναστασίας σαν τούβλο κατευθείαν στο κεφάλι μου. Και μετά: "Θέλω να μου υποσχεθείς πως μόλις, μα μόλις ορκιστείς Πρώτος Άρχοντας, θα ζητήσεις να γίνει δημοψήφισμα ν' απαλλαγεί το κράτος που το πτώμα του Λένιν..."

"Πάλε αυτός ο Λένιν..."

"Σκασμός! Να τον κάψουν ρε αν θέλουν ή να τον θάψουν, εν με κόφτει. Αν θέλουν ας τον κάμουν κομματούθκια να τον πουλούν όπως έκαμαν τζιαι με το τείχος του Βερολίνου. Ακούεις;"

"Κι εγώ τι θα κερδίσω αν κάμω όλα αυτά που ζητάς;" τη ρωτώ φωνακτά, προτού μ' αναγκάσει να ξεράσω απάνω στη ξεθωριασμένη μαύρη της ποδιά που την κρύβει απ' άκρη σ' άκρη. Ολόϊδια μαύρη γαλήνα, η κωλόγρια.

Άκου να τον κάμουν κομ-μα-τού-θκια να τον πουλούν! Αλήθεια, τι τέρατα έχουν γίνει οι θνητοί.

Την κοιτάζω και σκέφτομαι πόση ώρα θ' άντεχαν μαζί της άλλοι θεοί που κατέβηκαν μεταμφιεσμένοι. Φαντάσου να' πεφτε κανενός νευρικού θεού η Αναστασία για γιαγιά. Θα την έκανε κουτσουκούτα και θα την έριχνε μέσα σε κανένα υπόνομο πριν περάσουν πέντε λεπτά.

"Άααα το πουλάκι μου!" ξεφωνίζει η Αναστασία. "Βλέπω ξέρεις να χρησιμοποιάς το μυαλουδάκι σου άμα θέλεις. Και τόσο καιρό μου τό παιζες υπεράνω συμφέροντος όπως ο κακομοίρης ο παππούς σου, που χαράμισε μια ζωή για το καλό του δημοσίου συμφέροντος, θεός μακαρίσει τον". (Το φανταζόμουν πως τον μισούσε αυτή τον άντρα της. Αλλά άλλοι τους φταίνε κι άλλοι πληρώνουν, έτσι είναι με το σόϊ της, γιατί αυτούς που μισούν, τους φοβούνται κι από πάνω. Γι' αυτό πληρώνουν τα παιδιά ή τα εγγόνια τους, εξαρτάται).

"Τι θέλεις, ρε ανεπρόκοπε, να ξεχρεώσω εγώ τα χρέη σου επειδή σου εγούσταρε να ζεις σαν τον πρίγκηπα του παραμυθιού; Να το κάμω, γιόκα μου. Νομίζεις πως εν μπορώ; Πέμου πόσα θέλεις να σου γράψω τώρα αμέσως επιταγή".

"Άκου γιαγιά. Δεν θέλω τα λεφτά σου".

"Εγωΐσταρε"!

"Γιαγιά, δυο πράγματα θέλω που σένα. Θέλω να μου εξηγήσεις γιατί ... ΕΝ ... στο σέρι σου να με κάμεις Πρώτο Άρχοντα..."

"Άτε πάλε", μουρμουρά η κωλόγρια.

"... το δεύτερο. Το δεύτερο, γιαγιά, είναι πως για να δεκτώ να παρουσιαστώ στη δεξίωση που ξέρω πως ετοιμάζεις για χάρη μου θέλω να μου υποσχεθείς πως αντί σαμπάνια, θα σερβίρεις Jack Daniel's".

"Ίντα πράμα;"

"Άσε, που ...ΕΝ... νάρθει ώρα εξηγώ σου".

"Πάντως ό,τι τζιαν έμαθες στην Αμερική, γιόκα μου, εξέμαθες τη γλώσσα σου... Τελοσπάντων, εν ήταν μες τα σκέδια να σου το πω, αμμά τώρα που βλέπω πως σκέφτεσαι, εν να σου το πω: Τον Πρώτο Άρκοντα έβαλα μι-στω-τούς να τον παίξουν..."

"Τί; Πότε; Πού;!!!"

"Τη νύκτα σαν τζοιμάται".

"Πριν γίνει ο αγώνας".

"Πριν, γιόκα μου, πριν, μιαν τζιαι καλήν να ξυμπερτέφκουμεν που λλόουτου."

(Κωλόγρια, Κωλό-γρια, ΚΩΛΟΓΡΙΑ!)

"Ίντα εκό-τσίνησες έτσι, ρε";

(Πάει, ετέλειωσε, πρέπει να ειδοποιήσω τον Όλυμπο).

"Όσο για το άλλο πράμα που θέλεις στη δεξίωση, εν ηξέρω ίντα πούνει", συνεχίζει αυτή ακάθεκτη, "αμμά αν τόχουν τα μαχαζιά εν να σου το φέρω, εν έσ-σιει πρόβλημα".

"Ναι, ναι", λέω εγώ καθώς αυτή αυτοϋπνωτίζεται για άλλη μια φορά.

Ευκαιρία, λοιπόν να δραπετεύσω!

* * *

Ντύνομαι σαν Τσιγγάνα κούκλα και βγαίνω στους δρόμους του Τελ Αβίβ. Ξέρω πως αργά ή γρήγορα θα πέσω απάνω σε κανένα μεταμφιεσμένο θεό σε τούτη την πόλη. Εδώ τα στοιχήματα δίνουν και παίρνουν. Άσε που το Τελ Αβίβ έχει τέτοιο γλέντι που πολλοί θεοί και ημίθεοι κατεβαίνουν εδώ για να σπάσουν λίγο τη μονοτονία του Ολύμπου.

Σε κάποιο πεζοδρόμιο, λοιπόν, του Τελ Αβίβ, εκεί που σταματώ για να διασταυρώσω, σταματά ένα αμάξι με δύο άντρες μέσα, νεαρούς, ο ένας γύρω στα εικοσιπέντε, ο άλλος τριάντα, τριανταπέντε.

"Μόνη τέτοια ώρα, δεσποινίς"; ρωτά ο συνοδηγός. "Δεν θάταν καλύτερα να σας συνοδεύσουμε κάπου";

Από ευγένεια, το παιδί πρωτεύει. Καλού κακού, εγώ τους μελετώ εξονυχιστικά μήπως και μου επιφυλάσσουν παγίδα.

"Ναι!" συμπληρώνει ο οδηγός του αμαξιού, σκύβοντας απάνω στο συνοδηγό για να με δει καλύτερα.

Τα παιδιά φαίνονται ακίνδυνα. Απλοί θνητοί κι' οι δυο τους. "Εξαρτάται από που θα με συνοδεύσετε," απαντώ τέλος εγώ. "Βλέπετε, είμαι καινούργια στην πόλη σας και δεν θά 'λεγα όχι σε μια περιήγηση".

"Εκεί που πάμε, δεν θα βρεις καλύτερα", με διαβεβαιώνει ο νεότερος της παρέας που κρατά και το τιμόνι.

Μετά από μερικούς σταθμούς σε διάφορα μπαράκια του Τελ Αβίβ, οι δυο τους εισηγούνται να πάμε κάπου για χορό. Εγώ αυτό περίμενα ν' ακούσω.

Σε λίγο, φτάνουμε σε μια ξεμοναχιασμένη, ακατοίκητη γειτονιά γεμάτη δυόροφες και τριόροφες κατοικίες δίχως πόρτες και παράθυρα. Στο υπόγειο μιας τέτοιας κατοικίας βρίσκεται μια δισκοθήκη. Στην είσοδο της, στέκουν δυοτρεις πετσινο-ντυμένες αγριόφατσες που θα μας σταμπάρουν το χέρι αφού πρώτα πληρώσουμε. Τα παιδιά είναι πολύ γενναιόδωρα, δεν μ' αφήνουν να πληρώσω τίποτα.

Από τη στιγμή, λοιπόν, που μπαίνω μέσα στη δισκοθήκη, το μυρίζομαι. Εδώ υπάρχουν κι άλλοι

"Αν θέλουν ας τον κάμουν κομματούθκια να τον πουλούν όπως έκαμαν τζιαι με το τείχος του Βερολίνου"

πολλοί σαν εμένα! Δυσκολεύομαι να κρατήσω μέσα μου τη χαρά που νοιώθω.

Οι δυο συνοδοί μου όμως, δεν φαίνονται και τόσο ενθουσιασμένοι. Ίσως άρχισαν να υποπτεύονται πως δεν πρόκειται να μείνω μαζί τους. Εδώ μέσα σίγουρα θα με χάσουν. Αφού πριν καν προσεγγίσω την πίστα, έλαβα τρεις ή τέσσερις προσκλήσεις, να χορέψω, κι' άλλα τόσα, ίσως και παραπάνω, φλερτ και μιλούμε μισοσκόταδο!

Στέκομαι στην άκρη της πίστας και χαζεύω. Θαμώνες όλων των ειδών και ποιοτήτων χορεύουν στο ρυθμό μιας καταπληκτικής μουσικής. Που τέτοιο γλέντι στον Όλυμπο.

"Με συγχωρείτε", ακούω κάποιο να μου λέει, "νομίζω πως σας ξέρω από κάπου".

Έχει μια φωνή ο κερατάς που τραντάζει το έδαφος κάτω από τα πόδια μου. Δυο μέτρα γκόμενος, και βάλε. Δεν με πολυ-συγκινεί όμως η πρώτη του κουβέντα, την έχω ακούσει ξανά, έτσι δεν του δίνω και πολύ σημασία.

"Ναι, σίγουρα, αυτά τα όμορφα μάτια μου είναι γνώριμα", επιμένει αυτός.

Αυτά τα θνητά κομπλιμέντα μου τη δίνουν. Καμιά σημασία λοιπόν στον κύριο.

"Αυτό το γλυκό χαμόγελο πως θα μπορούσα να το ξεχάσω". Ατού αυτός.

Οπόταν το πράμα αρχίζει να φτηνίζει πολύ και σηκώνομαι να φύγω. Τότε αυτός με αρπάζει ξαφνικά και κοιταζόμαστε για μια στιγμή. Ύστερα, αυτός αρχίζει να γελά ενώ εγώ στέκομαι απέναντι του σε πλήρη αμηχανία.

"Πολύ σου πάει το φουστανάκι, κούκλα. Μόνο που θάπρεπε ν' αφήσεις καμιά τραβεστί με πείρα να σε μακιγιάρει", λέει όταν σταματά επιτέλους το γέλιο. "Πάντως πολύ σε γουστάρω, κούκλα".

Και τότε, μου κλείνει το ένα μάτι και προσθέτει: "Τί θάλεγες για ένα Jack Daniel's, έτσι για προθέρμανση δηλαδή;"

Βρε την πονηρούλα τη θεά Αγνώστων Ιδιοτήτων, πως μου την έσκασε έτσι; Αυτή εδώ σαν λεβέντης γκόμενος κι' εγώ πρώτης τάξεως Ανατολίτικο μανούλι!

"Μπράβο", της λέω, "δεν τόξερα πως τό' χες μέσα σου. Πώς νοιώθεις λοιπόν εκείνο το πράμα που κρέμεται απ' τα σκέλη σου. Σ' αρέσει, σ' αρέσει;"

Σειρά μου να γελάσω. Εδώ που είμαστε, οι τύποι είναι περιττοί.

Έτσι λοιπόν, ο γκόμενος κι' εγώ χορεύουμε για λίγο, έτσι για να παραπλανήσουμε τυχόν κατασκόπους, κι' ύστερα καθόμαστε σε μια γωνιά και τα λέμε. Της ζητώ να κάνει κάτι για να κερδίσουμε το στοίχημα, αφού πρώτα της διηγηθώ τις περιπέτειες μου, πως έμπλεξα με την Αναστασία, το Πρωτο-Αρχοντιλίκι της κ.ο.κ.

Η θεά αρχίζει να δείχνει εκνευρισμένη. Φαίνεται να γνωρίζει την Αναστασία.

"Πάμε να φύγουμε από δω μέσα, κούκλα", με παροτρύνει ο γκόμενος. "Πάμε κάπου πιο ήρεμα, να μπορέσουμε να γνωριστούμε καλύτερα".

Πολύ πειστικός γκόμενος η θεά.

Κι' εγώ δεν τα πηγαίνω άσχημα. Σαν καλή τσιγγάνα που είμαι, του ζητώ να με περιμένει στην είσοδο· πρέπει πρώτα να αποχαιρετήσω τους δυο μου συνοδούς.

"Μην αργήσεις", μου ψυθιρίζει η θεά, "πρόκειται να επιστρέψω στον Όλυμπο απόψε".

Λίγο αργότερα, βρισκόμαστε αγκαλιασμένοι δίπλα στον παραλιακό δρόμο του Τελ Αβίβ. Εκεί, η θεά μου εξηγεί πως η Αναστασία δεν είναι και τόσο θνητή όσο νομίζω.

"Είναι τουλάχιστον ημίθεα. Μπορεί και νάχει γίνει θεά, δεν είμαι βέβαιη".

"Βέβαιος! είσαι γένος αρσενικού τώρα", την υπενθυμίζω, ψυθιρίζοντας της στ' αυτί.

"Βέβαιη!" φωνάζει αγριεμένα η θεά, "τι πάει να πει δεν ήσουν βέβαιη όταν ήρθες μαζί μου".

"Έτσι μπράβο", της ψυθιρίζω, καθώς προσπερνούμε ένα νεαρό ζευγάρι που περπατά ανέμελο, δίπλα από μια Λάσσι, η οποία οσφραίνεται τα πόδια όλων των περαστικών.

Όταν μας βλέπει εμάς, χωρίς όμως να μπορεί να μας μυριστεί - αφού οι θεοί είναι άοσμοι - σαστίζει κι' αρχίζει να γαυγίζει.

"Πάμε να φύγουμε από δω προτού γίνουμε θέαμα και μας πάρουν είδηση άλλοι θεοί".

Η θεά φαίνεται πολύ ανήσυχη.

"Πρέπει να πάω πίσω αμέσως", μου τονίζει. Κι ύστερα, με ακόμη πιο σοβαρό ύφος: "Εσύ, θα μείνεις εδώ, εγγονός της Αναστασίας, και θα κάνεις ό,τι σου λέει μέχρι να ξεδιαλύνω τη γνησιότητα του..."

"Του bourbon", ευτυχώς την προλαβαίνω. Αν έλεγε του στοιχήματος, μπορούσε να την πατούσαμε άσχημα, μ' όλους αυτούς τους κατασκόπους που βρίσκονται στο Τελ Αβίβ.

"Του ποιου"; ρωτά αχάμπαρη αυτή.

"Του Jack Daniel". (Αυτό μου δίνει μια ιδέα για ύστερα).

"Ναι, ναι. Πρέπει να φύγω τώρα αμέσως. Θα πάμε πίσω στη γειτονιά της δισκοθήκης, θα κρυφτούμε σ' ένα από κεινα τα άδεια σπίτια να ετοιμαστώ", ψυθιρίζει τέλος η θεά.

Σε λίγο, ενώ αυτή βγάζει τη θνητή της περιβολή για ν' ανέβει πίσω στον Όλυμπο, κι εγώ μεταμορφώνομαι από τσιγγάνα σε εγγονό της Αναστασίας, γυρίζω και της λέω πόσο πολύ τη γούσταρα σαν γκόμενο. Κι' αυτή, λίγο πριν χαθεί μέσα στα σύννεφα, αποκρίνεται:

"Δεν τέλειωσα ακόμη μαζί σου, κούκλα".

* * *

"Που εγύριζες ούλλη νύκτα, ανεπρόκοπε;" με μαλώνει το επόμενο πρωί η Αναστασία. "Ούλλα τα μαθαίνω, ούλλα! Εκατάλαβες;"

Θέλω να της πω να σκάσει και να πάει στο διάολο, μα αντί αυτού ξεραίνω. Ήπια πολύ παγιάτικο γήινο κρασί το προηγούμενο βράδυ και δεν ήμουν συνηθισμένος.

"Πρόσεξε πολλά καλά. Που δαμέ τζιαι να πάει εν να κάμνεις ότι σου λαλώ εγώ.". (Παράξενο, αυτό μου τό πε κι' η θέα)! "Τζιαι πρώτα - πρώτα εν να κόψεις ούλλην τζίνην την ασουλούππωτην μαλλούππα τζιαι να γενείς άδρωπος..."

Η γιαγιά Αναστασία, πρώτη και καλύτερη στη δεξίωση, μες την κατάμαυρη τουαλέτα της, καθιστή στην αναπηρική της, μοιάζει με επιτάφιο δίχως άνθη.

Πάει, λοιπόν, η γιαγιά. Χάνεται στα έγκατα της θνητότητας της. Και θεά νά' ναι, με τέτοια διάλεκτο δε νομίζω να επιστρέψει στον Όλυμπο.

"Γιαγιά", της λέω εγώ, προσπαθώντας να βρω τι άλλο εκτός από γιαγιά μπορεί να είναι αυτή η μουμιασμένη υπόσταση με καμπούρα σε σχήμα φτυαριού.

"Σταμάτα να μου γλυκομιλάς, ψεύτη, τζιαι πεμου ποιον είδες εψές", συνεχίζει, εκβιάζοντας με με το μπαστούνι της.

"Ωραία, αφού επιμένεις", απαντώ. "Ε-ψές εγνώρισα μιαν ωραίαν ύπαρξην, ήπιαμε λίγο παραπάνω και μετά πήγαμε σ' ένα ξενοδοχείο και ...."

"Σκάσε, σκάσε εν θέλω να ξέρω", ξελαρυγγίζεται η Αναστασία. Όταν συνέλθει, με ρωτά αν μας είδε κανένας άλλος.

"Τι κι' αν μας είδε κανένας..."

"Ρε αθεόφοβε", ξανα-ξελαρυγγίζεται αυτή σε σημείο που αρχίζει να ακούεται σαν μια μακρινή φωνή μέσα στα παράσιτα ενός τηλεοπτικού σταθμού πού' χει πάθει βλάβη: "Εν να κά-μεις, ό,τι λαλώ εγιώ, ει-δε-μί εννά σε πε-τά-ξω έξω να σε φάν οι σσί-λοι...", κ.ο.κ.

Με τέτοιους εκβιασμούς, ποιος θα μπορούσε να τα βγάλει πέρα με την Αναστασία; Συμφωνώ, λοιπόν, ν' ακολουθήσω πιστά τα σχέδια της. Και πρώτα απ' όλα η δεξίωση. Μάλιστα, για να με υποδείξει ποιος άλλος;... η κωλόγρια η Αναστασία - ως τον επόμενο Πρώτο Άρχοντα!

"Και εις ανώτερα, γιαγιάκα! Αφού με θέλεις Πρώτο Άρχοντα, σκατένη, κάμε με Πρώτο Άρχοντα. Μα η φωνή σου δε βγαίνει, αλλά και νά' βγαινε θα μας έκανες όλους ρεζίλι. Γι' αυτό πάψε τους εκφοβισμούς σου, κωλόγρια, κι άκου τι θέλω από εσένα".

Η γιαγιά σαν νά' χει πάθει ηλεκτροσόκ απάνω στου τελευταίου τύπου αναπηρική της καρέκλα.

"Πα-πα-παρ...", τώρα όχι μόνο μοιάζει με γαλήνα, ακούεται και σαν γαλήνα. "Πάρ-ταρ-δε", θέλει να πει μπάσταρδε αλλά η φωνή της δεν βγαίνει.

"Τίποτα δεν βγαίνει πια, γιατί προσπάθησες να παίξεις το φασιστικό σου παιχνίδι πάνω μου, νομίζοντας πως πάντα κερδά αυτός που φωνάζει παραπάνω. Να τώρα που την έπαθες επειδή εγώ δεν είμαι σαν τον κωλόγερο τον άντρα σου που σε περνούσε για σάρκα υπηρεσίας κι εσύ, αντί να ξεσπάς πάνω του, τα 'βγαζες πάνω σ' εκείνους που δεν έφταιγαν."

Αυτό ήταν. Η γιαγιά Αναστασία παθαίνει αμόκ. Καταπίνει τη μασέλα της, εγείρεται απ' την αναπηρική της καρέκλα και πέφτει μπρούμυτα μπροστά στα πόδια μου.

"Με θέλεις Πρώτο Άρχοντα, ε! Πάρε, λοιπόν μια γεύση από Πρώτο Άρχοντα".

Τα χείλη της κινούνται απεγνωσμένα σαν να θέλουν να με δαγκώσουν αντί αυτού, σχηματίζουν τη λέξη κα-τα-λα-μέ-νε.

"Μπρος ετοιμάσου για τη δεξίωση, και μη ξεχάσεις να σερβίρεις Jack Daniel's αντί σαμπάνια".

"Κύλε! Κύλε!..."

* * *

Και φτάνουμε αισίως στη νύκτα της δεξίωσης. Μια νύκτα γεμάτη αποκαλύψεις αφού Θεοί, Θεές, Ημίθεοι και Ημίθεες ενώνονται με τους θνητούς σ' ένα ξέφρενο παλμό, που δημιουργείται μέσα απ' την αγωνία για τ' αποτέλεσμα κάποιου παλιού, μεγάλου, Ολυμπιακού στοιχήματος.

Ο Πρώτος Άρχοντας θα βρεθεί σε λίγο αντιμέτωπος με το Θεό που αναζητεί. Βαλτοί κι' απ' τις δυο παρατάξεις κραυγάζουν συνθήματα που φτάνουν στ' αυτιά μου σαν φράσεις που ακούει κανείς σε αγώνες ιπποδρομίας: "Πάτα του Ασύλληπτη, Έλα Πέντε, Βάλε πρώτη Σουήτ Λίλυ" κ.ο.κ.

Η γιαγιά Αναστασία, πρώτη και καλύτερη στη δεξίωση, μες τη κατάμαυρη τουαλέτα της, καθιστή στην αναπηρική της, μοιάζει με επιτάφιο δίχως άνθη. Ο προσωπάρχης της βρήκε την τέλεια λύση για το χάσιμο της φωνής της. Αφού δωροδοκήθηκε από τον υποφαινόμενο εγγονό της, της ετοίμασε μια κασέτα με πρώτης τάξεως "καθαρευουσιάνικα". Με τη βοήθεια ενός μοχλού που βρίσκεται κρυμμένος στο μανίκι της θα μπορεί να κάνει όλο το διάλογο που χρειάζεται για να τα βγάλει πέρα με όλους τους καλεσμένους της.

Δυστυχώς όμως, ο προσωπάρχης της, καθότι βλήμα, ξέχασε να αποφύγει τα γένη αρσενικού και θηλυκού. Κι έτσι, το πρώτο πρόβλημα παρουσιάζεται όταν καταφθάνει η Πρέσβειρα των Ηνωμένων Πολιτειών. Η γιαγιά πατά το μοχλό κι' αρχίζει να παίζει το μαγνητόφωνο: "Καλώς ήρθατε κύριε Πρεσβευτά. Μεγάλη μας τιμή..." κ.ο.κ.

Η Πρέσβειρα, ήδη σαστισμένη απ' τη μακάβρια εμφάνιση της Αναστασίας, τα χάνει προς στιγμής και γυρίζει πίσω προς τους σωματοφύλακες της, γεμάτη αμηχανία. Ένας απ' αυτούς - ουρανοξύστης ο άτιμος - προσπερνά την Πρέσβειρα, παίρνει το χέρι της γιαγιάς, το ασπάζεται και της λέγει: "Κκα-λόους σας βρήκκαμι, κκυρρία Ανε-στη-σία".

Η γιαγιά αγαλλιάζεται απ' την παρουσία τέτοιου παίδαρου, κι ας την έχει πει αναισθησία!

"Παρακαλώ, περάστε," ακούεται ξανά το μαγνητόφωνο της Αναστασίας.

Κι' η Πρέσβειρα με τη συνοδεία της κατευθύνεται προς το πίσω μέρος του σπιτιού όπου οι παρευρισκόμενοι απολαμβάνουν νόστιμα εδέσματα - μεταξύ άλλων και ψητό κόκκορα απ' τα ίδια τα χέρια της γιαγιάς.

(Τώρα, φτάνουμε στο παρα-πέντε των αποκαλύψεων που μπορώ να πω θα ζήλευε ακόμη κι' ο Άγιος Ιωάννης). Η γιαγιά, μισοκοιμισμένη ακολουθεί την Πρέσβειρα και τους συνοδούς της και σε λίγο ξαναπατά το μοχλό. Το μαγνητόφωνο, που βρίσκεται κρυμμένο κάτω απ' τη φούστα της αρχίζει να παίζει άλλη μια φορά: "Θα μας κάνετε την τιμήν να δοκιμάσετε τα εδέσματα μας και να πιείτε εις υγιείαν του νέου Πρώτου Άρχοντος ένα Τζοκ Ντάνιελ!

Ακούγοντας αυτό η Πρέσβειρα, πέφτει στο έδαφος απ' το γέλιο, και λίγο αργότερα πέφτει από πάνω της η γιαγιά Αναστασία, πού' χει στο μεταξύ ξυπνήσει απ' τα χάχανα της πρώτης. Και σαν να μην έφτανε αυτό, η γριά επαναβρίσκει τη χαμένη της φωνούλα, θεός φυλάξει!

"Ποια νομίζεις πως είσαι, σκύλλα", ξεφωνίζει η γριά καθώς αρπάζει την Πρέσβειρα απ' τα μαλιά κι αρχίζει να τη δαγκώνει. "Μια πουτάνα είσαι, τίποτε παραπάνω".

"Πουτάνα"!

Και δώστου δαγκωματιές η Αναστασία, μέχρι που της βγαίνει η μασέλα πάνω στη σάρκα της λιπόθυμης Πρέσβειρας.

"Κύ-λα! Κύ-λα"!

Άλλοι τους φταίνε και άλλοι πληρώνουν, έτσι είναι με το σόϊ της, γιατί αυτούς που μισούν τους φοβούνται και από πάνω, γι' αυτό πληρώνουν τα παιδιά ή τα εγγόνια τους, εξαρτάται.

* * *

Κανένας από εμάς δεν μπορούσε να τη γλυτώσει απ' τα χέρια της Αναστασίας. Μόνο ο Δίας μπορούσε. Γιατί στην πραγματικότητα, η Πρέσβειρα των ΗΠΑ ήταν η θεά Αγνώστων Ιδιοτήτων, η οποία υπήρξε κάποτε θνητή και την οποία επήδησε ο Δίας ο καραπουτζουκλής και εγέννησε, μεταξύ άλλων, τον Κάστωρ πούγινε Πρώτος Άρχοντας της Γης...

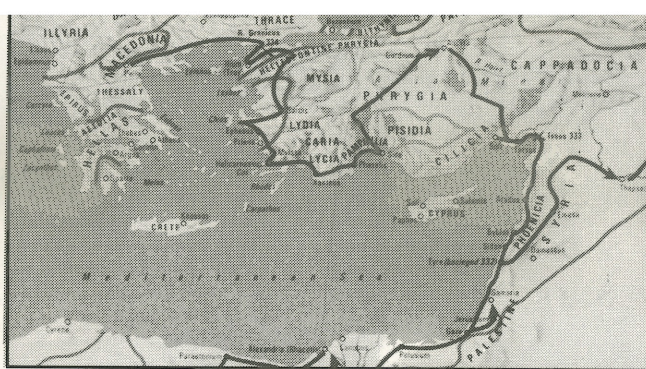
"Άκουσε εκεί Κάστωρ, ούτε σκύλλος νά' ταν"ψυθιρίζω κι' έπειτα αρχίζω να γελώ.

Οπόταν αρχίζει ένας δεύτερος τρικούβερτος καυγάς. Μόνο που αυτή τη φορά, θύτης είναι ο Πρώτος Άρχοντας και θύμα του, εγώ!

Κερατάδες θεοί, σώβρακο δεν έχετε να φορέσετε, αλλά το στοιχηματάκι σας το παίζεται. Ας πάρει, λοιπόν, τη θέση μου ο Κάστορας. Έτσι, για να σας δω να χάνετε κι εσείς μια φορά. Εγώ προτιμώ να μείνω εδώ πέρα, ακόμη κι' αν πρέπει να κρατήσω την υπόσχεση μου στην κωλόγρια να ξε-ταριχεύσω τον Λένιν. Άλλωστε, τι Πολυδεύκης θά' μουν!

(Στο επόμενο τεύχος: Ποια ήταν στην πραγματικότητα η Αναστασία).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Όπως και να το κοιτάξεις είναι μια περιοχή με παράξενη μοίρα... Εδώ διασταυρώθηκαν για αιώνες τα ρεύματα 3 κόσμων... Η ανατολική Μεσόγειος ήταν πάντα ένας πολύτιμος, νευραλγικός, σημειολογικός χώρος....

Η Ανατολική Μεσόγειος είναι μια σοβαρή υπόθεση. Στην **ευρύτερη** της έννοια η Ανατολική Μεσόγειος ξεκινά από τα Βαλκάνια δυτικά και φτάνει μέχρι την Περσία Ανατολικά. Βόρεια, φτάνει μέχρι τη μαύρη θάλασσα και νότια μέχρι την Αιθιοπία. Στην αμεσότερη γεωγραφική κλίμακα είναι οι περιοχές που περιβάλλουν βασικά την Κύπρο: Νότια Τουρκία (αρχαία Κιλικία), Συρία, Λίβανος, Ισραήλ / Παλαιστίνη, Αίγυπτος.

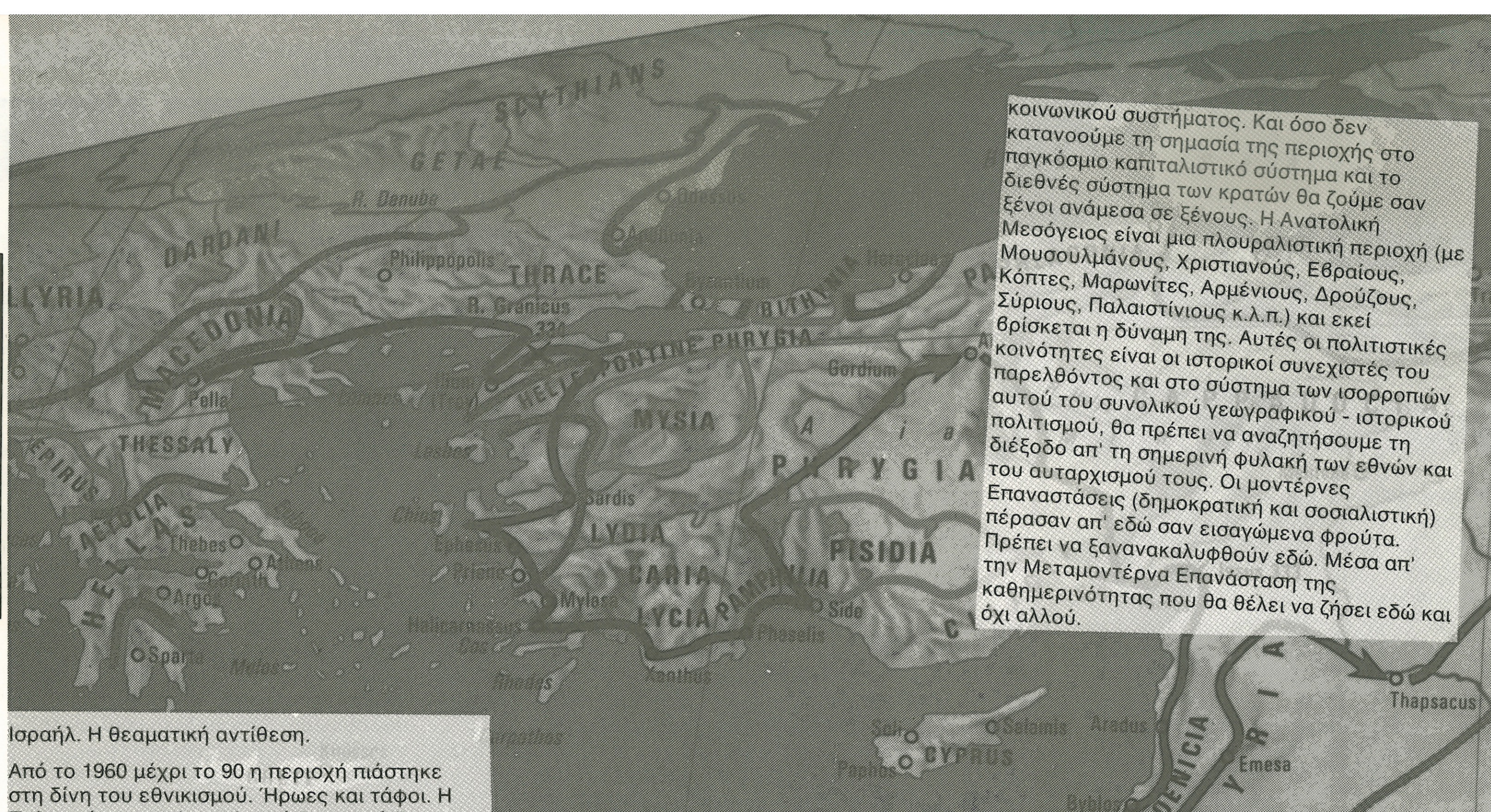
Όπως και να το κοιτάξεις, είναι μια περιοχή με παράξενη μοίρα. Εδώ διασταυρώθηκαν για αιώνες τα ρεύματα 3 κόσμων - του Αφρικανικού, του Ασιατικού και του Ευρωπαϊκού. **Πολιτιστικά** είναι μια περιοχή με βαρειά, ασήκωτη κληρονομιά. Σ' αυτήν την περιοχή δημιουργήθηκαν οι πρώτες πόλεις της γνωστής αρχαιότητας. Εδώ μονομάχησαν οι μεγάλοι πολιτισμοί και οι μεγάλες αυτοκρατορίες. Ο Χαμουράμπι έγραψε τον πρώτο νομικό κώδικα. Οι Αιγύπτιοι έφτιαξαν τον πρώτο μεγάλο πολιτισμό. Οι Πέρσες εφεύραν (ή μετάφεραν από την Ανατολή) τον δυϊσμό του καλού και του κακού. Οι Εβραίοι δημιούργησαν το μονοθεϊσμό του δίκαιου Θεού. Οι Φοίνικες εφεύραν το αλφάβητο. Οι Κύπριοι αντιστάθηκαν μέχρι τέλους στην πατριαρχεία δημιουργώντας τη λατρεία της Ερωτικής Θεάς. Οι Έλληνες δημιούργησαν την ορθολογική φιλοσοφία και τη δημοκρατία της πόλης. Εδώ γεννήθηκε ο Στωϊσμός που έμπνευσε αυτοκράτορες και επαναστημένους δούλους στη Ρώμη. Ο Χριστιανισμός και ο Μουσουλμανισμός. Ο Αραβικός πολιτισμός. Η οθωμανική περίοδος της ανοχής.

Ακόμα κι αν δεν είχε πετρέλαιο, η Ανατολική Μεσόγειος θα ήταν πάντα ένας χώρος πολύτιμος σημειολογικά. Και εξ' ανάγκης, η μεταμοντέρνα εποχή και ο καπιταλισμός της, θα ανακάλυπταν εδώ ένα χρυσορυχείο - σε μια εποχή εμπορευματικοποίησης των συμβόλων, εδώ είναι μια φλέβα χρυσού. Η Μεσόγειος σαν το κυρίαρχο σύστημα άρχισε να χάνει τη δύναμη του, όπως παρατηρεί ο Bradel, με την άνοδο του καπιταλισμού, τον 15ο αιώνα. Η κυρίαρχη θάλασσα έγινε τότε ο Ατλαντικός και σήμερα είναι ο Ειρηνικός. Η Ανατολική Μεσόγειος, ωστόσο, παρέμεινε καίρια, έστω και στην υποβαθμισμένη σχέση της Μεσογείου με το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα. Εδώ οι Ευρωπαίοι τοποθετούσαν μέχρι τον 19ο αιώνα την αρχή, τη γέννηση του πολιτισμού τους. Σε μια εποχή ιστορική κατά την οποία οι Ευρωπαίοι αυτοδικαιολογούσαν τον Ιμπεριαλισμό τους με την ιδεολογία του "εκπολιτισμού" των βαρβάρων, χρειάζοταν αυτή την περιοχή. Ο Ναπολέοντας, σαν διάδοχος του Καίσαρα, πήγε στην Αίγυπτο, κουβαλώντας μαζί του επιστήμονες και λόγιους για να ανακαλύψουν "τις ρίζες". Ο Ευρωπαϊκός Ρομαντισμός, όμως, που ακολούθησε, θα ανέτρεπε τη δεδομένη γνώση αιώνων. Ο πιο αρχαίος πολιτισμός, η ρομαντική αρχή της Δύσης, δεν ήταν ο Αιγυπτιακός και ας έλεγαν ότι ήθελαν οι αρχαίοι. Πώς θα μπορούσαν οι μαύροι Μουσουλμάνοι να είναι πνευματικοί προγόνοι των Λευκών Χριστιανών αποικιοκρατών; Η αρχή του πολιτισμού, όπως περιγράφει με λεπτομέρεια ο Bernal στο βιβλίο του **Black Athena**, μεταφέρθηκε τον 19ο αιώνα στη χερσόνησο της Βαλκανικής όπου βρισκόταν η Αθήνα. Έτσι όταν οι Ρωμιοί των Βαλκανίων εξεγέρθηκαν το 1821, οι ρομαντικοί ποιητές έτρεξαν να τους βοηθήσουν και η Ιερά Συμμαχία (το ΝΑΤΟ της εποχής) που είχε συσταθεί ακριβώς για να εμποδίζει τις επαναστάσεις, τελικά παρέμβηκε και δημιούργησε το νεοελληνικό κράτος. Ένα κράτος - προτεκτοράτο της Δύσης, του οποίου οι ιθαγενείς, έπρεπε να μάθουν ότι ήταν - πνευματικοί προγόνοι των Ευρωπαίων. Οι δικές τους αντιστάσεις, τα οράματα του Ρήγα για Βαλκανική ομοσπονδία καταπιέστηκαν στο αποικιακό παιχνίδι της πολιτικο-οικονομικής εξάρτησης και της καλλιέργειας τοπικών, ανταγωνιστικών εθνικισμών. Έτσι τα Βαλκάνια μετατράπηκαν στην πολιτική ορολογία της Δύσης σε "Ανατολικό πρόβλημα".

Ο εθνικισμός απλώθηκε στα Βαλκάνια, καταστρέφοντας με απίστευτη βιαιότητα την συνύπαρξη λαών, θρησκειών και γλωσσών που υπήρχαν εκεί για αιώνες. Η Ανατολική Μεσόγειος όμως παρέμεινε για ακόμα λίγο έξω από το παιχνίδι. Όσπου ήρθε η διώρυγα του Σουέζ, η ανακάλυψη των πετρελαίων και το αποικιακό βλέμμα της Δύσης - the orientalist look όπως το ονόμασε ο Said.

Το 1978 και το 1882 η Κύπρος και η Αίγυπτος πέρασαν στη Βρεττανική σφαίρα επιρροής. Από τις αρχές του 20ού αιώνα άρχισε ο εποικισμός της Παλαιστίνης από Εβραίους - Ευρωπαίους που αναζητούσαν τη "γη της Επαγγελίας". Η οριστική συντριβή της οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1918 και το πέρασμα της περιοχής στους Αγγλογάλλους σήμανε και την επίσημη ένταξη της στον Μοντέρνο Χρόνο - και την άμεση συμμετοχή της στις διαλεκτικές του καπιταλιστικού συστήματος. Έτσι τη δεκαετία του 1920 στην Κύπρο δημιουργήθηκε το Κομμουνιστικό Κόμμα, Αγροτικό κίνημα και συνεταιρισμοί. Ανάμεσα στους Εβραίους η ένταση ανάμεσα στους υποστηρικτές της συμβίωσης με τους Άραβες και στους υποστηρικτές ενός εθνικού Εβραϊκού κράτους αυξήθηκαν. Οι Άραβες, των οποίων οι εξεγέρσεις μετά 1918 καταστάληκαν, προσπαθούσαν να καταλάβουν τη νέα εποχή, τη νέα δυναμική. Η Τουρκία στην οποία άρχισε να συγκροτείται ένα εθνικό κράτος εντάχθηκε γρήγορα στον πολιτιστικό χώρο και χρόνο της Δύσης. Οι κομμουνιστές σκοτώθηκαν στον Βόσπορο και ο Κεμάλ κινήθηκε αμέσως προς την δημιουργία ενός νέου κοσμικού, αυταρχικού εθνικισμού - του τούρκικου. Εβδομήντα χρόνια όμως μετά ένας Τούρκος πολίτης θα επιμένει δηλώνοντας στον National Geographic (αυτό το επίσημο έντυπο των media για την καταγραφή του χώρου): "Κοίταξε μας. Είμαστε ένα μίγμα τούρκων, αράβων, εβραίων, ελλήνων, ιρανών, αρμενίων, κούρδων." Και στην Ελλάδα κυκλοφορούν σαν underground ακαδημαϊκή μελέτη δύο τόμοι με τίτλο: Η στενή εθνολογική συγγένεια των σημερινών Ελλήνων, Βουλγάρων, Τούρκων. **Απόηχοι...**

Τη δεκαετία του '30 η Κύπρος και η Παλαιστίνη εξεγέρθηκαν και απέτυχαν. Και ξαφνικά τη δεκαετία του '40 η κοινωνική επανάσταση φάνηκε να έρχεται στην Ανατολική Μεσόγειο από τα Βαλκάνια και πάλιν. Η αντίσταση στον φασισμό φαινόταν να δημιουργεί τις προοπτικές μιας ευρύτερης Επανάστασης. Οι Κύπριοι στην "ανώμαλη" πορεία του εκμοντερνισμού τους ταυτίστηκαν με το όνειρο της δημοκρατίας του ΕΑΜ. Οι "προστάτες" όμως έστειλαν τα τανκς στην Αθήνα το 1944 και τις ναπαλμ στον Γράμμο ενώ η σταλινική πειθαρχία "αυτοκτονούσε" τον Βελουχιώτη. Η περιοχή έμπαινε στον νεοαποικιακό χρόνο. Ο συνεργάτης των Άγγλων στη σφαγή της Ελληνικής Επανάστασης των Βαλκανίων, ο Γρίβας, θα εμφανιζόταν σε μια δεκαετία σαν αντι-βρεττανός στην Κύπρο. Νεοαποικισμός στην οικονομία αλλά και στην πολιτική και την κουλτούρα. Ή νεοαποικισμός και βρυκόλακες. Ανατολικά άνοιξε η πληγή της Παλαιστίνης. Δημιουργήθηκε το εθνικό κράτος του Ισραήλ το 1948. Οι Άραβες και οι Κύπριοι κέρδισαν την Ανεξαρτησία τους την δεκαετία του '50. Ανακάλυψαν όμως ότι το παιχνίδι παιζόταν στην σκακιέρα άλλων. Ρώσσοι και Αμερικάνοι μοίραζαν σφαίρες επιρροής. Οι Ρώσσοι υποστήριξαν τον αντιαποικιακό αγώνα των Αράβων και την προσπάθεια εκμοντερνισμού. Οι Αμερικάνοι τη δημοκρατία και το "σοσιαλισμό", του

Ισραήλ. Η θεαματική αντίθεση.

Από το 1960 μέχρι το 90 η περιοχή πιάστηκε στη δίνη του εθνικισμού. Ήρωες και τάφοι. Η Παλαιστίνη και η Ισραηλιτική Αριστερά δεν ήξεραν πως να μιλήσουν καθώς ήταν αιχμάλωτοι ανάμεσα στον πόλεμο των πετρελαίων και των συμβόλων. Οι Εβραίοι έφτιαχναν τον ουτοπικό σοσιαλισμό των Kibbutz και οι Παλαιστίνιοι την αντίσταση των φενταγίν. Ακόμα και οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι που είχαν ένα κοινό ταξικό κίνημα δεν κατάφεραν να σταματήσουν τους εθνικιστές. Σφαίρες επιρροής και ιθαγενείς. Η Ελληνική και η Τουρκική Αριστερά ούτε καν συζήτηση δεν έκαναν. Ήταν και οι δυο σίγουροι ότι ο Αμερικάνικος Ιμπεριαλισμός υποστήριζε τους "άλλους".

Είναι ανάγκη να επιστρέψουμε στη γεωγραφία από τον παραλογισμό του εθνικιστικού χρόνου που έκανε τους Κύπριους να νομίζουν ότι η χώρα τους ήταν λίγο ανατολικά της Αθήνας ή απλά λίγο νότια της Άγκυρας. Που έκανε τους Ισραηλίτες και τους Άραβες να νομίζουν ότι πολεμούν σε πολέμους της Παλαιάς Διαθήκης και του Κορανίου. Η άνοδος του Εθνικισμού και η δημιουργία εθνών κρατών είναι η πολιτιστική διάσταση της Αποικιοκρατίας. Η πολιτική ή ακόμα και η οικονομική Ανεξαρτησία (η εθνικοποίηση του Σουέζ, των πετρελαιοπηγών), δεν θα σημαίνουν τίποτα όσο η Ανατολική Μεσόγειος θα κατοικείται από ιθαγενείς που θα σκοτώνονται μεταξύ τους και θα αναζητούν την υποστήριξη των μεγάλων δυνάμεων απέναντι στους Άλλους... Η κουλτούρα δεν είναι απλά εποικοδόμημα... είναι ο συνδετικός ιστός του κοινωνικού συστήματος. Και όσο δεν κατανοούμε τη σημασία της περιοχής στο παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα και το διεθνές σύστημα των κρατών θα ζούμε σαν ξένοι ανάμεσα σε ξένους. Η Ανατολική Μεσόγειος είναι μια πλουραλιστική περιοχή (με Μουσουλμάνους, Χριστιανούς, Εβραίους, Κόπτες, Μαρωνίτες, Αρμένιους, Δρούζους, Σύριους, Παλαιστίνιους κ.λ.π.) και εκεί βρίσκεται η δύναμη της. Αυτές οι πολιτιστικές κοινότητες είναι οι ιστορικοί συνεχιστές του παρελθόντος και στο σύστημα των ισορροπιών αυτού του συνολικού γεωγραφικού - ιστορικού πολιτισμού, θα πρέπει να αναζητήσουμε τη διέξοδο απ' τη σημερινή φυλακή των εθνών και του αυταρχισμού τους. Οι μοντέρνες Επαναστάσεις (δημοκρατική και σοσιαλιστική) πέρασαν απ' εδώ σαν εισαγώμενα φρούτα. Πρέπει να ξανανακαλυφθούν εδώ. Μέσα απ' την Μεταμοντέρνα Επανάσταση της καθημερινότητας που θα θέλει να ζήσει εδώ και όχι αλλού.

Το αφιέρωμα που ακολουθεί είναι μια αποσπασματική παρουσίαση της ευρύτερης περιοχής με 2 στόχους.

* Μια πρώτη ανάγνωση του πλουραλισμού των αντιστάσεων

* Μια απόπειρα για την αρχή ενός διαλόγου γύρω απ' τις ευρύτερες δυναμικές της περιοχής.

Δημοσιεύονται 8 άρθρα / αναφορές σε μια προσπάθεια παρουσίασης της Ανατολικής Μεσογείου σαν υποσυστήματος.

ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ - ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΑΞΙΚΗ ΠΑΛΗ

Ιδού λοιπόν το ερώτημα: Ποια γραμμή / γραμμές ενώνουν την αναζήτηση της ταυτότητας (λαών, ατόμων, κοινοτήτων, φύλων, ηλικιών) με την αντίσταση της oslodenze στο Σεράγεβο, με τα αντι-εθνικιστικά εργατικά συμβούλια της Κουρδική επανάστασης; Και πως συνδέονται, με ποιες υπόγειες γραμμές, όλα αυτά με τα πολιτιστικά σύμβολα 10.000 χρόνων ιστορίας σε μια γέφυρα πολιτισμών;

Πώς θα διασταυρωθεί η φεμινίστρια με τον ιθαγενή της πατριαρχικής κουλτούρας, ο προλετάριος με τον διανοούμενο που κουβαλάει στην πλάτη του ή στην φαντασία του το βάρος μιας Ιερουσαλήμ, μιας Κύπρου, μιας Αθήνας, μιας Ινσταμπούλ, ενός Σεράγεβου; Ο οικολόγος με τον αγρότη που θέλει το φράγμα του Ασσουάν; Ο ομοφυλόφιλος με τη γυναίκα θεά, το φρικιό με τον sufi; Πώς θα εφευρεθεί / δημιουργηθεί η νέα καθημερινότητα;

ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Πόνος και έκσταση

Jacques Berque

Το κείμενο που ακολουθεί είναι ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Jacques Berque **«Arab Rebirth: Pain and Ecstasy»**. Οι Άραβες αν και είναι ένας από τους μεγαλύτερους πληθυσμιακά και αρχαιότερους ιστορικά πολιτισμούς με τεράστια συνεισφορά τόσο στην ανάπτυξη της ορθολογικής - ανθρωπιστικής σκέψης όσο και στη διατήρηση του αρχαίου Ελληνιστικού - Ρωμαϊκού πολιτισμού παραμένουν (ή διατηρούνται) έντεχνα στο περιθώριο. Μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα ήταν υπό δυτική «κηδεμονία» - αποικιοκρατία μη μπορώντας να αντιμετωπίσουν (ή να κατανοήσουν αρχικά) το Δυτικό Μοντερνισμό στον οποίο συνεισέφεραν μεν, αλλά δεν κατάφεραν να παρακολουθήσουν την εκρηκτική εξέλιξη του μετά τον 17ο αιώνα. Τα Αραβικά Εθνικά - αντιαποικιακά κινήματα μετά τον 6' παγκόσμιο πόλεμο αναλώθηκαν σε μια προσπάθεια αυταρχικού εκμοντερνισμού μέσω του κράτους. Τα λαϊκά - ριζοσπαστικά επαναστατικά κινήματα που πυροδότησε η Παλαιστινιακή Αντίσταση τη δεκαετία του '60 αντιμετώπισαν τα τανκς των εθνικών επαναστατών της προηγούμενης δεκαετίας. Τα αδιέξοδα των προηγούμενων προσπαθειών (του Νασσερικού Παναραβισμού, του εθνικισμού των Μπααθιστών) αλλά και η ήττα των λαϊκιστικών κινημάτων και η διαφθορά της εξουσίας (Αλγερία) οδήγησε τη δεκαετία του '80 στην εμφάνιση του Ισλαμισμού σαν αντιπολιτευτικού ρεύματος. Ταυτόχρονα, επανεμφανίστηκε και ένα λαϊκό - δημοκρατικό ρεύμα αν κρίνει κανείς από την εξέγερση στην Ιορδανία το '89, ανάλογες διαδηλώσεις στη Βόρεια Αφρική, την αντίσταση (σε λαϊκό επίπεδο) στον Ισλαμισμό στην Αλγερία κ.λ.π. Και πάλιν καταλύτης υπήρξε η λαϊκή εξέγερση των Παλαιστινίων - η Intifada. Οι εξεγερμένοι Ιορδανοί φώναζαν το '89, «Αυτή είναι η δική μας Intifada».

Η ανάλυση του Berque δεν αγγίζει την πολιτική διάσταση των εξελίξεων στον Αραβικό κόσμο. Ο Berque προσπαθεί να δείξει ότι οι Άραβες δεν είναι βάρβαροι ιθαγενείς που θα πρέπει να κατανοηθούν μέσα από τα δυτικά εργαλεία σκέψης. Η δικιά του θέση είναι ότι ο Αραβικός πολιτισμός αναγεννάται μέσα από τη δικιά του παράδοση μετά την επαφή με την Ευρωπαϊκή νεωτερικότητα, τον Ευρωπαϊκό Μοντερνισμό. Οι Άραβες δημιούργησαν την δικιά τους Μοντέρνα εμπειρία μέσα από την ευρύτητα και την πολυπλοκότητα ενός πολιτισμού ανάλογου αλλά διαφορετικού απ' αυτού της Δύσης. Η πορεία της Αραβικής νεωτερικότητας είναι ένα τεντωμένο σχοινί ανάμεσα στο όλο και το συγκεκριμένο, το ορθολογικό και το πάθος, την πρόοδο και την επιστροφή στις «βασικές αρχές».

Δίπλα μας, πάλλεται ένας πολιτισμός και μεις κολλήσαμε εκεί να βλέπουμε την Ευρώπη, ξεχνώντας ότι ο δικός μας αντι-αποικιακός αγώνας ήταν μέρος του συνολικότερου αντι-αποικιακού αγώνα της Μέσης Ανατολής, ότι είναι ο Νάσσερ που έμπνευσε τους Κύπριους τη δεκαετία του '50, ότι είναι η παλαιστινιακή αντίσταση που έμπνευσε τη νέα Αριστερά της δεκαετίας του '70...
Επιστροφή στη γεωγραφία: Οι Άραβες δεν είναι μόνο φτώχεια. Είναι Πολιτισμός. Γειτονικός. Ίσως και δικό μας.

Το δικαίωμα στα προβλήματα

Η ανεξαρτησία είναι το δικαίωμα στα προβλήματα. Είναι ένα δικαίωμα το οποίο οι Άραβες χρησιμοποιούν πολύ και, όπως τουλάχιστον τα βλέπω εγώ, είναι μια από τις καλύτερες ευκαιρίες που έχουν για το μέλλον.

Καμιά κριτική δεν μπορεί να είναι τόσο σκληρή όσο αυτή που υπηρετεί μια ταυτότητα... Τα Αραβικά έθνη είναι αντάξια μιας σκληρής συστηματικής κριτικής την οποία δεν θα άντεχαν πριν χρόνια, ούτε και θα μπορούσαν να είχαν προσφέρει αυτή τη δυνατότητα τότε, εφ' όσον πολλά απ' αυτά δεν είχαν αναλάβει ακόμα τις ευθύνες τους. (Σαν ανεξάρτητες οντότητες).

Η ακούραστη επιμονή της Αιγύπτου να ξεκινά συνεχώς με νέες αφετηρίες, να κτίζει και να ξανακτίζει τον εαυτό της..., η ενέργεια των κατοίκων της Βόρειας Αφρικής (του Μαγκρέμπ) να παραμένουν οι ίδιοι παρά τις απώλειες, η πίστη των Παλαιστινίων να διδάσκουν στον κόσμο το ανίκητο της γης και του πόνου...

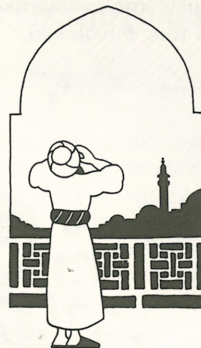
"Οι εχθροί τους μπορούν να λένε ότι θέλουν, αλλά οι Άραβες δεν μπορούν να εξαγοραστούν..."

(Αυτό είναι μέρος του ετερογενή πλούτου των σημερινών Αράβων... Της ντροπαλής και ίσως αδέξιας αλλά σαφέστατα δυναμικής επίδειξης του είναι τους στον σημερινό κόσμο).

Μπροστά το μέγεθος μιας τέτοιας επίδειξης οι αποτυχίες και οι επιτυχίες είναι σχετικές... είτε μας αρέσει είτε όχι οι Άραβες οι οποίοι ήταν για τόσο καιρό απομακρυσμένοι από τη διεθνή σκηνή κάνουν τώρα τη δικιά τους συνεισφορά και το κάνουν δυναμικά. Το μέλλον θα είναι αμείλικτο με τους πολιτικούς ή τους μελετητές που θα αργήσουν να το καταλάβουν αυτό.

Και θα είναι επίσης αμείλικτο με αυτούς που αποδίδουν την πρόοδο (των Αράβων) στην αξιοποίηση μιας στρατηγικής περιοχής ή στα κοιτάσματα πετρελαίου. Γιατί ο χώρος δεν έχει αλλάξει... **απλά απέκτησε νόημα...** Το νέο δεν είναι τα υλικά αγαθά (τα οποία μπορεί και αγοράζει το πετρέλαιο των Αράβων) αλλά η ξαφνική σημειολογική σημασία... Αυτά που επηρεάζουν τους Άραβες δεν θα είχαν τόση σημασία αν δεν ανήκαν σε ένα από τους αρχαιότερους σημειολογικούς χώρους της ιστορίας - αυτού που έφερνε πάντα τη Δύση πρόσωπο με πρόσωπο με τους νότιους γείτονές της... Ένας άλλος λαός που συνορεύει με την Ευρώπη - οι Τούρκοι - την έχουν προκαλέσει πιο επικίνδυνα στους μοντέρνους καιρούς. Ένας άλλος πιο απομακρυσμένος λαός - οι Πέρσες - μοιράζονταν αναμφισβήτητα μια κλασσική αρχαιότητα με τους Άραβες, η οποία ήταν ταυτόχρονα συγγενική και ανταγωνιστική με τη δική μας. Αλλά σε σχέση με τη Δύση, **είναι οι Άραβες οι οποίοι ήταν πιο κοντά και οι οποίοι αντιπροσώπευαν για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα τις αρετές και τους κινδύνους της ομοιότητας και της διαφορετικότητας, του Άλλου.** (Οι Άραβες) έχουν συνδεθεί με τη Δύση με μια διαλεκτική αντιπαράθεση, ανταλλαγής ή αβεβαιότητας.

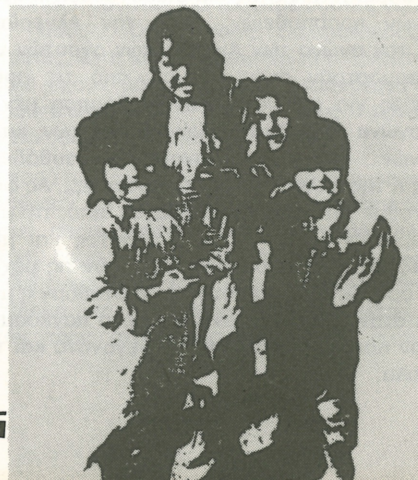
Τώρα οι Άραβες έχουν την αίσθηση της ταυτότητάς τους - μια ταυτότητα που βασίζεται σε 15 αιώνες ιστορίας και μιας ιδιαίτερης κουλ-

τούρας - της οποίας η ένταση συγκρίνεται μόνο με την τάση των Αράβων για ένα παγκόσμιο ανθρωπισμό. Η δημιουργία ενός πλανητικού πολιτισμού θα βρει στους Άραβες μερικούς από τους πιο πεπεισμένους συμμετέχοντες, γιατί νοιώθουν τις αξίες του γενικού και του ειδικού με τον ίδιο ενθουσιασμό... Νοιώθουν ότι οι πολύτιμες εμπειρίες που απέκτησαν σε σχέση με ξένες γλώσσες και κουλτούρες συμπληρώνουν την αφοσίωση τους στη δικιά τους κουλτούρα. Έστω και αν για την ώρα, κάτω από την επίδραση βραχυπρόθεσμων πολιτικών, αυτή η διαλεκτική οδηγεί μερικές φορές σε αντιφάσεις και αβεβαιότητα παρά σε αμοιβαιότητα, αυτή η διπλή κίνηση της αυτο-διατήρησης και της συμμετοχής στον κόσμο, λειτουργεί ακόμα πιο ενηργητικά στην προσωπική και συλλογική συμπεριφορά.

Οι Άραβες σαν ένας αρχαίος κλασσικός λαός έχουν εσωτερικεύσει στην hadaara ή την κουλτούρα (με την ανθρωπολογική έννοια του όρου) ένα περίπλοκο σύστημα από μνήμες και τάσεις, μια αισθητική για καλλιτεχνική έκφραση και εκλεπτισμένες κινήσεις, ισορροπημένες λύσεις και αυτό που το Κοράνι αποκαλεί ισορροπημένο άνθρωπο, al-bashan, al-sawing, μια αίσθηση που θα τους εμποδίζει πάντα από το να ικανοποιούνται με μια ακρωτηριασμένη πρόοδο. Κάθε άποψη ότι τα μεγάλα έργα, η αύξηση των εισοδημάτων και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου θα τους στρέψουν μακρυά από φαινομενικά λιγότερο συγκεκριμένες και χειροπιαστές διεκδικήσεις - όπως οι διεκδικήσεις για ελευθερία και δικαιοσύνη - είναι πολύ λανθασμένες. **Οι εχθροί τους μπορεί να λένε ότι θέλουν, αλλά οι Άραβες δεν μπορούν να εξαγορασθούν.** Δεν θα συγχωρήσουν ποτέ τους ηγέτες τους για συμβιβασμό σε ορισμένες αξίες...

Η συμμετρία ανάμεσα στους διάφορους τομείς του κοινωνικού δυναμικού είναι μια αναγνωρισμένη ανάγκη, γι' αυτούς, και η συγκριτική τους διαίσθηση είναι συνέχεια σε εγρήγορση για επιτεύγματα που στερούνται. Δεν θα πούμε, όπως λεγόταν κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, ότι είναι ακόλουθοι του Πνεύματος ενώ η Δύση ανήκει στην Ύλη. Ξέρουμε όλοι σε τι αντιστοιχεί αυτή η αντίθεση ανάμεσα στο ruuh και το maada και καμιά κοινωνία δεν μπορεί να είναι ικανοποιημένη - ακόμα και αν ήταν

δυνατόν - με το να εκπροσωπεί ένα από τα δύο. Αλλά η επιθυμία για αφθονία και για ανθρώπινη ολοκλήρωση που είναι, ίσως, πιο έντονη για τους Άραβες, στην κουλτούρα τους σμίγει με την ειδωλολατρική παράδοση και την Ελληνική συνεισφορά στον πολιτισμό. Σε αυτό το σημείο η Μοντέρνα εποχή υποχρεώνει τους Άραβες να αναζητούν ανταλλαγή και επικοινωνία με τους διάφορους τομείς της ενεργητικότητας τους... του συνολικού τους δυναμικού.

Όταν μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο η απαγοήτευση με τους παραδοσιακούς ηγέτες οξύνθηκε από τις δημοκρατικές ιδέες που απλωνόταν στον κόσμο, αυτή η συγκυρία βρήκε ένα επαναστατικό βοηθό σε μια από τις παραδοσιακές τους στάσεις: την αίσθηση που είχαν πάντα για την αξία της επιστροφής στις «βασικές αρχές». Αυτή η «βάση» μπορεί να είναι υπερβατική η φυσική (νατουραλιστική) και κατά συνέπεια μπορούν να δημιουργηθούν δυο αντίπαλες, αλλά εξίσου fundamentalist (στηριγμένες στις βασικές αρχές) Αραβικές θέσεις. Αυτές οι 2 στάσεις στέκονται η μια απέναντι στην άλλη - όπως έκαναν την εποχή του Αδοῖῒὀὺ και του Gharaali και οι σπίθες της αντιπαράθεσης και των συγκρούσεων τους μπορεί να βρεθούν ὀ' αυτό: Και στις δυο περιπτώσεις οι Άραβες βλέπουν την πρόοδο σαν επιστροφή στις «βασικές αρχές»: qaaida πολιτιστικά. Άσχετα εάν αυτή η επιστροφή στις «βασικές αρχές», μπορεί να σημαίνει πολιτικά την αναζήτηση της απελευθερωτικής δυναμικής των μαζών η οικονομικά την έμφαση στην βαρειά βιομηχανία και στην Αγροτική Επανάσταση - και στις 2 περιπτώσεις η λογική της «νέας αρχής» ολοκληρώνεται με την ύστατη καταφυγή στον ορθολογισμό ο οποίος διευκρινίζει, οργανώνει και σε τελική ανάλυση διαχωρίζει το σωστό από το λάθος... Το πάθος για τον ορθό λόγο είναι μια εκρηκτική δυναμική στον Αραβικό πολιτισμό...

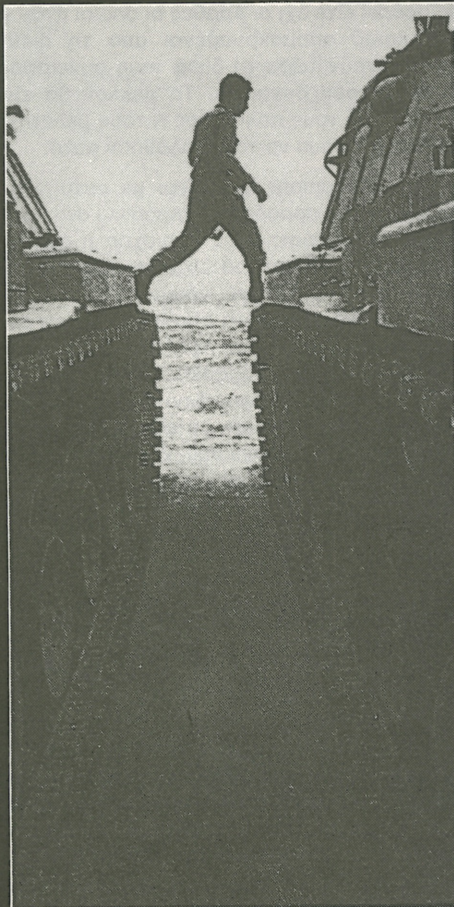
Ας κοιτάξουμε τους Άραβες όχι σαν μια τυχαία συλλογή εθνών οι οποίοι καθορίστηκαν απ' τα γεννοφάσκια τους να είναι διαιρεμένοι και θύματα εκμετάλευσης αλλά σαν συμμετέχοντες σε ένα κόσμο που δημιουργείται... Ας κοιτάξουμε την ενότητα τους όχι σαν νοσταλγία για κάποια χρυσή εποχή αλλά σαν μια υποδιαίρεση του πλανητικού όλου. Σε αυτό το πλαίσιο το ολικό, τα πραγματικά σημαντικά στοιχεία του Αραβικού όλου, της Αραβικής συλλογικότητας, θα απελευθερωθούν από το διασκορπισμό και θα ξαναμαζευτούν. Τότε, τα πράγματα και τα σύμβολα τους θα ξαναενωθούν για νέες δημιουργίες. Στους εαυτούς τους κι ανάμεσα τους θα ξαναρχίσει να υπάρχει επικοινωνία και σύνθεση. Ας φανταστούμε ανταλλαγές και διασυνδέσεις... ετερογενών προσπαθειών... από την Αλγερία... μέχρι τον αγώνα των Αιγυπτιακών αγροτών να προσαρμοστούν στον κόσμο... από τις προσπάθειες για οικονομική ανοικοδόμηση μέχρι τον αγώνα των διανοουμένων και των καλλιτεχνών... μέχρι την επαναστατική αυθάδεια αυτής ή της άλλης μορφής αντίστασης... Ας φανταστούμε ότι είναι μεταλλαγές από τη μια μορφή στην άλλη... Τότε ο πλούτος και μεταλλαξιμότητα του όλου θα αφήσουν τις μέχρι τώρα ασύνδετες δυνατότητες να σταθούν η μια δίπλα στην άλλη δείχνοντας σε ένα παγκόσμιο μέλλον που θα συμβιβάσει τα γεγονότα και τα σύμβολα.

ΜΕΓΕΝΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

της Smadar Levie

Η τριτοκοσμική πλειοψηφία των Ιθαγενών στο Ισραήλ

Το Ισραήλ είναι ο μεγάλος άγνωστος. Λίγοι ξέρουν ότι 70% των πολιτών του Ισραήλ είναι Παλαιστίνιοι ή Εβραίοι που κατάγονται από αραβικές χώρες. Τριτοκοσμικοί ιθαγενείς που έζησαν και ζουν ακόμα την εθνική Αποικιοκρατία του Ευρωπαϊκού εθνικισμού - της ονειρεμένης, εθνικά καθαρής, ομοιογενούς κοινότητας του αναγεννημένου Εβραϊκού έθνους - που αρχικά μάλιστα ήταν και σοσιαλιστικό. Το κείμενο που ακολουθεί είναι ένα ντοκουμέντο πρώτης γνωριμίας. Οι φωνές των τριτοκοσμικών ιθαγενών του Ισραήλ, στο άρθρο της S. Lavie καθώς ψάχνουν για ταυτότητα μέσα στις εμπλοκές των συνόρων και ένα ευρωκεντρικό ταξικό, ιδεολογικό και κρατικό σύστημα, μπορεί να φανούν γνώριμες. (Το άρθρο που ακολουθεί είναι το πρώτο μέρος ενός μεγαλύτερου κειμένου).

«Δεν νοιώθω ότι έχω βάση πουθενά. Ήρθα πίσω στο χωριό αλλά νοιώθω ότι εδώ μοιάζει με ξενοδοχείο, όχι με σπίτι».

Καθόμασταν στο μπαλκόνι του Naim Araidi καθώς μιλούσε στο κασεττόφωνο μου. Ο Araidi είναι ένας Δρούζος συγγραφέας που χρησιμοποιεί τα Ιουδαϊκά σαν τη γλώσσα της ποιητικής του έκφρασης. Έρχονται στο μυαλό μου οι στίχοι του από το ποίημα «Πίσω στο χωριό» από μια συλλογή με τον ίδιο τίτλο:

«Πίσω στο χωριό, όπου έμαθα πως να κλαίω το πρώτο μου κλάμα, πίσω στο σπίτι με τις πέτρες, που λάξεψε ο πατέρας μου από βράχους, πίσω στον εαυτό μου και γι αυτό ήρθα εδώ...»

«Θα μπορούσα να νοιώθω ότι έχω βάση εδώ», συνέχισε ο Araidi, «θα μπορούσα να ήμουν βασιλιάς και να κάνω τους δικούς μου νόμους όπως ένας φυλετικός άραβας πατριάρχης. Αλλά, όχι, αυτός δεν είναι ο τόπος της συμβολικής μου γεωγραφίας. Όχι αυτό το σπίτι. Εδώ όλοι ζουν στο «χρόνο του χωριού» και δεν μου αρέσει. Όταν ήμουν στη Χάιφα ζούσα στο δυτικό χρόνο. Τώρα πίσω στο χωριό προσπαθώ να ζήσω και στους δυο, σε μια παράδοξη σύγκρουση. Αλλά η ύποπτη ελευθερία που μου παρέχει η δυτική δημοκρατία είναι καλύτερη από τη στασιμότητα του χωριού μου.

- Τότε γιατί δεν πάω πίσω στη Χάιφα;» ρωτά αλληλοκοιτάζοντας τη γυναίκα και τα παιδιά του. «Δε μπορώ. Χρωστώ στα παιδιά μου τη μητρική τους γλώσσα, την κουλτούρα τους. Τους χρωστώ μια πατρίδα. Όσο για μένα ζω στη μέση, ένα πόδι από τη μια πλευρά και ένα από την άλλη, προσπαθώντας πάντα να τα ενώσω, μερικές φορές με τη βοήθεια του λογοτεχνικού κατεστημένου και άλλοτε παρά τις αντιδράσεις του. Ξέρω, δεν πρόκειται ποτέ να γίνω ένας Ιουδαίος συγγραφέας. Ποτέ. Είναι ζήτημα περηφάνειας. Δεν θα με αφήσουν αυτοί, μα ούτε εγώ ο ίδιος θα το επιτρέψω στον εαυτό μου».

Καθώς μιλούσε ο Araidi, θυμήθηκα πιο πολλά από το ποίημα του:

«Ω βαρύ μου όνειρο, κανένα κλωνάρι δεν θα ξεπεταχτεί από τη ρίζα σου. Ήρθα πίσω στο χωριό, για να ξεφύγω από την πόλη και τους ρυθμούς

της, μα έφτασα, και ήταν σαν να ερχόμουν από τη μια εξορία στην άλλη».

Ο Naim Araidi, γεννημένος στην Παλαιστίνη, δεν είναι Εβραίος. Η πρώτη του εξορία ήταν το να αφήσει το πατρικό του χωριό για να σπουδάσει στη Χάϊφα. Αυτή η εκπαίδευση τον έφερε σε μια «χωρική» και «χρονική» πολιτιστική εξορία, ζώντας ανάμεσα στην προνομιούχα εβραϊκή ελίτ. Μετά απ' αυτό αντιλαμβάνεται την επιστροφή του στο χωριό σαν μια εξορία από την εξορία. Η ισραηλινή «πατρίδα» είναι επίσης μια εξοριακή αραβική πατρίδα για την πλειοψηφία των ισραηλινών εβραίων, τους Mizrahim που ήρθαν στο Ισραήλ από χώρες του Τρίτου Κόσμου. Ο Albert Swissa ήρθε στο Ισραήλ παιδί από την Καζαμπλάνκα του Μαρόκου, και δημοσίεψε ένα μνημειώδες μυθιστόρημα, «Το όριο». Σ' αυτό περιγράφει την αποσύνθεση των Μαροκινών κοινοτήτων μετά τον ερχομό τους στο Ισραήλ.

«Οι γέροι ξύπνησαν την πικρία του κ. Παζουέλλο. Τους είδε σαν ξυφτερισμένες όρνιθες... θεβηλωμένους... σοκαρισμένους... αθώους σε βαθμό αποβλάκωσης. Αντιστρεφόμενε κόσμε. Μερικοί από αυτούς ξυλοφορτώθηκαν από τους ίδιους τους γιους τους, που αυτή την στιγμή είναι ακόμα στα κρεβάτι τους. Μια γενιά που σβύνει ακολουθούμενη από μια γενιά που καταστρέφεται από μόνη της. Εξορία. Δεν υπάρχει άλλη λέξη. Εξορία στην άγια γη αυτή καθ' εαυτή».

Διαπραγματεύομενοι την πατρίδα και το σύνορο

Το σύγχρονο κράτος του Ισραήλ αυτοδιακηρύσσεται σαν η πατρίδα τριών κοινωνικών ομάδων. Από τα 4.3 εκατομμύρια Ισραηλινών πολιτών, περίπου το 20% ανήκουν στην πρώτη ομάδα τους οποίους η κυβέρνηση ονομάζει «Άραβες πολίτες τους Ισραήλ» ή «Ισραηλινούς πολίτες» αποφεύγοντας έτσι να αναφέρει την Παλαιστινιακή τους ταυτότητα. Θα αναφέρομαι σε αυτούς με το όνομα που οι ίδιοι προτιμούν - «Παλαιστίνιοι πολίτες του Ισραήλ» ή «Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες». Είναι τα κατάλοιπα ενός μεγαλύτερου πληθυσμού μωαμεθανών χριστιανών Δρούζων και Βεδουίνων Παλαιστινίων που χάθηκε με τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ το 1948.

Η δεύτερη ομάδα είναι οι Mizrahim (κυριολεκτικά σημαίνει "ανατολικοί" στα Ιουδαϊκά) που καταλαμβάνουν το 68% του Εβραϊκού πληθυσμού και το 54% όλου του πληθυσμού του Ισραήλ. Ήρθαν στη χώρα τη δεκαετία του 50 κυρίως από τον αραβικό κόσμο. Αυτονομάζονται Sephardim (Εβραίοι από την Ισπανία) αλλά Mizrahim ή Άραβες Εβραίοι είναι ο όρος που χρησιμοποιούν όταν υπερασπίζονται τα δικαιώματα τους εναντίον της κυβέρνουσας ελίτ του 26% των Ισραηλινών Εβραίων, τους Ashkenazi.

Αυτή η τελευταία ομάδα κατάγεται από την κεντρική και ανατολική Ευρώπη και μιλούσαν yiddis". Μερικοί άρχισαν να έρχονται στην Παλαιστίνη γύρω στην αρχή του αιώνα, αλλά οι περισσότεροι έφθασαν μετά το ολοκαύτωμα. (6' παγκόσμιος).

Επειδή οι Ισραηλίτες έχουν ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά αναγνωστών στον κόσμο, η λογοτεχνία παίζει ένα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της Ισραηλινής εθνικής ταυτότητας και κουλτούρας. Η Ιουδαϊκή λογοτεχνία ιδίως στην αναβιωμένη βιβλική της γλώσσα ήταν κεντρική στη δημιουργία της νέας εθνικής συνείδησης. Από την αρχή της ανατολικοευρω-παϊκής εβραϊκής μετανάστευσης, ο Σιωνισμός ήταν η επίσημη ιδεολογία των εβραίων εθνικιστών που αποικούσαν στην περιοχή. Το να γράφεις στα ιουδαϊκά αντί τα γερμανικά, πολωνικά, ρωσσικά ή yiddish ήταν γι' αυτούς μια ισχυρή πράξη αντίστασης εναντίον της διασποράς, ένας επικός αγώνας για επιστροφή σε μια ουτοπική βιβλική πατρίδα. Λογοτέχνες και ποιητές τιμούν το πάνθεον των σιωνιστικών πρωτοπόρων. Ο τυπικός ήρωας που δημιούργησε η φαντασία αυτών των μυθιστοριογράφων ήταν ένας καινούργιος εβραίος, γεννημένος στο Ισραήλ, ο Sabra. Στα αραβικά "sabra" σημαίνει παπουτσόσυκο, και σαν το φρούτο, οι Sabras υποτίθεται πως είναι αγκάθια απ' έξω μα γλυκοί από μέσα. Σε αντίθεση με την ταπεινοφροσύνη των εβραίων της διασποράς, οι Sabras είναι ευθείς και ντόμπροι, ακόμη και αγενείς αν είναι ανάγκη. Είναι ειρωνικό το ότι οι παπουτσοσυκιές δεν είναι φυτά εγγενή στην περιοχή αλλά έχουν εισαχθεί από το Μεξικό από τους Ισπανούς. Ακόμα πιο ειρωνικό είναι ότι αυτοί οι κάκτοι χρησιμοποιούνταν σαν φράκτες από τους Παλαιστίνιους αγρότες πριν από το 48 για να οριοθετήσουν τα χωράφια των διαφόρων οικογενειών.

Η εθνική ταυτότητα των Sabras συμπεριλαμβάνει διάφορες κύριες τροπές: Πρώτον οι σιωνιστές εισήγαγαν μια ευρωπαϊκή πολιτιστική τεχνολογία και για να ενισχύσουν την ανωτερότητα τους και εκβαρβάρησαν τους τόπακες Παλαιστίνιους. Δεύτερον ήταν το τολμηρό κοινωνικό πείραμα της καθαρής κοινοκτημοσύνης των Kibbut. Τρίτον ήταν ο μύθος του Δαυίδ και του Γολιάθ για να ενισχύσουν τον στρατιωτικό ηρωισμό. Είναι η εικόνα του μικρού και νέου εβραϊκού κράτους, που αντιμετωπίζει σαν το Δαυίδ με τη σφεντόνα του το Γολιάθ της συνδιασμένης στρατιωτικής δύναμης των «φανατικών» αραβικών κρατών, που ορκίστηκαν να ρίξουν το Ισραήλ στη θάλασσα. Μια τέταρτη είναι το ολοκαύτωμα που μπορεί να εξιλεωθεί μόνο με το να ξαναφανταστούν οι εβραίοι την ταυτότητα τους πάνω στο πρότυπο του Massada, ενός φρουρίου όπου οι εβραίοι υπερασπιστές προτίμησαν να σκοτωθούν μόνοι τους με τιμή, παρά να πέσουν στα χέρια των Ρωμαίων πολιορκητών. Παρ' όλα αυτά οι Sabras είναι αποφασισμένοι να αποτρέψουν και ένα νέο Massada ακόμα. Όλες αυτές οι τροπές εμφανίζονται στη θεσμοποιημένη (canonical) λογοτεχνία, δηλαδή αυτή των Ashkenazim. Αυτά τα βιβλία έχουν κύρια θέση στη σχολική ύλη και είναι επίσης καυτό εμπόρευμα στην αγορά.

Οι περισσότεροι "κανονικοί" (canonical) συγγραφείς, κριτικοί και εκδότες κατάγονται από την ανατολική Ευρώπη. Σαν μέρος του ουτοπικού σιωνιστικού προγράμματος, πολλοί από αυτούς άλλαξαν τα ονόματα σε Εβραϊκά sabra - ονόματα βιβλικών επαναστατών, βιβλικών λουλουδιών, δέντρων, θάμνων, ή ακόμα και βιβλικών αρετών όπως και αντίστασης. Στο μέσο Ισραηλίτη είναι απίστευτο ότι έργα συγγραφέων με αραβικά ονόματα όπως το Swisso ή το Araidi είναι δυνατόν να δημοσιεύονται. Στη δεκαετία του 60 άνθρωποι με τέτοια ονόματα μάλλον θα ήταν υπηρέτες στους λογοτεχνικούς κύκλους, ή δεδομένης της αγροτικής καταγωγής τους θα τους κλάδευαν τις τριανταφυλιές. Μα στις μέρες μας, ο Araidi και ο Swissa είναι δυο από τους εικοσιπέντε περίπου πιο αναγνωρισμένες φυσιογνωμίες των γραμμάτων του Ισραήλ, που η μητρική τους γλώσσα είναι τα αραβικά αλλά γράφουν στα ιουδαϊκά. Αυτές οι φυσιογνωμίες είναι μια μειονότητα διανοουμένων με επιρροή που ξεπροβάλλει από την παραμερισμένη πλειοψηφία των κατωτέρων και μέσων μεσοανατολικών κοινωνικών στρωμάτων.

Παρά τις θρησκευτικές τους διαφορές, Mizrahim και Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες συγγραφείς μοιράζονται μια αραβική κουλτούρα και μια «υποδαίστερη» θέση κάτω από τον αποικισμό. Οι ανατολικοεβραίοι, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν περιορισμένοι στα γκέτος, είχαν μόνο σποραδική και ακανόνιστη επαφή με τη δυτική κουλτούρα, πριν από την εγκατάσταση τους στο. Αντίθετα οι Παλαιστίνιοι και εβραίοι από τον τρίτο κόσμο είχαν πιο άμεση επαφή μεγαλώνοντας και σπουδάζοντας στα αστικά κέντρα των Γαλλικών και Βρεττανικών αποικιών. Άραγε τα γραφτά των τριτοκοσμικών αυτών ισραηλιτών ακολουθούν την επική παράδοση των Sabras, ή μήπως η μη ευρωπαϊκή καταγωγή τους σημαίνει ότι η Ιουδαϊκή τους λογοτεχνία θα έχει μια τοποθέτηση έξω από αυτούς, τους φαντασιακούς ήρωες;

"Το σύγχρονο κράτος του Ισραήλ αυτοδιακυρήσσεται σαν η πατρίδα 3 κοινωνικών ομάδων... των "Παλαιστινίων Ισραηλιτών" (20%), των Mizrahim - Ανατολικών των Εβραίων από Αραβικές χώρες (54%) και των Askenazim, των Εβραίων Ευρωπαϊκής καταγωγής (26%)

Η ιστορία της πατρίδας στην εξορία

Οι Παλαιστίνιοι πολίτες του Ισραήλ είναι εξορισμένοι στη δική τους πατρίδα. Μια μακρυά ιστορία αρπαγής της γης, τους έχει μετατρέψει από αγρότες σε χειρονακτικούς εργάτες, που ζούσαν κάτω από στρατιωτικό νόμο και κέρφιους μέχρι και το 64. Παραμένουν το πιο αδύνατο κομμάτι της ισραηλινής κοινωνίας υποφέροντας διακρίσεις σ' όλους τους τομείς, ιδιαίτερα στην απασχόληση, απλά γιατί δεν είναι εβραίοι.

Το γεγονός ότι αποτελούν το 20% περίπου των ισραηλιτών πολιτών, θα έπρεπε να μεταφραστεί σε εκλογική δύναμη, αλλά οι εφτά παλαστίνιοι, μέλη της Κνεσσέτ ελέγχουν μόνο το 6% της νομοθετικής εξουσίας. Ακόμα και αυτή η αρνητικά δυσανάλογη αντιπροσώπευση κινδυνεύει τώρα με τη μαζική μετανάστευση των σοβιετικών εβραίων.

Έτσι το πατρογονικό σπίτι του Αραϊντι μοιάζει με ξενοδοχείο. Σ' ένα μεγαλύτερο βαθμό μετατόπισης (dislocation), οι άραβες ισραηλίτες Mizrahim όπως τον Swissa, που νόμιζαν ότι επιτέλους έφευγαν από τη διασπορά τους στον αραβικό κόσμο, και επέστρεφαν σε μια μυθική πατρίδα, κατέληξαν στην πραγματικότητα σε μια νέα αραβική διασπορά μέσα στο ευρωκεντρικό ιουδαϊκό κράτος. Μερικοί επέστρεψαν γιατί μετά την κατάρρευση της Βρετανικής αποικιοκρατίας, τα αραβικά εθνικιστικά καθεστώτα ήταν εχθρικά απέναντι στο σιωνισμό που αναπτυσσόταν τότε στις αστικές αραβοεβραϊκές κοινότητες. Άλλοι ήρθαν γιατί η Mossad και οι άρχες μετανάστευσης στο Ισραήλ κατάφεραν να παρουσιάσουν το σιωνισμό σαν την κίνηση της χιλιετηρίδος. Επί πλέον η Mossad κινητοποίησε τρομοκρατικούς κύκλους στο Ιράκ και την Αίγυπτο που έβαλαν βόμβες σε αραβικά και εβραϊκά ιδρύματα δημιουργώντας πανικό, και προκαλώντας έτσι μαζικές εξόδους. Σε κάποιες περιπτώσεις η κυβέρνηση του Ισραήλ πλήρωσε μέχρι και λύτρα για να βγάλει εβραίους έξω από τις προκείμενες χώρες.

Όταν αυτοί οι άραβες ισραηλίτες έφτασαν στο Ισραήλ το σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα ήταν στην εξουσία. Στηριγμένοι πάνω σε συμβουλές που έδωσαν επιφανείς ισραηλίτες κοινωνιολόγοι για το πως να δυτικοποιήσουν τους άραβες ισραηλίτες, χρησιμοποιώντας δηλαδή, την ευρωπαϊκή πολιτιστική τεχνολογία, η κυβέρνηση τεμάχισε εσκεμμένα τις εκτεταμένες οικογενειακές δομές και τις κατέταξε σε πιο μεγάλες κοινότητες. Αυτό έγινε για να ενταχθεί πιο γρήγορα η πυρηνική οικογένεια στο συγκεντρωτικό σοσιαλιστικό κράτος - έθνος.

Η κυβέρνηση σκόρπισε μικρά απομεινάρια των μεγάλων οικογενειών σε διάφορες συνοριακές πόλεις, μετατρέποντας τις έτσι σε ανθρώπινες ασπίδες. Αφού η κυβέρνηση παρείχε μόνο βραχυχρόνια απασχόληση, τελικά κατέληξαν χειρονακτικοί εργάτες για τους ιδεαλιστές γείτονες των kibbut. Όπως τους Παλαιστινίους Ισραηλίτες, έτσι και οι Mizrahim που είναι πλειοψηφία έχουν μόνο μια μικρή μειονότητα αντιπροσώπευσης σε όλους τους εθνικούς, πολιτικούς και πολιτιστικούς θεσμούς.

Τα ποσά που πλήρωσε η Γερμανία σ' αυτούς που επιβίωσαν το ολοκαύτωμα για επαναπατρισμό έχουν παραμορφώσει ακόμα περισσότερο την ταξική δομή του Ισραήλ, δίνοντας ακόμα πιο πολλή οικονομική ισχύ στους Ashkenanzim. Οι Mizrahim και οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες δεν είχαν τους ανάλογους πόρους και έτσι με-

τατράπηκαν σε φτηνή εργατική δύναμη για να επενδυθεί γρήγορα και αποτελεσματικά το κεφάλαιο των Ashkenazim. Όσο και αν αυτές οι πληρωμές ήταν περισσότερο τυπικές, δεδομένα του πόνου που υπόφεραν οι Εβραίοι, εν τούτοις ήταν ο κύριος λόγος που οι Ashkenanzim εκγαθίδρυσαν την ηγεμονία τους στο Ισραήλ και μετέφεραν εκεί την υψηλή τέχνη της δυτικής Ευρώπης. Έτσι οι Mizrahim και οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες με δυτική μόρφωση, υποβιβάστηκαν οι κατώτερη τάξη μετά τη δημιουργία του κράτους το 1948, όταν αντιμετώπισαν πλέον τη θεσμοποιημένη διάκριση εναντίον τους από τους Askenazim. Αυτή η κυρίαρχη κουλτούρα εξαφάνισε και εκβαρβάρησε τους Παλαιστινίους και τους Mizrahim πολύ περισσότερο από ότι ήταν η πραγματική τους υβρίδια αραβική / αποικιακή ταυτότητα, κατηγορώντας τους ότι είχαν την ίδια πρωτογενή κουλτούρα με τον εχθρό.

Το 1977 έγινε μια σημαντική πολιτική μετακίνηση όταν ο σκληρός Mezrahim Begin και το δεξιό κόμμα της Likkud βγήκαν στην εξουσία με τους ψήφους των Mezrahim. Οι τελευταίοι ψήφισαν τη δεξιά σαν διαμαρτυρία εναντίον της ολιγαρχίας των Ashkenazim της αριστεράς του εργατικού κόμματος, παρ' ότι οι περισσότεροι αρχηγοί της Likkud είναι και αυτοί Ashkenazim. Παραδόξως οι Mizpahim συμμερίζονταν την αντιαραβική ιδεολογία του Begin διότι το Εργατικό Κόμμα, στην προσπάθεια του να τους εντάξει στο Έθνος / Κράτος του Ισραήλ τους έμαθε να μισούν τους εαυτούς τους και την καταγωγή τους από τον Αραβικό κόσμο. Η κυβέρνηση Begin ήταν όμως τόσο καθαρά αντιαραβική που οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες άρχισαν να χρησιμοποιούν μεθόδους πολιτικής διαμαρτυρίας που πριν μόνο οι Εβραίοι διέθεταν: συλλαλητήρια, διαδηλώσεις, απεργίες, λόμπυς και ιδιωτικές εφημερίδες. Χρησιμοποίησαν αυτά τα μέσα για να εκφράσουν μια Ισραηλιτική ταυτότητα που ήταν ξεχωριστή όχι μόνο από τον Σιωνισμό αλλά και από τον Ιουδαϊσμό.

Μια αντίστοιχη πολιτιστική μετακίνηση όμως δεν ακολούθησε την πολιτική αλλαγή. Παρ' όλα αυτά οι Ashkenezim άρχισαν να χάνουν τη θέση του μοναδικού καθοριστικού παράγοντα στη μοίρα του Ισραήλ. Αντιπρόσωποι της τριτοκοσμικής πλειοψηφίας άρχισαν να διαβρώνουν την ελίτ το Ashkenazim. Δεδομένης της δημογραφίας αν οι Mizrahim συνδυάζονταν με τους Παλαιστίνιους Ισραηλίτες, τότε με το 70% του πληθυσμού θα μπορούσαν να στριμώξουν τους Ashkenazim σε υποχώρηση. Αλλά οι Mizrahim είναι πολιτικά κομματιασμένοι. Οι πιο πολλοί πιστεύουν τη Σιωνιστική κρατική ιδεολογία βασισμένη στο θρησκευτικό διαχωρισμό μεταξύ Εβραίων και μη Εβραίων. Ψηφίζουν τη Likkud όχι γιατί αντιτίθενται στο Εργατικό Κόμμα και τον αντι Mizrahim ρατσισμό του, αλλά γιατί ταυτίζονται με τους Εβραίους αντί με μια τριτοκοσμική κουλτούρα που έχει αποικισθεί από τη δύση.

Σε αντίθεση οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες, κατάφεραν να ράψουν κάποιες από τις ραφές των ερειπίων της κουλτούρας τους γιατί ο δυισμός του Εαυτού / Άλλου σ' αυτούς είναι πιο καθαρός από τους άλλους Ισραηλίτες. Σχεδόν αυτοί είναι ο απώτερος Άλλος: δεν είναι Εβραίοι και ούτε έχουν έρθει στο Ισραήλ από αλλού. Εκφράζουν μια γραμμική αφήγηση της καταπίεσης τους εναντίον του Σιωνιστικού κράτους / έθνους. Η υπηκοότητα τους όμως σ' αυτό το κράτος κομματιάζει αυτή την αφηγηματική ευθεία και καταρρίπτει το δυισμό του Εαυτού / Άλλου σε πολλαπλές υποκειμενικές θέσεις. Αυτό το κομμάτιασμα συμβαίνει όταν ο λόγος τους αντιπαρατίθεται με το λόγο των άλλων Παλαιστινίων - ακόμα πιο αποξενωμένων και θυματοποιημένων από το Ισραήλ, όπως είναι οι Άραβες των κατεχομένων περιοχών, η Παλαιστινιακή διασπορά στο Αραβικό κοσμο και τη Δύση.

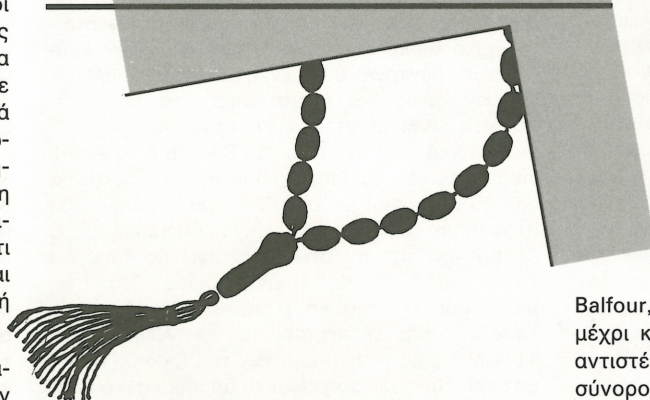
Οι Mizrahim βρίσκονται στο χάσμα ανάμεσα στην υποκειμενική εμπειρία των συμπαγών κοινοτήτων πριν από τη μετανάστευση και της αντικειμενικής ιστορίας των Εβραϊκών διωγμών μια από τις τροπές των Sabra. Το βρίσκουν πιο δύσκολο να αναστηλώσουν οτιδήποτε από τα ερείπια της κουλτούρας τους γιατί σαν Εβραίοι και μετανάστες όπως είναι οι Askhenazim νοιώθουν υποχρεωμένοι σαν ομάδα να ενταχτούν στην κρατική ιδεολογία. Έτσι **δεν μπορούν να εγκαθιδρύσουν ένα καθαρό διαχωρισμό ανάμεσα στο Εαυτός / Άλλος όπως τους Παλαιστινίους Ισραηλίτες. Οι αμφιλεγόμενοι πολλαπλές υποκειμενικότητες εμποδίζουν την προσπάθεια τους να καθορίσουν ξεκάθαρη αφηγηματική έννοια καταπίεσης εναντίον του κράτους.** Κάτι που θα τους έφερνε κατ' ευθείαν σε συμμαχία με τους Παλαιστινίους Ισραηλίτες στη δημιουργία μιας τριτοκόσμιας αντιπολίτευσης. Το μόνο που έχει μείνει στους αριστερούς διανοούμενους και από την Παλαιστινιακή Ισραηλινή ομάδα και από τους Mizrahim, είναι να διεισδύουν στην Ελίτ ένας ένας.

Παρόλη την διστακτικότητα της ελίτ να τους δεχτεί η διαδικασία αυτή προχωρεί σχετικά γοργά οι πιο πολλοί από τους λογοτέχνες των κατωτέρων ταυτοτήτων άρχισαν να γράφουν και να δημοσιεύουν τα χρόνια που το Εργατικό κόμμα άρχισε να καταρρέει και η Likkud να ανεβαίνει. Μερικοί πέρασαν αυτά τα κρίσιμα χρόνια στις ΗΠΑ και τη Δ. Ευρώπη παρακολουθώντας τη μεταλλαγή της εξουσίας από μακρυά. Μόνο έξω από το Ισραήλ επέτρεψαν στον εαυτό τους να αρχίσουν να εξερευνούν τους κομματιασμένους Άραβες εαυτούς τους και να τους εκφράζονται με λογοτεχνικές φόρμες.

Δεδομένης της τροπής των Σάμπρα, η νοσταλγία για οτιδήποτε πριν από τον Σιωνισμό είναι ταμπού για την επίσημη λογοτεχνία. Αλλά οι τριτοκοσμικοί συγγραφείς επειδή δεν ανήκουν σ' αυτή την κατηγορία, δεν χρειάζονται να ακολουθούν αυτό τον κανόνα. Μάλιστα το κατεστημένο τους θέλει να παράγουν έργα που είναι νοσταλγικά, εθνικιστικά και ευγενή στην περιοχή - μια λογοτεχνία που μπορεί να συμπεριλαμβάνει τους Σιωνιστές σε μια προαποικιακή ιστορία της Μ. Ανατολής. Μα αυτοί δεν το κάνουν. Στην πραγματικότητα, αντιστέκονται. Σε σχέση με τον εθνικό κανόνα, η λογοτεχνία τους απορρίπτεται σαν σκέττο Φόλκλόρ.

Σ' αυτό το άρθρο όμως θα θέσω το επιχείρημα ότι τα γραπτά των τριτοκοσμικών Ισραηλινών συγγραφέων καθώς επίσης και οι προσωπικές και ιδιωτικές τους ζωές παρουσιάζουν μια νέα λογοτεχνία η οποία αντιστέκεται στην ηγεμονία της τροπολογίας των Sabra. Θα δείξω πως αυτοί οι συγγραφείς προσπαθούν να διαπραγματευτούν την εκπάτρινση των σπιτιών τους στα σύνορα να εκφράσουν τον τόπο και τη διεργασία των αλληλεπιδράσεων όπου Άραβες και Ευρωπαίοι, Παλαιστίνιοι και Ισραηλίτες, Misrahim και Askenazim συγκρούονται και συγχωνεύονται.

"Παρά τις θρησκευτικές τους διαφορές οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες και οι Mizrahim λογοτέχνες μοιράζονται μια αραβική κουλτούρα και μια υποδέστερη θέση στην αποικιακή διάρθρωση της ισραηλιτικής κοινωνίας"

Ο λόγος της μειοψηφίας πλειοψηφίας και το έθνος Αυτοκρατορία

Σχεδόν όλοι οι Ισραηλίτες κοινωνιολόγοι και ανθρωπολόγοι είναι Askenazim και μερικοί έχουν κάνει διεθνή καριέρα μελετώντας τους Παλαιστίνιους και τους άλλους Άραβες Εβραίους της διασποράς στο Ισραήλ σαν εθνιστικές ομάδες (ethnicities). Ο David Lloyd όμως διαχωρίζει τον εθνισμό (ethnicity) και τη μειονότητα ως ακολούθως: «Μια εθνιστική (ethnic) κουλτούρα μετατρέπεται σε κουλτούρα της μειονότητας μόνο με τη δημιουργία μιας κυρίαρχης κρατικής μορφής που απειλεί να την καταστρέψει είτε με τη βία είτε με τη συγχώνευση». Ο σιωνισμός προσπάθησε να καταστρέψει την Παλαιστινιακή κουλτούρα με βία και να συμπτύξει βίαια τους Mizrahim, προσθέτοντας έτσι περισσότερα σώματα εναντίον της αραβικής απειλής. Ο Lloyd ισχυρίζεται ότι **ο λόγος της μειοψηφίας σχηματίζεται από την ανάγκη της να ανταποκριθεί στην κρατική καταπίεση με μια κριτική της κυρίαρχης κουλτούρας.** Οι προκείμενοι τριτοκοσμικοί συγγραφείς παράγουν αυτό το λόγο, άνκαι η έκφραση τους ξεπερνά την απλή ανταπόκριση. **Στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύουν τη βιωμένη εμπειρία της Ισραηλιτικής πλειοψηφίας.**

Εν τούτοις το Ισραήλ είναι η δημιουργία του εθνικισμού μιας μειονότητας, της σιωνιστικής ιδεολογίας, που γεννήθηκε από τον αντισημιτισμό της Ευρώπης. Άνκαι η Βρεττανία υποστήριξε τη δημιουργία ενός Εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη από το 1917, με τη διακήρυξη Balfour, η Παλαιστίνη ήταν Βρεττανική αποικία μέχρι και το 1948 και οι Ισραηλίτες εθνικιστές αντιστέκονταν στον Ιμπεριαλισμό εκεί. Όμως το σύνορο του νέου έθνους είναι ο Αραβικός κόσμος και αυτός έπρεπε να δαμαστεί με τον καθιερωμένο τρόπο όλων των αυτοκρατοριών. Έτσι η διάκριση ανάμεσα στο έθνος και την αυτοκρατορία συγχίζεται, όπως επίσης και η διάκριση ανάμεσα στα σύνορα του έθνους και τα όρια της αυτοκρατορίας.

Είναι μήπως αυτή η κυρίαρχη μειονότητα των Ashkenazim, το Εβραϊκό Έθνος, ο φανταστικός ασφαλισμένος χώρος, το τελευταίο τολμηρό καταφύγιο όπου οι Εβραίοι (Ευρωπαίοι ή όχι) καταφεύγαν από τους διωγμούς; Ή μήπως είναι το Ισραήλ η αυτοκρατορία, ο κρατικός μηχανισμός που φέρνει τον Ευρωπαϊκό τεχνολογικό πολιτισμό στην καρδιά του Αραβικού κόσμου σκοπεύοντας να αποαραβικοποιήσει τους Mizrahim συγχωνεύοντας τους, και βαρβαρίζοντας τους μη Εβραίους πολίτες, μετασχηματίζοντας έτσι τα ακαθόριστα σύνορα με τον Αραβικό κόσμο σε όρια μιας αυτοκρατορίας;

Ο Benedict Anderson ισχυρίζεται ότι υπάρχει μια εσωτερική - αντίφαση (incompatibihty) ανάμεσα

στο έθνος και την Αυτοκρατορία. Το Ισραήλ όμως συγχίζει σκόπιμα τα όρια ανάμεσα στον πολιτιστικό εθνικισμό του, που προήλθε από την Ευρωπαϊκή καταδίωξη των εβραίων και την καταπιεστική πρακτική του κράτους εναντίον των Mizrahim και Παλαιστινίων. Παρ' όλον που οι Ashenanzim οι ίδιοι είναι εθνιστικά υβρίδια από διάφορες κοινότητες της Ανατολικής Ευρώπης μπορούν να παραβλέπουν τη δική τους μικτή καταγωγή λόγω της οικονομικής και πολιτικής ισχύος, η οποία μεταφραζόμενη σε επίδραση πάνω στη λαϊκή και την «υψηλή» κουλτούρα, δημιουργά τη φανταστική μορφή των Sabras, μια ψεύτικη ουσία. Η τον Λόγο των Sabras και παρέχει τη δυνατότητα στους Ashenazim να «συνομωτούν» με τη σύγχιση των ορίων ανάμεσα στο Έθνος και την Αυτοκρατορία: Ο Εβραϊκός εθνικισμός προστίθενται στην καταπιεστική μηχανή της Ισραηλινής Αυτοκρατορίας.

Οι Τριτοκοσμικοί λογοτέχνες συνειδητοποιούν τις καταπιεστικές συνέπειες της θεώρησης του Ισραήλ σαν έθνος και Αυτοκρατορίας μαζί. Επισημαίνουν ότι πολλοί Ashkenazim απορρίπτουν τη δική τους μικτή καταγωγή με το μυθικό Sabra, τον υψηλό ξανθό γαλανομάτη, τετραγωνικό νέο Αδάμ, που γεννήθηκε από τη θάλασσα χωρίς γένος και καταγωγή. Το γεγονός ότι η τροπή των Sabra υπάρχει ήδη σαν «ουσία» (essence) ανοίγει ένα χώρο για τους τριτοκόσμιους συγγραφείς για να κάνουν συγκυριακούς συσχετισμούς (conjunctures). Επειδή μπορούν να εναντιωθούν στον κυρίαρχο Λόγο μπαίνουν στη θέση να αναγνωρίζουν τη δική τους πολύπλοκη μικτή καταγωγή: Ήδη νοιώθουν τη σχέση μεταξύ Αραβικών και Ισραηλιτικών αναπαραστάσεων της δύσης. Έτσι μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτή την αίσθηση νοθείας για να δημιουργήσουν νέα δουλειά στην Ισραηλινή λογοτεχνία. Βάζουν σαν σκοπό τους την αφαίρεση της υπόστασης των συνόρων της Ιουδαϊκής γλώσσας, κουλτούρας και Χώρου.

Δεκαετίες πριν την εγκαθίδρυση του Ισραήλ οι σιωνιστές όχι μόνο περιφράζουν ένα κομμάτι Ευρωπαϊκού γρασιδίου στην καρδιά της Αραβίας αλλά κατάφεραν να εκπληρώσουν το φαινομενικά αδύνατο πρόγραμμα να αναβιώσουν τα αρχαία Ιουδαϊκά σε εθνική γλώσσα. Εδημιούργησαν τα Ιουδαϊκά των Sabra με το να «αποσημιτοποιήσουν» την παλιά γλώσσα, το ρυθμό της και την προφορά της. Οι Τριτοκοσμικοί γράφουν ούτως ώστε να γίνουν τα Ιουδαϊκά μια σημιτική γλώσσα πάλι, όπως τα Αραβικά. Αυτό αφαιρεί από τη γλώσσα την τοπική της υπόσταση, βγάζοντας την έξω από τις σιωνιστικές διεκδικήσεις.

Οι Τριτοκοσμικοί συγγραφείς όχι μόνο απορρίπτουν τη σιωνιστική τους αποστολή να γράφουν νοσταλγικό φολκλόρ που θα νομιμοποιούσε το Ισραήλ των Sabras σαν μια παρουσία στην περιοχή αλλά επίσης υπονομεύουν τις Σιωνιστικές διακηρύξεις ότι είναι η μόνη νόμιμη Ισραηλινή κουλτούρα. Με το να γράφουν τη δική τους βιωμένη εμπειρία σε νέες λογοτεχνικές φόρμες, εκφράζουν εναλλακτικές απόψεις του κόσμου: Γράφουν χρησιμοποιώντας μια αφήγηση βασισμένη στις Αραβικές ιστορίες και θρύλους αλλά αντιπαραθέτοντας την με μια άλλη αφήγηση που αποκαλύπτει την αποξένωση τους από το Ευρωκεντρικό αρνητικό πρόγραμμα για το κτίσιμο του έθνους. Κάποιοι συγγραφείς προσπαθούν να συνδυάσουν αυτούς τους δυο αφηγηματικούς κόσμους. Άλλοι τους αφήνουν να αντικαθρεφτίζονται ώσπου να φωτίσουν ο ένας τον άλλο με την εκτυφλωτική λάμψη της Θεαματικής λογοτεχνίας. Οι συνεχόμενες αντιπαραθέσεις δημιουργούν σύνορα ανάμεσα στις πλοκές, όπου εικόνες και ιδέες συναντιούνται εκρηκτικά στο κείμενο, υποσκάπτοντας την κουλτούρα των Sabra. Επειδή αυτοί οι συγγραφείς μεγενθύνουν και τη γλώσσα των Sabra αλλά και την κουλτούρα τους, επανεμβάλουν το Ισραήλ, αυτό το Ευρωκεντρικό νησί, πίσω στον Αραβικό Κόσμο.

Πρότυπα συνόρων

Η Gloria Anzaldua και η Homi Bhadha παρουσιάζουν δυο μοντέλα πολικά αντίθετα, όσον αφορά τη συγγραφή της βιωμένης εμπειρίας του υβριδίου στα μικροσκοπικά όρια ανάμεσα στο έθνος και την αυτοκρατορία. Και τα δυο μοντέλα υποστηρίζουν ότι η αμφίρροπη στάση του υβριδίου απέναντι στο Έθνος και στην Αυτοκρατορία, λειτουργεί σαν καταλύτης στην επανατοποθέτηση του ζοφών συνόρων ανάμεσα τους. Ο Bhadha ισχυρίζεται ότι **η δυσκολία που αντιμετωπίζουν τα υβρίδια στην προσπάθεια τους να αποδείξουν την αυθεντικότητα ενός προαποικιακού αξιοπρεπούς παρελθόντος είναι η επικίνδυνη ευκολία με την οποία πέφτουν σε ουσιαστικοποιημένη νοσταλγία.** Έτσι οικοδομεί τη μικτή καταγωγή σαν απομίμηση της μορφής των ηγεμονικών γραφών του Ευρωκέντρου. Αυτό είναι ένα πρότυπο της μικτής καταγωγής βασισμένο στην ανταπόκριση. Του λείπει ο φορέας, γιατί το υβρίδιο δεν έχει καμιά δύναμη. Το αποτέλεσμα είναι ένα τεμαχισμένο άλλο στο υβρίδιο. Τα κομμάτια του Άλλου όμως μπορούν να ενωθούν δημιουργώντας ραφές, ώστε να μπορούν να αφηγηθούν με ένα Καρτεσιανό γραμμικό τρόπο.

Αμφιροπές

Η Ισραηλητική αριστερά, αποτελούμενη από γιάππις που κρατούν αρκετά λεφτά για να είναι προοδευτικοί φαίνεται να είναι σχεδόν αποκλειστικά Ashenazim. Δεν έχουν ανακαλύψει ακόμα τον πολιτιστικό πλουραλισμό ή σχετικισμό. Λένε: «Τι μπορούμε εμείς να κάνουμε όταν έχουμε ένα κοπάδι ηλίθιους πιθήκους που ήρθαν από την Αφρική και την Ασία». Λέει ο Ben Dron Yemeni, αρθρογράφος και αρχισυντάκτης του Σφυριού «της εφημερίδας που θα σου ανοίξει το κεφάλι», μια εβδομαδιαία των Mizrahim.

«Η ηθική της αριστεράς αρχίζει εκεί που σταματά η δεξιά - δηλαδή η δεξιά ασχολείται με τους Εβραίους και η αριστερά με τους Παλαιστίνιους, ιδιαίτερα των κατεχομένων περιοχών». Ο Yemeni σταματά και μετά αναστενάζει: «Για τους Mizrahim, κανένας δεν ενδιαφέρεται».

Οι πιο πολλοί συγγραφείς με τους οποίους μιλήσαμε, τον Yemeni - με τα γυαλιά του αλά John Lennon, σαν των άλλων της ελίτ των Ashenanzim - τον θεωρούν το αποκορύφωμα της τριτοκοσμικής συμμετοχής στην εξουσία. Αλλά αυτός λέει: **Ζω στη νεκρή ζώνη.** Είναι οδυνηρό για μένα να συνειδητοποιώ ότι κατάληξα να είμαι το φύλλο συκής, να αντιπροσωπεύω τα γκέτος της νότιας πλευράς σ' όλα αυτά τα πάρτυς που πάω στο Τελ Αβίβ. Ξέρω ότι πάντα θα είμαι υπό περιορισμό, αλλά λένε: Βλεπετε. Υπάρχει ελευθερία στην ομιλία. Ακόμα και ο Ben Dron Yemeni γράφει για μας...

Λίγο πιο κάτω από το σπίτι του Yemeni ζει ο Shimon Ballas.

Γεννήθηκε στη Βαγδάτη, μετανάστευσε στο Ισραήλ νέος στις αρχές της δεκαετίας του 50, και τώρα είναι καθηγητής της Αραβικής λο-

γοτεχνίας στο πανεπιστήμιο της Χάϊφα. Είναι ένας πολύ παραγωγικός συγγραφέας που έγραψε και μυθιστορήματα και ακαδημαϊκά άρθρα, καθώς επίσης και ένας άνθρωπος του πολιτικού αγώνα ιδιαίτερα υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Παλαιστινίων.

Αναφερόμενος στο πως αποφεύγει τη νοσταλγία λέει: «Όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα μου γραπτά είχα συνέντευξη με κάποιον στο ραδιόφωνο και αυτός είπε: «Αυτές είναι πολύ όμορφες ιστορίες δύσκολο να καταλάβεις ότι είναι Εβραίος που τις έγραψε. Δεν είναι απλώς το θέμα του κομμουνισμού μου (Ο Ballas ήταν ενεργό μέρος του Κ.Κ. του Ιράκ και μετά του Ισραήλ μέχρι το 1961). Είναι ορισμένα πράγματα που είναι αναμενόμενα από ένα Εβραίο συγγραφέα που έρχεται από τη διασπορά. Λοιπόν τον θέλουν να γράφει για τα γκέτος, αλλά τα γκέτος τέλειωσαν με το ολοκαύτωμα είναι η πιο αντίθετη τροπή των Sabras. Είναι ντροπή για ένα Sabra να γράφει νοσταλγικά για αυτά τα πράματα. Αλλά ένας Mizrahim συγγραφέας μπορεί να γράφει για τα Mizrahim γκέτος - είναι πιο ασφαλισμένη νοσταλγία. Μπορεί να γράφει για ξέρω γω... φαΐ ή διακοπές. Αλλά αυτό δεν είμαι εγώ. Ο νοσταλγικός μου Ιουδαϊσμός και η διασπορά είναι διαφορετικά. Δεν νοιώθω ότι πρέπει να γράφω για το Ιράκ.

Στο τελευταίο του μυθιστόρημα «Και αυτός είναι ένας άλλος» ο πρωταγωνιστής είναι ένας Ιρακινός Εβραίος που έχει ψηλή θέση στο καθεστώς του Σ. Χουσεΐν. Μέσα από τον πρωταγωνιστή του ο Βάλλας κάνει κριτική στον τρόπο με τον οποίο Άραβες διανοούμενοι στη μοντέρνα Μέση Ανατολή, όταν πεθυμούν τη χρυσή εποχή του Μεσαιωνικού Ισλάμ μιμούνται τη Δυτική νοσταλγία για την ανατολή. Ο πρωταγωνιστής του, που μορφώθηκε στις ΗΠΑ δεν θέλει να νοιώθει τέτοια νοσταλγία για τις δικές του Αραβικές ρίζες.

Σε αντίθεση με τον πρωταγωνιστή του ο Ballas πήγε στο Ισραήλ. Λέει: «Η μεγαλύτερη μου κρίση ήταν η μεταφορά από το Ιράκ στο Ισραήλ. Ήταν η μεταφορά από τα αραβικά στα ιουδαϊκά. Νοιώθω ότι αν πήγαινα από το Ιράκ στη Γαλλία θα μετακινιόμουν από μια γλώσσα στην άλλη αλλά θα διατηρούσα την σπασμένη μου ταυτότητα. Αλλά πηγαίνοντας από τα αραβικά στα Ιουδαϊκά ένοιωσα την ανάγκη να ξεμάθω τα Αραβικά μου και να επανασχηματίσω την ταυτότητα μου.

Ένωσε τα λεπτά του χέρια πίσω από το κεφάλι του, μετά έσκυψε και ακούμπησε τους αγκώνες πάνω στα γόνατα του.

«Το βράδυ πριν να εκδοθεί το πρώτο μου βιβλίο στα Ιουδαϊκά δούλευα σαν τυπογράφος σε εφημερίδα ως αργά. Έτυχε να πέσει στα χέρια μου ένα βιβλίο του Taha Hussein. Άρχισα να το διαβάζω, έτσι απλά, δεν θυμούμαι γιατί. Ήταν σχεδόν σουρεαλιστικά. Έσβυσα το φως. Θέλω να κοιμηθώ. Δεν μπορώ να κοιμηθώ. Λέξεις. Φράσεις. Ποιήματα που έμαθα. Μου επιτίθονταν. Βούιζαν στο κεφάλι μου Αραβικά. Προσπάθησα πολύ να κοιμηθώ. Δεν μπορούσα. Μέχρι το πρωί. Όλα ήρθαν πίσω έτσι ξαφνικά. Αναστημένα από το θάνατο. Κατά τη μετακόμιση

> Ο λόγος της μειοψηφίας σχηματίζεται από την ανάγκη να ανταποκριθεί στην κρατική καταπίεση με μια κριτική της κυρίαρχης κουλτούρας. Οι... τριτοκοσμικοί συγγραφείς παράγουν αυτό τον λόγο... Στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύουν την βιωμένη εμπειρία της Ισραηλιτικής πλειοψηφίας.

στα Ιουδαϊκά, τα έκρυψα σε μυστικό μέρος. Αλλά με κτύπησαν κατάμουτρα όταν διάβασα τον Tala Houssein. Από τότε, συνειδητοποίησα ότι καλύτερα να γράφω σαν υβρίδιο. Αραβικά και Ιουδαϊκά. Τώρα γράφω Ιουδαϊκά. Κάποτε όταν γράφω Αραβικά, το διασκεδάζω. Σαν να συναντάς την πρώτη σου αγάπη στην πόλη όπου γεννήθηκες».

Το αποκορύφωμα της διφορούμενης έννοιας των συνόρων του Ballas ήρθε όταν με συνόδεψε ως την πόρτα.

«Θέλω να σε πάρω ως το γραφείο σου στο Πανεπιστήμιο; (Του Τελ Αβίβ). Εγώ πάω στο σούπερμαρκετ του Ραμάτ Αβίβ για ψώνια.

«Γιατί ψωνίζεις στο Β. Τελ Αβίβ; Ζεις δίπλα στην αγορά», το ρώτησα ενθυμούμενη αποσπάσματα από διάφορες κουβέντες με τους Ashkenazim θαμώνες του Po-Mo Εαζέ και τις περιπέτειες τους στο Sour.

"Υποθέτω γιατί εκεί έχει σύστημα κλιματισμού". Έτσι κατά τη διάρκεια της καριέρας του ο Ballas κατάφερε να βρει ένα χώρο ανάμεσα στα σύνορα, μεταξύ του έθνους και της αυτοκρατορίας, όπου ζει και δημιουργεί. Όμως η συγκεντρωτική δύναμη του Ευρωκέντρου απορρόφησε άλλους συγγραφείς οι οποίοι προσπάθησαν να γίνουν Sabras, και ανακάλυψαν μετά, αφού έκαμαν ότι απαιτούσε το κέντρο, ότι το κέντρο δεν θα τους δεχόταν ποτέ σαν κομμάτι του. Τότε άρχισε το ταξίδι τους πίσω στο περιθώριο και το γράψιμο ανάμεσα στα σύνορα.

Όριο και Φυλή:
Η φυλή σύνορο που χάνεται

Την Άνοιξη του 1991, ο Erez Bikon διορίστηκε πρόεδρος του Ιουδαϊκού Συνδέσμου συγγραφέων. Μετανάστευσε στο Ισραήλ από το Μαρόκο όταν ήταν παιδί και τώρα είναι ποιητής και αρχισυντάκτης του Aspiryon ενός λογοτεχνικού περιοδικού. Δηλωμένος του σκοπός είναι να εκφράσει τις Μεσογειακές τάσεις της Ισραηλιτικής κουλτούρας και να προσφέρει ένα εκφραστικό μέσο στο Μεσοανατολικούς διανοούμενους. Το Aspiryon υποστηρίζεται οικονομικά από το Πολιτιστικό και Εκπαιδευτικό Κέντρο του Hisradrout, του Ισραηλιτικού συντικάτου που ιδρύθηκε και ελέγχεται από το Εργατικό Κόμμα. Ο Bikon έχει επίσης μια εβδομαδιαία στήλη σε μια δεξιά εφημερίδα που ελεγχόταν τότε από τον Robert Maxwell. Ίσως γι' αυτή την αντίθεση, όταν ο Biton πήγε για δουλειά στο Sukkoth το 1987 βρήκε την πόρτα του γραφείου καλυμμένη με graffiti: «Ξεπουλητή των Mizrahim, γλύφτη των Ashenazim, θάρθει η σειρά σου μανιακέ - προδότη».

Παρ' όλες τις κοινωνικοπολιτικές αντιφάσεις, ο Briton αγωνίζεται να μετατοπίσει τη νοσταλγία του, με την προσπάθεια του να αντιπροσωπεύσει την αναπτυσσόμενη πόλη Lodi, όπου ανέβηκε στη μεσαία τάξη και όπου ζουν οι οικογένειες των αδελφών του. Παρ' όλον που του αρέσει η ζεστή σχέση που έχει με την οικογένεια, έχει μια αμφίρροπη στάση προς την παλιά του πατρίδα. Σε ένα ποίημα περιγράφει τον νομαδισμό του, πραγματικό και συμβολικό, ανάμεσα στους οικισμούς από τσιμεντόπετρα στο Lod, και το λογοτεχνικό περιβάλλον του Τελ Αβίβ που συχνάζει στο Cafe Roval στην οδό Dizengoff. Σκόπιμα γράφει το όνομα του δρόμου λάθος, όπως θα το πρόφερε ένας Εβραίος από το Marocco.

Ψωνίζοντας στην οδό Dizengon
Αγόρασα ένα μαγαζί στη Dizengon
για να φυτέψω μια ρίζα,
για να αγοράσω μια ρίζα
για να βρω ένα σημείο στο Royal
αλλά
αυτός ο κόσμος στο Royal
ρωτώ τον εαυτό μου
ποι'ί είναι όλοι αυτοί στο Royal
τι το σπουδαίο με αυτούς στο Royal
τι γίνεται με αυτούς στο Royal.
Δεν πλησιάζω τον κόσμο του Royal
όταν γυρίζουν προς εμένα,
μιλώ γοργά
λόγια καθαρά
μάλιστα κύριε

"Έσβησα το φως. Θέλω να κοιμηθώ. Δεν μπορώ να κοιμηθώ. Λέξεις. Φράσεις. Ποιήματα που έμαθα. Μου επιτίθονταν. Βούιζαν στο κεφάλι μου αραβικά. Όλα ήρθαν πίσω έτσι ξαφνικά. Κατά την μετακόμιση στα Ιουδαϊκά τα έκρυψα σε μυστικό μέρος. Αλλά με κτύπησαν κατάμουτρα όταν διάβασα τον Tala Hussein. Από τότε συνειδητοποίησα ότι καλύτερα να γράφω σαν υβρίδιο. Αραβικά και Ιουδαϊκά.

παρακαλώ κύριε
τα πιο latest (μοντέρνα) Ιουδαϊκά
και τα ψηλά διαμερίσματα εδώ
στέκουν πάνω από μένα εδώ
και τα ανοίγματα εδώ
είναι κλειστά για μένα εδώ
στη σκοτεινή ώρα
στο μαγαζί στη Dezengor
πακετάρω πράγματα
για να πάω πίσω στο ghetto
στην Άλλη Ιουδαία.

Καθισμένος στο γραφείο μιλά για την αναζήτηση ενός σπιτιού. «Είμαι τόσο μόνος. Δεν μπορώ να συνδυάσω ένα κοινό χώρο για να αναπτυχθώ και για την οικογένεια μου. Όταν άρχισα να ψάχνω για σπίτι έψαξα και έψαξα. Ίσως θα έπρεπε να μείνω στο Τελ Αβίβ. Ίσως στο διπλανό Ramak Cian. Αλλά το Ramak Cian δεν είναι κοντά στη θάλασσα. Μετά έπιασα τον εαυτό μου να κάνει σχέσεις με αντικείμενα όπως τις πολυκατοικίες, τη θάλασσα, άνκαι μεγάλωσα για να έχω σχέσεις με ανθρώπους, γείτονες, την κοινότητα. Έτσι θα ζήσω στο Lod, μαζί με τους αδελφούς μου. Αλλά μετά λέω στον εαυτό μου «Τί!». Θα μεγαλώσουν τα παιδιά μου σε μια φτωχή αναπτυσσόμενη πόλη; Και το να ζω με τους αδελφούς μου, σημαίνει να σταματήσω στους διανοουμενιστικούς διαλόγους μου, όπως τώρα ή με τη γυναίκα μου. Και μετά μου ήρθε. Έχασα τους αδελφούς μου. Δεν είναι ακριβώς ότι τους έχασα - ακόμα πίνουμε κανένα ούζο και διασκεδάζουμε μαζί και προσπαθούμε να έχουμε κάποιες αυθεντικές εμπειρίες μαζί. Αλλά δεν δουλεύει».

Σταμάτησε για λίγο. Με το καλό του χέρι άγγιξε την πρόσθεση, μια αντικατάσταση του χεριού που έχασε όταν ήταν παιδί παίζοντας με μια χειροβομβίδα στα εγκαταλειμμένα χωράφια γύρω από τη Lod, πρώην Lydda, μια πλούσια Παλαιστινιακή πόλη. Η φωνή του βράχνιασε καθώς έψαχνε για λέξεις.

«Δεν νομίζω ότι έχω μια συγκεκριμένη πολιτική έκφραση που είναι δικιά μου. **Πάντα ένοιωθα ότι τα νανουρίσματα ίσως είναι οι πιο αυθεντικές εκφράσεις μιας κουλτούρας δίχως ραφές. Αλλά όταν γεννήθηκε ο γιος μου δεν είχα νανουρητό να του τραγουδήσω γιατί ξέχασα αυτά της μάνας μου, και η Ισραηλίτικη κουλτούρα δεν πρόσφερε τίποτε για να τα αντικαταστήσω.** Στην τρυφερή στιγμή που τον έβαζα να κοιμηθεί, ποθούσα κάτι οργανικό αλλά δεν είχα τίποτε. Έτσι του διάβαζα Lorca. Παρεπιπτόντως, προσθέτει πιο άνετα τώρα, για πρώτη φορά λέω αυτά τα πράγματα. Ίσως επειδή έρχεσαι από το εξωτερικό είναι πιο εύκολο να σου λέω πράγματα για τα οποία κάπως ντρέπομαι. Αν τα έλεγα αυτά σε ένα Asherazi εδώ - θα ήταν κάπως αβέβαιο το τέλος.

Μετάφραση: ***Γιάννος Οικονόμου***

Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Οι Παλαιστίνιοι ιθαγενείς μέσα απ' την ευλογία ή κατάρα της γεωγραφίας βρέθηκαν να κατοικούν σε ένα από τους ιερότερους σημειολογικούς χώρους του κόσμου - Παλαιστίνη, Ιεριχώ, Ιερουσαλήμ. Η ύπαρξη τους θεωρήθηκε βέβηλη και αόρατη για τη Δύση. Οι προγόνοι των Παλαιστινίων σφάκτηκαν από τους σταυροφόρους στο όνομα του ενός και μοναδικού Θεού της αγάπης. Το 19-20 αιώνα οι Ευρωπαίοι αποικιοκράτες αρνήθηκαν να αναγνωρίσουν σ' αυτούς τους μελαμψούς, κατά πλειοψηφία μουσουλμάνους, αγρότες το λαό του Μεσσία της Ναζαρέτ. Το '48, τα Ηνωμένα Έθνη του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, αποφάσισαν να αποζημιώσουν ένα λαό που τον οδήγησαν στα κρεμματόρια με την παραχώρηση της μισής Παλαιστίνης. Οι εξεγέρσεις των ιθαγενών αγνοήθηκαν. Οι Ευρωπαίοι επέμεναν να βλέπουν στην περιοχή "ένα κενό χώρο" - όπως άλλωστε έκαναν με την Αμερική και την Αυστραλία πριν μερικούς αιώνες. Οι ιθαγενείς ήταν αόρατοι στο αποικιακό μάτι.

Έτσι οι Παλαιστίνιοι βρέθηκαν στη δίνη ενός πρωτόγνωρου Μοντερνισμού. Ξεριζωμένοι αγρότες σε καταυλισμούς προσφύγων σε τόπους ξένους ή και αδελφικούς. Η αστικοποίηση απ' την πολιτική βία αντί απ' την οικονομική αναγκαιότητα. Η Μοντέρνα εποχή σαν εισβολή αντί σαν εσωτερική επανάσταση. Η πόλη σαν προσφυγικοί καταυλισμοί. Οι ιθαγενείς περίμεναν για όλη τη δεκαετία του '50 το Μυθικό Άραβα πολεμιστή - τον απελευθερωτή. Τη δεκαετία του '60 άρχισαν να οργανώνονται. Ο μύθος του Άραβα πολεμιστή έσβησε με την ήττα του 1967. Οι ιθαγενείς της Παλαιστίνης, οι εξόριστοι στους καταυλισμούς έγιναν τότε η εσωτερική μηχανή του Αραβικού Μοντερνισμού. Η Παλαιστινιακή επανάσταση: Ένας λόγος ριζοσπαστικός από ένα πληθυσμό χωρίς ρίζες, χωρίς αφέντες, χωρίς κράτος... Στους καταυλισμούς γεννήθηκε ο άγγελος εκδικητής της τρομοκρατίας, η γυναίκα της επανάστασης, ο Παναραβισμός σαν λαϊκή εξέγερση των Αραβικών μαζών.

Οι Αραβικές ελίτ και τα εθνικά κράτη αντέδρασαν μπροστά στην αυτόχθονα Αραβική νεωτερικότητα των καταυλισμών και των φτωχογειτονιών. Ο Ιορδανικός στρατός επετέθηκε στους φενταγιν και έδιωξε τους ένοπλους επαναστάτες απ' την χώρα στα τέλη της δεκαετίας του '60. Λίγα χρόνια μετά ξέσπασε η επανάσταση που κατάντησε εμφύλιος στο Λίβανο. Το 1976 η Συρία ανέλαβε το ρόλο της σφαγής των Επαναστατών, με άμεση στρατιωτική επέμβαση. Οι πρόσφυγες - Επαναστάτες στον καταυλισμό Τελ-Αλ-Ζααταρ πέθαναν μέχρι τον τελευταίο σε μια αδιέξοδη αντίσταση. Τουλάχιστον δεν τους ξερίζωσαν για τρίτη φορά. Ο Λίβανος μεταβλήθηκε σε ένα παράλογο πόλεμο γλωσσικών και θρησκευτικών διαφορών. Η Παλαιστινιακή Επανάσταση που έμπνευσε (και εκπαίδευσε στην ένοπλη αντίσταση) όχι μόνο τους Άραβες προλετάριους αλλά και την Ευρωπαϊκή νέα Αριστερά βρέθηκε αιχμάλωτη ανάμεσα σε κράτη και έθνη - σύνορα και όρια. Η εισβολή του Ισραήλ στο Λίβανο το 1982 ολοκλήρωσε το κλείσιμο των περασμάτων. Οι Παλαιστίνιοι να υπερασπίζονται μόνο μια ξένη πόλη, τη Βηρυτό, απέναντι στον Ισραηλιτικό στρατό. Ο Αράφατ στον τηλεοπτικό καθρέφτη να απορεί με τον πόνο του ιθαγενή που ανέλαβε ενα ιστορικό χρόνο που ποτέ δεν θέλησε: "Που να πάω; Το σπίτι μου είναι στη Jaffa". Αλλά η Jaffa δεν υπάρχει πλέον.

Και εκεί που φαινόταν να κλείνει ο κύκλος, να κλείνει ο ουρανός εμφανίστηκε το τελευταίο πέρασμα. Μια νέα γενιά Παλαιστινίων διανοουμένων στην εξορία που άρχισε να δίνει μαθήματα στους Δυτικούς για τη νέα τους εμπειρία: Τη μεταμοντέρνα. Ποιοι άλλοι θα μπορούσαν να εξηγήσουν στους Ευρωπαίους που ανακάλυψαν τη Μοντέρνα εμπειρία, την ουσία του Μεταμοντέρνου Pastische, την εμπειρία του dislocation, του ιθαγενή στο παγκόσμιο ηλεκτρονικό χωριό, εκτός από τους Παλαιστινίους; Ο Edward Said και η αποκωδικοποίηση του αποικιακού βλέμματος της Δύσης. Ταυτόχρονα μια νέα γενιά Παλαιστινίων - με Kaffiyehs και blue jeans, - εξεγέρθηκε απρόσμενα στη Δυτική όχθη. Οι γυναίκες στους δρόμους. Μια νέα γενιά ιθαγενών που δεν έζησαν την ήττα αλλά την κατοχή. Μια γενιά που είχε μεγαλώσει στον Μοντέρνο και μεταμοντέρνο χώρο χρόνο. Η Παλαιστινιακή Infidada. Και πάλι το σύμβολο του Αραβικού ριζοσπαστισμού. Η Indifada σαν λαϊκό, μη ένοπλο, δημοκρατικό κίνημα επανεμφανίστηκε από την Τυνησία μέχρι την Ιορδανία. Οι Παλαιστίνιοι αντίγραψαν τους Εβραίους. Ο Δαϋίδ απέναντι στο Γολιάθ στις τηλεοπτικές οθόνες ήταν τώρα Παλαιστίνιος. Το τέλος της κατοχής είχε έρθει αμετάκλητα. Οι Εβραίοι ξαφνικά ανακάλυψαν ότι δεν πολεμούσαν τους Φιλισταίους αλλά ένα λαό πονεμένο σαν αυτούς. Ο Woody Allen έμεινε άφωνος μπροστά στους χτεσινούς ήρωες του. Η Παλαιστινιακή εμπειρία, αυτοί οι "Εβραίοι των Αράβων", είναι σίγουρα καθοριστική για την κατανόηση των εξελίξεων της ριζοσπαστικής κριτικής στον Αραβικό πολιτισμό. Ταυτόχρονα όμως η ίδια η Παλαιστινιακή εμπειρία - η πολυδιάσπαση και η αναζήτηση ταυτότητας στην εξορία και διαμέσου των κρατικών συνόρων είναι επίσης καθοριστική για τη συνολικότερη εμπειρία της Ανατολικής Μεσογείου. Μετά την Ένοπλη Παλαιστινιακή επανάσταση των μαζών και την Indifada θα μπορούσε κάποιος πλέον να περιμένει να εμφανιστεί στην επιφάνεια και η πολιτιστική επανάσταση - η εμπειρία που αθόρυβα και αόρατα πυροδότησε αυτά τα πολιτικά κινήματα τα τελευταία 30 χρόνια.

Μετά τον τελευταίο ουρανό

Mahmoud Darwish

Η γη κλείνει πάνω μας, μας σπρώχνει στο τελευταίο πέρασμα και εμείς κόβουμε τα πλευρά μας για να περάσουμε.

Η γη μας συμπιέζει. Εύχομαι να είμαστε το σιτάρι της ώστε να πεθάνουμε και να ζούμε πάλι. Εύχομαι η γη να ήταν η μητέρα μας.

Τότε θα ήταν καλή μαζί μας. Εύχομαι να ήμασταν εικόνες στους βράχους για τα όνειρα μας. να μεταφέρονται σαν καθρέφτες.

Είδαμε τα πρόσωπα αυτών που σκοτώθηκαν από τον τελευταίο από εμάς στην τελευταία υπεράσπιση της ψυχής.

Κλάψαμε πάνω στα πανηγύρια των παιδιών τους. Είδαμε τα πρόσωπα αυτών που θα πετάξουν τα παιδιά μας έξω από τα παράθυρα αυτού του τελευταίου χώρου.

Το αστέρι μας θα κρεμάσει καθρέφτες που θα πρέπει να πάμε μετά τα τελευταια σύνορα; Που θα πρέπει να πετάξουν τα πουλιά μετά τον τελευταίο ουρανό;

Που θα πρέπει να κοιμηθούν τα δέντρα μετά την τελευταία ανάσα του αέρα; Θα γράψουμε τα ονόματα μας με κίτρινο καπνό

Θα κόψουμε το χέρι του τραγουδιού για να αποτελειωθεί με τη σάρκα μας.

Θα πεθάνουμε εδώ, εδώ στο τελευταίο πέρασμα. Εδώ και εδώ το αίμα μας θα φυτέψει την ελιά του.

ΟΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΟΙ

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

του Edward Said

Δεν υπάρχει Παλαιστινιακή απογραφή πληθυσμού. Δεν υπάρχει γραμμή που να μπορεί να χαρακτεί ανάμεσα σε δυο Παλαιστίνιους και η οποία να μην εμπλέκεται στα πολιτικά σχέδια των κρατών. Παρ' όλο που όλοι ζούμε ανάμεσα σε "φυσιολογικούς" ανθρώπους, ανθρώπους με ολοκληρωμένες ζωές, μας φαίνονται απελπιστικά απρόσιτοι με τις χώρες τους, την οικογενειακή τους συνέχεια, τη συμπαγή δομή των κοινωνιών τους. Πως να εξηγήσει ένας Παλαιστίνιος πατέρας στο γιο του ή την κόρη του ότι ο Λίβανος (η Αίγυπτος, η Συρία, η Ιορδανία, η Νέα Υόρκη) είναι ο τόπος που είμαστε αλλά όχι ο τόπος από όπου ερχόμαστε; Πώς μπορεί μια μητέρα να επιβεβαιώσει τις τρυφερές αναμνήσεις της Παιδικότητας στην Παλαιστίνη στα παιδιά της, τώρα, που τα γεγονότα, οι τόποι, ακόμα και τα ονόματα δεν επιτρέπεται να υπάρχουν;

Έτσι δανειζόμαστε και κολλούμε τα πράγματα μαζί. Οι Παλαιστίνιοι διατηρούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Jaffa, της Hebron, της Ιερουσαλήμ και άλλων πόλεων που έμειναν πίσω καθώς οι διάλεκτοι τους γίνονται αυτές της Βηρυτού, του Ντητρόϊτ ή του Παρισιού. Ανακάλυψα και συνάντησα πολύ περισσότερους Παλαιστίνιους από όσους είχα συναντήσει ή θα μπορούσα να είχα συναντήσει στην Παλαιστίνη πριν το 1948. Για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα νόμιζα ότι αυτό οφείλετο στο γεγονός ότι ήμουν παιδί τότε και κάπως προστατευμένο σαν μέλος μιας μειοψηφίας. Αλλά η εμπειρία μου επιβεβαιώθηκε από το γηραιότερο και στενότερο Παλαιστίνιο φίλο μου, τον Ibrahim Abu-Lughod. Παρ' όλο που έζησε περισσότερο, και άρα ανήκει περισσότερο στην Παλαιστίνη πριν το 1948... απ' ότι εγώ, επιμένει και αυτός ότι τώρα έχει πολύ περισσότερη επαφή με Παλαιστινίους από τον καιρό που ήταν στην Παλαιστίνη. Γράφει: "Χάρη στη Μοντέρνα τεχνολογία οι Παλαιστινιακές οικογένειες, η Παλαιστινιακή κοινωνία σαν σύνολο, κατάφεραν να δημιουργήσουν πολυάριθμες ανθρώπινες, κοινωνικές και πολιτικές διασυνδέσεις. Μπαίνοντας σε ένα αεροπλάνο μπορώ να δω την πλειοψηφία των φίλων μου. Είναι γι' αυτό που παρέμεινε ενωμένη η οικογένεια μου... Εάν ήμουν στην Jaffa δεν θα έβλεπα τους συγγενείς μου που ζούσαν στη Γάζα".

Αλλά ο Ibrahim δεν γιορτάζει αυτή τη νέα κοινωνικότητα. "Συνεχώς βιώνω την αίσθηση ότι κάτι λείπει. Για να αντιμετωπίσω αυτή την απουσία πολλαπλασιάζω και εντείνω τις ανθρώπινες επαφές".

Δανειζόμαστε και κολλάμε τα πράγματα μαζί. Οι Παλαιστίνιοι διατηρούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Hebron, της Ιερουσαλήμ και άλλων πόλεων που έμειναν πίσω καθώς οι διάλεκτοι τους γίνονται αυτές της Βηρυτού, του Παρισιού, του Λονδίνου

Πάνω από το "κάτι" που λείπει μπαίνουν νέες πραγματικότητες. Τα αεροπορικά ταξίδια και οι τηλεφωνικές συνδιαλέξεις συντηρούν και συνδέουν τους τυχερούς, τα σύμβολα της παγκόσμιας ποπ κουλτούρας περιβάλλουν τους ευάλωτους.

Δεν υπάρχει μια λογική συνέχεια του χρόνου...

Υπάρχουμε; Τί απόδειξη έχουμε;

Όσο πιο μακριά φεύγουμε από την Παλαιστίνη του παρελθόντος μας, τόσο πιο αμφίβολη γίνεται η ταυτότητα μας, τόσο πιο διακεκομμένο φαίνεται το είναι μας, τόσο πιο παροδική φαίνεται η παρουσία μας. Πότε γίναμε "λαός"; Πότε σταματήσαμε να είμαστε ένα; Ή μήπως είμαστε στη διαδικασία να γίνουμε ένα; Τί έχουν να κάνουν όλες αυτές οι μεγάλες κουβέντες με τις προσωπικές μας σχέσεις, του ενός με τον άλλο και με τους άλλους; Συνήθως τελειώνουμε τα γράμματα μας με τις φράσεις "Παλαιστινιακή αγάπη" ή "Παλαιστινιακή φιλία".

Υπάρχουν πραγματικά τέτοια πράγματα όπως Παλαιστινιακή οικειότητα και αγκαλιές ή είναι απλά οικειότητα και αγκαλιές, εμπειρίες κοινές σε όλους οι οποίες δεν έχουν πολιτική σημασία ή ιδιαιτερότητα σε σχέση με ένα έθνος ή ένα λαό;

Αφαιρέστε τον κατά καιρούς δυναμισμό και την αίσθηση της επιθετικής σιγουριάς στην Παλαιστινιακή στάση και τότε θα δείτε μια πιο φευγαλέα αλλά τελικά πιο αντιπροσωπευτική και ανεπαίσθητη αίσθηση ταυτότητας. Μιλά σε γλώσσες που δεν έχουν διαμορφωθεί ακόμα, σε τόπους που δεν έχουν συγκροτηθεί... όπως την ντροπαλή ματιά ενός παιδιού που κρατά το πόδι του πατέρα της καθώς εξετάζει με περιέργεια τον άγνωστο που τη φωτογραφίζει. Το βλέμμα της φέρνει στην επιφάνεια το γεγονός της γέννας που δεν έχει εκτιμηθεί ακόμα, αυτή την ξαφνική απρόσμενη τοποθέτηση ενός μικρού εαυτού στο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου. Μετά, έρχεται η πορεία της απαλλοτρίωσης, της στρατιωτικής και πολιτικής βίας. Και αυτή η μόνιμη, παράξενη εμπλοκή με την πιο εντυπωσιακή διάσταση της μονοθεϊστικής θρησκείας - τη Χριστιανική ενσάρκωση και Ανάσταση, την άνοδο του Προφήτη Μωάμεθ στον ουρανό τη συμφωνία του Ιεχωβά με το λαό του. Μύθοι και σύμβολα που είναι κεντημένα στην Ιερουσαλήμ, τον κλασσικό χώρο της Παλαιστίνης, του Ισραήλ και του Παραδείσου.

(από το βιβλίο, "After the last sky")

ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΜΕΡΙΚΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΒΑΤΙΚΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

ΙΣΛΑΜ

Ο κίνδυνος από την Ανατολή;

Η.Λ.

Αφιέρωμα

Η άνοδος το 1979 των ισλαμιστών στην εξουσία του Ιράν (Περσίας) σήμαινε και την άφιξη του πρώτου μοντέρνου θεοκρατικού κράτους. Από τότε το Ισλάμ έχει πάρει τη μορφή μιας δύναμης, ενός συστήματος αξιών, ενός πολιτικού συστήματος που αντιπαρατίθεται στη Δύση και στο δυτικό σύστημα.

Η σημερινή κατάσταση στην πλειοψηφία των μουσουλμανικών χωρών, έχει στραφεί ενάντια σ' αυτόν που ονομάζουμε μουσουλμανικό fundamentalism. Στις δε χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης ο ισλαμισμός θεωρείται ο εχθρός από τους εναπομείναντες κομμουνιστικούς - ηγετικούς κύκλους.

Σ' αντίθεση από τον κομμουνισμό (τον προηγούμενο εχθρό), ο Ισλαμισμός δεν είναι μια παγκόσμια ιδεολογία που ανταγωνίζεται τη δημοκρατία. Ο Ισλαμισμός σήμερα μοιάζει πιο πολύ μ' ένα κομμάτι στο puzzle που δημιουργήθηκε μετα την πτώση του Σοβιετικού μπλοκ και του πολέμου στον Κόλπο.

Ο Ισλαμικός κόσμος

Το Ισλάμ είναι μια από τις μονοθεϊστικές παγκόσμιες θρησκείες. Τα δυο κυριότερα δόγματα προήλθαν από σχίσμα στον 7ο αιώνα. Η διαφορά των δογμάτων είναι ανάλογη μ' αυτή που υπάρχει στα χριστιανικά δόγματα του καθολικισμού και του προτεσταντισμού. Οι shiite κληρικοί πιστεύουν ότι έχουν τη δύναμη να ερμηνεύσουν το λόγο του Θεού στους πιστούς, ενώ οι Sunni βλέπουν το ρόλο τους σαν οδηγητικό και συμβουλευτικό.

Σήμερα η δράση του Ισλάμ επικεντρώνεται σε δυο περιοχές: Τη Μέση Ανατολή και Βόρειο Αφρική και την κεντρική Ασία. Από τις αρχές του 1990 το Ισλάμ παίζει το ρόλο της "αντιπολίτευσης" (όπου δεν είναι ήδη κυβέρνηση). Η ισλαμική διακυβέρνηση ενός κράτους σημαίνει θεοκρατία. Σημαίνει κατάργηση του αστικού δικαίου και αντικατάσταση από τον ώ¨àîàà - το νόμο όπως καταγράφεται μέσα στο Κοράνι.

Ισλαμική διακυβέρνηση σημαίνει τέλος σ' οποιαδήποτε μορφή πλουραλισμού και δημοκρατικών διαδικασιών.

Μ' αυτά τα δεδομένα και έχοντας σαν παράδειγμα χώρες όπως το Σουδάν, το Ιράν, το Πακιστάν ακόμα και τη φιλοδυτική Σαουδική Αραβία και το Κουβέϊτ, δεν ήταν δύσκολο να προβλεφθεί ότι για τους εναπομείνοντες δυνατούς του ψυχρού πολέμου, ο νέος εχθρός θά' φερε τ' όνομα Ισλάμ. Ένας Ισλάμ προσωποποιημένο σ' ένα μεσανατολίτη fundumentalist μουσουλμάνο οπλισμένο με μια ριζοσπαστική ιδεολογία και πυρηνικά όπλα, με μοναδικό του σκοπό να καταστρέψει τη Δύση μ' ένα jihad (ιερό πόλεμο).

Ο πλουραλισμός και η ετερογένεια του Μουσουλμανικού κόσμου

Αν όμως κοιτάξουμε τη λογική αυτού του σεναρίου θα παρατηρήσουμε ένα βασικό λάθος. Το Ισλάμ δεν είναι ενοποιημένο ούτε πολιτικά ούτε και θρησκευτικά. Το Ισλάμ δεν παρουσιάζει μια μονολιθική εικόνα. Είναι ένα πολυεθνικό φαινόμενο που εκτείνεται από τη Γαλλία μέχρι τη Μαλαισία. Μέσα στους κόλπους του υπάρχουν "Ορθόδοξες" και "Φιλελεύθερες" κατευθύνσεις.

Η πολιτική του Ισλαμισμού: Αντίδραση και εκμοντερνισμός

Η πολιτική των ισλαμιστών σήμερα εκπροσωπεί την απογοήτευση και το dissilusionment από τα δυτικά πρότυπα πολιτικής και οικονομικής εξουσίας (συμπεριλαμβανομένων και των "ιδεωδών" του εθνικισμού και σοσιαλισμού), σαν μοντέλα επίλυσης των καίριων προβλημάτων της Μέσης Ανατολής. Η σχετική ελευθερία που παρεχόταν (και παρέχεται) στο τζάμι, και τους θρησκευτικούς αρχηγούς επέτρεψε στους χώρους αυτούς να μεταμορφωθούν σε podium έκφρασης δυσαρέσκειας με τους υπάρχοντες θεσμούς. Αυτό με τη σειρά του ανάγκασε τους θρησκευτικούς αρχηγούς να προτείνουν λύσεις, λύσεις που θα προέρχονταν από τους κόλπους της θρησκείας.

Η αναβίωση του ισλαμικού fundamentalism την τελευταία δεκαετία είναι μια αντίδραση στο κονφούζιο και το φόβο που προκαλεί ο (αναγκαίος πια) εκμοντερνισμός της κοινωνίας. Όπως τους χριστιανούς την περίοδο της Μεταρρύθμισης έτσι και οι ισλαμιστές προσπαθούν να "φτάσουν" το λόγο του Θεού και να προσφέρουν μέσω αυτού μια νομιμότητα στις λύσεις για τη μεταρρύθμιση της κοινωνίας.

Η υστερία των δυτικών απέναντι σ' αυτή την αναβίωση, τους εμποδίζει να δουν τη διαφοροποίηση ακόμα και μέσα στα πλαίσια του fundamentalism. Οι ομάδες που πρόσκεινται στο fundamentalism έχουν σαν ηγέτες ανθρώπους εκπαιδευμένους σε δυτικά πανεπιστήμια, λαϊκιστές που συνδιάζουν αταβιστικές και ρομαντικές απόψεις, που σέβονται τις φιλελεύθερες οικονομικές απόψεις και τη δυτική τεχνολογία. (Μερικοί κληρικοί του Αγιατολλαχ Ruhollah υποστηρίζουν μονεταριστικές οικονομικές λύσεις, ενώ υποστήριξη στο ισλαμικό κράτος του Ιράν αρχικά προέρχονταν από τους κόλπους των μικρομεσαίων και μικροβιομηχάνων που αντιδρούσαν στον κρατικό παρεμβατισμό του Σάχη). Το πρόσφατο παράδειγμα των ισλαμιστών στην Ιορδανία, δείχνει με πιο τρόπο μπορούν ισλαμικές ομάδες να ενταχθούν στις δημοκρατικές διαδικασίες.

> **Ο Ισλαμικός κίνδυνος υπάρχει. Αλλά αυτοί που τον αντιμετωπίζουν είναι οι μουσουλμανικές κοινωνίες**

Η αναπόφευκτη αφομοίωση και οι εσωτερικές δυναμικές των Ισλαμικών κοινωνιών

Όλα αυτά βέβαια δεν κάνουν τους ισλαμιστές ακίνδυνους, ούτε τους προσφέρουν δημοκρατικά διαπιστευτήρια. Δεν υπάρχει ένας Γκορμπατσώφ ούτε ένας Χάβελ ανάμεσα στους ηγέτες τους. Όμως αυτό δεν αφαιρεί την ικανότητα των ισλαμιστών ν' υιοθετήσουν δημοκρατικές αξίες. Αν χώρες όπως η Καμποτία και η Κένυα, ακόμα και η Αϊτή μπόρεσαν να εντάξουν δημοκρατικές διαδικασίες τότε σίγουρα κάτι παρόμοιο μπορεί να γίνει και στις χώρες του Ισλάμ.

Ακόμα και αυτή η άνοδος των fundamentalist στην εξουσία θα τους αναγκάσει να αντιμετωπίσουν τα οξύτατα προβλήματα των χώρων τους και αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα τον μετριασμό του ριζοσπαστισμού και μονολιθισμού τους, τη συμμαχία μ' άλλες ομάδες και μερική απομάκρυνση από τις θεοκρατικές τους αξίες. "Η θρησκεία", είπε κάποτε ο βασιλιάς του Μαρόκο Χασάν, "δεν είναι αρκετή για να διοικήσεις μια χώρα".

Ο κίνδυνος εξ ανατολών υπάρχει. Δεν είναι όμως ένας κίνδυνος που περικυκλώνει τη δυτική κοινωνία ή το δυτικό πολιτισμό. Είναι ένας κίνδυνος που θ' αντιμετωπίσουν οι κοινωνίες όπου ο Ισλαμισμός είναι η κύρια θρησκεία, αφού η κοινωνία που θέλουν οι fundamentalist ισλαμιστές να δημιουργήσουν είναι μια κοινωνία ολοκληρωτική. Η αντικατάσταση ενός ολοκληρωτικού καθεστώτος μ' ένα άλλο δεν είναι λύση ούτε στο πρόβλημα της φτώχειας ούτε στην κοινωνική και πολιτική εξαθλίωση των χωρών αυτών.

PEACE NOW

Το Ειρηνιστικό κίνημα στο Ισραήλ

Η συμφωνία ειρήνης ανάμεσα στο Ισραήλ και το PLO, παρά τις αμερικάνικες φανφάρες είναι μια συμφωνία που γεννήθηκε στην Ανατολική Μεσόγειο: Ήταν το αποτέλεσμα της Παλαιστινιακής Intifada και του Ισραηλιτικού Peace Now. Το κίνημα ειρήνης του Ισραήλ στη μαζική του μορφή γεννήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80 μετά την εισβολή του Ισραήλ στο Λίβανο και τις σφαγές των Παλαιστινίων στους καταυλισμούς Sabra και Shatila. Οχυρωμένοι στα σύνορα του Ισραήλ, οι Εβραίοι φάνταζαν για 30 χρόνια σαν ένα όργανο του Δυτικού Ιμπεριαλισμού. Η σχιζοφρένεια ενός τρομοκρατημένου πληθυσμού, η εκτεταμένη εσωτερική δημοκρατία στο εσωτερικό του Ισραήλ και τα σοσιαλιστικά πειράματα των Kibbutz αγνοήθηκαν σαν τερτίπια των αποικιοκρατών. Το εσωτερικό σοκ των Εβραίων όταν ταυτίστηκαν με τους Αγγλοαμερικάνους στην επίθεση ενάντια στην Αίγυπτο το 1956 πέρασε ασχολίαστο. Και όμως δεν ήταν τυχαίος λαός ή πολιτισμός οι Εβραίοι. Είναι ο λαός που εφεύρε την έννοια της θεολογικής (ή συμπαντικής) δικαιοσύνης. Ένας λαός που γέννησε μερικούς από τους πιο γνωστούς μοντέρνους διανοούμενους και επαναστάτες: Φρόϋντ, Μαρξ, Τρότσκυ, Έμμα Γκόντμαν, Άϊνσταϊν, Chomsky. Ακόμα και σήμερα η τεράστια πλειοψηφία των μελών του Κ.Κ.ΗΠΑ είναι Εβραίοι...

Όταν οι Εβραίοι είδαν στην τηλεόραση τη σφαγή στο Λίβανο ξεχύθηκαν στους δρόμους απαιτώντας δίκες και έρευνα για ευθύνες... Ήταν οι πρώτη φορά που ένοιωσαν ότι αυτοί ήταν ο Γολιάθ, οι Ναζί... Η αντιπαράθεση ανάμεσα στον Ισραηλίτικο πληθυσμό πολώθηκε με την Intifoda. Ο Εβραϊκός εθνικισμός και η Εβραϊκή αίσθηση της δικαιοσύνης. Στις διαδηλώσεις του 1988 οι εθνικιστές φώναζαν στους ειρηνιστές διαδηλωτές των Kibbutz: "Έπρεπε να σας κάψει και σας στους φούρνους ο Χίτλερ". Η Εβραϊκή οικογένεια έσπασε. Οι ξένοι εγκλιματίστηκαν. Μια νέα Αριστερά άρχισε να απηχεί την παγκόσμια ηχώ της Επανάστασης της καθημερινότητας. Στο κάτω κάτω και ο Κον Μπεντίτ και ο Άμπυ Χόφμαν ήταν Εβραίοι. Ακόμα και η παραδοσιακή Αριστερά του Εργατικού κόμματος άρχισε να μεταλλάσεται.

Δημοσιεύουμε πιο κάτω δυο αποσπάσματα από το ειρηνιστικό κίνημα του Ισραήλ - και σαν δηλώσεις μιας νέας νοοτροπίας αλλά και σαν μια βιωματική κριτική της εθνικιστικής υστερίας.

Το κείμενο του Kenan Amos το 1988 γράφτηκε το 1988. Είναι μια ανοικτή επιστολή στον Παλαιστίνιο Επαναστάτη George Habbash. Ο Kenan ήταν στρατιώτης του Ισραηλίτικου στρατού που κατέλαβε την πόλη του Habbash, τη Lydda το 1948. Ο Kenon περιγράφει με ειλικρίνεια την υπεροψία και τις βιαιότητες / βιασμούς των Ισραηλινών νικητών στην πόλη. 40 χρόνια μετά ανακάλυψε ότι ο Habbash, αυτός ο μυθικός εχθρός για όλα αυτά τα χρόνια, ήταν τότε στην πόλη, κοντά στην αδελφή του που πέθανε στα χέρια του. Την έθαψε με τα χέρια του. Ο Kenan τότε νόμιζε ότι πολεμούσε τους Φιλισταίους της Βίβλου. 40 χρόνια μετά, 40 χρόνια εκδικήσεων. Ο Kenan είναι ένας εθνικιστής ήρωας που μιλά στον εχθρό του. Τον τρομοκράτη που "ήθελε να τον ρίξει στη θέλασσα". Ένα γράμμα για τον ηρωισμό και την αθλιότητα της εθνικής φαντασίωσης. Το ράγισμα του καθρέφτη μέσα από το οποίο γεννήθηκε το Ισραηλινό Ειρηνιστικό κίνημα.

Το κείμενο του Amos Oz γράφτηκε το '93 με την ευκαιρία της υπογραφής της συμφωνίας Ισραήλ - PLO. Ο τίτλος του άρθρου είναι "μια Μεσανατολική ειρήνη χωρίς συναισθηματισμούς" άνκαι για το πιο κάτω απόσπασμα χρησιμοποιήθηκε μια φράση του κειμένου. Ο Amos Oz, ηγετικό στέλεχος του κινήματος Peace now, κάνει ένα απολογισμνό της αδυναμίας των 2 εθνικών εχθρών να αντιληφθούν την πραγματική εμπειρία του Άλλου. Και την κοινή τους μοίρα σαν θύματα της Ευρώπης. Σαν κάτοικοι - πολίτες της Ανατολικής Μεσογείου.

Απολογισμός των ηρώων: 4 δεκαετίες εκδίκησης αίματος

Amos Kenan 1988

Δεν υπήρξε και δεν θα υπάρξει ποτέ ακριβής εκδίκηση αίματος. Ποτέ δεν θα ξέρουμε ποιο μάτι βγήκε για ποιο μάτι, ποτέ δεν θα μάθουμε πόσα μάτια βγήκαν για πόσα μάτια.. Αυτό που ξέρω σίγουρα όμως είναι ότι ήταν πολλοί αυτοί που προσπάθησαν και πήραν εκδίκηση. Και στο δικό μου μυαλό, μετά από 40 χρόνια, νομίζω ότι όλες οι εκδικήσεις έχουν γίνει. Μόνο η αποζημίωση και η ανακούφιση δεν ήρθε ακόμα.

Και εσύ και εγώ George έχουμε εκδικηθεί πολλές φορές - πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το γεγονός. Και εσύ κι εγώ δε λυπηθήκαμε κανένα: ούτε άνδρα, ούτε γυναίκα, αγόρι ή κορίτσι, νέο ή γέρο. Ξέρω ότι δεν υπάρχει καμιά διαφορά ανάμεσα στο να πατάς το κουμπί (βομβαρδισμός σε ένα πολεμικό αεροπλάνο) και το να πυροβολείς εξ' επαφής στο κεφάλι ενός ομήρου. Και δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα σε μια σφαγή που δεν ήταν σκόπιμη και μια που ήταν. Δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην δικαιοσύνη και τη δικαιοσύνη, την αδικία και την αδικία και δεν υπάρχει καθόλου διαφορά σ' αυτά που οι άνθρωποι - αδύναμα, παροδικά όντα, σίγουροι για τη δικαιοσύνη των τρόπων και των έργων τους - μπορούν να κάνουν σε ανθρώπους που συνολικά είναι ακριβώς οι ίδιοι με αυτούς.

Γέμισαν τα μάτια μου δάκρυα ὑὸ῎Ἰὼὸ όταν διάβασα για πρώτη φορά, σε 40 χρόνια, πως πέθανε η αδελφή σου. Πως άνοιξες το λάκκο του τάφου της με τα ίδια σου τα χέρια στην αυλή του σπιτιού της στη Lydda. Απλώνω το δικό μου βρώμικο χέρι, για το δικό σου - που δεν είναι ούτε αυτό καθαρό. Εσύ και εγώ πρέπει να πεθάνουμε ένα άθλιο, φυσικό θάνατο, ένα θάνατο για αμαρτωλούς που δεν έφτασαν στην τιμωρία τους, ένα θάνατο από γηρατειά, ένα θάνατο αδύνατο και μη ηρωικό, ένα θάνατο για ανθρώπους που έζησαν μια ζωή αδικίας.

Και σε εμένα φαίνεται ότι **αν εγώ και εσύ καταφέρουμε ένα άθλιο και μη ηρωικό θάνατο τότε ίσως να καταφέρουμε να ισοζυγίσουμε μια ζωή που βιώθηκε λες και δεν ήταν άθλια, λες και ήταν ηρωική.**

Το αντίθετο του πολέμου δεν είναι η αγάπη - είναι η ειρήνη

Amos Oz 1993

Για να κατανοήσει κανείς την Ισραηλιτική ψυχή πρέπει να αντιληφθεί τους δικαιολογημένους φόβους και ανησυχίες των Ισραηλινών. Για 70 χρόνια ο Ισραήλ έζησε λίγο πολύ την εμπειρία ενός συλλογικού Salman Rushdie. Για 70 χρόνια υπήρχε μια συλλογική θανατική καταδίκη να κρέμμεται πάνω απ' τα κεφάλια μας - μια καταδίκη που εκδόθηκε από τους ισλαμιστές και Άραβες πολιτικούς... Είναι κατανοητό ότι οι Ισραηλίτες έπαψαν να εμπιστεύονται και κατάντησαν νευρωτικοί. Μια τέτοια εμπειρία, όπως αυτή του Salman Rushdie, θα ήταν αρκετή για να οδηγήσει ακόμα και την πιο υγιή κοινωνία στον παραλογισμό - και σίγουρα δεν μπορώ να υποστηρίξω ότι το Ισραήλ είναι η πιο υγιής κοινωνία. Ξέρω ότι οι Παλαιστίνιοι έχουν αντίστοιχα αισθήματα αφού άκουγαν για δεκαετίες τους Ισραηλινούς να περιγράφουν τη χώρα τους, πριν τον Εβραϊκό εποικισμό, σαν "άδεια χώρα".

Είναι αναγκαίο να αναγνωρίσουμε ότι **ένα από τα στοιχεία που είναι κοινά και στις δυο πλευρές, είναι ότι και οι δυο, με διαφορετικό τρόπο, έχουν θυματοποιηθεί μέσω της Αποικιοκρατίας, του Ιμπεριαλισμού, της καταπίεσης και της εκμετάλευσης.** Οι Εβραίοι έχουν θυματοποιηθεί από την Ευρώπη μέσω των διακρίσεων, των παγκρόμ και τελικά μέσω της μαζικής δολοφονίας. Δυο κακοποιημένα παιδιά ενός σκληρού πατέρα δεν αγαπούν κατ' ανάγκη ο ένας τον άλλο - κάποτε μισούν πικρά ο ένας τον άλλο, καθώς ο καθένας νοσταλγώντας τον άλλο βλέπει διαμέσου του, τον προηγούμενο καταπιεστή. Έτσι συμβαίνει με τους Άραβες και τους Ισραηλίτες. Οι Άραβες μας κοιτάζουν, εμάς τους Ισραηλίτες, και δεν μπορούν να δουν αυτό που πραγματικά είμαστε: Ένα μάτσο μισο-υστερικοί πρόσφυγες και επιβιώσαντες. Αυτό που βλέπουν όταν μας κοιτάζουν μέσα σε μια εφιαλτική εικόνα, είναι την προέκταση της λευκής καταπιεστικής, πανούργας, αποικιακής Ευρώπης που επανέρχεται στη Μέση Ανατολή για να καταπιέσει και να εξευτελίσει και πάλι τους Άραβες. Όταν εμείς οι Ισραηλίτες,, από την άλλη, κοιτάζουμε τους Άραβες πολύ συχνά δεν καταφέρνουμε να τους δούμε σαν θύματα του αποικισμού, παραλυμένους από μια κρίση ταυτότητας και τυρρανικά καθεστώτα, σαν ένα καταπιεσμένο λαό. Αυτό που εμείς βλέπουμε θα είναι τίποτα περισσότερο παρά μια μετανσάρκωση, των προηγούμενων καταπιεστών μας: οι Κοζάκοι, οι οργανωτές των παγκρόμ, οι NAZI, έχουν μουστάκια τώρα και τυλίγουν τα κεφάλια τους με Kaffiyehs, αλλά ο στόχος τους είναι ο ίδιος όπως και πριν: να κόψουν το λαιμό των Εβραίων...

Νομίζω ότι η Ισραηλινο-Παλαιστινιακή διαμάχη είναι μια τραγωδία με την ακριβή έννοια του όρου. Είναι η σύγκρουση ενός πανίσχυρου αξιώματος / διεκδίκησης με ένα άλλο το οποίο δεν υστερεί καθόλου στη δύναμη των επιχειρημάτων ή της διεκδίκησης. Και είναι καιρός για τους τίμιους ανθρώπους έξω από την περιοχή να δουν αυτή την αντιπαράθεση σαν μια τραγωδία παρά σαν ένα show της Άγριας Δύσης με "καλούς" και "κακούς".

Οι τραγωδίες μπορούν να λυθούν με ένα από τους δυο τρόπους. Υπάρχει η Σαιξπηρική λύση και η Τσεκωφική. Στο τέλος μιας τραγωδίας του Σαίξπηρ, η σκηνή είναι γεμάτη πτώματα και ίσως να υπάρχει κάποια αίσθηση δικαιοσύνης να αιωρείται στην ατμόσφαιρα. Μια τραγωδία του Τσέκωφ, απ' την άλλη, τελειώνει με όλους τους πρωταγωνιστές να νοιώθουν απογοητευμένοι, πικραμένοι, με ένα αίσθημα πόνου στην καρδιά και τη ψυχή - συντριμμένοι αλλά ζωντανοί. Θέλω μια Τσεκώφικη, αντί Σαιξπηριακή, λύση της Παλαιστινιοισραηλτικής τραγωδίας. **Ίσως το πρώτο κοινό πράγμα που θα πρέπει να αναλάβουν οι Παλαιστίνιοι και οι Ισραηλίτες, μόλις εγκαθιδρυθεί η ειρήνη μεταξύ τους, να είναι η οικοδόμηση ενός μνημείου στην αμοιβαία μας βλακεία.**

Δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στη δικαιοσύνη και τη δικαιοσύνη, την αδικία και την αδικία... Αν εγώ και εσύ καταφέρουμε να έχουμε ένα άθλιο και μη φυσικό θάνατο τότε ίσως ισοζυγίσουμε μια ζωή που βιώθηκε λες και δεν ήταν άθλια, λες και ήταν ηρωική

ΤΡΙΤΟΚΟΣΜΙΚΟΙ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ:

Τα εργατικά συμβούλια της Κουρδικής Επανάστασης

ΔΕΚΑ ΜΕΡΕΣ ΠΟΥ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΑΝ ΤΟ ΙΡΑΚ

Ο πόλεμος του κόλπου δεν τερματίστηκε από τη στρατιωτική νίκη της Αμερικής και των συμμάχων. Τερματίστηκε από τη μαζική λιποταξία χιλιάδων Ιρακινών στρατολογημένων. Τόσο μεγάλη ήταν η άρνηση από πλευράς στρατολογημένων να πολεμήσουν για το Ιρακινό κράτος, ώστε ενάντια σε όλες τις προβλέψεις ούτε ένας στρατιώτης των συμμάχων δεν σκοτώθηκε από εχθρικά πυρά στην τελική από εδάφους επίθεση ανακατάληψης του Κουβέιτ. Πράγματι, η απόλυτη έκταση αυτής της ανταρσίας δεν έχει προηγούμενο ίσως, στη σύγχρονη στρατιωτική ιστορία.

Αλλά αυτές οι μονάδες που στασιάσαν δεν επέστρεψαν απλώς στο Ιράκ. Καθ' οδόν πολλοί από αυτούς έστρεψαν τα όπλα τους ενάντια στο Ιρακινό κράτος ανάβοντας τη φλόγα μιας ταυτόχρονης εξέγερσης στο νότιο Ιράκ όσο και στο Κουρδιστάν στο βορρά. Μόνον η κεντρική περιοχή της χώρας γύρω από τη Βαγδάτη παρέμεινε σταθερά στα χέρια του κράτους κατά τις εβδομάδες που ακολούθησαν τη λήξη του πολέμου.

Ήδη από την αρχή τα δυτικά ΜΜΕ είχαν παραμορφώσει την εικόνα αυτών των εξεγέρσεων. Η εξέγερση στο νότο επικεντρωμένη στη Βασόρα παρουσιάστηκε σαν στάση των Σιιτών Μουσουλμάνων. Ενώ η ανταρσία στο βορρά αναφέρθηκε ως αποκλειστικά εθνική "nationalist" Κουρδική εξέγερση που απαιτούσαν λίγο περισσότερο από ένα αυτόνομο Κουρδικό τμήμα μέσα στο Ιράκ.

Η αλήθεια είναι πως **τόσο στο βορρά όσο και στο νότο επρόκειτο για προτελαριακές εξεγέρσεις.**

Η Βασόρα είναι μια από τις πιο "υλιστικές" secular περιοχές στη Μέση Ανατολή. Σχεδόν κανένας δεν πάει στο τζαμιά στη Βασόρα. Οι ριζοσπαστικές παραδόσεις αυτής της περιοχής δεν είναι του Ισλαμικού φονταμενταλισμού αλλά μάλλον αυτές του Αραβικού εθνικισμού και του Σταλινισμού. Το Ιρακινό Κουμμουνιστικό Κόμμα είναι το μόνο αστικό κόμμα με κάποια σημαντική επιρροή σε αυτή τη ζώνη. Οι πόλεις Βασόρα, Νάσρια και Χίλα (Nasriah, Hilah) υπήρξαν επί μακρόν γνωστές ως η περιοχή του Κουμμουνιστικού Κόμματος κι έχουν μια μακριά ιστορία ανοικτής εξέγερσης ενάντια τόσο στο κράτος όσο και στη θρησκεία. Η "Ιρακινή" εργατική τάξη υπήρξε μια από τις πιο προβληματικές μέσα σε μια ρευστή περιοχή.

Στο Βορρά υπάρχει μικρή συμπάθεια για τα εθνικιστικά κόμματα - το KDP και το PΪK - και τους peshmerga (αντάρτες) τους εξαιτίας των επανειλημμένων αποτυχιών κατά τους συμβιβασμούς τους με το Ιρακινό κράτος. Αυτό είναι ιδιαίτερα αληθινό στην περιοχή της Sulaimania. Οι κάτοικοι αυτής της περιοχής υπήρξαν ιδιαίτερα εχθρικοί προς τους εθνικιστές από τότε που έγινε η σφαγή στο Χάλπετσε το 1988. Οι peshmergas αρχικά απέδισαν τον κόσμο να φύγει και μετά διέπραξαν λεηλασίες και βιασμούς εις βάρος αυτών που επέζησαν. Σαν αποτέλεσμα, πολλοί χωρικοί έχουν από τότε αρνηθεί να θρέψουν ή να δώσουν καταφύγιο σε εθνικιστές αντάρτες peshmergd. Όπως και στο νότο, το Κομμουνιστικό Κόμμα και οι αντάρτες του είναι πιο δημοφιλείς.

Η εξέγερση στο βορρά δεν ήταν εθνικιστική. **Στα πρώτα στάδια Μπααθικοί αξιωματούχοι και μυστικοί αστυνομικοί εκτελέστηκαν, τα αρχεία της αστυνομίας καταστράφηκαν και οι φυλακές κατελήφθηκαν εξ' εφόδου. Οι άνθρωποι ήσαν**

ανοικτά εχθρικοί στην αστική πολιτική των Κούρδων Εθνικιστών.

Στη Sullamania οι εθνικιστές peshmergas αποκλείστηκαν από την πόλη και ο εξόριστος ηγέτης της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν (ΡΪΚ) Τζελάλ Ταλαμπανί εμποδίστηκε να επιστρέψει στην ιδιαίτερη πατρίδα του. Όταν ο ηγέτης του Κουρδικού Δημοκρατικού Κόμματος (KDP) Μασούτ Μπαρζανί, πήγε στο Chamcharnal, κοντά στη Sullamania δέχθηκε επίθεση και δυο σωματοφύλακες του σκοτώθηκαν. **Όταν οι Εθνικιστές μετέδωσαν το σύνθημα "ήρθε η ώρα να σκοτώσουμε τους Μπααθιστές" ο λαός στη Sullaimania απάντησε με το σύνθημα ήρθε η ώρα να κλέψουν αυτοκίνητα Porsche οι εθνικιστές"** εννοώντας ότι οι εθνικιστές ενδιαφέρονταν μόνο για λεηλασίες.

Μια επαναστατική ομάδα, η "Κομμουνιστική Προοπτική", έπαιξε μεγάλο ρόλο στην ανταρσία. Στην έκδοση τους "Προλεταριάτο" συνηγορούσαν υπέρ του σχηματισμού εργατικών συμβουλίων. Αυτό προκάλεσε φόβο και οργή μεταξύ των εθνικιστών όπως και στο Κομμουνιστικό Κόμμα και στις ομάδες που αποσχίστηκαν από αυτό. (...)

Η εξέγερση στο βορρά δεν ήταν εθνικιστική. Στα πρώτα στάδια, τα αρχεία της αστυνομίας καταστράφηκαν και οι φυλακές κατελήφθηκαν εξ' εφόδου. Οι άνθρωποι ήταν καθαρά εναντίον των Κούρδων εθνικιστών.

Το τελευταίο που ήθελε η Αμερικανική κυβέρνηση ήταν να οδηγηθεί σε μια παρατεταμένη στρατιωτική κατοχή του Ιράκ με σκοπό να καταστείλει τις εξεγέρσεις. Ήταν πολύ πιο αποδοτικό να υποστηρίξει το υπάρχον καθεστώς. Αλλά δεν υπήρχε χρόνος για να επιμείνει στην απομάκρυνση του Σαντάμ Χουσεΐν. Μόλις που μπορούσαν να αντέξουν την έκρηξη που κάτι τέτοιο θα προκαλούσε. Έτσι, σχεδόν σε μια νύχτα, η εχθρότητα του Μπους στο Χασάπη της Βαγδάτης εξανεμίστηκε. Οι δυο ανταγωνιστές χασάπηδες έγιναν συνεργάτες.

Ο πρώτος τους στόχος ήταν να συντρίψουν την εξέγερση στο νότο η οποία διογκωνόταν από τις τεράστιες μάζες λιποτακτών που συνέρρεαν προς το βορρά από το Κουβέϊτ. Ακόμη και αν αυτοί οι διαφεύγοντες Ιρακινοί στρατολογημένοι δεν αποτελούσαν καμιά στρατιωτική απειλή για τις συμμαχικές στρατιές, ή τον αντικειμενικό σκοπό της "απελευθέρωσης" του Κουβέιτ. Ο πόλεμος είχε παραταθεί ώστε να πληγούν με βομβαρδισμό ("was prolonged long enough for them to be carpet bombed") καθ' οδόν προς τη Βασόρα από τη ῦΑ και την Αμερικανική πολεμική αεροπορία. Αυτή η εν ψυχρώ σφαγή δεν εξυπηρέτησε άλλο σκοπό από το να προστατεύσει το Ιρακινό κράτος από οπλισμένους λιποτακτήσαντες στασιαστές.

Μετά τη σφαγή οι συμμαχικές δυνάμεις εδάφους έχοντας διασχίσει το νότιο Ιράκ για να κυκλώσουν το Κουβέιτ, σταμάτησαν κοντά στη Βασόρα και άφησαν εντελώς ελεύθερους τους Δημοκρατικούς Φρουρούς (*) - τα επίλεκτα αποσπάσματα πιστά στο Ιρακινό καθεστώς - για να συντρίψουν τους στασιαστές. Όλες οι προτάσεις για την επιβολή αποφασιστικής νίκης επί των Φρουρών ή για να προχωρήσουν μέχρι τη Βαγδάτη και να ανατρέψουν τον Σαντάμ γρήγορα ξεχάστηκαν. Κατά τις διαπραγματεύσεις για την κατάπαυση του πυρός οι συμμαχικές δυνάμεις επέμειναν να προσγειωθούν όλα τα αεροπλάνα αλλά η χρήση ελικοπτέρων, ζωτικής σημασίας για δράση ενάντια σε στασιαστές, επιτράπηκε για "διοικητικούς σκοπούς". Αυτή η "παραχώρηση" αποδείχτηκε σημαντική μόλις κατεστάλη η εξέγερση στο νότο και η προσοχή του Ιρακινού κράτους στράφηκε στην καλπάζουσα ανταρσία του Βορρά.

Ενώ η εξέγερση στην περιοχή της Βασόρα συνετρίβη σχεδόν μόλις άρχισε, η βόρεια εξέγερση είχε περισσότερο χρόνο για να αναπτυχθεί. Άρχισε στη Raniah και απλώθηκε στις πόλεις Sullaimania και Kut και το μέγεθος της απειλούσε με εξάπλωση πέρα από το Κουρδιστάν μέχρι τη Βαγδάτη. Ο πρωταρχικός στόχος της εξέγερσης εκφράστηκε στο δημοφιλές σύνθημα "θα γιορτάσουμε τη νέα μας χρονιά με τους Άραβες στη Βαγδάτη"! Η ήττα αυτής της ανταρσίας οφειλόταν εξίσου στους Κούρδους Εθνικιστές όσο και στις Δυτικές δυνάμεις και το Ιρακινό κράτος.

Όπως όλα τα εθνικιστικά κινήματα έτσι και οι Κούρδοι εθνικιστές υπερασπίζονται τα συμφέροντα των ιδιοκτητριών τάξεων ενάντια στην εργατική τάξη. Οι πιο πολλοί Κούρδοι εθνικιστές ηγέτες προέρχονται από πολύ πλούσιες οικογένειες. Για παράδειγμα ο Ταλαμπανί προέρχεται από μια δυναστεία αρχικά οργανωμένη από τους Βρεττανούς και οι γονείς του διαθέτουν πολυτελή ξενοδοχεία στη Βαγδάτη. Το KDP ιδρύθηκε από πλούσιους εξόριστους που εκδιώχθηκαν από το Κουρδιστάν κατά τις μαζικές εξεγέρσεις της εργατικής τάξης του 1958 όπου εκατοντάδες γαιοκτήμονες και καπιταλιστές καθαρίστηκαν. Ως επακόλουθο αυτών των ενοχλητικών γεγονότων μια συνάντηση εξόριστων αστών στη Raraeia του Ιράν οργάνωσε εθνικιστικά αποσπάσματα θανάτου που να σκοτώνουν ταξικούς αγωνιστές του Ιρακινού Κουρδιστάν. Αργότερα διέπραξαν ρατσιστικούς φόνους Αράβων. Κατά του πολέμου Ιράν-Ιράκ πολύ λίγοι λιποτάκτες εντάχθηκαν στους εθνικιστές και το PIK αμνηστεύτηκε από το Ιράκ σε αντάλλαγμα για την καταστολή των λιποτακτών.

Αυτοί οι Κούρδοι εθνικιστές, όπως η διεθνής αστική τάξη, αναγνώριζαν τη σημασία ενός ισχυρού Ιρακινού κράτους με σκοπό να διατηρήσει τη συσσώρευση του κεφαλαίου ενάντια σε μια στρατευμένη "militant" εργατική τάξη. Σε τέτοιο βαθμό, ώστε ουσιαστικά το μόνο που ζητούσαν ήταν να παραχωρηθεί στο Κουρδιστάν το καθεστώς αυτόνομης περιοχής μέσα σε ένα ενωμένο Ιράκ.

Στην εξέγερση έκαναν ότι μπορούσαν για να υπερασπιστούν το Ιρακινό κράτος. Επενέθησαν

Ο πόλεμος στον Κόλπο έφτασε στο τέλος λόγω της άρνησης της Ιρακινής τάξης να πολεμήσει και των επακόλουθων εξεγέρσεων στο Ιράκ... Μετά την ήττα της εξέγερσης τα ΜΜΕ της Δύσης παρουσίασαν τους προλετάριους σαν αβοήθητα θύματα κατάλληλα για υποστήριξη με ελεημοσύνες.

ενεργά για να εμποδίσουν την καταστροφή των αστυνομικών αρχείων και της κρατικής ιδιοκτησίας, περιλαμβανομένων των στρατιωτικών βάσεων. Οι Εθνικιστές εμπόδισαν Άραβες λιποτάκτες να ενωθούν με την "Κουρδική" εξέγερση και τους έστειλαν πίσω στη Βαγδάτη για να συλληφθούν. Έκαναν ότι μπορούσαν για να εμποδίσουν την ανταρσία να διασπαρεί πέρα από τα "σύνορα" του Κουρδιστάν που ήταν η μόνη της ελπίδα για επιτυχία. Όταν το Ιρακινό κράτος άρχισε να στρέφει την προσοχή του στην εξέγερση στο Κουρδιστάν οι ραδιοφωνικές εκπομπές των Κούρδων Εθνικιστών δεν ενθάρρυναν ούτε συντάχθηκαν με την αντίσταση αλλά αντίθετα υπερτόνισαν την απειλή από τα εξαγριωμένα Ιρακινά αποσπάσματα που παρέμειναν πιστά στην κυβέρνηση και συμβούλευσαν τον κόσμο να φύγουν στα βουνά. Το οποίο τελικά έκαναν. Τίποτα απ' αυτά δεν είναι εκπληκτικό αν εξετάσουμε την ιστορία τους.

Ο πόλεμος στον κόλπο έφτασε στο τέλος λόγω της άρνησης της Ιρακινής εργατικής τάξης να πολεμήσει και των επακόλουθων εξεγέρσεων στο Ιράκ. Αλλά τέτοιες προλεταριακές ενέργειες συνετρίβησαν από τις συνδυασμένες προσπάθειες διαφόρων διεθνών και εθνικών αστικών δυνάμεων. Άλλη μια φορά ο εθνικισμός χρησίμευσε σαν τρικλοποδιά της προλεταριακής εξέγερσης. Ενώ είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι η πολιτική της Μέσης Ανατολής δεν κυριαρχείται από τον Ισλαμικό φονταμενταλισμό και τον Αραβικό εθνικισμό όπως τα παρουσιάζει ο αστικός τύπος, αλλά στηρίζεται στις ταξικές διαμάχες πρέπει να ειπωθεί ότι οι άμεσες προοπτικές για την ανάπτυξη του ταξικού εργατικού αγώνα στο Ιράκ είναι τώρα ισχνές.

Ο πόλεμος όχι μόνο επέφερε την ήττα της Ιρακινής εργατικής τάξης αλλά επίσης αποκάλυψε την κατάσταση ήττας "ή ηττοπάθειας; state of defeat" της εργατικής τάξης στις ΗΠΑ και σε ένα μικρότερο βαθμό στην Ευρώπη. Το δυτικό αντιπολεμικό κίνημα ποτέ δεν αναπτύχθηκε σε μαζική εργατική ταξική αντίθεση στον πόλεμο. Παρέμεινε κυριαρχούμενο από ένα ειρηνιστικό προσανατολισμό, αντιτιθέμενο στον πόλεμο με όρους ενός εναλλακτικού εθνικού συμφέροντος "Η Ειρήνη είναι Πατριωτική".

Ενώ εξέφρασε την αποστροφή του για το συμμαχικό ολοκαύτωμα απέφυγε να κάνει οτιδήποτε για να το σταματήσει που θα το έφερνε (το κίνημα) αντιμέτωπο με το κράτος. Αντί γι' αυτό επικεντρώθηκε σε ανώφελες συμβολικές διαμαρτυρίες που απλώς έθρεψαν το αίσθημα της αδυναμίας μπροστά στην πολεμική μηχανή του κράτους.

Μετά την ήττα της εξέγερσης η διαστρέβλωση την Δυτικών ΜΜΕ συνεχίστηκε. Οι προλετάριοι παρουσιάστηκαν σαν αβοήθητα θύματα, κατάλληλα για υποστήριξη με ελεημοσύνες, ευγνώμονες για τα θεάματα των pop stars που σπιρούνιζαν το άλογο της "Live Aid" άλλη μια φορά. Γι' αυτούς που θυμούνταν την εξέγερση, ένα μπλουζάκι με το σύνθημα "Let it be ...Kurdistan" ήταν η προφανής απάντηση. Ενώ η εξέγερση ηττήθηκε δεν μπορούμε να επιτρέψουμε τη διαστρέβλωση των σκοπών της και του τρόπου που ηττήθηκε, χωρίς απάντηση: εξ ου και το παρόν κείμενο.

Η αποτυχία της εργατικής τάξης να αναγνωρίσει τα δικά της ταξικά συμφέροντα ως διαφορετικά από τα "εθνικά συμφέροντα" και να κωλυσιεργήσει εις βάρος του πολεμικού εγχειρήματος μπορεί μόνο να βαθύνει τις διαιρέσεις μεταξύ της διεθνούς μας τάξης κατά μήκος των εθνικών συνόρων. Οι κυβερνήτες μας τώρα θα έχουν τόσο περισσότερη αυτοπεποίθηση στο να διεξάγουν χωρίς αντίθεση φονικούς πολέμους αλλού στον κόσμο, όση είχαν χάσει από τότε που η εργατική τάξη σταμάτησε τον πόλεμο στο Βιετνάμ με ανταρσίες, λιποταξίες, απεργίες και συγκρούσεις.

ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

Έχει υπάρξει μια μακρά παράδοση ταξικού αγώνα στο Ιράκ, ιδίως από την Επανάσταση του 1958. Με τη μόνιμη εμπόλεμη κατάσταση ώστε να διατηρήσει την κοινωνική ειρήνη αυτός ο αγώνας έχει πάρει συχνά τη μορφή μαζικής λιποταξίας. Κατά τη διάρκεια του πολέμου Ιράκ - Ιράν δεκάδες χιλιάδες στρατιωτών λιποτάκτησαν. Αυτό διόγκωσε την αντίθεση της εργατικής τάξης προς τον πόλεμο. Με την αναξιοπιστία του στρατού έγινε όλο και πιο δύσκολο για το Ιρακινό στράτος να καταστείλει τέτοιες ανταρσίες. Ήταν γι' αυτό το λόγο που ο Σαντάμ Χουσεΐν χρησιμοποίησε χημικά όπλα ενάντια στην πόλη Χάλεπτσε το 1988.

Μετά την εισβολή στο Κουβέιτ έγιναν πολλές διαδηλώσεις με το σύνθημα "όχι στο Κουβέιτ! Θέλουμε μόνο τον Σαντάμ και το Ιράκ"! για να "καπελώσει" το αντιπολεμικό αίσθημα. Με τη δραματική άνοδο των τιμών στα είδη ανάγκης - μόνο τα τρόφιμα ανέβηκαν είκοσι φορές από τις τιμές πριν την εισβολή - υπήρχε λίγος ενθουσιασμός για πόλεμο. Η κοινή γνώμη στο Ιράκ ήταν ηττοπαθής "ή ντεφακτιστική;

Παρά την αύξηση κατά 200% των πληρωμών η λιποταξία έγινε συνήθης. Μόνο στην πόλη Sullaimania υπήρχαν κατά τις εκτιμήσεις 30,000 λιποτάκτες. Στην Kut ήσαν 20,000. Τόσο μεγάλη ήταν η λιποταξία ώστε ήταν εύκολο για τους στρατιώτες να δωροδοκήσουν τους αξιωματικούς τους για να φύγουν από το στρατό. Αλλά αυτοί οι στρατολογημένοι από την εργατική τάξη δεν λιποτάκτησαν απλώς, αλλά οργανώθηκαν. Στην Kut χιλιάδες έκαμαν πορεία στην τοπική αστυνομία αναγκάζοντας να μπει τέλος στους βασανισμούς λιποτακτών.

Δυο ημέρες μετά το ξεκίνημα του πολέμου ξέσπασαν αντιπολεμικές ταραχές στη Raniah και μετά στη Sullaimania.

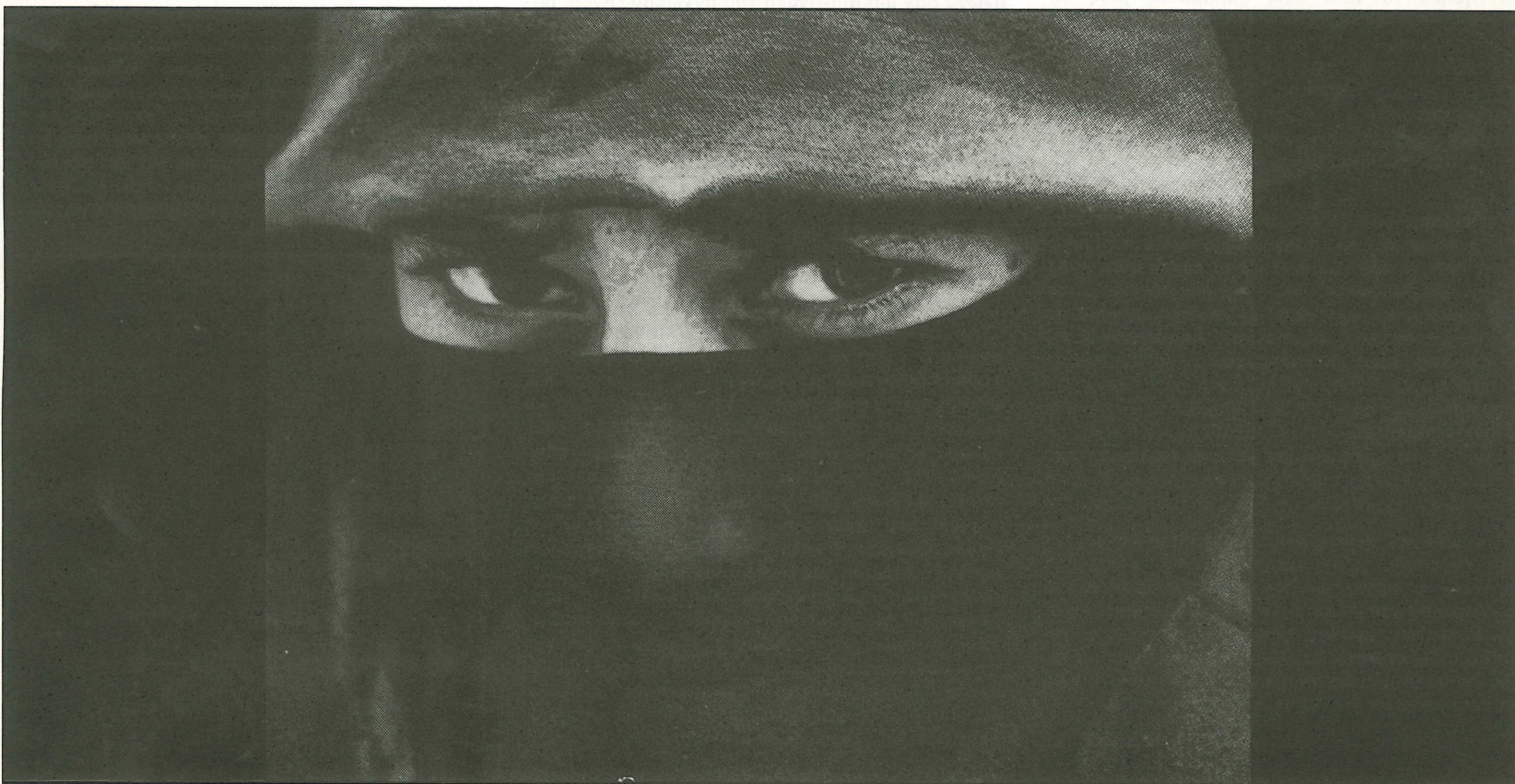
Αυτό το φυλλάδιο προέρχεται από επαναστάτες του Ιράκ και της Βρεττανίας. Για περισσότερα αντίγραφα ή αλληλογραφία μπορείτε να μας ειδοποιήσετε στις εξής διευθύνσεις:

BM CAT, LONDON WCIN 3XX, UK
PO BOX 3305, OAKLAND CA 94609, USA

Θα εκτιμούσαμε προσφορές που να καλύπτουν το κόστος αυτού του φυλλαδίου.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Β. ΡΑΠΤΗΣ

Από το Ελληνικό περιοδικό Απέναντι Όχθη

ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ Η ΗΧΩ ΤΗΣ ΑΜΑΘΟΥΝΤΑΣ

Συνέντευξη: Γόρης Γρηγοριάδης

Μια απόπειρα σημειολογίας του ανθρώπου και του χώρου

Ο Γόρης και η Μπουάτ του είναι μια παρουσία που δύσκολα μπορείς να αγνοήσεις. Ιστορικά. Γεωγραφικά. Σημειολογικά. Η μπουάτ ή το μπαράκι του είναι το πιο μακρόβιο στέκι (στη Λεμεσό και ίσως στην Κύπρο ολόκληρη) του οποίου ο πάγκος δεν κουβαλά απλά αλκοόλ αλλά είναι και χώρος διακίνησης ιδεών, απόψεων και πολιτικής παρέμβασης. Γεωγραφικά έχει οριοθετήσει την περιοχή στην οποία δημιουργήθηκε τα τελευταία χρόνια ο χώρος των στεκιών για αυτόχθονες Λεμεσιανούς - κάτω απ' την καταλημμένη απ' τα καμπαρέ Πλατεία ηρώων προς την Αγίου Αντρέου. Και η σημειολογία του χώρου - του ανθρώπου. Έξω το ταμπλώ με τους πίνακες του Γόρη (τον Πυθαγόρα) η ανακοινώσεις του "κινήματος" του πάγκου - της Πράσινης ηχώ. Στον πλάγιο τοίχο graffitti. Μέσα ο Γόρης με τη σταθερή, στεντόρια προσφώνηση χαιρετισμό... "Φίλε μου...". Μοναδική εμπειρία να τον παρακολουθάς αποστασιοποιημένος. Θα ξεκινήσει απ' τη μια γωνιά του πάγκου με συζήτηση για το ψάρεμα και τη θάλασσα, θα μετακινηθεί δίπλα με μια μπύρα και μια συζήτηση για τα προβλήματα της Λεμεσού ή μια εκδήλωση του "κινήματος", παρά δίπλα θα αρχίσει μια συζήτηση για τον Πυθαγόρα ή τη μεταφυσική, πιο πέρα θα αρχίσει να μιλά για τον Πλουτή το Σέρβα ή την πολιτική σήμερα, πιο εδώ για την Αμαθούντα και την εναρμόνιση του ήλιου πάνω απ' τους αρχαίους ναούς... Η γοητεία ενός μπάρμαν ή ο ιερέας - μύστης σαν μπάρμαν;

Πίσω είναι η αίθουσα των εκδηλώσεων - εδώ ακούστηκαν και ακούονται πρωτόγνωρα πράγματα... Πολιτικοί λόγοι την εποχή που η ΕΟΚΑ Β απειλούσε ακόμα με τα καλασνίκωφ, μύστες μάγοι και αντιπαραθέσεις βιωμάτων. Στον τοίχο, απέναντι από την είσοδο μια κυπριακή σημαία... Πίσω από τον μπάρμαν το πρόσωπο και οι στίχοι του Δώρου Λοΐζου. Στο βάθος μια τεράστια φωτογραφία - ο Γόρης σαν ψαράς. Και ύστερα είναι η εικόνα του Γόρη στις πορείες. Ο Γόρης με το πράσινο μπερέ, ένας άνθρωπος μπροστά, που φαίνεται να βιώνει την πράξη και το είναι του σαν συμβολική κίνηση... λες και ο άνθρωπος είναι ένα κίνημα από μόνος του.

Ο Γόρης, από απόσταση φαίνεται γραφικός. Επιμένει σε ένα κόσμο που δεν είσαι και απόλυτα σίγουρος αν είναι του παρελθόντος ή του μέλλοντος - η μιας άλλης διάστασης. Είναι εκεί. Διατηρείται σωματικά και πνευματικά σχεδόν παρά η πέρα απ' το χρόνο. Ένα σώμα αθλητικότατο και μια κορμοστασιά που σε κάνει να απορείς. Τι σόϊ μπάρμαν είναι αυτός που ούτε πίνει ούτε καπνίζει. Άσε που σου κάνει και αντικαπνιστική αναφορά άμα σου πουλά τσιγάρα. Και το ύφος... η απίστευτη σιγουριά του λόγου. Μιλά ή κηρύττει; Έλα ντε... Μπάρμαν ή εκφραστής ενός ονείρου...;

Ήμουν στη Λευκωσία τη δεκαετία του '70 όταν ο Γόρης άνοιξε την ηχώ το '75 και τη μετάτρεψε στο στέκι της νεολαίας της αμφισβήτησης. Η ηχώ ακουγόταν. Όταν λειτουργούσε η Χρυσαλλίδα τη δεκαετία του '80 η "ηχώ" φάνταζε παρελθόν. Μια γενιά που δεν αντιλαμβανόταν ούτε το ροκ ούτε την οργή της Αυτονομίας του '77. Το αντίστοιχο της γραφικότητας των χίπηδων στην Αμερική. Και διηγώντας τα να κλαις. Τι θα μπορούσε να πει ο cid viscious στα παιδιά των λουλουδιών; Και αντίστροφα. Και όμως η Ηχώ και ο Γόρης συνέχισαν. Και ύστερα αρχίζεις να ψάχνεις για συνέχεια. Ιστορική συνέχεια. Η προσγείωση και η διεκδίκηση του χώρου προϋποθέτουν γραμμές χρονικής συνέχειας. Ιστορικότητας. Η κυπριακή νέα Αριστερά και η γενιά της Αντίστασης. Ο Γόρης που δημιούργησε το κλασσικό στεκι έκφρασης της γενιάς της Αντίστασης - την ηχώ '75. Και η οποία μεταλλάχτηκε τη δεκαετία του '80 σε Πράσινη ηχώ. Απ' την αντιφασιστική - αντιιμπεριαλιστική αντίσταση της δεκαετίας του '70 στην οικολογία τη δεκαετία του '80.

Μόδα; Μόδα παγκόσμια ή παγκόσμια μεταλλαγή; Και γιατί να είναι αυθεντικοί οι Γερμανοί και όχι ο Γόρης ο Πυθαγόρειος που θεωρούσε τον άνθρωπο μέρος της φύσης και τη φύση μέρος του ανθρώπου από τη δεκαετία του 60; Νάναι άραγε τυχαία η φιλία του με τον Πλουτή το Σέρβα; Ο ένας, πνευματικός πατέρας της κυπριακής εργατικής σοσιαλιστικής Αριστεράς... **είναι άραγε ο Γόρης ο πνευματικός πατέρας της νέας κυπριακής Αριστεράς; Ή είναι εκπρόσωπος μιας πιο αρχαίας παράδοσης - ο τελευταίος των Αμαθούσιων που αντιστέκεται ακόμα; Ο ιθαγενής που ξέρει;**

Γνωρίστηκα με το Γόρη στη διαδήλωση ενάντια στον πόλεμο του Κόλπου και στις κινητοποιήσεις για τα διατηρητέα στην παλιά Λεμεσό. Άλλος πολιτισμός σκέφτηκα. Με εντυπωσίασε όμως ένα παράξενο γνώριμο ήθος. Τον γνώρισα καλύτερα. Πήγα να του πάρω συνέντευξη απορώντας αν όλα τα κομμάτια του Γόρη στον πάγκο της ηχώ είχαν μια συνοχή - ένα εσωτερικό δέσιμο ή αν ήταν αποσπάσματα που συγκροτούσαν μια πολυκεντρική ταυτότητα κολλάζ... Μεταμοντέρνος ή κλασσικός; Μη ξέροντας την απάντηση τοποθετήθηκα στο κέντρο - στο μοντέρνο χρόνο. Η βιογραφία του Γόρη σαν μια διασταύρωση με τον Μοντέρνο χρόνο της χώρας.

ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ:

Η Λεμεσός που χάνεται και αντιαποικιακές μνήμες

Γεννήθηκε το 1939 στις παραμονές μιας δεκαετίας που θα σφράγιζε την Κυπριακή ιστορία σαν η περίοδος που τα πρωτοπορειακά βιώματα των μοντερνιστών της δεκαετίας του 1920 θα γίνονταν μαζική εμπειρία. Εργατικό κίνημα. Εκδημοκρατικοποίηση. Αντιαποικιακός αγώνας. Εθνικισμός. Κομμουνισμός. Τροτσκισμός. Ο Γόρης θυμάται έντονα τη γεωγραφία ενός κόσμου που θα ισοπεδώσουν μετά οι πολυκατοικίες.

"Γεννήθηκα εδώ. 50 μέτρα πιο κάτω από τον χώρο που μιλούμε. Σε ένα παλιό αρχοντικό... Η περιοχή ήταν τότε γνωστή με ένα ωραίο τοπονύμιο, η περιοχή του Πλάτανου, όπως την ήξεραν και οι παλιοί Λεμεσιανοί. Δυστυχώς ο Πλάτανος κόπηκε και αυτός για να γίνει σήμερα μια πολυκατοικία κάποιου από τους καταστροφείς της Λεμεσού". Μετρά και τονίζει τις λέξεις του. Ένας βέρος Λεμεσιανός. Θυμάται τα καλοκαίρια που πήγαινε στην Κακοπετριά... την παλιά Κακοπετριά, τη φύση... **"Ήταν ένα όνειρο και ένα παραμύθι ταυτόχρονα".** Και ο χρόνος; Η δεκαετία του Πλουτή του Σέρβα στη Λεμεσό.

"Τον είδα για πρώτη φορά στα δημοτικά λουτρά της Λεμεσού... επιάσαμεν τη κουβέντα και είχα αργήσει να επιστρέψω στο σπίτι, τζιαι κάποιοι μου έκλεψαν τα ρούχα και όταν επέστρεψα σπίτι έφαα το ξύλο της χρονιάς μου, το οποίον έχει σημαδέψει κάπου την όλη μου ψυχοσύνθεση... ήταν μια βάναυση μεταχείριση κάτι το οποίο δεν μπορώ να διανοηθώ να γίνεται σε οποιονδήποτε".

Ο συμβολισμός των συμπτώσεων. Η απόρριψη της βίας και η πρώτη συνάντηση με το Σέρβα. **"Στο γυμνάσιο πήγα στην εμπορική Ακαδημία και μπαίνω στον απελευθερωτικό αγώνα που ήταν πραγματικά ένα καθαρό ξύπνημα της εφηβικής μου ηλικίας".**

Ο Γόρης, το αντιαποικιακό κίνημα και η ΕΟΚΑ. Το ρωτώ προσπαθώντας να καταλάβω το πνεύμα μιας γενιάς. Τι σήμαινε απελευθερωτικός αγώνας τότε; **"Ο κόσμος γενικά έβλεπε τον απελευθερωτικό αγώνα σαν μια αποτίναξη του αγγλικού ζυγού, δηλαδή, ήθελαν οι Κύπριοι πιστεύω, να γευτούν το δικαίωμα εκείνο, της ελευθερίας το ανθρώπινο και το δίκαιο αν θέλεις".**

"Ο Παλιός Πλάτανος κόπηκε για να γίνει μια πολυκατοικία ενός από τους καταστροφείς της Λεμεσού"

Καλά, και τι εσήμαινε τότε η ένωση με την Ελλάδα; **"Την εποχή που εμπήκα στον απελευθερωτικό αγώνα δεν επήγα με το πως κάποιοι ήθελαν να τροχιοδρομήσουν τον αγώνα τότε, στα μέτρα της δεξιάς προς την Ελλάδα με κάποιους τρόπους, να πολεμήσουν τον κομμουνισμό παράλληλα, διότι πρέπει να πω ότι για να έμπαινε κάποιος στην ΕΟΚΑ τότε έπρεπε να περάσει από κάποια, ας πούμε εξέταση, από κάποιους, ότι δεν ήταν στην περιοχή της αριστεράς για να έχει μετά από τον αγώνα δικαιώματα να πει "μα τζιαι εμείς εκάμαμεν αγώνα", δηλαδή αυτό το πράγμα το είχαν προσέξει, αλλά εγώ δεν είχα τόση προσωπική ανάμειξη στις διαχωριστικές κομματικές παρατάξεις. Έβλεπα όμως ότι πραγματικά ο αγώνας εκείνος ήταν πολύ περισσότερο για να φύγουν οι Εγγλέζοι από την Κύπρο. Αυτό το λέγω διότι έτσι το ένοιωθα. Τώρα ότι εφώναζαν και περί ενώσεως, ίσως ήταν κάτι που έπρεπε να φωνάξομεν για να δοθεί η αντιβρεττανική διάσταση..."**

Οι Άγγλοι το συλλαμβάνουν σαν διοργανωτή διαδηλώσεων και το βάζουν υπό κατοίκον περιορισμό. Το 1957 φεύγει για την Αγγλία για να σπουδάσει. Στο Λονδίνο παρά τις προειδοποιήσεις των αρχών **"...εβρέθηκα 2-3 φορές να ρίχνω φυλλάδια στους κεντρικούς δρόμους του Λονδίνου".** Γράφεται στο Pitman's college για εμπορικά παρά το ότι ο ίδιος θέλει να σπουάσει ζωγραφική - η οικογένεια επιμένει να σπουδάσει εμπορικά ή μηχανικός.

"Άρχισα να νοιώθω ότι αχρηστευόμουν στην κυριολεξία και μάλιστα δεν έγραφα οποιονδήποτε μάθημα που έπρεπε να γράφω αλλά εγέμιζα τα τετράδια με ζωγραφιές. Οπόταν σε κάποια εξέταση που έγινε μέσα σε 15 μέρες ανακάλυψαν ότι ήταν γεμάτα από σχέδια τα τετράδια και δέχτηκα δριμύτατην επίπληξιν από τους υπεύθυνους. Άντεξα για μερικά τρίμηνα που ήταν πληρωμένα και μετά εδραπέτευσα".

Η ΤΕΧΝΗ:

Ανακαλύπτοντας την εξέγερση του Underground και η πίστη στην αρμονία

Αρχίζει να ψάχνει δουλειές στο Λονδίνο για να μαζέψει λεφτά να πάει σε σχολή ζωγραφικής. Δεν τα καταφέρνει. Θα πάρει 3 διπλώματα μετά, όταν θα επιστρέψει στην Κύπρο. Στο Λονδίνο όμως υπήρχαν και άλλα, ελεύθερα Πανεπιστήμια.

"Έκαμνα συνέχεια ότι εμπορούσα για να βρίσκομαι με τον κόσμο της τέχνης, όπου υπήρχαν εκθέσεις, γκαλλερύ, μουσεία όπου υπήρχε κόσμος που ασχολείτο. Επήενα όποτε έβρισκα ευκαιρία και εκάθουμουν με τις ώρες με τους ζωγράφους των πεζοδρομίων του κεντρικού Λονδίνου... ήταν ένα ανοικτό κολλέγιο τέχνης".

"Ήταν η πρώτη φορά που είδα άτομα, μέσα στην καρδιά του χειμώνα, να είναι με φανέλες ριγέ, ξεμάσχαλες και να ζωγραφίζουν στο δρόμο... Μετά από κάποια χρονιά είδα να βγαίνει μια μορφή κοινωνικής επανάστασης από τα πράγματα που έκαναν εκείνοι οι, ας το πούμε, πρωτεργάτες... Την επερπάτησα αυτήν την τάση τότε και μπορούσες να δεις ότι μέσα από την τέχνη κάποιων ανθρώπων εκδηλώνονταν μια κοινωνική μορφή έντονης επαναστατικής διάθεσης η οποία μετά εκαρποφόρησεν".

Γοητευμένος μεν απ' την επαναστατικότητα παρέμεινε πιστός ωστόσο σε μια άλλη τεχνοτροπία της ζωγραφικής. **"Επίστευα πάντοτε εις την μορφική τέχνη... Εκεί όπου δοκιμάζεται η ικανότητα του καλλιτέχνη να αγγίξει ότι πιο υψηλό, πιο δύσκολο... να μπαίνει απέναντι στη φύση και να προσπαθεί να τη μιμηθεί... Η κλασσική ζωγραφική μου άφηνεν τη δυνατότητα να ανταγωνιστώ τα μεγάλα ονόματα ακόμα και της Αναγέννησης. Πίστευα και πιστεύω ότι η δική μου παρουσία στον κόσμο της τέχνης θα ήταν να παραβγώ τους μεγάλους".**

Το ρώτησα, υπό την μορφή σχολίου, αν ταυτιζόταν με την αριστοκρατική παράδοση - Αντιδρά έντονα στην ταξική έννοια της λέξης. **"Πιστεύω εις τον άνθρωπον όταν εναρμονίζεται μέσα στην ουσία της φύσης και η φύση είναι από μόνη της τέλειον είδος. Τώρα αν κάποιοι επωφελούμενοι κάποιων πραγμάτων, ίσως για να επιβάλουν τη δική τους παρουσία, εκμεταλευόντουσαν το ψηλότερο σημείο για να απομακρύνουν και να υποβαθμίζουν την αδυναμία της κατώτερης τάξης, που την έχουν καταντήσει κατώτερη, αυτή είναι πιστεύω μια άλλη υπόθεση. Για να είμαι πιο συγκεκριμένος. Για μένα το κλασσικό μπαλέτο είναι μια υψηλή ανθρώπινη διάσταση, καθαρά πνευματική. Εάν σπουδάζουν μόνο οι κόρες των πλουσίων μπαλέτο, αυτό δε σημαίνει ότι το μπαλέτο από μόνο του είναι κάτι το υψηλό για τις ανώτερες τάξεις μόνο".**

Παρατήρησα ότι "αριστοκρατικό" μπορεί να σημαίνει και την κυριαρχία του "άριστου" πολιτιστικά. Πολλοί αναρχικοί του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ού θα μπορούσαν να θεωρηθούν "αριστοκράτες" στο στυλ, την αισθητική διάσταση. **"Αν είναι έτσι, ναι".**

Η αισθητική διάσταση της τέχνης σαν εξέγερση αλλά μια εξέγερση που πρέπει να καταλήξει τελικά στην Αρμονία; **"Ακριβώς σε τούτον πιστεύω είναι η ουσία... Η τέχνη για τον άνθρωπο είναι σημείο λυτρωτικό και ταυτόχρονα ανυψωτικόν".**

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ:

Ο Πυθαγόρας η μεταφυσική και η κοσμική εξέλιξη

Τον ένοιωσα να κινείται προς το κέντρο της οπτικής του, της φιλοσοφίας, της θρησκείας του... Στον Πυθαγόρα. Τι είναι λοιπόν ο Πυθαγόρας για το Γόρη;

Τα βαθειά νερά της μεταφυσικής. Προσπαθούσα να καταλάβω αυτήν την επαναλαμβανόμενη άποψη για ενότητα του είναι. **"Ας βάλουμε ορισμένες λέξεις. "Κατ' ομοίωσιν του όλου". Τι σημαίνει αυτό το πράγμα; Έχουμε μέσα μας τη δική μας μικροκοσμική μονάδα - τη δυνατότητα του απείρου αλλά εάν περιμένωμεν ότι το άτομο μέσα στη δική του διάσταση θα μπορέσει να προεκταθεί εκεί που είναι το απόλυτον, δεν θα μπορέσει..."**

Αρχίζει να μου εξηγά μια φιλοσοφία της ιστορίας. **"Ο άνθρωπος στην πνευματική του ανέλιξη ακολουθεί μιαν εξελικτική πορεία όπου ύλη και πνεύμα είναι το ίδιο και το αυτό πράγμα. Ο πρωτόγονος όταν φτιάχνει τα διάφορα βασίλεια συντελεί σε μια υλική-πνευματική ανέλιξη. Και ο άνθρωπος - άτομο, σε οποιοδήποτε σημείο της εξελικτικής - ιστορικής πορείας, πεθαίνει μεν, δεν είναι αθάνατος, αλλά δεν πάει σε κολάσεις και παραδείσους, μεταβάλεται σε κάτι άλλο στην εξελικτική πορεία του όλου..."**

Ένας χίππυς στη γειτονιά μας. Η κοσμική αλήθεια και η εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας. Ποιος τελικά θα ανακαλύψει την αλήθεια - ο μύστης ή ο ακτιβιστής; Επιμένει στη δυνατότητα αλληλοεξάρτησης. Στο κάτω κάτω η ερώτηση ζητά να υπερασπιστεί τη συνοχή των 2 πλευρών του είναι του. **"Ο Μύστης δεν είναι αυτός ο οποίος απομακρύνεται από το κοινωνικό σύνολο... Ας πάρουμε τον Πυθαγόρα σαν παράδειγμα. Ο Πυθαγόρας ίσως ήταν ο πιο σωστός κομμουνιστής στην ουσία διότι εμίλησεν πρώτος και έζησεν πρώτος το κοινοβιακόν πλαίσιο. Δεν εδεχόταν να μπει κανένας στο κοινωνικό του πλαίσιο, την σχολή του, αν δεν άφηνε στο κοινό ταμείο όλα τα υπάρχοντα του. Η διδασκαλία του επικεντρωνόταν στην ανάπτυξη της συνείδησης του ανθρώπου για τις πράξεις του. Η συνειδητή πράξη, η συνειδητή ζωή. Η απελευθέρωση του πνεύματος από την ύλη. Το οποίο επιστρέφει στη συζήτηση που είχαμε προηγουμένως για την ιστορική εξέλιξη. Ο πρωτόγονος άνθρωπος αγωνίζεται να επιβιώσει. Σε κάποιο στάδιο αρχίζει όμως να ανακαλύπτει, μέσα από μια κοινωνική ζωή, κάποια πράγματα τα οποία αναλογούν σε πιο ψηλές πνευματικές καταστάσεις. Επέρχεται μια εξέλιξη. Μερικοί το εκμεταλεύτηκαν και το εκμεταλεύονται αυτό για να επιβάλουν την εξουσία τους.**

Ο μάγος της πρωτόγονης κοινωνίας λ.χ. σαν γνώστης αυτής της ανώτερης εξέλιξης μπορεί να το εκμεταλευτεί για να επιβληθεί στους άλλους. Υπήρχε και υπάρχει όμως και ο καθαρά πνευματικός άνθρωπος ο οποίος ήθελε και θέλει να βλέπει την κοινωνία με δικαιοσύνη. Η έννοια της δικαιοσύνης είναι καίρια. Μέσα σ' αυτήν εναρμονίζεται η δραστηριότητα του ανθρώπου και έρχεται μέσα εις την ίδια τη φύση και μπαίνει ακριβώς στις ίδιες διαστάσεις, διότι η φύση είναι από μόνη της εναρμόνιση των διαφόρων συστατικών της".

Προσπαθώ να καταλάβω:

Τελικά, έστω και σε ένα διαφορετικό πλαίσιο ανάλυσης, δεν μιλάμε ουσιαστικά για τη μετάβαση από το χώρο της ανάγκης στο χώρο της ελευθερίας, εξελικτικά; Η ιστορική διαλεκτική του Μαρξισμού - είτε κομμουνισμός, είτε αναρχία είτε οτιδήποτε ονομάζεται ο χώρος της ελευθερίας. Η μετάβαση από την οικονομία στην πραγματική ανθρώπινη ιστορία;

Ο Γόρης ενθουσιάζεται: **"Εδώ υπάρχει ένα ισχυρό σημείο. Να σου απαντήσω φίλε μου. Κάποτε αντιμετώπισα τη λέξη αναρχική κοινωνία. Αυτό το πράγμα σήμαινε μια κατάσταση τελείωσης ως προς την ανθρώπινη διάσταση... Γιατί να υπάρχει δικαστής όταν δεν θα υπήρχε λόγος για δίκη; Με αυτή την έννοια ο Μαρξ εμίλησεν για την τελευταία βαθμίδα της ανέλιξης στην οποία μπορεί να φτάσει η κοινωνία και ο άνθρωπος σαν τέλειο ον".**

Ο Γόρης μου φαίνεται, όλο και περισσότερο, σαν ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος. Με πολλαπλές εκφράσεις: ο αθλητικός ψαράς, ο μπάρμαν που θυμίζει μυστη, ο ακτιβιστής ο ακόλουθος το Πυθαγόρα. Απόψεις και βιώματα που στηρίζονται όμως σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα αντίληψης και εμπειρίας του είναι και του χρόνου. Λοιπόν, δεν είναι κολλάζ. Ανήκει στο είδος των κλασσικών. Επιμένει στον Πυθαγόρα.

"Ο Πυθαγόρας ήταν ένας πνευματικός άνθρωπος ο οποίος εκτοπολεμήθην από την εκκλησία... Είναι μια προσωπικότητα που καίει... Θα μπορούσαμε να τον παραλληρίσουμε, σε θρησκευτικά πλαίσια με το Χριστό .

Το ρώτησα για τον Αττεσλή, το γνωστό μάγο της Κύπρου, τον οποίο φιλοξένησε στην Μπουάτ σε 2 εντυπωσιακές παρουσιάσεις. Νοιώθει αποστασιοποιημένος από τον Αττέσλη σήμερα. **"Κατευθύνεται προς την Εβραιοπεριοχήν... Είχαμε καλή επικοινωνία αλλά στο τέλος εβρήκα ότι ανήκα εις την καθαρά ελληνικήν, όχι Ελλαδικήν, για να είμαι ξεκάθαρος δηλαδή, όταν εγώ μιλώ για την Ελλάδα δεν μιλώ καθόλου για Ελληνικόν κράτος, μιλώ για το Ελληνικό πνεύμα, τον πολιτισμό, τον αρχαίο αν θέλεις. Την πνευματική εκείνη περιοχή. Με αυτή την έννοια νοιώθω ότι εγώ και ο Αττεσλής κινούμαστε σε διαφορετικές περιοχές".**

Θεωρεί τον Πλάτωνα σαν κάποιον που προσπάθησε να εκλαϊκέψει τον Πυθαγόρα. Αντίθετα θεωρεί το Σωκράτη "βιωματικό" όχι "ετερόφωτο". Για το Ζήνωνα και το Στωισμό: **"Ασπάζομαι πολλά από το Ζήνωνα. Θα πρέπει να πω ότι είναι από τα βασικά μου αποφθέγματα το "κατά φύσην ζειν, τούτεστιν κατά αρετήν ζειν". Αυτός που ζει σε αρμονία με τη φύση τούτος είναι που ζει, αν θέλεις, τη σωστήν "κατά αρετήν" ζωήν των αξιών".** Ίσως λοιπόν η οικολογική μεταλλαγή της ηχώ σε πράσινη ηχώ να έχει βαθειές ρίζες - φιλοσοφικά και βιωματικά.

Συνέντευξη

Συνέντευξη

ΤΟ ΣΑΠΙΟ ΦΡΟΥΤΟ

Επιστρέφουμε στον Μοντέρνο Χρόνο. Γυρίζει από το Λονδίνο το 1959 και αρχίζει να δουλεύει σαν διαφημιστής ενώ σπουδάζει ζωγραφική με αλληλογραφία. Έχει τώρα 3 διπλώματα αλλά επιμένει "ουδέποτε γίνεσαι ζωγράφος εάν δεν έχεις μέσα σου την έφεσιν".

Στα πρώτα χρόνια της Ανεξαρτησίας και ιδιαίτερα μετά τα γεγονότα του '63 **"φτάνω στο ανώτατο σημείο του ΣΑΠΕΛ μέχρι το 64-65"**. Και ένα άσχημο "ξύπνημα". **"Είδα πραγματικά καταστάσεις που μάλλον με είχαν απογοητεύσει. Δηλαδή εβλεπα άτομα που ήταν με τη μορφή του αγωνιστή, όπως ονομαζόντουσαν, να έχουν πλούσια τα ελέη και ύστερα έβλεπα κάποιους άλλους που είτε γιατί αδικήθηκαν, είτε γιατί δεν μπόρεσαν μάλλον να ανεβούν όπως ανέβηκαν οι άλλοι οικονομικά, να έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους. Εγώ δεν μπορούσα να παίζω το παιχνίδι κανενός και απομακρύνθηκα".**

Ήταν και η περίοδος της πίεσης για διπλή ένωση, της καθόδου της μεραρχίας... **"Ημουν τότε στην εθελοντική εθνοφρουρά και μάλιστα ήμουν και από τους συνόδους που εσυνοδεύσομεν τους Έλληνες στρατιώτες στα διάφορα στρατόπεδα.**

Είδα όμως και τη χούντα να έρχεται και τους κάποιους ανθρώπους να εκδηλώνονται εδώ πέρα και να ωρύονται, να λυσσομανούν είτε για τους κομμουνιστές, είτε για τους οποιουσδήποτε προοδευτικούς είτε ακόμα και για το Τουρκοκυπριακό στοιχείο, ότι έπρεπε, έλεγαν, να επαναλάβουμε το τι είχε κάνει η Κρήτη και εκεί άρχισα πλέον εσωτερικά, στην κυριολεξία, να επαναστατώ, δηλαδή να μη δέχομαι το φαΐ που μου έδιναν. Το έκαμνα εμετό. Δεν με έπειθαν πλέον και πήρα τη μεγάλη απόφαση να απομακρυνθώ το συντομότερο. Και απομακρύνθηκα. Γύρω στο 65-66. Έβλεπα και τι γινόταν στην Ελλάδα. Άρχισα να καταλαβαίνω ότι υπήρχε κάτι το σάπιο και απομακρύνθηκα τελείως. Περιορίστηκα στα προσωπικά, καλλιτεχνικά μου πράγματα εξ' ου και κάποια δημιουργία μου έντονη είχε εκδηλωθεί εκείνη την περίοδο. Από το 65-66 μέχρι το 74".

Κυκλοφορεί τότε σε μπουάτ καλλιτεχνών ανκαι τον πλησιάζουν διάφοροι να μπει στις "ομάδες των κάποιων" μέχρι και η ΕΟΚΑ Β **"είχαν το θράσος να μου προτείνουν. Τους απέπεμψα και μάλιστα με αυστηρόν, αν θελεις, τόνο που δεν το συνηθίζω".**

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ:

Η Αντίσταση στη Λεμεσό στις 15 Ιουλίου

15 Ιουλίου και η βιογραφία του Γόρη θα διασταυρωθεί παράξενα πάλι με την Ιστορία. Θα βρεθεί επικεφαλής της αντιφασιστικής διαδήλωσης στη Λεμεσό. **"Όταν εκδηλώθηκε το πραξικόπημα ένοιωθα ότι είχα γευτεί ποτήρι δηλητήριο. Ήταν μια κατάσταση ψυχικής κρίσης. Η είδηση ότι ο Μακάριος ήταν νεκρός με είχε συγκλονίσει. Με όλα τα λάθη του, και ήμουν απ' αυτούς που έλεγαν ότι άμα λυθεί το κυπριακό θα ήμουν στο αντίθετο στρατόπεδο με το Μακάριο, ιδιαίτερα για μια δήλωση του στο Σινά για αναβίωση του Βυζαντίου, ο Μακάριος ήταν ένα ατού για την Κύπρο. Αλλά ένοιωσα και την ίδια τη δημοκρατικότητα μου, ένα βαθειά ριζωμένο αίσθημα, να εξεγείρεται. Άντεξα μέχρι τις 12. Έκατσα με την οικογένεια μου εφάαμεν και μετά εβγήκα χωρίς να πω τίποτα σε κανένα. Μερικοί νεαροί 15-16 χρονών και κοπέλες ακόμα, με ακολούθησαν. Φτάσαμε στην Καθολική όπου είχαν ήδη μαζευτεί περίπου 200 με 300 άτομα μεταξύ αυτών και πολλές γυναίκες. Ήταν εναντίον του πραξικοπήματος. Μόλις με είδαν, δεν ξέρω γιατί, φαίνεται ότι εθυμήθηκαν κάποιοι ότι είχα κάποιους ρόλους σε κάποια πράγματα, ήρθαν και μου είπαν αμέσως "Αδέλφιν, όπλα". Λες και ήμουν εγώ ο άνθρωπος που θα εμοίραζα όπλα εκείνη τη μέρα. Κτύπησα την πόρτα της μητρόπολης και εμφανίστηκε ο τότε Διάκος ο Ανδρέας. Ρώτησα αν υπήρχε οπλισμός στη μητρόπολη. Δεν υπήρχε. Σκέφτηκα τότε ότι έπρεπε τουλάχιστο να εκδηλώσουμε έστω και χωρίς όπλα την απόφασιν μας για μιαν αντιφασιστική, αντιχουντική κατάσταση...**

Έπρεπε να κάμωμεν ότι εμπορούσαμε για να δείξουμε ότι η δημοκρατία θα έκαμνε αγώνα. Είπα τότε στο διάκο να ηγηθεί μιας διαδήλωσης. Πήγε πάνω ρώτησε τον Μητροπολίτη και ήρθε πίσω. Πήραμεν τη φωτογραφία του Μακαρίου και τη σημαία για να ξεκινήσουμε. Ένας νεαρός εμούνταρεν στα μικρόφωνα και άρχισε να βρίζει τους φασίστες, την ΕΟΚΑ Β. Του λέω "φίλε μου, εδώ είναι ιερόν, όπως τζιαι να το κάμωμεν εν εν σωστόν να βρίζεις. Τώρα που θα βγούμεν έξω, λέεις τα πράγματα". Βάλαμε τη σημαία μπροστά. Έρχεται τότε μια γυναίκα που δεν ξέρω αν ζει ακόμα, γιατί ήταν μεγάλης ηλικίας, ήταν η πρώτη γυναίκα που εδούλεψεν στους δρόμους, έκαμνεν άσφαλτο, ονομάζετουν Ειρήνη τζιαι κάποιοι την ελέαν Ειρηνιά, ήταν μια χοντρόφωνη γυναίκα με κάτι χέρια που αξίζαν 10 εργάτες και όταν εβγήκα μπροστά μου λέι: "Κύριε αν θα βγούμεν σε αυτή τη διαδήλωση, θα βγούμε με Κυπριακή σημαία".

Αν όμως βγαίναμε με την Κυπριακή απέναντι σ' αυτούς, που ήταν εκείνη των ώρα οι φασίστες, διότι όσοι έπιασαν όπλο την 15η του Ιούλη και απετόλμησαν να κατέβουν κάτω από την περιοχή της λεωφόρου είχαν οδηγίες φασιστικές και ας μην λέμε τα πράγματα όπως τα θέλουν κάποιοι ότι εξεγελάστηκαν ή επαρασύρτηκαν. Εκείνη τη στιγμή ήταν ο φασισμός εις τα χέρια κάποιων που αποφάσισαν να πιάσουν τα όπλα εναντίον της Κύπρου. Αυτό πιστεύω. Μέσα στην κάποια σύγκρουση που δημιουργήθηκε πριν ξεκινήσει η πορεία η θέση μου ήταν ότι η Κυπριακή σημαία θα τους προκαλούσε ακόμα περισσότερο. Υπήρχε ίσως ελπίδα κάποιοι να συνετιστούν αν έβλεπαν Ελληνική σημαία απέναντι τους.

Ένοιωθα και μια ευθύνη αν θέλεις μιας και 'γω εισηγήθηκα τη διαδήλωση. Μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας ήμουν ο πρώτος που ύψωσε την κυπριακή σημαία σ' αυτό το σπίτι. Τέλος πάντων άρχισε η διαδήλωση. Ενε κυκλοφόραν τίποτα. Αρχίσαμε συνθήματα ενάντια στον φασισμό, την ΕΟΚΑ Β. Ανοικτά. Ανοίγαν τα παραθυρόφυλλα και έβλεπε ο κόσμος. Κάποιοι άρχισαν να ενσωματώνονται στην πορεία. Όταν ανέβηκα προς την Τζιαμούα είδα τον δρόμον ότι είχε γεμίσει. Έρχεται κόσμος. Όταν φτάσαμε στην αστυνομία εκείνοι που ήταν μέσα άρχισαν να ρίχνουν πυροβολισμούς στον αέρα από τη χαρά τους, από τον ενθουσιασμό τους ότι οι δημοκρατικές δυνάμεις άρχισαν να εκδηλώνονται ενάντια στο πραξικόπημα. Αναπτερώθηκε το ηθικό τους. Δυστυχώς όμως ούτε εκεί υπήρχαν όπλα για τον κόσμο.

Η αντίσταση της Λεμεσού, και αυτό είναι ένα ακόμα λάθος του Μακαρίου, εμπορούσε να αποτρέψει το πραξικόπημα εάν υπήρχε κάποια μέριμνα, κάποια μέτρα για αντιμετώπιση της κατάστασης. Αποφάσισα τότε να συνεχίσει η διαδήλωση και να περάσει μέσα από την κεντρική Λεμεσό ξανά, να δοθεί το μήνυμα της αντίστασης στον κόσμο - με την ελπίδα ότι θα ερχόταν ενισχύσεις. Καθώς επηγαίναμεν προς την Αγίας Φυλάξεως έφτασε κάποιος και μας είπε ότι ερχόνταν ενισχύσεις από την Πάφο με οπλισμό. Το τι έγινε δεν περιγράφεται. Ήταν μια έκρηξη ενθουσιασμού που τον κόσμον. Έβλεπες πραγματικά εκείνη την ώρα την διάθεση για αγώνα. Την ελπίδα ότι θα ενικούσαν τον φασισμό. Καθώς προχωρούσαμε όμως δεχτήκαμε την πρώτη επίθεση από την ΕΟΚΑ Β. Μας είδαν από το καφέ Παρί στη Λεωφόρο όπου είχαν συγκεντρωθεί. Άρχισαν τότε οι διαφωνίες κατά πόσον έπρεπε να συνεχίσουμε ή να διαλυθούμε. Μερικοί το πήραν τελείως στο αψήφιστο και ήθελαν να πάνε να τους αντιμετωπίσουν πρόσωπο με πρόσωπο. Εκείνοι όμως ήταν ένοπλοι και εμείς άοπλοι.

Υποστήριξα την άποψη ότι εφ' οσον δεν είχαμε όπλα θα γινόμαστε εύκολα θύματα. Θα έπρεπε να διαλυθούμε, να σκορπιστούμε περιμένοντας να δούμε τι θα γίνει... Το μήνυμα της Αντίστασης είχε δοθεί. Μερικοί όμως επέμεναν "δεν θα τολμήσουν να πυροβολήσουν". Στο "δεν θα τολμήσουν" έπεσαν οι πρώτοι πυροβολισμοί και βλέπομεν να ξεκινούν με ιλιγγιώδη ταχύτητα 3 μικρά αυτοκίνητα και οι φασίστες είχαν βγάλει τα όπλα απ' τα παράθυρα και μας πυροβολούσαν. Κινηθήκαμε προς την Άγια Ζώνης αλλά δυστυχώς υπήρχαν ένοπλοι στο καμπαναριό που έβαζαν επίσης εναντίον μας. Δεν υπήρχε πλέον δυνατότητα να συνεχίσουμε τη διαδήλωση. Τους είπα να σκορπιστούμε "Μέχρι εδώ ήταν σήμερα η διαδήλωση". Με κάποια ομάδα απ' τα παιδιά της γειτονιάς μου μπήκαμε στο σπίτι του πάτερ Επιφάνιου οι αδελφές του οποίου ήτανε στη διαδήλωση. Έρχεται τότε ένας από τους τελευταίους δικούς μας και μας λέει "κτυπήθηκε κάποιο παιδί στην καντουνάδα". Πήγαμε αλλά δεν το βρήκαμε. Είπαν ότι επήεν ή άμπουλα. Στο σπίτι του Επιφανίου ακούσαμεν την ομιλία του Μακαρίου από τον σταθμό της Πάφου. Ένοιωθα εκείνη τη στιγμή ότι τα πράγματα είχαν θαλασσωθεί από τον ίδιο το Μακάριο που δεν είδε σωστά την κατάσταση. Βγήκα στην αυλή του σπιτιού και έκλαια φίλε μου, το λέω έκλαια, και έλεα δυστυχώς Μακαριότατε τα έκαμες θάλασσα, δεν είχες τη διορατικότητα δεν είχες εκείνην την αυτήν, να προλάβεις να δεις τι θα σου έκαμναν".

> **"Έρχεται τότε μια γυναίκα, ήταν η πρώτη που εδούλεψεν στους δρόμους, ελέαν την Ειρηνιά και μου λέει...**
> **"Κύριε, αν θα βγούμε σε αυτήν την διαδήλωση, θα βγούμε με Κυπριακή σημαία".**

Οι ενισχύσεις από την Πάφο ήρθαν τελικά αλλά καθυστερημένα. Οι φασίστες είχαν οχυρωθεί στις μισόκτιστες πολυκατοικίες της παραλίας. Η μεγάλη σύγκρουση ή το μεγάλο μακελειό. **Και οι δολοφόνοι κυκλοφορούν σήμερα με μια ιστορική αμνησία που δεν τους επιτρέπει καν να νοιώσουν το ανθρώπινο αίσθημα της ενοχής. Ο κάθε άνθρωπος και το ήθος του στο κάτω κάτω.**

Η "μάχη της παραλίας" έγινε ουσιαστικά απ' τη γειτονιά του Γόρη μέχρι τον κήπο. Και ο ίδιος έχει ακόμα τα ενθύμια της. **"Δεν ξέρω πως το έμαθαν αλλά η ταμπέλα έξω από το σπίτι μου εδέκτηκεν 30 με 40 σφαίρες. Την άφηκα από τότε και δεν θα τη βγάλω μέχρι να πεθάνω".** Ήταν τότε που άκουσε για το Λυσσαρίδη και ένοιωσε να τον δένει ένας σεβασμός βαθύτατος:

"Άκουσα για κάποιες εστίες αντίστασης στο Καϊμακλί και είναι εκεί που άρχισα να καταλαβαίνω την προσφορά του Λυσσαρίδη - ότι εστάθηκε σωστός σε κάποιες αρχές και διακηρύξεις εναντίον της δικτατορίας, εναντίον του φασισμού. Και είναι εκεί πέρα που έδωσα και δίδω μέχρι σήμερα στο Λυσσαρίδη τη δική μου αναγνώριση και αγάπη. Στον αντιφασιστικό, αντιδικτατορικό αγώνα του που ετίμησε την Κύπρο ολόκληρη".

ΜΠΟΥΑΤ: Η ταυτότητα μιας γενιάς

Μετά το πραξικόπημα, την εισβολή, τον πόλεμο η οικονομία βρίσκεται υπό διάλυση. Ο Γόρης εργάζεται μέχρι και αχθοφόρος στα αυτοκίνητα του Ερυθρού Σταυρού. Ώσπου αποφασίζει το 1975 να ανοίξει την ηχώ.

"Στο τέλος είπα ότι θα μετατρέψω το χώρο αυτό, που ήταν δικός μου μεν, αλλά ήταν ένα σπίτι αρκετά ερειπωμένο και θα κάμω ένα χώρο όπου θα συναθροίζεται η νεολαία για να πάρωμεν κάποια πράγματα μέσα στην κοινωνική, την πολιτική, στην πολιτιστική κατάσταση και να κάμωμεν μιαν κίνηση, διότι ο κόσμος εχρειάζετουν ακόμα εμψύχωση. Δεν θα ξεχάσω τον πρώτο χρόνο. Εβγάλαμεν 100 επίσημες εκδηλώσεις. Οι 50 ήταν καθαρά πολιτικές ή κομματικές γιατί πολλές φορές ερχόνταν και τα διάφορα κόμματα. Παρά το ότι μερικοί έλεγαν ότι ο χώρος είναι της ΕΔΕΚ, ίσως λόγω της εκτίμησης μου για την Αντίσταση του Λυσσαρίδη, ίσως γιατί τον εκάλεσα να μιλήσει σε μια εποχή που η ΕΟΚΑ Β απειλούσε ακόμα, και με απείλησαν, ίσως γιατί η ΕΔΕΚ έκφραζε το πνεύμα το νέο, όπως και νάχει το πράγμα, τους εκαλούσα όλους, και έρχονταν και συζητούσαν με τον κόσμο. Οι άλλες 50 εκδηλώσεις ήταν καλλιτεχνικές με επαναστατικό τραγούδι. Δεν έμεινε δίσκος του Θεοδωράκη που να μην παρουσιαστεί. Ο Μαρκόπουλος, ο Μάνος Λοΐζος. Επαίζαμε τους δίσκους αλλά είχαμε και τα παιδιά που έπαιζαν... το Ντίμη, το Λώρη, τον Πανίκο, τον Τριμικλινιώτη... όλη εκείνη η φουρνιά απ' εδώ βγήκαν. Ήταν ίσως η πιο ωραία, η πιο δυναμική, η πιο καθαρή περίοδος...

Ο χώρος εδώ, ήταν ο χώρος δράσης της νεολαίας. Ακόμα και το όνομα αν θέλεις, Ηχώ - αντίλαλος, είχε τη διάσταση της έκφρασης εκείνου του δυναμισμού, της επαναστατικότητας. Αν φωνάξεις δυνατά και καθαρά ο ήχος θα έρθει πίσω - η απάντηση θα είναι το ίδιο και το αυτό. Ο χώρος σαν μια ηχώ στη γενικότερη κοινωνία.

Υπήρχαν βέβαια και τα τηλεφωνήματα, οι απειλές, οι προειδοποιήσεις ακόμα και προς την οικογένεια μου, ότι θα με τινάξουν στον αέρα, ότι θα με σκοτώσουν. **Μέχρι του σημείου που εκδηλώθηκαν "προειδοποιητικά", εμπήκαν μέσα στο χώρο και εξέσκισαν τα καθίσματα εττούμπαραν τα ποτά.** Πρέπει να ήταν τη χρονιά που ήρθε ο Θεοδωράκης στην Κύπρο, το 1975. Τα εδιάλυσαν όλα. Τότε ούτε καν τα κόμματα δεν τολμούσαν να κάμουν οτιδήποτε είχε σχέση με το φασισμό ή με τη χούντα στην Ελλάδα. Ήταν πολύ προσεκτικοί. Εμείς εκάμναμε βραδυές για το Πολυτεχνείο και το πρώτο επίσημο μνημόσυνο του Δώρου Λοΐζου έγινε εδώ. **Εδημιουργήθηκε μια ταυτότητα εδώ. Της Αντίστασης.** Μια φωνή αποφασιστική ενάντια στο φασισμό και την ΕΟΚΑ Β - η οποία υπήρχε σαν απειλή και μετά την επιστροφή του Μακαρίου.

Καλά οι 6 μήνες πριν την επιστροφή του, ήταν μια συνέχεια της διαδήλωσης της 15ης Ιουλίου. Η πρώτη μαζική διαδήλωση, τον Αύγουστο ή Σεπτέμβριο για επιστροφή του Μακαρίου έγινε στη Λεμεσό. Ζωγράφισα τότε μια τεράστια προσωπογραφία του Μακαρίου, σαν πανώ, για την εκδήλωση. Και το υπέγραψα. Ελέγαν μου τότε, γιατί να εκτεθείς, γιατί να βάλεις το όνομα σου, τον εαυτό σου μπροστά; **Είπα τότε ότι είναι καιρός να πούμεν ο καθένας εκείνο το οποίο θέλει να πει και να κάμωμεν εκείνο το οποίο θέλουμε να κάμουμε. Εζήσαμε τη σιωπή και στο τέλος είδαμε τα αποτελέσματα.** Ναι, ο Γόρης έκαμεν την προσωπογραφία του Μακαρίου δημόσια. Αν θέλεις τούτον ήταν το πνεύμα που γέννησε και τη μπουάτ - και εκ μέρους μου και εκ μέρους της νεολαίας. Τούτη ήταν και είναι η ταυτότητα του χώρου".

Είπα τότε ότι είναι καιρός να πούμεν ο καθένας εκείνο το οποίο θέλει να πει και να κάμωμεν εκείνο το οποίο θέλουμε να κάμουμε. Εζήσαμε τη σιωπή και στο τέλος είδαμε τα αποτελέσματα.

Η ΦΑΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΕ: Αναζητώντας τον πολιτισμό της αρχαίας Κύπρου

Η μπουάτ επέκτεινε το πεδίο δράσης από τον αντιφασισμό στα προβλήματα της πόλης και της ανάπτυξης που απλώθηκε σαν λαίλαπα στη Λεμεσό, τη δεκαετία του '80. Από την μπουάτ ξεκίνησε η πρώτη διαδήλωση ενάντια στην περίφραξη των παραλιών. Φωνές και αγώνες για το ψαρολίμανο, τη Φραγκοεκκλησιά, το ΓΣΟ. Απορούσες ώρες ώρες τι τον έτρωγε εκείνο τον άνθρωπο και παιδευόταν. Ο Γόρης φαινόταν να πολεμά ένα επικό αγώνα.

Η γειτονιά του στην οποία εισέβαλαν οι πολυκατοικίες. Τα διατηρητέα. Η καταστροφή των παραλιών. Είναι σαν μια γειτονιά, η παλιά Λεμεσός, που αγωνίζεται να αντέξει μια επίθεση που απειλεί να την εξαφανίσει. Ο Γόρης στο μπαρ κηρύσσει ή φέρνει ποτά. Τη δεκαετία του '80 μπήκε και σε άλλα μονοπάτια. Της Αρχαίας Ιστορίας της Κύπρου. Ανακάλυψε ότι οι 3 ναοί που είναι αφιερωμένοι στην Αφροδίτη και τον Άδωνη στη νοτιοδυτική Κύπρο σχηματίζουν ένα ισοσκελές τρίγωνο. Μια ανακάλυψη που τον οδήγησε σε ένα ανταρτοπόλεμο με τους εθνικά ορθούς επίσημους αρχαιολόγους του κράτους που τρώνε από τους φόρους μας για να αποδείχνουν ότι είμαστε απλά αποικία των Αχαιών.

Ο Γόρης επιμένει στην ύπαρξη ενός ανεπτυγμένου πολιτισμού με βαθειά σοφία στις τελετουργίες γύρω απ' την λατρεία της ερωτικής θεάς, της Αφροδίτης. Η Αφροδίτη σαν η θηλυκή μορφή της φύσης, ο Άδωνης σαν ο ανθρώπινος αγωγός της κοσμικής συνουσίας; Τι θα μπορούσε να ήταν ένας ερωτικός πολιτισμός; Πώς θα μπορούσε να ήταν ένας πολιτισμός εναρμονισμένος με τη φύση; Ο Γόρης μετρά την εναρμόνιση του ήλιου πάνω απ' τους ναούς γιατί πιστεύει ότι οι αρχαίοι βίωναν την απίστευτη ομορφιά της ανατολής του ήλιου στην Αμαθούντα. Η ανατολή δημιουργεί μια "λεωφόρο" φωτός λέει ο Γόρης προς το ναό της Αμαθούντας. Αλλά αυτό είναι ένα θέμα που αξίζει ένα κείμενο από μόνο του - από το Γόρη. Ίσως η ανακάλυψη του πολιτισμού της αρχαίας Αμαθούντας να είναι μέρος της "εξελεκτικής" πορείας αυτού του ανθρώπου. Όμως η συνολικότερη του πρόταση και η εμπειρία της ηχώς είναι μέρος της Ιστορίας της νέας κυπριακής Αριστεράς: Από τον αντιαποικιακό αγώνα, στον εμετό του "σάπιου φρούτου", στην Αντίσταση, στον αγώνα για την πόλη και μια οικολογία ριζωμένη στην εναρμόνιση του ήλιου με τους ναούς για τον έρωτα που έφτιαχναν παλιά οι κάτοικοι της Κύπρου. Η ιστορία μας όπως λένε...

ΓΕΝΙΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

Ο ΜΕΤΑ-ΑΠΟΙΚΙΑΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Του Α. Παναγιώτου

Τί σημαίνει να είσαι Μετα-αποικιακός άνθρωπος; Τί σημαίνει να είσαι Κυπραίος που μεγάλωσε μετά το 1960; Η ΕΟΚΑ και η ΤΜΤ ήταν μνήμες - τα μάθαμε στο σχολείο, τα ακούσαμε στις γειτονιές, στα σπίτια. Όσοι κοντεύουν τα 40 ίσως να θυμούνται κάποιες φωνές, κάποιες διαδηλώσεις ανάμικτες με αξεπέραστα οιδοιπόδεια και όλες τις αναστολές και ενοχές που επιφυλάσσει μια πατριαρχική - παραδοσιακή κοινωνία στα παιδιά που μεγαλώνουν. Μεγαλώσαμε χωρίς να μάθουμε την ιστορία της χώρας μας. Μάθαμε την ιστορία που έγραφαν οι εθνικιστές - που όπως πάντα λιβάνιζαν τα γένια τους. Πέρασαν χρόνια για να ανακαλύψουμε ότι η ΕΟΚΑ (και η ΤΜΤ για τους Τουρκοκύπριους) ήταν ένα επεισόδιο - άντε μια φάση - ενός μεγαλύτερου αντι-αποικιακού κινήματος. Συγκινηθήκαμε από τη θυσία του Αυξεντίου και του Μάτση για να ζήσουμε στο πετσί μας την εξουσία και το κράτος που έφτιαξαν στο όνομα τους οι καπετάνιοι της ΕΟΚΑ. Τα σχολεία της Ελληνοχριστιανικής παιδείας, το καψόνι και τον εξευτελισμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο στρατό, την υπεροψία των καλαμαράδων αξιωματικών, το φασισμό των γριβικών της ΕΟΚΑ Β. Παρακολουθήσαμ ε την

Τα πράγματα έτσι ήρθαν αλλά έτσι δεν θα πάνε

ιστορία να εξελίσσεται μπροστά στα έκπληκτα παιδικά μας μάτια. Οι "φασαρίες" του 63. Οι μεγάλοι μιλούσαν για σφαγές, για Έλληνες και Τούρκους μασκοφόρους. Ύστερα έγιναν οι βομβαρδισμοί. Ήρθε η Μεραρχία. Και ο Γρίβας. Κανένας δεν ήξερε πια τι ήθελαν οι μεγάλοι. Χτες ήθελαν ένωση. Σήμερα έβριζαν τους καλαμαράδες.

Εμείς οι μιτσιοί, χωριζόμαστε, στις γειτονιές τζιαι επαίζαμε πόλεμο. Στα χωρκά έφτιαχναν "στρατό". Εμφανίστηκαν όπλα στα σπίτια. Ύστερα έγινε κάποιο πραξικόπημα στην Ελλάδα... η Ελλάδα... τι ήταν η Ελλάδα και αυτή η μανία με την Ένωση που φαινόταν να απασχολεί τόσο τους δασκάλους; Η Ελλάδα έμοιαζε με εκείνο το δικέφαλο πουλί που είχαν τα βιβλία της Ιστορίας για το Βυζάντιο. Το ένα κεφάλι ήταν μια μυθολογική φιγούρα - γενναίοι (Σπαρτιάτες) ελεύθεροι (Αθηναίοι) κατακτητές του κόσμου (Μακεδόνες) μυθικά πλούσιοι (όπως οι Αυτοκράτορες της Κωνσταντινούπολης)... μπροστά τους, εμείς, οι μιτσιοί με τα κοντοπαντέλονα ξεχασμένοι σε ένα βράχο της Ανατολικής Μεσογείου, είμαστε απλά οι φτωχοί συγγενείς... Και ύστερα ήταν το άλλο κεφάλι. Ψεύτικο, μοχθηρό, που ήθελε να σκοτώσει το Μακάριο, να στείλει τους κομμουνιστές εξορία, να καταργήσει τη δημοκρατία, να χωρίσει την Κύπρο στα δυο...

Είμαστε παιδιά τότε... ώρες, ώρες απορούσαμε τι να σήμαινε η Ένωση... Θα έκτιζαν καμιά γέφυρα από τον Ακάμα μέχρι την Αθήνα ή θα έβαζαν κανένα

βίτζι να τραβήξει την Κύπρο κοντά στην Αθήνα...; Μπορεί να είχαμε παιδικές ερμηνείες αλλά ξέραμε κάτι που οι μεγαλύτεροι δεν είχαν αντιληφθεί τις προηγούμενες δεκαετίες... Και πού να το αντιληφθούν οι άνθρωποι αφού ακόμα και η γεωγραφία είχε αλλάξει στα πλαίσια του εθνικού πυρετού; Στους χάρτες που κυκλοφορούσαν τότε η Κύπρος ήταν σε ένα κουτούϊ στο χάρτη της Ελλάδας. **Εμείς όμως ξέραμε ότι η Κύπρος βρισκόταν στην Ανατολική Μεσόγειο.** Και εδώ βρισκόταν και η ανωμαλία, έτσι και αλλιώς. Είμαστε μια γενιά που μεγάλωσε με το ράδιο και την τηλεόραση. Γι' αυτό και τα σχολικά φασιστικά παπαγαλίσματα τα βάζαμε από το ένα αυτί και τα βγάζαμε από το άλλο. Ξέραμε ότι υπήρχε ένας πολύ μεγάλος κόσμος εκεί έξω. Εκεί ανακαλύψαμε, αμυδρά ψηλαφώντας το απόφθεγμα του Ρέμπω "Η ζωή είναι αλλού".

Για μας, οι Άγγλοι ήταν φαντάσματα παρά κατακτητές... Τους βλέπαμε καμιά φορά στις βάσεις και ακούγαμε ότι οι "Αγγλοαμερικάνοι" ήθελαν να κόψουν την Κύπρο στα δυο και να δώσουν ένα κομμάτι στην Ελλάδα και ένα Τουρκία... Δεν τους θέλαμε... αλλά τα βράδυα ακούγαμε τον BFBS... τα ελάχιστ α προγρ

Η φωτογραφία της ντροπής

Ένας γέρος, βρακάς γονατίζει μπροστά στους 20χρονους στρατιώτες της ΕΛΔΥΚ την 16 Αυγούστου 1960. Καλά, αυτός πέθανε νωρίς για να μην δει που θα μας έφερναν οι "Άρειοι απελευθερωτές" 14 χρόνια μετά. Όμως η φωτογραφία είναι ένα σύμβολο μιας εποχής - της εποχής του σαδομαχισμού των ιθαγενών της Ερωνήσου, της εποχής της δουλοπρέπειας... Προσέξτε τα σύμβολα... Ένας γέρος βρακάς στην παραδοσιακή Κύπρο, (την Κύπρο των χωρικών του 1960), ήταν η πιο σεβαστή φιγούρα. Γέρος και άνδρας - η ανώτατη βαθμίδα μιας πατριαρχικής κοινωνίας. Το να εξευτελίσεις ένα γέρο βρακά ήταν ιεροσυλία. Ακόμα και οι Άγγλοι Αποικιοκράτες το κατάλαβαν αυτό. Μόνο απέναντι σε 2 φιγούρες υποκλινόταν ή σηκωνόταν από τη θέση του στον καφενέ για να κάτσουν, ένας γέρος βρακάς: απέναντι στον ιερέα (τον φορέα της θεολογικής εξουσίας) και το δάσκαλο (το φορέα της εθνικής εξουσίας των Αθηνών). Ο γέρο βρακάς δεν γονάτιζε όμως ούτε μπροστά σ' αυτούς. Γονάτιζε μόνο μπροστά στα σύμβολα της μεταφυσικής εξουσίας του ενός και μοναδικού πατριάρχη Θεού - τις εικόνες.

Στη φωτογραφία, σ' αυτό το τεκμήριο της μοντέρνας εποχής, ο γέρος γονατίζει μπροστά σε 20χρονους νέους από τα Βαλκάνια. Αυτοί οι νέοι έρχονταν από μια άλλη κοινωνία, το ίδιο φτωχή, αν όχι πιο φτωχή από την Κυπριακή τότε, μια κοινωνία που επούλωνε τις πληγές που άφησε η ήττα της κοινωνικής Επανάστασης του 1941-49. Αυτοί οι στρατιώτες ήταν τα σύμβολα της ήττας της Επανάστασης στην Ελληνική χερσόνησο των Βαλκανίων και κατ' επέκταση στην Ανατολική Μεσόγειο. Αυτοί οι στρατιώτες ήταν όργανα του ΝΑΤΟ, της συμμαχίας των Αγγλοαμερικάνων. Αυτών, που ο γέρο-βρακάς νόμιζε ότι νίκησε στον αντι-αποικιακό αγώνα 1941-59. Ο γέρος πολέμησε και πίστεψε στην ελευθερία ενάντια στη δυτική Αποικιοκρατία και τώρα γονατίζει σαν δουλοπάροικος μπροστά στον νέο αποικιακό στρατό του κράτους των Αθηνών. Τι ήταν άλλωστε το ίδιο το κράτος των Αθηνών όλα αυτά τα χρόνια παρά ένα νεοαποικιακό καθεστώς;

Και όμως ο γέρο-βρακάς δεν τα έβλεπε αυτά... Σε εκείνους τους νεαρούς, (που ίσως και να είχαν σταλεί με δυσμενή μετάθεση στη Μέση Ανατολή) έβλεπε τους Άρειους Απελευθερωτές. Αυτούς που του είχαν μάθει στα σχολεία, τα βιβλία που έστελνε το Ελληνικό υπουργείο Παιδείας. Αυτούς που οι παπάδες και οι αστοί πρόβαλαν για δεκαετίες σαν το σύμβολο της ελευθερίας - ενάντια στην υποψία ότι οι Κυπραίοι θα μπορούσαν να απελευθερωθούν από μόνοι τους. Ο φασισμός της Κυπριακής εθνικοφροσύνης ήταν και είναι πολύ βαθύτερος από τα πολιτικά εγκλήματα των μασκοφόρων των ΕΟΚΑ (Α+Β) και το πραξικόπημα.

Η εθνικοφροσύνη ενστάλαξε μια δουλοπρέπεια σε μια μερίδα της κυπριακής κοινωνίας - τους έκανε να εσωτερικεύσουν ένα αφέντη, πιο πολιτισμένο, ανώτερο... ένα ανώτερο είδος ανθρώπου.. τον Άρειο Έλληνα... Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι ένας γνήσιος ιδεολογικός φασίστας, ο Γρίβας, ήταν ηγέτης της Κυπριακής εθνικοφροσύνης... Ο γέρο βρακάς γονατίζει, σαν δούλος, σαν ιθαγενής, μπροστά στους νεαρούς γιατί βλέπει σ' αυτούς το σύμβολο της ανωτερότητας... Και αναπόφευκτα αυτοί οι νεαροί τον βλέπουν σαν ημι-βάρβαρο "αδελφό", ένα αφρικάνο ιθαγενή...

Αυτά το 1960... όταν συναντάς τα ίδια σύνδρομα σήμερα... τι να πεις; Αυτοί που υποχρέωσαν, μέσα από μια πλύση εγκεφάλου, μέσα από μια διαδικασία ιθαγενοποίησης, αυτόν το γέρο βρακά να γονατίσει σαν δουλοπάροικος μπροστά στα νεαποικιακά στρατεύματα του ΝΑΤΟ, θάπρεπε τουλάχιστον να ντρέπονται... είναι όμως δυνατόν το νόημα της ελευθερίας να διαπεράσει τη θωράκιση της εθνικιστικής δουλοπρέπειας; Ποιες είναι οι ενοχές και οι αναστολές που κουβαλάνε ακόμα στην Κύπρο πρωινά εμβατήρια και φαντασιακά Αιγαία;

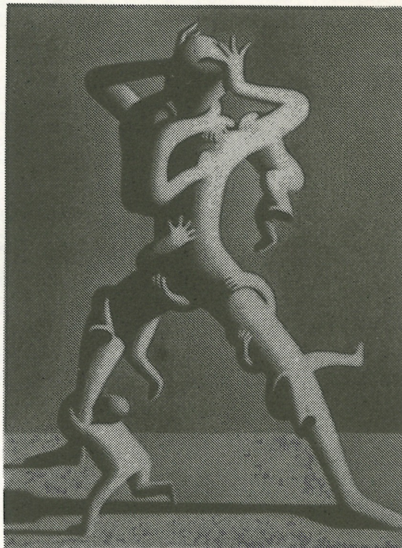

άμματα του ΡΙΚ τότε με αγγλικά τραγούδια... Τι επεισόδιο και αυτό το ΡΙΚ τότε... ένα εθνικά ορθό ίδρυμα όπως το Υπουργείο Παιδείας του Σπυριδάκη (του απερίγραπτου εκείνου κυρίου που είπε το αμίμητο "η Κύπρος δεν ανήκει στους Κυπρίους, ανήκει στον Ελληνισμό", τόσο μίσος πια για τους ιθαγενείς;)... Η Κυπριακή γλώσσα ήταν εγκλωβισμένη σε ένα ημίωρο scetch κάθε Κυριακή... τα "λαϊκά", (η σημερινή "εθνική μουσική", Καζαντζίδης και Ρεμπέτικα) επίσης εγκλωβισμένα σ' ένα ημίωρο - στο λαϊκό κομπολόϊ. Και εκείνη η ακατάσχετη προπαγάνδα για την Χούντα, το εθνικό κέντρο, τα έργα του Πατακού... τα βιβλία στο σχολείο με το πουλί της Χούντας... Ζούσαμε μια παράξενη κατοχή - την κατοχή αυτών που υποτίθεται μας απελευθέρωσαν... των Ελληνοχριστιανών εθνικιστών...

Ίσως αν ζούσαμε σε άλλες εποχές να μην μας ενοχλούσε... Αν μέναμε σε απομονωμένα χωρκά, αν μαθαίναμε μόνο αυτά που ήθελε η εξουσία, αν ... όμως όπως λέει και ο Αζίς Νεσίν, **τα πράγματα έτσι ήρθαν αλλά έτσι δεν θα πάνε για μας...** Εμείς και όσοι γεννήθηκαν μετά την παγκόσμια αντι-αποικιακή Επανάσταση στα μέσα του 20ού αιώνα είχαμε μπλέξει τα μπούτια μας με τη μοίρα, με την Ιστορία... Είμαστε τα παιδιά τής Επανάστασης, έτσι μας είπαν, και μας υποσχέθηκαν ελευθερία...

Ποιός θυμάται άλλωστε (πόσοι από μας είχαμε

Είμαστε η γενιά που απαίτησε να πάψει η ζωή να είναι αλλού. Φάγαμε πρωινές φέτες ψωμιού και σούπα στα συσσίτια του ΟΗΕ αλλά ξέραμε ότι ο μαγικός κόσμος της τηλεόρασης υπήρχε κάπου στον πλανήτη. Οι φαντασιώσεις μας κυμαίνονταν σε ένα παράξενο μήκος κύμματος ανάμεσα στους βιετκόγκ και τους χίππιδες.

γεννηθεί τότε) τη "ΜΑΧΗ" του Σαμψών, τότε στις αρχές της δεκαετίας του '60 που έβγαινε με πρωτοσέλιδα "Viva Fidel". Ακούσαμε και μεις για το Fidel, για τον Che Guevara, για τους βιετκόγκ... Μαθαίναμε έξω απ' τα σχολεία.

Ζούσαμε, όπως ο μυθικός ήρωας του Salman Rushdie στους "Σατανικούς στίχους" τη δικτατορία των εθνικών ηρώων... Ιδού λοιπόν ο μεταποικιακός άνθρωπος: Ο άνθρωπος που ακολουθώντας το ίδιο το πνεύμα της αντι-αποικιακής εξέγερσης αρνείται να υποταχτεί στους νέους ντόπιους αφέντες. Ο άνθρωπος που δεν δέχεται στο όνομα της ιδεολογίας και της θυσίας του Αυξεντίου να καταπιέζεται από τους δήθεν (ή τους πραγματικούς) συντρόφους του. **Είμαστε η γενιά που απαίτησε να πάψει η ζωή να είναι αλλού.** Φάγαμε πρωινές φέτες ψωμιού και σούπα σε συσσίτια του ΟΗΕ αλλά ξέραμε ότι ο θαυμαστός κόσμος που έδειχνε το γυάλινο κουτί στο καφενείο του χωρκού (ή στο σπίτι όταν καταφέραμε να αγοράσουμε και μεις τηλεόραση) υπήρχε σ' αυτόν τον πλανήτη. **Οι φαντασιώσεις μας κυμαίνονταν σε ένα παράξενο μήκος κύμματος ανάμεσα στους βιετναμέζους αντάρτες και τους χίππιδες...** Εμείς, έστω και χωρίς να το καταλαβαίνουμε, δεν είμαστε πλέον οι ιθαγενείς που εγκλώβισε το αποικιακό (Βρεττανικό, Ελληνικό, Τούρκικο) βλέμμα στην υποανάπτυξη. Είμαστε Κύπριοι Πολίτες.

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΝΤΡΟΠΕΣ

Γεννήθηκα το 1957 στην ενορία Σεκάρια Αμμοχώστου (Τ/Κ συνοικία στην Αμμόχωστο). Η πλειοψηφία των κατοίκων, Τ/Κ. Μετά τον αγώνα για ΕΝΩΣΗ ήρθε το 1960 η Ανεξαρτησία. Μέχρι το 1963 ζούσαμε ειρηνικά, μαζί και εμείς οι μικροί των 5-6 χρόνων. Οι πρώτες μου λέξεις τούρκικες αφού ήμουν ο μόνος ελληνόφωνος της παρέας. Το 1963 αναγκαζόμαστε να φύγουμε αφού μας φυγαδεύουν από τη στέγη Τ/Κ γείτονες και να μετακομίσουμε σε καθαρή Ε/Κ συνοικία της Αμμοχώστου.

(Κάτω Βαρώσι). Έντονα στη μνήμη η Εθνικιστική - φασιστική περίοδος του 1970-1974 σαν μαθητής στο Α' Γυμνάσιο Αμμοχώστου. Μετά το πραξικόπημα για ΕΝΩΣΗ βρεθήκαμε πάλι στο δρόμο. Το αποτέλεσμα γνωστό. Πολλά γράφτηκαν, λέχθηκαν, γράφονται και λέγονται για την κατάντια και τραγωδία της Κύπρου και του λαού της.

Η μεικτή γειτονιά στην οποία μεγάλωσα παραμένει ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη μου. Ο Κυπριακός λαός ανεξάρτητα από καταγωγή, γλώσσα, η θρησκεία ζούσε ειρηνικά χωρίς κανένα πρόβλημα. Από το 1950 άρχισαν όλα να αλλάζουν με αποκορύφωμα το 1974. Ποιοι οι λόγοι; Κατά την άποψη μου το εισαγώμενο σύνθημα της ΕΝΩΣΗΣ μαζί με τον Ελληνικό Εθνικισμό. Το πουλί της χούντας στα σχολικά βιβλία. Το σύνθημα της γριβικής νεολαίας "Ελλάς, Ελλάς σκέπασε και μας". Ο Ελληνικός εθνικισμός για Ένωση έφερε τον Τουρκικό για Διχοτόμηση. Σήμερα τη μισή Κύπρο την κατέχουν οι Τούρκοι σαν αποτέλεσμα του πραξικοπήματος. Ένα μέρος το κρατούν οι Άγγλοι μετά την δράση της ΕΟΚΑ για ένωση. Οι Κύπριοι πολίτες σήμερα έχουν τα πιο λίγα δικαιώματα ελεύθερης διακίνησης. Οι ξένοι απείρως περισσότερα.

Ένας Αμερικάνος πάει όπου θέλει. Ένας Ελληνόφωνος δεν μπορεί να πάει στην Καρπασία, ένας Τουρκόφωνος δεν μπορεί να πάει στη Λεμεσό. Τί μπορεί να αισθάνεται σήμερα ένας Κύπριος; Ντροπή για την κατάντια μας, αγανάκτηση για τη συνεχή ανικανότητα αυτού του λαού να εκτιμήσει σωστά το παρελθόν του και να τροχιοδρομήσει σωστά το μέλλον του.

Σαν Κύπριος που βίωσε τα τελευταία 30 χρόνια, μελέτησε την πραγματική ιστορία της Κύπρου και όχι αυτή που γράφεται, διδάσκεται στα σχολικά βιβλία είμαι πεποισμένος ότι η ζωή των Κυπρίων περνά από το κατά πόσο ο κάθε Κύπριος θα αγαπήσει την Κύπρο σαν τη μια και μοναδική του πατρίδα και κατά συνέπεια από το αν η Κύπρος θα ανήκει σε αυτούς που γενιούνται μεγαλώνουν και την ποτίζουν με τον ιδρώτα και το αίμα τους.

Έτσι δηλαδή όπως την ονειρευόταν και ο πραγματικός αγωνιστής - ήρωας της ΕΟΚΑ Κυριάκος Μάτσης.

Ελληνόφωνος - Κύπριος

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ '68

Γενιές Ανεξαρτησίας

Το '68 μας άλλαξε τόσο ριζικά που ίσως μέχρι σήμερα να μην το καταλαβαίνουμε... Εκείνος ο παράξενος παπάς στον οποίο είχαν εναποθέσει οι μεγάλοι την ελπίδα για ελευθερία... Ο Μιχαλάκης από την Παναγιά, ο βοσκός... που είχε πάει έξω στον κόσμο και είχε γίνει ίσος με εκείνους τους μεγάλους που βλέπαμε στην τηλεόραση... Ο Μακάριος... ο εκλεκτός γιος μιας κρυφομητρικής κοινωνίας... άνοιξε την αυλαία της πραγματικής Κυπριακής Επανάστασης του 20ού αιώνα... Το εφικτό και το ευκταίο... δύσκολες λέξεις για μια βαθειά εμπειρία... Βαπτίζοντας και χαιρετίζοντας την "Ένωση" σαν ευκταίο, ο Μακάριος και η πλειοψηφία αποχαιρετούσε αυτή την δουλοπρεπή φαντασίωση που ταύτιζε την ελευθερία με την προσάρτηση στο κράτος των Αθηνών. Ο Μακάριος επέστρεφε δειλά στην πραγματικότητα - στο εφικτό. Στη γεωγραφία της Ανατολικής Μεσογείου, στην εμπειρία της Ανεξαρτησίας... στην πραγματικότητα ότι η Κύπρος δεν ήταν νησάκι ή μεγαλόνησος - αλλά χώρα.

Ξανάγιναν εκλογές στην Κύπρο τότε κι άρχισαν οι διακοινοτικές συνομιλίες. Οι εκλογές έγιναν μέσα στο ίδιο κλίμα τριτοκοσμικής υστερίας όπως το 1960. Μόνο που τότε οι ενωμένοι καπετάνιοι της ΕΟΚΑ δήλωναν απροκάλυπτα ότι αν έχαναν τις εκλογές "υπήρχαν και τα αυτόματα" ενώ το '68 οι καπετάνιοι που θολεύτηκαν στο κράτος ακόνιζαν τα μαχαίρια με τους καπετάνιους που δεν βολεύτηκαν. Σε σύγκριση με την τρομοκρατία, τις δολοφονίες και τις απειλές της περιόδου '58-62, η υστερία του '68 ήταν ήπια... Έπεσαν γιαούρτια και φωνές... Με ένα ειρωνικό τρόπο ο Μακάριος κέρδισε και τις 2 φορές σαν σύμβολο της Ανεξαρτησίας - το 1960 με το "ΝΕΝΙΚΗΚΑΜΕΝ" που απέκλειε την Ένωση και το 1968 με το "Εφικτό" που νομιμοποιούσε την Ανεξαρτησία σαν την Ιστορικά αναγκαία πραγματικότητα.

Με διαφορετικούς Ιστορικούς συμμάχους όμως. Ενώ το 1960 ο Μακάριος του "ΝΕΝΙΚΗΚΑΜΕΝ" ήταν ο υποψήφιος της κεντροδεξιάς το '68 είχε γίνει ο λαϊκός ήρωας της κεντροαριστεράς. Οι μεμονωμένες φωνές των φιλελευθέρων αστών (του Κληρίδη το '60, του Ευδόκα το '68) και των προλεταρίων διανοουμένων (όπως ο Σέρβας) που μιλούσαν για τις βάσεις τουλάχιστον της Αστικής Δημοκρατίας είχαν πάρει δεύτερη θέση μπροστά στη σύγκρουση που ερχόταν... είχαμε μπει για καλά στην τροχιά του παγκόσμιου χρόνου... Ψυχρός πόλεμος, το ΝΑΤΟ ήθελε την Κύπρο αβύθιστο αεροπλανοφόρο και το Μακαριακό - ανεξαρτησιακό κίνημα ταυτιζόταν με τους Άραβες και τους αδέσμευτους σε ένα παιχνίδι που έμοιαζε με ισορροπία στην κόψη του ξυραφιού...

Η Αριστερά παρά την τρομοκρατία και τα φακελώματα επέμενε να είναι η πιο μαζική πολιτική δύναμη, να διαδηλώνει ενάντια στις βάσεις, να υπάρχει... Ήταν τότε που ο Λυσσαρίδης και η ΕΔΕΚ, σαν το κόμμα "των ομάδων του γιατρού", οργάνωνε εκδηλώσεις ενάντια στη Χούντα και δεχόταν τις επιθέσεις των εθνικοφρόνων...

Εμείς σαν παιδιά βλέπαμε και μεγαλώναμε... Ακούσαμε για κάποιον Λέλλο Δημητριάδη που είπε "Η Κύπρος για τους Κυπρίους" και ξεσήκωσε θύελλα αφορισμών... και εσύ να απορείς σε ποιον άλλο θα μπορούσε να ανήκει η Κύπρος; Η αντεπανάσταση ξεκίνησε γρήγορα... το εθνικό μέτωπο, η ΕΟΚΑ Β, ο Γρίβας, τα εθνικόφρονα σωματεία, οι σύνδεσμοι αγωνιστών... όλοι αυτοί, όπως λένε οι κοινωνιολόγοι, που ένοιωσαν να απειλείται η κοινωνική και ιδεολογική τους θέση από την Ανεξαρτησία... οι εκπρόσωποι της εθνικής δικτατορίας... Σε λίγο άρχισαν οι συγκρούσεις των ενόπλων... Μια βόμβα δεξιά μια βόμβα αριστερά... Και ο πρώτος νεκρός... ο Κόκος Φωτίου... Ξαναβγήκαμε

στους δρόμους... για το Μακάριο, για το Γρίβα... για το μέλλον, για το παρελθόν... Οι μαθητές στην Κύπρο ήταν η νεολαία αφού η εθνική δικτατορία δεν μας άφησε να φτιάξουμε πανεπιστήμιο...

Η Ελλάδα σαν ιερή φαντασίωση απομακρυνόταν μέρα με τη μέρα... Όσοι την είδαν, σε μια σχολική εκδρομή, σαν φοιτητές, έπαθαν σοκ... Η Αθήνα ήταν μια καταθλιπτική φτωχόπολη... Τα ξερονήσια και ο μπάτσος στη γωνιά ήταν σκληρές πραγματικότητες γι' αυτούς που πίστευαν τις "λαοθάλασσες" που υποδέχονταν τον Πατάκκο στα "Ελληνικά επίκαιρα" που προβάλονταν ανελειπώς στα σινεμά...

Η σύγκρουση στην Κύπρο, ήταν σύγκρουση Κυπρίων... Και ανάμεσα στις διαδηλώσεις για το Μακάριο και το Γρίβα άφηναν οι μεγαλύτεροι φαβορίτες ή μαλλιά, φορούσαν παντελόνια καμπάνα, έφτιαχναν ροκ συγκροτήματα στο Βαρώσι και τη Λεμεσό... μπουάτ καλλιτεχνών... και ο Πασιαρδής απορούσε τότε με τους καλαμαράδες που ζητούσαν να "παραδοθούμε"... "δίχως λόγια και αντιρρήσεις και άλλα ανάλογα":

"Τέτοιους όρους ούτε οι Πέρσες στα χρόνια εκείνα τα σκληρά δεν έθεσαν με τέτοιο ύφος και απευθείας. Και ετούτοι, αδελφοί προς αδελφούς! Αθηναίοι προς Σαλαμινίους! Έτσι πέρασαν μέρες μες την απειλή. Και βγήκε ο λαός στην αγορά και φώναξε. Κατέβηκαν απ' τα χωριά και τις πόλεις".

Η ΓΕΝΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

δεκαετία του '70

Εκείνες τις μέρες του 72-74 τα πράγματα φαίνονταν να φτάνουν σε οριακά σημεία. Κάθε νέα δολοφονία της ΕΟΚΑ Β αυξάνανε τις χιλιάδες που συνέρρεαν έξω από την Αρχιεπισκοπή ή στην πλατεία της ΠΑΣΥΔΥ απαιτώντας από το Μακάριο να τολμήσει... Ο φανταστικός ομφάλιος λώρος με την Αθήνα είχε καταντήσει καρκίνωμα, έρχονταν φήμες για νέα σχέδια για διπλή Ένωση, και οι σύνδεσμοι αγωνιστών γιόρταζαν τους εθνοσωτήρες της 21 Απριλίου τους οποίους καλούσαν να απλώσουν τα φτερά του πουλιού τους στην Κύπρο. Ο Μακάριος δίσταζε... ο βυζαντινισμός ενός αρχιεπισκόπου που έλπιζε να κερδίσει ολοκληρωτικά το παιχνίδι με τους Τουρκοκύπριους και οι αναστολές του μικρού Μιχαλάκη από την Παναγιά να έρθει σε πλήρη ρήξη με τις εικόνες των παιδικών του χρόνων. Επέμενε, στα μπαλκόνια, να μιλά λες και ενδιέφερε κανένα πλέον η Ένωση... Ίσως γιατί η ιδεολογία της Ένωσης ήταν η νομιμοποιητική ιδεολογία του κράτους το οποίο επάνδρωναν οι μηχανισμοί που έφτιαξαν οι καπετάνιοι της ΕΟΚΑ από το '60... Στο δρόμο τα συνθήματα πλήθαιναν... Η Κύπρος για τους Κύπριους... Έξω η Χούντα...

Στις αρχές του '74 πέθανε ο Γρίβας... Τον έκλαψαν απαρηγόρητα εκείνοι που είχαν μείνει ακόμα στα οιδιποδεια του ιθαγενή που αναζητούσε μητέρα - αφέντη. Η αντιπαράθεση συνεχίστηκε... από τη μια η ΕΟΚΑ Β της Ελλάδας, του Ελληνοχριστιανισμού, της χούντας... Στις 19 Ιουνίου το κλίμα ανάμεσα στον κόσμο είχε φτάσει σε οριακό σημείο ...συγκροτήθηκε παγκύπριο συλλαλητήριο με στόχο να πάει στο προεδρικό και να απαιτήσει από το Μακάριο να ολοκληρώσει την Επανάσταση που εξάγγειλε το '68. Να στείλει στην Ελλάδα τους Χουντικούς αξιωματικούς... Μύριζε εξέγερση η ατμόσφαιρα. Ο Μακάριος άφησε το προεδρικό και "πήγε να τους βρει". Διαβεβαίωσε τον κόσμο ότι το "τείχος του λαού" θα σταματούσε το φασισμό και πήγε, μετά, στο γραφείο του και έγραψε στον Γκιζίκη την επιστολή για ανάκληση των Ελλήνων αξιωματικών από την Κύπρο. Είχαμε μπει πια σε τροχιά πολέμου, αντεπανάστασης, επανάστασης... Ο Πλουτής ο Σέρβας, ο οποίος (σαν προλετάριος διανοούμενος) δεν συμπάθησε ποτέ το Μακάριο, έγραφε για το συγκράτημα της λαϊκής οργής στις 19 Ιουνίου 1974:

"Ορατό και βροντερό ήταν το τείχος του λαού. Όμως αόρατη και νυσταλέα η βούληση του Ηγέτη, όσο ωραία και διεγεργετικά κι αν ήταν αυτά που έλεγε. Ουσιαστικά ο Ηγέτης ήταν ο αναποφάσιστος. Εξακολουθούσε να μην πιστεύει σ' αυτά που πίστευε ο λαός..."

Ο Μακάριος δεν ήταν πια ηγέτης. Ήταν το σύμβολο ενός κινήματος αλλά ο ίδιος έστω και αν ήταν ποιητής αδυνατούσε ακόμα να αρθρώσει τους στίχους της αλήθειας... Ένα μήνα αργότερα στις 19 Ιουλίου στο συμβούλιο Ασφαλείας, του ΟΗΕ, θα έλεγε τα πράγματα με το όνομα τους (για την Ελληνική εισβολή, για την Ανεξαρτησία) αλλά είχε αργήσει...

Εμείς οι μιτσιοί ξέραμε ότι οι καλαμαράδες επερίπαιζαν μας. Τα είδαμε στην ποδοσφαιρική "ένωση". Όταν η ομόνοια νικούσε τον Παναθηναϊκό 2-0 μέσα στην Αθήνα και έχασε τα τελευταία 10 λεπτά με 4-2 με 2 πένალτυ... Τα σημάδια των καιρών ερχόνταν από παντού...

Όμως είχε ωριμάσει ήδη το πρώτο κομμάτι της γενιάς της Ανεξαρτησίας. Στις ένοπλες ομάδες της ΕΔΕΚ αλλά και στη νεολαία του κόμματος, άρχισε να εμφανίζεται μια νέα γενιά εκτός από τους παραδοσιακούς οπαδούς - μέλη των ομάδων του Λυσσαρίδη. Η ΕΔΕΚ τότε ήταν η δυναμική μορφή της Αντίστασης στο φασισμό. Μια νέα γενιά με απόηχους από το παγκόσμιο και το ευρωπαϊκό '68 άρχισε να αναζητά το νέο (και να το δημιουργεί) σ' αυτή την γωνιά της Ανατολικής Μεσογείου.

ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΟΥ '74

"θα βγω στους δρόμους, στις πλατείες με ντουφέκια, φωνές"

Το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου ήταν μια αντεπανάσταση που προκάλεσε μια αυτοχθόνια Επανάσταση. Μόλις ακούστηκαν τα νέα για την κίνηση του στρατού η αντίδραση, αρχικά μουδιασμένη, απέκτησε μετά Επαναστατική δυναμική. Η φυγάδευση του Μακαρίου από το πολιορκούμενο προεδρικό και η άνεση με την οποία κυκλοφορούσε μέχρι να φτάσει στην Πάφο ήταν χαρακτηριστική. Το πραξικόπημα ήταν μια εισβολή της Χούντας - Ελληνικού κράτους την οποία υποστήριξε η ΕΟΚΑ Β. Σήμερα το διακηρύσσει και η ίδια η ακροδεξιά για να αποφύγει τις δικές της ευθύνες. Οι Κύπριοι φασίστες παρασύρθηκαν, λέει... σώπα.

Οι Κυπραίοι αλληλοφυγαδεύονταν. Ήδη όμως στη Λευκωσία, στην Αρχιεπισκοπή στις φτωχογειτονιές του Καϊμακλιού άρχισε η ένοπλη αντίσταση. Στα βουνά του Τροόδους συγκροτούνταν ένοπλες ομάδες. Στη Λεμεσό είχε ήδη καταληφθεί η στρατιωτική διοίκηση και μια αυθόρμητη διαδήλωση ζητούσε από τη μητρόπολη και την Αστυνομία όπλα... Στην Πάφο, όταν έφτασε ο Μακάριος και βγήκε στο μπαλκόνι να χαιρετήσει το πλήθος της πόλης που είχε ήδη απελευθερωθεί με την επίθεση του κόσμου στα στρατόπεδα, αντιμετώπισε ένα πρωτόγνωρο θέαμα:

"Υπήρχαν εκατοντάδες, ίσως χίλιοι ένοπλοι, οι οποίοι μόλις είδαν το Μακάριο σήκωσαν τα όπλα στον αέρα σε ένα αγωνιστικό χαιρετισμό... ήταν συγκλονιστικό θέαμα... Υπήρχε μια ατμόσφαιρα εξέγερσης" είπε μετά από χρόνια ο κ. Ομήρου (εκφωνητής τότε στον ελεύθερο σταθμό της Πάφου) καθώς περιέγραφε την ατμόσφαιρα στην Ελεύθερη Πάφο τον Ιούλη του '74. Έγιναν μάχες στη Λεμεσό και τη Λάρνακα. Τελικά ο Μακάριος, για να αποφύγει τον "εμφύλιο" έφυγε. Οι ένοπλοι κρύφτηκαν. Άλλοι εκτελέστηκαν. 5 μέρες μετά, το Τούρκικο κράτος έδωσε τη δικιά του παρουσία. Νέα παρέμβαση - εισβολή. Όλα έμοιαζαν με ένα καλοστημένο παιχνίδι. Οι δικοί μας οι φασίστες, μετά οι δικοί τους. Η Αθήνα η Άγκυρα και η σκιά των σχεδίων του ΝΑΤΟ (από το '65) για διχοτόμηση - διπλή ένωση / προσάρτηση. Ο κόσμος τελικά δεν υποτάχτηκε. Μετά τον πόλεμο ξαναβγήκε στους δρόμους. Και όχι μόνο στην Κύπρο. Ο Ελληνικός λαός ανέτρεψε τη Χούντα με μια πολιτική απεργία ενάντια στην επιστράτευση. Αυτή τη φορά πολύ λίγοι περίμεναν την Ελληνική αεροπορία. Όταν μάλιστα μερικοί Έλληνες στρατιώτες κατάφεραν να έρθουν με ένα αεροπλάνο, το αεροπλάνο καταρρίφθηκε από τους Ελληνοκυπρίους... που δεν ήξεραν. Ο Ελληνικός λαός έκανε επιτέλους τη δικιά του δημοκρατική Επανάσταση. Στην Κύπρο το πραξικόπημα συνεχίστηκε για μερικούς μήνες... Τον Αύγουστο δολοφονήθηκε από τους φασίστες, με αστυνομικά όπλα, ο Δώρος Λοΐζου - το σύμβολο της νέας γενιάς που ωρίμαζε μέσα στην ΕΔΕΚ... Ένας ποιητής στον οποίο άρεσαν τα Μίκυ Μάους...

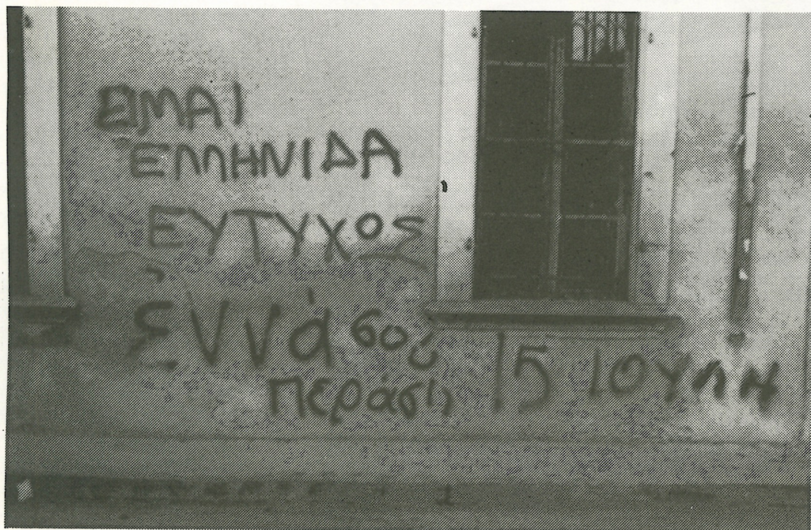
Ο Μακάριος γύρισε το Δεκέμβρη σε μια θριαμβευτική ατμόσφαιρα. Τα επόμενα 5-6 χρόνια ήταν η ολοκλήρωση μιας διαδικασίας που υπογράφτηκε το '60, διακηρύχτηκε το '68 αλλά έγινε δημόσιο βίωμα τότε... με πρωτοπορία της νεολαίας της ΕΔΕΚ και την ευρύτερη Αριστερά. Λίγα πράγματα άλλαξαν στο κράτος αυτό καθ' αυτό - εκτός ίσως από την άνοδο των Μακαριακών δεξιών στη θέση των γριβικών.

Η Ανεξαρτησία όμως και η αξιοπρέπεια που συνεπάγεται έγιναν βιώματα. Παρά τις απειλές των υπολειμμάτων της ΕΟΚΑ Β που εξακολουθούσαν να έχουν τα κρυμμένα καλασνίκωφ, οι μπουάτ και τα στέκια της εποχής έπαιζαν με σχεδόν μανιοκαταθλιπτική τάση Θεοδωράκη, και πολιτικά τραγούδια. Το outfit της νέας γενιάς των επαναστατών: Γένια, στρατιωτικό πουκάμισο, παλαιστινιακό σσιάλι. Διάβαζαν Ραϊχ και Τρότσκυ (παρά Μάο όπως στην Ελλάδα) και γέμιζαν οι τόποι με κούζες και πιθάρκα σε μια αναζήτηση μιας κυπριακότητας που είχε καταπιεστεί για δεκαετίες. Οι μουσικοί ανακάλυψαν την κυπριακή δημοτική και μεσαιωνική μουσική. Ακόμα και οι Τουρκοκύπριοι ξαναμπήκαν ορμητικά στο προσκήνιο της Ιστορίας μας μετά τη συντριβή της Ελληνοκυπριακής υπεροψίας το '74. Η μαζική Αριστερά του ΑΚΕΛ είχε άλλωστε πολλά να πει - στα συλλαλητήρια κυριαρχούσε το σύνθημα "Η Κύπρος ανήκει στο λαό της" "Οι Τουρκοκύπριοι δεν είναι εχθροί μας, οι Τουρκοκύπριοι είναι αδελφοί μας".

Ήρθε στην Κύπρο ο Τούρκος σκηνοθέτης Γίλμαζ Γκιουνέϊ να συμπαρασταθεί στον "Κυπριακό λαό". Ο κ. Χαραλαμπίδης πόζαρε τότε ένοπλος στις αφίσες της ΕΔΕΚ και τραγούδησε το "τέσσερα τζιαι τέσσερα" σαν εθνικό ύμνο. Ο Κώστας Γραικός έγραφε τότε την "Κυπριακή ιστορία" που θα αποτελούσε το underground best seller στα τέλη του 20ού αιώνα στην Κύπρο και την πιο σημαντική επανερμηνεία της Κυπριακής Ιστορικής εμπειρίας, αυτόν τον αιώνα. Ήταν μια **πολιτιστική Επανάσταση**. Μια Επανάσταση μέσα στον πόνο της τραγωδίας και το θυμό μιας αξιοπρέπειας που δεν τη σεβάστηκε κανένας. Εμείς μεγαλώναμε... βγαίναμε διαδηλώσεις ενάντια στους Άγγλους και κάποτε περνούσαμε και βρίζαμε από την Ελληνική πρεσβεία. Και διαδηλώσεις υπέρ του Σοφιανού που ήταν τότε υπουργός Παιδείας και ήθελε να αναμορφώσει το εκπαιδευτικό σύστημα...

Η εξουσία είχε αλλάξει πολύ λιγότερο. Όμως οι συνεργάτες του Μακαρίου επεκράτησαν πλήρως. Ακόμα και η ακροδεξιά είχε ενταχτεί στο κόμμα του Κληρίδη, του Mr. Marmelade, του ανθέλληνα, του άθεου που δεν παντρεύτηκε Ελληνίδα... σύμφωνα με την προ του 74 εθνικοφροσύνη. Μετά το θάνατο του Μακαρίου το 77, ο διάδοχος, ο κ. Κυπριανού "βοηθήθηκε" από μια μυστήρια απαγωγή του γιου του για να εκλεγεί άνετα Πρόεδρος. Ο Λυσσαρίδης και η ηγετική κάστα της ΕΔΕΚ άρχισαν να αποβάλουν τους αριστεριστές της σοσιαλιστικής νεολαίας. Η νεολαία της δεκαετίας του '70 πραγματοποίησε τις διακηρύξεις και μετά αποκλείστηκε.

"Υπήρχαν εκατοντάδες, ίσως χίλιοι ένοπλοι, οι οποίοι μόλις είδαν το Μακάριο σήκωσαν τα όπλα στον αέρα σε ένα αγωνιστικό χαιρετισμό ... ήταν ένα συγκλονιστικό θέαμα... Υπήρχε μια ατμόσφαιρα εξέγερσης" στην ελεύθερη Πάφο τον Ιούλη του 1974

Γενιές Ανεξαρτησίας

Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 80

Εισαγωγή στην κοινωνία του θεάματος:

> *"βγήκε λοιπόν σεργιάνι το χαφιεδοτσουρμο αυτοί που αποτελούνε τον εθνικό κορμό"*

Η εξουσία αποκατέστησε την κυριαρχία της τη δεκαετία του '80. Αλλά μπήκαμε και σε μιά νέα εποχή - αυτή του θεάματος, της αντεστραμμένης εικόνας. Από τη μια ήταν η οικονομική ανάπτυξη χωρίς το φόβο των καλασνίκωφ. Από τη άλλη ήταν η επιστροφή του Ελληνικού κράτους στον νεαποικιακό του ρόλο. Η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία λειτούργησε σαν "ύστατη ελπίδα" για τις φαντασιώσεις όσων είχαν μείνει ακόμα με τα συμπλέγματα του ιθαγενή. Το ΠΑΣΟΚ "αντιπροσώπευε την Ελληνική Αριστερά" που συμπαραστάθηκε στους Κυπραίους στις δύσκολες εποχές της απειλής της διπλής ένωσης τη δεκαετία του '60 - ο Α. Παπανδρέου είχε τότε υποστηρίξει το Μακάριο ενάντια στους "Αγγλοαμερικάνους". Οι Κυπραίοι ανακάλυψαν πιο γρήγορα απ' τους Έλληνες ότι οι κυβερνήσεις και οι ιδεολογίες της αλλάζουν αλλά το κράτος μένει. Το ΠΑΣΟΚ επέμενε στη θεωρία του "Εθνικού Κέντρου".

Ο "χώρος" της νέας αριστεράς, μπήκε σε κρίση. Πολλοί απ' τους επαναστάτες της δεκαετίας του '70 έφυγαν (για σπουδές ή περιοδείες στον κόσμο που ήταν αλλού) αποβλήθηκαν, περιθωριοποιήθηκαν, πήγαν σπίτι τους... και άλλοι συνέχισαν στα υπόγεια... τα συμβολικά ή τα πραγματικά. Υπήρχε και ένα ιδεολογικό αδιέξοδο και η διαμόρφωση μιας νέας πραγματικότητας.

Ο "αντιμπεριαλιστικός αγώνας" έφτασε και εδώ μπροστά στην αδυσώπητη πραγματικότητα της μοναξιάς. Οι διαδηλώσεις άρχισαν να αραιώνουν... Τα αδιέξοδα της καθημερινότητας άρχισαν να κτυπούν την πόρτα της κυπριακής νέας Αριστεράς που δεν ήξερε τι να απαντήσει... Όπως και αλλού άλλωστε... Υπήρχε όμως και μια δομική αλλαγή. Ο στρατιωτικός διαχωρισμός των 2 κοινοτήτων που επεβλήθηκε το '74 οδήγησε σε μια παράλληλη αυτόνομη

ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Σ.Ν. ΕΔΕΝ
Αρ. Φύλλου 87 · τιμη 50 μίλς · Σάββατο 9 Αυγούστου

Στις άλλες σελίδες
- ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
- ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ: ΑΜΕΡΙΚΗ - ΠΟΦΝΕ
- Η ΔΙΑΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΦΙΣΣΟΚΟΛΛΗΣΕΙΣ
- «ΝΟΥΒΟΡΑΙΑ» ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ

Εντείνεται ο διωγμος της αριστερας

ΑΠΟΒΟΛΕΣ ΣΤΟ Σ.Κ. ΕΔΕΚ

Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

Δεν ξέρω, αλλά νομίζω, ότι θα πρέπει να αποτελούμε μοναδικό φαινόμενο ανα το παγκόσμιο. Όλος ο άλλος ο κόσμος δεν έχει πρόβλημα να ταυτίζεται με τη χώρα του: Ινδός, Ιρλανδός, Μαλτέζος, Καναδός, Αυστραλός.

Εδώ θέλουν ντε και καλά να μας κάνουν να νοιώθουμε άβολα, αντιεθνικά, μη πατριώτες, γιατί, απλά δηλώνουμε πρώτα Κύπριοι και μετά ...Κύπριοι! Το σίγουρο είναι ότι γι' αυτό που νοιώθω σήμερα ο τελευταίος που μπορεί να κατηγορηθεί είμαι εγώ. Η αλήθεια είναι ότι όλοι, εκτός πιθανόν ο πατέρας μου κι η μάνα μου, προσπάθησαν με όλα τα μέσα να με κάνουν να νοιώσω πρώτα και μόνον Έλληνας! Η ευρύτερη οικογένεια, φανατικοί εθνικόφρονες όλοι, λάτρεις της Ελλάδας αλλά και πιθανοί δολοφόνοι αν μάθαιναν ότι το παιδί τους σκέφτηκε να παντρευτεί καλαμαρά ή καλαμαρού!

Το σχολείο, που έντυσε με ότι καλύτερο χρώμα και χρησιμοποίησε ότι υπερθετικό βαθμό υπήρχε για να τονίσει τα προτερήματα, τις αρετές και τα κατορθώματα των αρχαίων Ελλήνων, αλλά προσπερνούσε σε μια αράδα τα ελαττώματα, τα επιλήψιμα, τις προδοσίες και τις κατακτήσεις της φυλής. Η κοινωνία με τις στημένες γιορτές του έθνους, τα μπλαμπλα και τα φρου-φρου στις διάφορες επετείους, τα ψεύτικα μηνύματα μέσα από τα μέσα που διέθετε.

Βλέπετε, είχαμε την τύχη και ταυτόχρονα την ατυχία να γεννηθούμε μέσα στον αγώνα της ΕΟΚΑ και να μεγαλώσουμε μετά την ανεξαρτησία, μετά την αποικιοκρατία. Οποίο μπέρδεμα! Ενώ από τη μια νιώθαμε την προσπάθεια να γίνουμε ανεξάρτητη κοινωνία, να έχουμε μία ανεξάρτητη πολιτεία, να μας σέβονται όλοι, ταυτόχρονα δε χάναμε ευκαιρία να γινόμαστε περίγελο στην προσπάθεια να δηλώσουμε βασιλικότεροι του βασιλιά. Περισσότερο Έλληνες από τους Έλληνες! Αυτό που θυμάμαι είναι ότι σ' όλη τη διάρκεια της μαθητικής μου ζωής, μόνο ένας συμμαθητής μου ο Ρήγας, έδειχνε κάποιο σεβασμό σ' αυτά που άκουγε περί Ελλάδας και τα γνωστά.

Για τους υπόλοιπους, και σίγουρα δεν ήταν όλοι Εδονιτάκια, πιο πολύ ήταν, όσες ήταν, ξερές ιστορικές γνώσεις παρά οτιδήποτε άλλο. Γνώσεις για την ύλη του διαγωνισμού της επόμενης μέρας. Ταυτόχρονα δεν μπορώ να ξεχάσω τη δίψα που δείχναμε όλοι, για γνώση της κουτσουρεμένης ιστορίας του νησιού μας, της χώρας μας. Με πόσο πραγματικό ενδιαφέρον περιμέναμε ανάμεσα στα διάφορα ιστορικά γεγονότα ν' ακούσουμε και τη λέξη Κύπρος. Λίγα, φτωχά λόγια μόνο, έτσι γιατί έπρεπε κάτι να μας πουν.

Το περίεργο είναι ότι ενώ μεγάλωσα μέχρι τα 18 μου μέσα σε δεξιούς συλλόγους της γειτονιάς μου, ποτέ μου δεν μπόρεσα να νοιώσω αυτό που προσπαθούσαν να μου εμφυσήσουν μέσα από τις δεκάδες φωτογραφίες των ηρώων του 21, των βασιλιάδων, των χουντικών και των ηρώων του 55. Και στις εκδηλώσεις, πιο πολύ ένοιωθα ότι ο κόσμος πήγαινε σε μια κοινωνική συγκέντρωση παρά σε εθνικά αναβαφτίσματα!

Μας μοίρασαν στα δυο και μετά στα τρία. Τα κατάφεραν όποιοι κι αν τα σχεδίασαν. Εθνικόφρονες και προδότες και μετά σε βορρά-νότο. Κι όμως, ο μέσος Κύπριος αγαπά την Κύπρο και νοιώθει Κύπριος.

Την περίοδο που έζησα στην Ελλάδα θυμάμαι ότι αυτοί που συμμετείχαν στη ζωή του Ελληνικού λαού, τους αγώνες του για δημοκρατία και δουλειά για μόρφωση και ψυχαγωγία, αυτοί που συμμετείχαν στις εκδηλώσεις για τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα του Ελληνικού λαού, ήταν οι αριστεροί Κύπριοι φοιτητές κι εργαζόμενοι. Κατά ένα παράξενο τρόπο οι δεξιοί απέσχαν και μάλιστα ομαδικά. Για το πανεπιστήμια, οι πρώτοι που έσπαζαν κι αποχές των ελληνικών συλλόγων ήταν οι Κύπριοι δεξιοί φοιτητές! Κι όμως οι Έλληνες δεξιοί φοιτητές συμμετείχαν συνήθως! Υπερβάλλουν ζήλος κι αδιαφορία για το τι συνέβαινε στη μητέρα πατρίδα; Πολλές φορές αναρωτήθηκα, για το τι τελικά εννοούν αυτοί που λένε Ελλάδα, Έλληνες. Πόσο συγκεκριμένο τόχουν στο μυαλό τους και πόσο άοσμο είναι, μια απλή συνήθεια, ένα καπρίτσιο, ένα σύνδρομο.

Οι αριστεροί της Κύπρου αγάπησαν την Ελλάδα μέσα από τη μουσική του Θεοδωράκη, του Ξαρχάκου του Λεοντή. Όπως αγάπησαν και όλες τις χώρες μέσα από τα τραγούδια τους, τους αγώνες τους, τα προβλήματα τους. Με όσους δεξιούς μίλησα, την Ελλάδα την αγαπούν πλατωνικά, δεν τους αγγίζει και δεν την αγγίζουν γιατί στο βάθος-βάθος αγαπούν μια Ελλάδα όχι αυτήν που είναι, αλλά των ψεύτικων φτιαχτών λόγων. Αγάπησαν κι αγαπούν μια μουσιακή Ελλάδα. Ναι, τώρα το νοιώθω πιο έντονα, ότι, όταν λυσσασμένα στο στρατό σε ανάγκαζαν να φωνάζεις για την Ελλάδα πιο πολύ το έκαναν για να τη μισήσεις παρά το αντίθετο!

Ας είναι, έτσι και αλλιώς κατάφεραν, όλοι αυτοί οι φανατικοί λάτρεις της μητέρας Ελλάδας, να στείλουν την "ιδέα" στο συρματόπλεγμα της πράσινης γραμμής.

Κωστής

εξέλιξη των Ε/Κ και Τ/Κ. Μετά το '74 η Τουρκοκυπριακή κοινότητα βρέθηκε μπροστά στην πραγματικότητα του εθνικού οράματος που έγινε εφιάλτης. Οι Τουρκοκύπριοι μπορούσαν να κοιμούνται ήσυχοι χωρίς το φόβο του σχέδιο "Ακρίτας" - μιας ξαφνικής επίθεσης των Ελληνοκυπρίων και μιας μαζικής σφαγής. Και βρέθηκαν τώρα μπροστά στον κίνδυνο εξαφάνισης από το "σωτήρα" - την Τουρκία. Η ίδια η αποκατάσταση της κοινότητας σε συνθήκες ασφαλείας άρχισε να διαβρώνει την ένοπλη ηγεμονία των εθνικιστών. Οι Τουρκοκύπριοι διανοούμενοι άρχισαν να ασφυκτιούν και να τονίζουν την κυπριακή διάσταση της ταυτότητας τους. Στις εκλογές του '81 η αντιπολίτευση κέρδισε τη ψηφοφορία και μόνο μετά από παρέμβαση της Τουρκίας κατάφεραν να παραμείνουν οι εθνικιστές στην εξουσία. Ήδη όμως είχε διαμορφωθεί μέσα από την υπόσχεση ελευθερίας του αγώνα των εθνικιστών και τη διαπίστωση ότι αυτή η ελευθερία, η ανεξαρτησία, κινδύνευε ακριβώς απ' αυτούς που είχαν αρθρώσει την υπόσχεση, **μια νέα Τουρκοκυπριακή γενιά της Ανεξαρτησίας.**

Η Ελληνοκυπριακή γενιά του '60, η Τουρκοκυπριακή του '74. Και οι δυο παιδιά μιας υπόσχεσης ελευθερίας και μιας εμπειρίας κυπριακής Ανεξαρτησίας.

Στην Ελληνοκυπριακή κοινότητα το τέλος της πολιτικής των καπετανάτων και των καλασνίκωφ, ο πόλεμος στο Λίβανο, οι ξένες επενδύσεις και η έμμεση συμμετοχή (κοινοβουλευτική στήριξη βασικά) της Αριστεράς στην κεντροαριστερή κυβέρνηση Κυπριανού (μέχρι το '85) οδήγησαν σε μια αλματώδη οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία ενός υποτυπώδους κράτους πρόνοιας. Πολλοί αφομοιώθηκαν - στο κράτος, στην κοινωνία των νεόπλουτων. Ίσως να ήταν και δίκαιο. Να δικαιούνταν τα παιδιά της στέρησης και των συσσιτίων του ΟΗΕ τα πλούτη που τους υποσχέθηκε η τηλεοπτική εικόνα. Αργά αλλά σταθερά η Ελληνοκυπριακή κοινότητα πέρασε απ' την στρατευμένη οικονομία, στην οικονομία της κατανάλωσης και μετά στην κοινωνία του θεάματος.

Η ιστορία είχε σταλώσει. Σε σχέση με την περίοδο πριν το '74 η μετέπειτα περίοδος έλαμπε με την απουσία ιστορικών γεγονότων... Λεπτομέρειες της Ιστορίας. Οι Τουρκοκύπριοι εθνικιστές ανακήρυξαν κράτος ακούεις τζιαι εσού, στην Βόρεια Κύπρο υπό τη σκιά του Τούρκικου στρατού κατοχής. Το '85 οι συνομιλίες πλησίασαν σε λύση ώσπου ξεπετάχτηκε ο Ανδρέας των Αθηνών ή είδε κάποιο φάντασμα ο Κυπριανού και δεν υπόγραψε. Το Κυπριακό και η Τουρκία ήταν για το ΠΑΣΟΚ το απαραίτητο αντιστάθμισμα για τα Βαλκανικά του ανοίγματα. Ο εχθρός βρισκόταν στην Ανατολή όχι στο Βορρά. Αριστερός εθνικισμός. Το ΠΑΣΟΚ σαν διαχειριστής του Αθηναϊκού κράτους επέστρεψε στην νεοαποικιακή πολιτική απέναντι στην Κύπρο. Με αριστερό προφίλ. Ρεμπέτικο και ΕΑΜικό Kitsch. "Η Ελλάδα που αντιστέκεται... και που δεν ξέρει που πατά και που πηγαίνει". Ο Σαβόπουλος εθνόκαφρος. Οι Κυπραίοι εθνικόφρονες να ψαχνουν να βρουν σχέση ανάμεσα στον Άρη Βελουχιώτη και το Γρίβα, τον ΕΛΑΣ και την ΕΟΚΑ. Χαμολαιοντισμοί. Και εσύ που έκανες μαθητικές γιορτές για το ΕΑΜ τότε που οι εθνικά ορθοί καθηγητές μιλούσαν για Εαμοβούλγαρους να σκέφτεσαι ότι είναι κρίμα που δεν άφησαν το Βελουχιώτη να μπει στην Αθήνα το 1944 και να κάνει το Γρίβα μια μάτσα ρεπανόφυλα... να ησυχασουν κι αυτοί και εμείς.

Οι αντεσταμμένες εικόνες δεν ήταν βέβαια τυχαίες. Μπαίναμε σε μια νέα ιστορική στιγμή: **Η κοινωνία του θεάματος, η ψευτοαντίθεση, η αντεστραμμένη εικόνα...** Ξαφνικά ήταν μπροστά μας. Η Ελληνική πρεσβεία (στην οποία υπηρέτησαν τότε οι κύριοι Δούντας και Στοχορόπουλος - ο δε τελευταίος υποστηρίζει τελευταία ανοικτά τη διπλή ένωση / αποδοχή της διχοτόμησης) άρχισε να αναζητά τέως επαναστάτες για να τους συνταξιοδοτήσει στον εθνικό αγώνα της Αθήνας να ξαναεπιβάλει την κυριαρχία, την νεοαποικιακή επιρροή της στην Κύπρο. Ο Κυπριανού αποδείχτηκε όντως μικρό παιδί του Μακαρίου. Τότε το '72, υπό τη σκιά του Μακαρίου, τόλμησε να αντισταθεί στη χούντα, την τότε Ελληνική κυβέρνηση.

Τη δεκαετία του 80, μόνος του, πρόεδρος, δεν άντεξε, γονάτισε. Γαντζώθηκε στην Αθήνα. Η ΕΔΕΚ, το κόμμα της αντίστασης, μετατράπηκε σε παράρτημα του ΠΑΣΟΚ. Μια ηγεσία άσχετη με τον κόσμο που εκπροσωπούσε. Παρέμεινε σταλωμένη στο 9-10% του '74 - οι ψηφοφόροι του 74 που στην αδιαφορία της εποχής συνέχιζαν να ψηφίζουν ένα κόμμα που γινόταν το αντίθετο του εαυτού του.

Η ακροδεξιά παρέμεινε στο κόμμα του Κληρίδη που υποστήριζε τον ιστορικό συμβιβασμό. Το ΑΚΕΛ έκανε την ιστορική μεταλλαγή από τον μακροχρόνιο, αντιμπεριαλιστικό κλπ αγώνα στην ομοσπονδία και την άμεση λύση το '85. Σαν εργατικό κόμμα είχε τις δικές του αντιεθνιστικές παραδόσεις... και άντεξε τον πειρασμό.

Οι αντιστάσεις διαχύθηκαν στην κοινωνία. Ήδη στη Λεμεσό ο "χώρος" είχε κάνει μια ριζική μεταλλαγή από τον αριστερισμό σε μια διάχυτη αντιεξουσιαστική - εναλλακτική νοοτροπία, από τις αρχές της δεκαετίας του '80 σε μια βραχύβια αλλά καθοριστική σειρά μαζώξεων σε μια γκαλερί που ονομάστηκε κκιλίμι... και άρχισαν ήδη οι πρώτες κινήσεις για αντίσταση στην οικοπεδοποίηση των παραλιών της πόλης... Σ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 η Λεμεσός θα λειτουργούσε σαν ο χώρος της εναλλακτικής σκηνής... πορείες με μοτόρες... ροκ συγκροτήματα ή απόπειρες... αντιεθνιστικές πρωτοβουλίες... πρωτοβουλίες ενάντια στον κοινωνικό ρατσισμό... οικολογία, πράσινες ηχώ και μπαράκια...

Στη Λευκωσία αντίθετα η εθνική μουντάδα μιας μοιρασμένης πόλης πήρε νέες διαστάσεις με την άνοδο του θεάματος. Μια παρεξηγημένη ερμηνεία της Κυπριακής εμπειρίας από τον Έλληνα ιστορικό Νίκο Ψυρούκη και η αναζήτηση του εύκολου νέου, όπως του εύκολου κέρδους, οδήγησε στην εμφάνιση ενός "χώρου" ενωτικίζοντος Αριστερισμού... Αιγαίο, Αυτοδιάθεση, Ένωση... Ανάμεικτος κόσμος... Γέφυρα προσαρμογής για ανθρώπους που γύρισαν στην Κύπρο απ' την Αθήνα και αδυνατούσαν να δουν τη σημειολογία μιας άλλης χώρας... επιμένοντας ότι αφού η Κύπρος δεν ήταν όπως η Αθήνα, ήταν επαρχία και αφού δεν έμοιαζε με Ελληνική Επαρχία τότε ήταν αλλοτριωμένη...

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Ο κύπριος rapper του Λονδίνου Haji - Mike γεννήθηκε το 1960 - τη χρονιά της Ανεξαρτησίας - και μεγάλωσε στους δρόμους της κυπριακής παροικίας της Βρεττανίας. Ο Vragaman όχι σαν καταναλωτικό προϊόν αλλά σαν πολυπολιτιστική ταυτότητα αποσπασμάτων. Ο ρατσισμός που αντιμετωπίζει ο μετανάστης και η αναζήτηση της ταυτότητας του ιθαγενή. Το ποίημα Mihalakis (που παρουσιάστηκε μουσικά στη συναυλία στη Λεμεσό) είναι η φωνή ενός πόνου που μεταβάλλεται σε οργή... Να σε αποκαλούν με όλα τα ονόματα, τις δότες ταυτότητες, εκτός απ' αυτήν που εσύ θα ήθελες, την τρυφερή φωνή μιας γλυκειάς αποδοχής... Μιχαλάκης...

MIHALAKIS

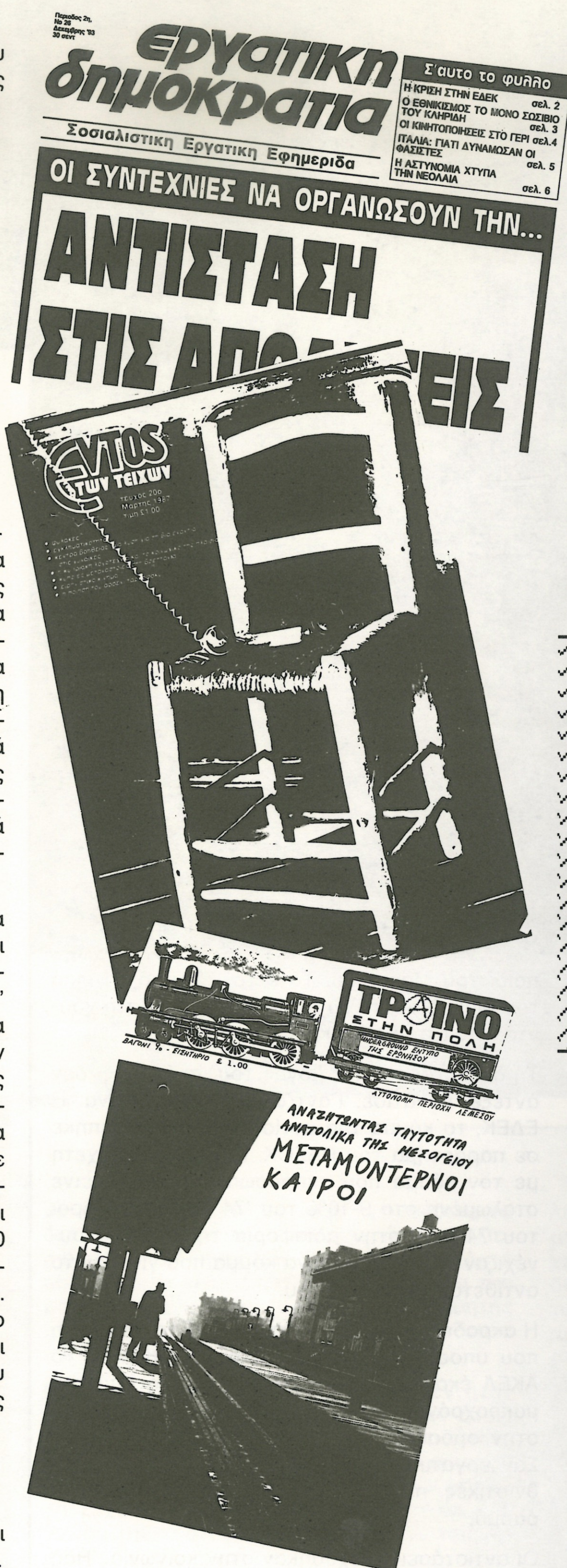
At school,
They gave us all kinds a names,
Dished out every lesson,
On playing pitches
And over stormy dining tables.
They called me many names,
I had more nicknames than the year has days,
More nicknames than the sun has rays.
They call me...
"Colour!"
Call me paki, diego, whop, spik and darkie.
They call me...
"Class!"
Said I should work like my parents,
Long hard hours, sweating buckets, present-past.
They call me...
"Intelligence!"
Said I was linguistically backward,
Taught me rugby and football
And maintained that my maths and history were
"Dodgy and awkward".
They also call me...
"Culture!"
Said I was skitzofrenik,
Trapped in some kind of bi-cultural panic,
Lost in Britain and not proud of it.

Call me colour,
Call me class,
Call me all kinds of
Rabania yia mas!!!

But they never called me,
Mihalakis,
By my name,
For that,
Was all,
I ever,
Asked.

Άλλοι αναζητούσαν βάλσαμο στην πληγή του '74. Άλλοι έλπιζαν ότι υπήρχε πραγματικά ένας άλλος Ελληνικός πολιτισμός. Υπήρχε αρχικά κάτι ανθρώπινο ανάμεικτο με τη λαφαζανιά στην ακραία κυπριακή της εκδοχή. Οι θαμώνες βέβαια επέμεναν Ελληνικά. Και όσο η Κυπριακή πραγματικότητα επέμενε να αλλάζει στο δικό της ρυθμό, στο δικό της Ιστορικό χρόνο που δεν θύμιζε Αθήνα (η Κύπρος ποτέ δε θύμιζε Αθήνα) η αδυναμία κατανόησης μετατράπηκε σε υστερία. Μίσος. **Αντεστραμμένη εικόνα.** Ένας κόσμος που έκανε διακοπές στα εξάρχεια και στην Κύπρο ήταν συνειδητά η ασυνείδητα όργανο του Ελληνικού κράτους. Άλλοι θυμήθηκαν τα εοκαθητικά τους χρόνια και άρχισαν να μοιράζουν απειλές. Η "επίκαιρη" (εφημερίδα ανώνυμου χρηματοδότη) που εισήγαγε το δημοσιογραφικό χαφιεδισμό. Και ο αγαπητός Λάζαρος αδυνατούσε και αδυνατεί βεβαίως να αντιληφθεί το μέγεθος της αντίφασης ή της υποκρισίας να αγωνίζεται από τη μια ενάντια στη βία της αστυνομίας ενάντια στους Ελληνοκύπριους και μετά να ενθαρρύνει τη βία ενάντια στους Τουρκοκύπριους και τους μη εθνικά σκεπτόμενους. Ο φιλτάτος Β.Ν. Πτωχόπουλος να υμνεί την εκκλησία (την μαγκιά της φυλής) να γράφει "καλός Τούρκος, νεκρός Τούρκος" σε ακροδεξιές φυλλάδες και να επιμένει να το παίζει Αθηναίος αριστεριστής. Καλά εδώ είναι οι Ζουλού; Τόσο ιθαγενείς είναι οι θαμώνες;

Μπορεί κάποιοι να χρηματοδοτούσαν όλα αυτά, όπως φημολογείται. Οι περισσότεροι όμως μάλλον δεν ήξεραν. Στη θετική του πλευρά ο "χώρος" των "Ενωτικών Αθηναΐζοντων" της Λευκωσίας ήταν τουριστικό attraction - μια νότα Αθήνας στη θλίψη της Λευκωσίας. Ήρθαν μερικά καλά συγκροτήματα στο Αιγαίο. Νέες λέξεις, νέο στυλ. Μια νέα προσπάθεια των Ελλήνων της Κύπρου να δημιουργήσουν αντί να μισούν αυτή τη χώρα; Μπα... Το μίσος για κάθε τι κυπριακό παρέμεινε αμείωτο - για την ιστορία, την γλώσσα, τους αυτόχθονες. Ίσως κάτι να βγει στο μέλλον... Την δεκαετία του '80 ωστόσο αυτός ο χώρος ήταν η τέλεια αντεστραμμένη εικόνα του κυπριακού θεάματος. Ένας χώρος που σύχναζε η Εξουσία και το έπαιζε φολκλορικά "εναλλακτικός". Οι μόνοι που πείστηκαν ήταν οι ίδιοι οι λειτουργοί του θεάματος - οι δημοσιογράφοι της Λευκωσίας που είχαν σαν επάγγελμα την αναπαραγωγή της αντεστραμμένης εικόνας. Σαν τέλειοι γιάππηδες γαντζώθηκαν από τα θετικά των εισαγωγών από την Αθήνα για να κρύψουν το γεγονός ότι στην Κύπρο εκπροσωπούσαν ότι πιο συντηρητικό, δουλοπρεπές και ρατσιστικό...

Οι δομικές αλλαγές και η εκδημοκρατικοποίηση της περιόδου Βασιλείου (η ολοκλήρωση του Ιστορικού σχεδίου της εκμοντερνιστικής Κεντροαριστεράς του '40) ξύπνησε την ίδια λυσσασμένη αντίδραση όπως των εθνικοφρόνων της δεκαετίας του '40. Οι εισαγώμενοι επαναστάτες εξ Αθηνών μετατράπηκαν σε θιασώτες του "Πατρίς, θρησκεία, οικογένεια". Η αντεστραμμένη εικόνα και πάλιν. Ο Λ. Μαύρος να μιλά για ανθρώπινα δικαιώματα κάνοντας εκστρατεία ενάντια στον έρωτα του Τζέγκις και της Αλεξίας. Για μερικούς υπήρξε το ίδιο σύνδρομο που κινητοποίησε τον κόσμο της ΕΟΚΑ Β στις αρχές του '70. Κοινωνιολογική και ιδεολογική ανασφάλεια. Η αίσθηση απώλειας ή μη επιτυχίας ενός status που πίστευαν ότι θα έπρεπε να έχουν σαν οπαδοί του Αθηναϊκού κράτους. Όπως πολύ γλαφυρά το έθεσε ο Σάββας Παύλου το 1992 στη συζήτηση στην Πράσινη Ηχώ για το κλείσιμο της εκπομπής "Χωρίς Πλαίσια".

Η ιστορία είχε σταλώσει. Σε σχέση με την περίοδο πριν το '74, η μετέπειτα περίοδος έλαμπε με την απουσία ιστορικών γεγονότων... Μπήκαμε έτσι στην κοινωνία του θεάματος, την εποχή των αντεστραμμένων εικόνων. Το εθνικιστικό Kitsch και η εθνικόφρων Soap Opera ξανογύρισε σαν καταναλωτικό προϊόν... Στα υπόγεια όμως συνέχιζαν οι άλλες διαδρομές.

"Να μην κλείσει το Χωρίς Πλαίσια. Να έρθετε μαζί μου να απαιτήσουμε να το κάνω ΕΓΩ το πρόγραμμα". Η δίψα για εξουσία μιας φαιδρής συνομοταξίας που αυτοβαπτίστηκαν ελληνοκεντρικοί, της ενότητας του Ελληνικού κράτους, του Ματαφιά και των ΜΑΤ όταν στην Αθήνα οι μπάτσοι δολοφονούσαν τον Καλτεζά. Αλλά αυτοί πήγαιναν για τουρισμό στα εξάρχεια. Είναι να απορείς όντως για το τι νοιώθει ο Β. Ν. Πτωχόπουλος με αυτόν τον περίγυρο. Μπορεί και να τον παρεξηγήσαμε... Στο μαγαζί του στήθηκε η πρώτη μεγάλη soap apera του κυπριακού θεάματος. Η μεταλλαγή της παραδοσιακής σε μεταμοντέρνα εθνικοφροσύνη. Στη λογική της αμπελοφιλοσοφίας του νεοφασισμού.

Αυτοί που είχαν ήθος κρατήθηκαν μακριά. Ο Θέμος Δημητρίου συνέχισε να αγωνίζεται, με τους άλλους, στην **Αριστερή πτέρυγα** και να

οραματίζεται την Ένωση της Αριστεράς και την ομοσπονδία των λαών της Ανατολικής Μεσογείου. Ο Κωστής ο Αχνιώτης στάθηκε ηρωικά στην παλιά Λευκωσία εκδίδοντας το περιοδικό **εντός των τειχών** που συγκέντρωσε και έκφρασε για ένα διάστημα το πνεύμα της πολιτιστικής επανάστασης του '70 και την γενιά της αντίστασης. Ένα έντυπο σαν μια ιστορική καμπή. Το τελευταίο εκδοτικό ανάγγειλε το μέλλον. Οι αριστεροί του ΑΚΕΛ κατέλαβαν την ΕΔΟΝ και μέσα από την εφημερίδα τους, **τη Νεολαία,** άνοιξαν συζητήσεις πρωτάκουστες για την κυπριακή Αριστερά σε δημόσιο επίπεδο - για τις δολοφονίες των μασκοφόρων του Γρίβα το '58, για την Κυπριακή συνείδηση. Μια άλλη ομάδα Τροτσκιστών έφτιαξε **την Εργατική Δημοκρατία** που παρά το δογματισμό της υπήρξε μια από τις πιο συγκροτημένες (και στενοκέφαλες) Μαρξιστικές-λενιστικές ομάδες των τελευταίων δεκαετιών. Στη Λεμεσό ο Πιερής, η Αντωνία και ο Δήμος δοκίμασαν να φτιάξουν εναλλακτικές καλλιέργειες - και τελικά έφτιαξαν και τη **Χρυσαλλίδα** που λειτούργησε σαν σημείο αναφοράς του αναρχίζοντος, εναλλακτικού χώρου της πόλης που προσπάθησε να χωνέψει τις πιο ετερογενείς επιδράσεις από την Ευρώπη και την Αμερική. Εκεί γεννήθηκε και το Τραίνο. Λίγα μέτρα πιο κάτω, ο Γόρης αναζητούσε την πόρτα για τον αρχαίο Ερωτικό πολιτισμό της Κύπρου. Και υπήρξαν και ένα σωρό άλλα μπαράκια, στέκια, ομάδες και άτομα που αναζητούσαν και αναζητούν το νήμα που συνδέει την εμπειρία της Ανεξαρτησίας με το πνεύμα της Αντίστασης του '74 της πολιτιστικής Επανάστασης της δεκαετίας του '70 και τη μεταμοντέρνα εμπειρία της παγκοσμιότητας που μας περιβάλλει. Μέχρι και κυπριακά underground έντυπα εμφανίστηκαν στη Νέα Υόρκη (**Κοκκινοσκουφίτσα**) και την Αθήνα (**Αρκούδα**).

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΓΚΟΝΤΟ

Γενιές Ανεξαρτησίας

Οι γενιές μετά το 1980

Και ύστερα είναι αυτοί που μεγάλωσαν μετά το '80. Η πρώτη γενιά υλικής αφθονίας σε μια Ανεξάρτητη χώρα. Που δεν έμαθε για την Ιστορία των αγώνων που δημιούργησε την έστω υποτυπώδη δημοκρατία που βίωνε. Μια γενιά που δεν έζησε μεγάλα ιστορικά γεγονότα. Που κατά καιρούς την τραβάνε στην πράσινη γραμμή για να φωνάξει στους αγνώστους, που ανακαλύπτει σιγά σιγά την επαναστατική δυναμική του συνθήματος "Η Κύπρος ανήκει στο λαό της". Αυτοί ξέρουν ότι έχουν δικαιώματα.

Είναι όμως μια γενιά μη - πολιτική. Βιώνει τα υπαρξιακά προβλήματα που θεωρητικοποιήθηκαν τη δεκαετία του '70 από τη νέα Αριστερά και που δημιουργήθηκαν μαζικά με τις μεταμοντέρνες μεταλλαγές της δεκαετίας του 80. Νέες φωνές, νέα σώματα. Λικνίζονται σε νεολαϊκιστικά στέκια. Μπερδεύουν τους μουσικούς ήχους - ανατολή και ροκ, Ελληνικά, αγγλικά, κυπριακά. Πετροβολούν την αστυνομία στα γήπεδα, στα στέκια τους. Ίσως κοινωνιολογικά να ζούμε τη μεταπολεμική γενιά των αρχών του 60 στη Δύση.

Μια γενιά που αφού χόρτασε (από φαΐ και παραμύθια) ανακαλύπτει ότι η ζωή είναι πολύ περισσότερα πράγματα από ένα γεμάτο στόμα και ένα τηλεοπτικό clip. Το ιστορικό replay βέβαια δεν γίνεται. Αυτή η γενιά είναι μέρος της παγκόσμιας γενιάς του 1990. Όμως κρατώντας τις αντιστοιχίες θα πρέπει να ανακαλύψει τις θεωρίες και τα οράματα των υπογείων της δεκαετίας του '80 - της νέας Αριστεράς που γεννήθηκε με την Αντίσταση του '74. Ίσως αυτή η γενιά ίσως η επόμενη γενιά... θα έρθει μια γενιά που δεν θα αγωνιστεί πια για τα φαντάσματα του παρελθόντος - αλλά **για τον εαυτό της, για τα συμφέροντα μιας γενιάς που εκπροσωπεί το μέλλον** όχι τους γονιούς τους, τους παππούδες τους, τα κόκκαλα και τις θυσίες του τάδε η της τάδε. Μια γενιά που θα ολοκληρώσει το ιστορικό project (ναι, έτσι, αγγλικά) των γενιών της Ανεξαρτησίας.

Κάποτε θα ψυλλιαστούμε ότι η εικόνα στον τηλεοπτικό καθρέφτη είναι αντεστραμμένη

Την "επικράτηση" των Μετα-αποικιακών ανθρώπων - των ελεύθερων ανθρώπων. Τότε ίσως να πάψουν να μας δουλεύουν, οι πολιτικάντηδες που γεννήθηκαν το 1930, να αντιληφθεί ο αρχιεπίσκοπος ότι η δουλειά του είναι στις εκκλησίες, να αντιληφθεί το κεφάλαιο ότι το παραμύθι του εθνικού προβλήματος παρατράβηξε σαν δικαιολογία, να αντιληφθούν οι ξένες πρεσβείες ότι άλλο διπλωματία και άλλο εισβολές... Και αν δεν το αντιληφθούν θα υπάρχει ένα κίνημα ζωής να τους αντιμετωπίσει. Διότι όπως και να το κάνουμε, έστω και χωρίς το Λένιν, έχουμε κόψει στάδια. Το κίνημα που είναι αναγκαίο στη σημερινή πραγματικότητα της Κύπρου είναι μια επανάσταση της καθημερινότητας. Αντιλαμβανόμενοι την Ιστορία και τη γεωγραφία στην οποία ζούμε. Είναι για αυτό που θα μπορούσε κάποιος να πει ότι η γενιά της Αντίστασης του '74 ήταν η πρώτη νεολαία της Κύπρου σε 50 χρόνια, που λειτούργησε αυτόνομα, σαν γενιά. Προσπάθησε να συγχρονισθεί με τον ιστορικό χρόνο των Ευρωπαϊκών μητροπόλεων. ζώντας τις ιστορικές αντιφάσεις της Κύπρου, ταυτιζόμενη με την Παλαιστινιακή Αντίσταση - με τη γεωγραφία που μας περιβάλλει. Ήταν ένα κίνημα ανάμεσα στο Βιετνάμ και την καταλλημένη Σορβώνη. Γέφυρα. Ένα νεολαϊστικό πολιτιστικό-δημοκρατικο κίνημα αξιοπρέπειας σε μια γέφυρα πολιτισμών. Είμαστε, όπως λένε, νευραλγικός χώρος. Στο κέντρο της Ανατολικής Μεσογείου. Και σε ένα ενοποιημένο κόσμο οι νευραλγικές γέφυρες πρωτοπορούν κάποτε.

Μπορεί βεβαίως όλα αυτά να είναι φαντασιώσεις και όνειρα κάποιου που επιμένει με κυπριακό πείσμα ότι ο Μάης του '68 άλλαξε όλα τα δεδομένα... ότι η Επανάσταση της καθημερινής ζωής μπορεί να ξαναξεκινήσει και από εδώ... Το πείσμα του Μετα-αποικιακού ιθαγενή. Κάποτε θα ψυλλιαστούμε και μεις ότι η εικόνα στον τηλεοπτικό καθρέφτη είναι αντεστραμμένη.

ΤΑΚΗΣ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ

ΠΕΡΙ ΘΛΙΨΕΩΣ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

Κι αφού συχνά μου συμβαίνει, όταν αποφασίσω να ασχοληθώ με ένα θέμα, να συναντώ στην καθημερινή μου κίνηση, πράγματα τόσο κοντινά προς αυτό που σκέφτομαι, έτσι κι' αυτή τη φορά, μετροφυλλώντας το τελευταίο τεύχος του περιοδικού "ΤΡΑΙΝΟ" (ενός underground εντύπου της ερωνήσου) έπεσα - κατά πως λεν στη γλώσσα τους οι μη κατέχοντες τα ελληνικά απταίστως - πάνω στο ακόλουθο κείμενο, με τίτλο "Η θλιμμένη πόλη":

"Μια φορά και ένα καιρό (...) ήταν μια θλιμμένη πόλη, η πιο θλιμμένη από όλες τις πόλεις, μια πόλη τόσο καταστροφικά θλιμμένη, ώστε να ξεχάσει το όνομα της. Βρισκόταν δίπλα σε μια πένθιμη θάλασσα, γεμάτη ανοστόψαρα που η γεύση τους ηταν τόσο άθλια που έκανε τους ανθρώπους να ρέονται από μελαγχολία...

Στα βόρεια της θλιμμένης πόλης βρισκόταi τα μεγάλα εργοστάσια που κατασκευάζουν (...) την ίδια τη θλίψη. Ύστερα τη συσκεύαζαν και την έστελναν σε ολόκληρο τον κόσμο που φαίνεται δεν τη χόρταινε ποτέ. Μαύροι καπνοί ξεχύνονταν απ' τα φουγάρα των εργοστασίων της θλίψης και κρέμμονταν πάνω απ' την πόλη σαν κακά μαντάτα".

"Ο Χαρούν και η θάλασσα των Παραμυθιών".

Η θλιμμένη πόλη λοιπόν. Η πόλη μας. Όπου οι μόνοι άνθρωποι είναι τα παιδιά, και οι ανόητοι, κι αυτοί που μας έκλεψαν, αυτοί που γέμισαν τις κωλότσεπες με εκατομμύρια και τάχουν καταθέσει στις Ελβετίες, δήθεν καπάτσοι που μας έπαιρναν το βιος την ώρα που εμείς ένεκεν θλίψεως στρέφαμε αλλού τα μάτια. Οι μόνοι πραγματικά χαρούμενοι άνθρωποι σ' αυτή τη θλιμμένοι πόλη είναι τα παιδιά, οι ανόητοι, οι κλέφτες και οι αθώοι. Όσοι έχουν απομείνει από τους τελευταίους.

Όλοι οι υπόλοιποι, εμείς το Μέγα πλήθος έχουμε σκύψει τον αυχένα στους ανόητους και τους κλέφτες. Στα όρνεα και τα ανθρωποειδή. Πώς άλλωστε ν' αντισταθεί κανείς στη βλακεία, πως να αντισταθεis στον χαρούμενο ανόητο που σε καταδυναστεύει κάθε μέρα, πως ν' αντισταθείς στη βλακεία που σε περιτριγυρίζει, και πως ν' αντιμετωπίσεις τους λαθροχειριστές της ζωής σου, ή αλλοιώς, αυτούς που χειρίζονται λάθρα τις τύχες σου. (Διπλό βεβαίως το νόημα).

Όμως γιατί τάχατε τέτοια και τόση θλίψη;

Επειδή πρώτα απ' όλα οι ανόητοι και χαρούμενοι, οι ανίδεοι και χορτάτοι έχουν το πάνω χέρι.

Επειδή οι οραματιστές εξοστρακίσθηκαν. Όχι όμως πέραν της πόλεως. Απλώς έχουν καταδικαστεί σε κατοίκον περιορισμόν.

Επειδή όποιος εκφέρει λόγον παλληκαρίσιο θεωρείται αυθάδης.

Επειδή οι διανοούμενοι αυτολογοκρίνονται. Έχουν κλεισθεί κι' αυτοί, χωρίς λόγο τις πιο πολλές φορές, στα μικρά τους δωμάτια και παρακολουθούν κι' αυτοί θλιμμένοι τους ομιλητές.

Και επειδή όσοι θωρούν δεν μπορεί παρά να θλίβονται. Δεν είναι δα και τόσο δύσκολο να δεις το αύριο μέσα από τη θεωρία της ιστορίας που επαναλαμβάνεται. Αύριο, όλοι εμείς θα βρεθούμε στην πρώτη γραμμή του πυρός. Σαν από σύνθημα εσωτερικό θα παραταχθούμε στο μέτωπο της αντίστασης. Την ίδια ώρα που αυτοί οι άθλιοι μεγαλοσχήμονες, οι καταφερτζήδες, οι ρήτορες των μπαλκονιών, οι δήθεν πατριώτες, οι ριψάσπιδες και οι ένοχοι, θα βρεθούν καβάλλα στα κότερα τους και στα αεροπλανάκια τους, σαν έτοιμοι από καιρό, σαν ικανοί αναχωρητές την ώρα της Αλήθειας, θα σαλπάρουν για άλλες πολιτείες. Την ίδια ώρα που εμείς, οι σημερινοί θλιμμένοι, θα βρεθούμε αντιμέτωποι με το βαθύ νόημα της πατρίδας.

Κι' αν ακόμα υπάρχουν κάποιοι από μας που διερωτούνται για το βάσιμο των επιχειρημάτων μας, θάθελα απλώς να απαντήσουν στο ερώτημα: Ποιούς λόγους έχουμε σήμερα ως λαός για νάμαστε χαρούμενοι;

Στο ίδιο εύστοχο ερώτημα Κύπριου δημοσιογράφου απαντούσε προχθές διάσημη ελληνίδα τραγουδίστρια λέγοντας πως πραγματικά δεν βλέπει λόγους για νάναι οι έλληνες χαρούμενοι. Πολύ περισσότερο λοιπόν εμείς.

Ο λυπημένος λαός της Κύπρου, που καταδυναστεύεται από τα μουγκρητά και τα βομβαρδίσματα των ασπόνδυλων, από την εξουσία της μονοφωνικής πολυφωνίας από τα αγενή χαμόγελα των διευθυνόντων, από την αλαζονεία, την ημιμάθεια και τον εμπαιγμό.

Όζει μεσαιωνισμός κάπου εδώ γύρω.

Οι εικοσάρηδες στην αυλή των θαυμάτων

BRAZIL

Ένα ποίημα χωρίς τέλος

Γεια σου. Ποιος είσαι;
Εγώ είμαι η Στέλλα.
Είμαι λυπημένη βροχή.
Των παλιάτσων η βασίλισσα.
Αυτοί όλοι είναι οι παλιάτσοι,
εγώ η βασίλισσα τους.
Μόνο που με άφησαν μόνη μου, μόνη μου, μόνη μου.
Το Cabaret ονομαζόταν Brazil.
Γεια σου είμαι η Στέλλα.
Ήρθες να αγοράσεις λίγη ψευδαίσθηση;
Όχι τη δική μου.
Η δική μου ψευδαίσθηση δεν αγοράζεται.
Η δική μου ψευδαίσθηση, είναι αληθινή.
Εσύ, είσαι ιπτάμενος, έχεις ιπτάμενα μάτια.
Η Claudia είναι αόρατη. Με ακούς;
Η Claudia έχει μελαγχολικά μάτια, είναι αόρατη
εσύ ιπτάμενος. Δεν μπορείς να την αγγίξεις.
Η Ρίτα σε φτύνει. Η Ρίτα σε φτύνει!
Η γκόμενα με τα κόκκινα, είναι τσουλί.
Καλωσορίσατε στο Cabaret Brazil.
Απόψε βρέχει. Είμαι λυπημένη βροχή.
Θα σας καταβρέξω. Θα σας αρρωστήσω.
Θέλω να κρυώσετε.
Η Claudia και η Ρίτα, δεν θά' ναι εκεί
να σας ζεστάνουν.
Θέλω να κρυώσετε.
Είμαι λυπημένη, παγωμένη βροχή.
Μέσα στο Brazil,
μπορείς να αγοράσεις ότι θέλεις.
Σάρκα, ουίσκυ, ψυχές, ύποπτες συνειδήσεις,
μαγνητισμένες επιθυμίες, προγραμματιμένες κινήσεις.
Δεν μπορείς όμως να αγγίξεις
την Claudia και τη Ρίτα.
Ο άλλος, μαστουρωμένος,
μου είπε υποφέρω.
Κοιτάζαμε τα φώτα που έπαιρναν το δρόμο
και έτρεχαν, γινόνταν σχήματα.
Καρδούλες, ζώα, γυναίκες, αντράκια,
κοιτάζαμε τα φώτα που όλα μαζί με μια κίνηση,
σηκώνονταν προς τα πάνω, για που;
Σβήσαμε τα φώτα
και ταξιδεύαμε στα σκοτεινά.
Όμορφο, όμορφο, γλυκό, ανατριχιαστικό σκοτάδι.
Σβήσαμε τα φώτα και δεν ξέραμε που πηγαίναμε,
ή ποιος ερχόταν σε μας.
Σβήσαμε τα φώτα και δεν ξέραμε αν θα υπήρχαμε,
το επόμενο δευτερόλεπτο.
Ίσως ν' ακουγότανε ένα μπουμ και να χανόμασταν.
Όμορφο, όμορφο, γλυκό, ανατριχιαστικό σκοτάδι,
έλα, έλα τώρα που είμαι βυθισμένη,
βύθισε με πιο πολύ, πιο πολύ.
Θέλω να με βυθίσεις στα βάθη σου πιο πολύ.
Αυτός με κοίταξε.
Το ξέρω πως υποφέρεις
Το ξέρω πως υποφέρεις!
Θάθελες τώρα να σκουπίζεις τα φύλλα στην αυλή σου;
Όχι.
Σου αρέσει, που υποφέρεις πίστεψε με.
Αυτός άναψε τα φώτα.
Έξω στις λεωφόρους της αναζήτησης,
αυτός άναψε τα φώτα.
Γελάσαμε δυνατά, τρανταχτά.
Σου αρέσει που υποφέρεις.
Όταν κάνεις έρωτα, δεν υποφέρεις;
Δεν πονείς από τον πόθο;
Όταν κάνεις έρωτα η επιθυμία,
δεν σε πονά;
Απάντησε μου. Εσύ είσαι ο γυναικάς.
Γελάσαμε δυνατά.
Ναι, υποφέρω, η επιθυμία προκαλεί πόνο, πόνο.
Γλυκό πόνο, γλυκό πόνο.
Και σένα Αντρέα σου αρέσει που υποφέρεις.
Και μένα, μου αρέσει που υποφέρω.
Όχι, δεν θάθελα με τις ριγωτές μου πυτζάμες,
να σκούπιζα τα φύλλα στην αυλή.
Αυτός που σκούπιζε τα φύλλα,
ήταν ο κακόμοιρος ανθρωπάκος,
που αιωρείταν κάτω στις λεωφόρους της ανυπαρξίας.
Σου αρέσει αυτή η μαστουρωμένη στιγμή;
Ναι.

Υπόφερε την λοιπόν όσο μπορείς, είναι ωραία.
Δάγκωσε την να μη σου φύγει, γιατί είναι πουτάνα.
Γελάσαμε δυνατά.
Ένα γέλιο ατέλειωτο που άγγιζε τα περιθώρια,
των καλουπωμένων ανθρώπων.
Πίσω στο Brazil.
Ο Σούπερ Μάφια τύπος,
με ρωτά αν μπορεί να μου φιλήσει το χέρι.
Ναι, μπορείς.
Μου παίρνει το χέρι,
δεν ήταν φιλί αυτό, ήταν γλύψιμο.
Δεν μίλησα.
Ο Αντρέας έπιασε τη σκέψη μου.
Αντρέα, φεύγουμε, θέλουν να με γαμήσουν!
Ξέρω. Απάντησε η σκέψη.
Και ήξερα πως ο Σούπερ Μάφια τύπος,
έξω από τις ερωτικές του φαντασιώσεις,
με είχε αδελφή.
Και ήξερα πως ο Σούπερ Μάφια τύπος,
θα ήταν κοντά μου, όταν θα έτριζαν,
τα δόντια τους οι λύκοι.
Και ήξερα γιατί δεν μπορούσε να καταλάβει.
Και ήξερα γιατί ή γιατί δεν μπορούσε να καταλάβει.
Και εκτιμούσα, το πονηρό το βλέμμα του.
Με κοίταζε όπως ακριβώς, ήθελε να με κοιτάζει.
Χωρίς φραγμούς.
Ήξερε να ακούει τα λόγια μου,
κέρασε ποτό στην Claudia.
Μεσ' το δάσος περπατώ.
Λύκε, λύκε είσαι δω;
Ο Αντρέας είναι έξω από τα όρια,
δεν τα ξεπέρασε. Είναι έξω, έξω, έξω από τα όρια.
Μπορείς να τον δεις;
Ναι.
Και δεν ήξερα, αν έλεγε αλήθεια.
Ήμουν σίγουρη όμως, πως θάθελε να ήξερε την αλήθεια.
Στο Brazil, στο Brazil, στο Brazil,
έγινα λυπημένη παγωμένη βροχή.
Με είδε μόνο ο Αντρέας.
Οι άλλοι νόμισαν ότι με είδαν.
Φύγαμε, φύγαμε, φύγαμε.
Δεν μιλήσαμε για πολλή ώρα.
Ήξερα ότι μιλούσαμε με τις σκέψεις.
Δεν μιλήσαμε για πολλή ώρα
και είχαμε όμως τόσο βαθειά εισχωρήσει,
ο ένας στο βάθος του άλλου,
που ένοιωσα ηρεμία και τρόμο, μαζί.
Αντρέα, μην πάθεις κακό.
Εκεί έξω από τα όρια,
δεν ξέρεις τι να περιμένεις.
Η φωτεινή επιγραφή του Brazil,
τις νύκτες ανάβει με περίεργα μικρά φωτάκια.
Τις μέρες σβήνει, τις μέρες σβήνουν.
Η φωτεινή επιγραφή του Brazil,
μας έχει όλους χεσμένους,
πεσμένους ανάποδα
σε ιστορικές περιγραφές απροσδιόριστων στιγμών.
Είμαι έξω.
Δεν υπάρχουν όρια, δεν υπάρχουν σύνορα,
δεν υπάρχουν όρια, δεν υπάρχουν όρια,
δεν υπάρχουν υπάρχουν υπάρχουν όρια.
Οι παλιάτσοι μου, έγιναν ξαφνικά μελαγχολικοί.
Επέστρεψαν.
Δεν ξέρω πως να τελειώσω αυτό το ποίημα
Θέλω να με καταλάβεις.
Θέλω, θέλω θέλω να με καταλάβεις
Πού κρύβεσαι;
Έβγα έξω.
Ο Ρομπέρτος φαινόταν αληθινός.
Αλήθεια, ήτανε άραγε.
Ο Σπύρος μέσα στην αρμύρα
των φτιαχτών του επιδιώξεων.
Αμέτοχος. Αμέτοχος.
Αντρέα, πάμε να φύγουμε.
Αντρέα, θα με καταλάβεις;
Δεν ξέρεις.
Αυτό το ποίημα δεν έχει τέλος.
Όχι δεν έχει τέλος, το αποφάσισα.
Το Brazil, θα τελειώσει,
Οι Σούπερ Μαφίες τύποι, θα χαθούν.

Το τσουλί με τα κόκκινα, η Ρίτα, η Claudia,
Εγώ, ο Αντρέας, ο Σπύρος, ο Ρόμπας, ο Ρομπέρτος,
οι θαμώνες, οι ουτοπίες, τα γέλια μας τα δυνατά,
που κούφαναν την ίδια τη σιωπή.
Όλα θα τελειώσουν κάποια μέρα,
αλλά αυτό το ποίημα,
θα μείνει στ' αλήθεια ατέλειωτο,
αυτό το ποίημα δεν θάβρει ποτέ ηρεμία.
Γιατί στ' αλήθεια πιστεύω,
πως κάποια άλλα Brazil ψέματα,
θα κτίζονται πάνω στις γέφυρες της γης.

STELLA

ΔΥΟ ΓΕΝΙΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ GRAFFITI ΣΤΟ ΤΕΙΧΟΣ

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟ 74

Το κείμενο "γενιές Ανεξαρτησίας" γράφτηκε από Ελληνόφωνο Κύπριο που έζησε μέσα στην Ελληνοκυπριακή κοινότητα και εκφράζει εξ ανάγκης την εμπειρία του συγγραφέα. Η Τουρκοκυπριακή εμπειρία παράλληλη και ταυτόχρονη πέρασε δίπλα μας.

Από το 63 άρχισαν να κλείνονται ή να τους κλεινουν σε γκέττο και ήταν μια αόρατη παρουσία. Μετά το '74 οι δυο κοινότητες χωρίστηκαν στρατιωτικά. Οι πορείες υπήρξαν παράλληλες... Διαφορετικές εκδοχές της κυπριακής εμπειρίας. Η Τουρκοκυπριακή γενιά του '74 όπως και η Ελληνοκυπριακή νέα Αριστερά εξεγέρθηκε με οργή ενάντια στο παρελθόν... Αναζητώντας τους κρυφούς δρόμους για την εμπειρία χωρίς όνομα - την κυπριακή εμπειρία που εμπεριείχε την προοπτική της καθολικότητας.

Τα κείμενα που ακολουθούν είναι αποσπάσματα από τις μελέτες που παρουσιάστηκαν σε ένα συνέδριο που έγινε στο Λονδίνο το 1987 και που εκδόθηκαν σε

βιβλίο (Turkish Cypriot identity ond literature). Η μετάφραση τους έγινε με στόχο να καλυφθεί το κενό της εμπειρίας της αλλης κοινότητας αλλά και σαν πρακτική προσπάθεια να ανοίξουν ακόμα μερικές τρύπες στο τείχος. Έγινε και ανάμεσα στους Τουρκοκύπριους μια πολιτιστική Επανάσταση τις δεκαετίες του '70-80.

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΟΝΟΜΑ

Mehmet Yiasin

Εάν οι άνθρωποι μας δεν νοσταλγούν τα χωριά τους στη νότια Κύπρο όπου γεννήθηκαν, εάν δεν αναστενάζουν και με τη σκέψη ακόμα του Hala Sultan Tekkesi, εάν όντως μπορούσαν ξαφνικά και αποφασιστικά να ξεχάσουν τη μισή τους χώρα, ή ακόμα χειρότερα, όταν η νοσταλγία για τη νότια Κύπρο, που είναι η μισή μας γη, θεωρείται "προδοσία του έθνους" αυτή η τρομακτική ψυχολογική κατάσταση πρέπει να συνδέεται με την ιστορική ψυχολογία της μειοψηφίας...

Μπορείτε να μου πείτε τι έγραψαν οι συγγραφείς μας για τα σπίτια ή οτιδήποτε άλλο αφήσαμε στην άλλη πλευρά των συνόρων; Και την αντίδραση τους στις λίγες γραμμές που γράφτηκαν; Ή μήπως εκείνοι οι τόποι στους οποίους ζήσαμε για αιώνες και οι οποίοι βρίσκονται τώρα στην άλλη πλευρά των συνόρων, δεν μας ανήκαν ποτέ; Δεν ήμασταν πότε εκεί; Η ταυτότητα ενός λαού εκφράζεται από τις ιστορικές - κοινωνιολογικές - πολιτιστικές πτυχές, με τα σπίτια και τα χωράφια και τη θέση που έχουν στη σχέση με και στην ίδια την παραγωγή. Λοιπόν, δεν είχαμε μια ταυτότητα εκεί πέρα;

50% του πληθυσμού ήρθε, αφήνοντας πίσω μνήμες, ιστορίες, σπίτια και γη στην άλλη πλευρά του οδοφράγματος. Ποια είναι η ταυτότητα των ανθρώπων που ξέχασαν - δε λέω που άφησαν πίσω - την ιστορία και την πατρίδα τους τόσο εύκολα; Και ύστερα, αφού έχουμε δημιουργήσει μια νέα ζωή σ' αυτά τα 12 χρόνια, ποια ήταν η ταυτότητα αυτών των ανθρώπων εάν δεν ένοιωσαν την ανάγκη να γράψουν ένα ποίημα, ένα μυθιστόρημα, ένα θεατρικό έργο για να είμαι μάρτυρας στο παρελθόν...;

Με τρομοκρατούν οι ίδιες οι ερωτήσεις μου. Αλλά όταν ψάχνω για απαντήσεις δεν μπορώ να είμαι δειλός. Αναγκάζομαι να παραδεχτώ ότι στην πραγματικότητα δεν τα καταφέραμε να ταυτιστούμε με την Κύπρο σαν την πατρίδα μας και αντί να νοιώθουμε Κύπριοι, κουβαλάμε το αίσθημα της νομαδικής μειοψηφίας η οποία απλώς έτυχε να επισκεφτεί, να πέσει σ' αυτό το νησί.

Είναι αλήθεια ότι υπάρχει μια "ταυτότητα", ένα κυπριακό αίσθημα μια πιθανή συνείδηση της ψυχής, παραδόσεις και ένας τρόπος ζωής των Τουρκοκυπρίων. Όλοι το νοιώθουν. Μερικές φορές είναι ψίθυροι που πρέπει να αφουγκραστείς, μερικές φορές είναι υπεδιογκωμένα φαινόμενα. Αλλά αυτό το αίσθημα δεν έχει μεταμορφωθεί σε πολιτική ιδεολογία. Και η πολιτική ιδεολογία του Τουρκισμού, του Κεμαλισμού και της Διχοτόμησης δεν έγινε ποτέ κυπριακή.

Αυτά είναι όλα πολύ ωραία αλλά κάτι ανάλογο συμβαίνει και στους Ελληνοκύπριους που ήταν η πλειοψηφία... Ακόμα υπερασπίζονται τον Παν-ελληνισμό αυτή την ξένη πολιτική ιδεολογία. Ακόμα και όταν, ιδιαίτερα μετά το 1960, η συνείδηση και το αίσθημα της κυπριοσύνης ήταν έντονο βασισμένο στην υλική πραγματικότητα, και η Ένωση με τη "Μητέρα Ελλάδα" δεν ήταν προσιτή ή ταυτόσημη με τα συμφέροντα οποιουδήποτε μέρους του πληθυσμού. Όπως στη λατρεία ενός Θεού του οποίου η ύπαρξη είναι αμφίβολη, συνέχισαν να στέκουν τουλάχιστον προσοχή μπροστά στο ταμπού της Ένωσης, το οποίο είχε ξεμείνει στην μέση του πουθενά...

Εάν κάποιος τα σκεφτεί όλα αυτά, όντως, δεν υπάρχει και μεγάλη διαφορά μεταξύ μας.

(απόσπασμα από το κείμενο "το ζήτημα της Ταυτότητας και η ιστορικο-κοινωνική του βάση στην Τουρκοκυπριακή λογοτεχνία

Είναι αλήθεια ότι υπάρχει μια "ταυτότητα", ένα κυπριακό αίσθημα, μια πιθανή συνείδηση της ψυχής... Όλοι το νοιώθουν. Μερικές φορές είναι ψίθυροι που πρέπει να αφουγκραστείς...

ΠΕΡΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Από την εισαγωγή του βιβλίου "Τουρκοκυπριακή Ταυτότητα και λογοτεχνία"

Από πότε ξεκινά η ιστορία αυτού του μικρού νησιού με τα μεγάλα προβλήματα; Σε ποιο κομμάτι του χρόνου βρίσκονται τα απολιθώματα της ταυτότητας αυτών των νησιωτών; Από την αρχή συμπιέστηκαν ανάμεσα σε επαναλαμβανόμενες κατοχές και αναγκάστηκαν, χωρίς τη θέληση τους, να είναι κάποιοι άλλοι (ή να προσπαθούν να βρουν την ταυτότητα τους). Έχουν αυτοί οι άνθρωποι, των οποίων οι σελίδες της ιστορίας έχουν γραφτεί με αίμα, μια αξία δική τους, δημιουργημένη από τους ίδιους, ζωντανή για τους εαυτούς τους...;

Ερωτήσεις και πάλιν ερωτήσεις.

Σ' αυτο το μικρό νησί με το μαύρο παρελθόν και μια πρόσφατη ιστορία καλυμμένη με καπνό και σκόνη, ολόκληροι κόσμοι αλλάζουν από το χτες στο σήμερα... Οι νέες πολιτικές και κοινωνικές δομές του σήμερα αναγκάζουν τους Κύπριους - στο σημείο της ύπαρξης ή του κινδύνου εξαφάνισης - να ξανασκεφτούν. Τουλάχιστον αυτή η σοβαρή αλλαγή είναι η πραγματικότητα για τους "Τουρκοκύπριους". Μετά απ' την προσπάθεια να απαλλαγούν από τις προκαταλήψεις, μερικοί προσπαθούν να τοποθετήσουν τους εαυτούς τους σαν ζωντανά υποκείμενα στα σβησμένα είδωλα των σκουριασμένων καθρεφτών της ιστορία τους.

Βέβαια αυτή η καθυστερημένη αναζήτηση έχει τα δικά της προβλήματα. Μερικές φορές είναι τα παγειωμένα λάθη που απλώνουν το χέρι τους από το παρελθόν. Συντομία και ανυπομονησία που φτάνουν στα όρια άγχους. Και μερικές φορές η αβεβαιότητα που προκαλείται από το πολιτιστικό κενό δημιουργεί καταιγίδες. Παρ' όλα αυτά και παρά τις διαφορετικές προσεγγίσεις όλοι συμφωνούν σε ένα σημείο: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ. Αυτό το "προσωπικό-κοινωνικό" πρόβλημα τοποθετείται συνήθως λανθασμένα και παραμένει πιστό στο έθιμο της λατρείας μακρινών, ξένων Θεών. Εξακολουθεί να είναι το αντικείμενο της έρευνας των άλλων. Ειδικότερα, αυτή η αρρώστεια της αναζήτησης της αποδοχής των άλλων, οδηγεί την αυτοσυνείδηση στην απραξία και την εξαφάνιση. Είναι ακριβώς για αυτό το λόγο που υπάρχει μια ατέλειωτη σειρά από αξιωματούχους, ειδικούς σε πολιτιστικά-καλλιτεχνικά θέματα, επιστήμονες, πολιτικούς και συγγραφείς που επισκέπτονται τελευταία το νησί. Συναγωνίζονται για να γίνουν οι πατέρες ενός παιδιού το οποίο θεωρούν ορφανό και το οποίο δεν ξέρουν καν ακόμα, αλλά το οποίο θέλουν πάση θυσία να βαφτίσουν.

Τα κόλπα που εφευρίσκουν... όλοι μιλούν και μόνο ο Κύπριος δε λέει τίποτα. Φαίνεται λες και η δύναμη της θέλησης που δόθηκε στο νησιώτη από την ιστορία που έρχεται απ' έξω είναι μέρος μιας αναλλοίωτης μοίρας...

ΤΑ ΖΙΚ-ΖΑΚ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Aydin Mehmet Ali

Όταν ήμουν 16 χρονών κέρδισα μια υποτροφία για τις ΗΠΑ. Μας είπαν να πάρουμε τα εθνικά μας κοστούμια και τη σημαία της χώρας μας. Πήρα τη σημαία που θεώρησα σημαία της χώρας μου και σχέδια παραδοσιακών στολών που μου έδωσαν οι δάσκαλοι μου. Στις ΗΠΑ συναντήθηκα με άλλους Κύπριους μαθητές και πριν διασκορπιστούμε, συγκρίναμε τις σημαίες και τις παραδοσιακές στολές. Θυμάμαι την έκπληξη στο πρόσωπο των άλλων Κυπρίων. Πώς μπορούσα να φέρω μια Τούρκικη σημαία σαν τη σημαία της χώρας μου; Δεν ήμουν Κύπρια; Δεν θυμάμαι την αντίδραση μου αλλά θυμάμαι τη στιγμιαία σύγχιση που με κατέλαβε. Αυτά έγιναν το καλοκαίρι του 1963. Μερικά χρόνια αργότερα, καθώς ταξίδευα στην Τουρκία, το 1971, ένας Τούρκος με διόρθωσε όταν παρουσίασα τον εαυτό μου σαν Τούρκισσα. "Δεν είσαι Τούρκισσα, είσαι Κυπρία!"

Και μετά, χρόνια αργότερα, ξαναθυμήθηκα αυτά τα παράξενα ζικ-ζακ της ταυτότητας μας σαν Τουρκοκύπριοι, όταν μια μαθήτρια μου, μου έγραψε σε ένα κείμενο για το θέμα της ταυτότητας.

"Όταν βλέπω νεαρούς Τούρκους σαν εμένα, που γεννήθηκαν στην Κύπρο και που είναι περήφανοι για τη χώρα τους, νοιώθω μια ξαφνική αίσθηση απώλειας, κενού, χασίματος λες και θα ήθελα και εγώ να είχα αυτή την αίσθηση του ανήκω και της ταυτότητας" - 16χρονη Τουρκοκύπρια που γεννήθηκε στο Λονδίνο.

Η ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΗ ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ 74

Η εξέγερση ενάντια στο παρελθόν

Nesie Yiasin

... Η αποδοχή της Κύπρου σαν της χώρας πατρίδας τους από τους Τουρκοκυπρίους ποιητές οδήγησε στην υπεράσπιση της ιστορίας και της πολιτιστικής παράδοσης του νησιού, αλλά αυτή η πραγματικότητα δεν εκφράστηκε μόνο στην αλλαγή του περιεχομένου της ποίησης. Το 1974, σαν ένα σημείο καμπής με τεράστια ιστορική σημασία για τους Κυπρίους, επέτρεψε στους Τουρκοκυπρίους να παραδεχτούν τις διαφορετικές τους ταυτότητες. Οι κοινωνικές αλλαγές ανάγκασαν τα "άτομα" Τουρκοκυπρίους να αποκτήσουν συνείδηση του εαυτού τους με το να κάνουν ποιοτικά άλματα και να περάσουν μέσα από μια διαδικασία ψυχολογικών αλλαγών. Οι ποιητές από την άλλη είναι πιθανώς τα πιο εξατομικευμένα μέλη στην κοινωνία. Και είναι αυτό το "ατομικό" χαρακτηριστικό το οποίο δημιουργήθηκε από τις κοινωνικές αλλαγές και το οποίο διακατέχει τη νέα γενιά.

Οι οδυνηρές και αιματηρές εμπειρίες της χώρας γέννησαν μια νέα κοινωνική συνείδηση. Ο Mehmet Yiasin είπε χαρακτηριστικά σε μια συνέντευξη στο περιοδικό Cagdas.

"Εάν η ειρήνη, η αγάπη, η ζωή και φυσικά τα αντίθετα τους αντικατοπτρίζονται στα ποιήματα που έχω γράψει από την παιδική ηλικία, νομίζω ότι η πηγή είναι ο τρόπος ζωής. Γεννήθηκα στο μέσο πολέμων στην Κύπρο και πέρασα όλη μου τη ζωή σε πολέμους. Ξέρω ότι είναι πολύ δύσκολο να προσπαθήσεις να εξηγήσεις ή να κάνεις ανθρώπους που δεν είδαν ποτέ τους πόλεμο, να καταλάβουν πόσο τρομερό είναι, ακόμα και αν χρησιμοποιήσεις τις πιο εντυπωσιακές λέξεις, εικόνες ή γεγονότα. Αλλά αυτά που έζησα με ανάγκασαν να προσπαθήσω να το κάνω".

Μπορούμε να πούμε ότι η νεαρή ποίηση που αναπτύχθηκε μετά το '74 κουβαλά ένα πνεύμα ενάντια στο '74. Οι νέοι, οι δημιουργοί αυτής της ποίησης καθιέρωσαν τις ποιητικές τους ταυτότητες με αυτή τη "διαμαρτυρία". Έτσι αντιτάχθηκαν στις κοινωνικές παραδόσεις, εξεγέρθηκαν και απέκτησαν κουράγιο το οποίο από μόνο του είναι φορέας των καλών νέων για τη γέννηση πραγματικών ποιητών και ποίησης. Υπάρχουν νέα και διαφορετικά επιχειρήματα στους ποιητικούς κύκλους των Τουρκοκυπρίων σήμερα. Η ποίηση δεν γράφεται πλέον για να απαγγέλεται σε μεγάλες πλατείες όπου κυματίζει η σημαία του "εισαγόμενου εθνικισμού". Και για να κάμει τις καρδιές μιας μικρής μειοψηφικής κοινότητας να τρεμοπαίζουν από συγκίνηση. Πολλές από τις κυρίαρχες λέξεις και εικόνες από την ποίηση της προηγούμενης περιόδου αποκλείονται με μια αντίθεση που είναι από μόνη της μια αντίδραση. Οι νέοι άνθρωποι δεν χρησιμοποιούν πλέον λέξεις όπως μάρτυρας, ήρωας και εχθρός. Αυτό είναι ανάλογο με αυτό που συνέβηκε στη Γερμανική γλώσσα στο παρελθόν. (Μετά την περίοδο του φασισμού οι Γερμανοί συγγραφείς απόφευγαν συνειδητά έννοιες που χρησιμοποιούσαν οι φασίστες παρόλο που οι τελευταίοι χρησιμοποιούσαν και λέξεις με θετικό νόημα. Αυτό αδυνατίζει τη γλώσσα. Το ίδιο μπορεί να ειπωθεί και για την Τουρκία. Καθώς οι Τούρκοι φασίστες έδωσαν διαφορετικά νοήματα στις λέξεις που συνδέονται με την Κεντρο-Ασιατική Τουρκική κουλτούρα, οι προοδευτικοί Τούρκοι συγγραφείς τις απέφευγαν).

Οι νέοι με τη δουλειά τους στα περιοδικά Sanat Emegi (Μάϊος 1979) και Karanfil (1980) έκαναν τη δικιά τους συνεισφορά στην αρχή μιας νέας παράδοσης στην Τουρκοκυπριακή ποίηση. Λέξεις που συνδέονταν με την Κυπριακή Ιστορία και κουλτούρα άρχισαν να εμφανίζονται. Η αλλαγή έφερε νέα ζωή και νέες γεύσεις στην Τουρκοκυπριακή ποίηση και άρχισε να εμφανίζεται μια διαφορετική μόδα. Μερικές φορές έφτανε σε τέτοια άκρα που κάποιος μπορούσε να απορήσει αν ένα κείμενο ήταν "ποίημα ή τουριστικό φυλλάδιο". Νομίζω ότι ο λόγος για την επίμονη εμφάνιση της έννοιας της κυπριοσύνης στην ποίηση ήταν ότι για χρόνια προσπάθησαν να κάνουν τους ποιητές να ξεχάστουν ότι είναι "Κυπραίοι". Και αυτοί επιμένουν με πείσμα να λένε "είμαι Κύπριος/α". Δε νομίζω κανένας ποιητής οποιασδήποτε χώρας σήμερα να ξεκινά μια συζήτηση πάνω στο θέμα "είμαι από την Τουρκία" ή "είμαι από την Αγγλία". Σύμφωνα με την έρευνα μου στα τελευταία 3 βιβλία του κ. F. Demirag, 22 poems περιέχουν οι λέξεις "Μεσόγειος - από τη Μεσόγειο", 8 ποιήματα περιέχουν τη λέξη "Κύπριος". Και η λέξη ελιά, που συμβολίζει την κυπριοσύνη, χρησιμοποιείται 48 φορές...

Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΓΕΝΙΩΝ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

για την ταινία "Κύπρος αγάπη μας

Ο Πανίκος Χρυσάνθου είναι ίσως ο καλύτερος Κύπριος σκηνοθέτης και σίγουρα ο άνθρωπος που τόλμησε να "τα πει" - ότι υπάρχει στην πραγματικότητα και εν δυνάμει κυπριακός κινηματογράφος. Οι "εντολοδόχοι των Αθηνών" στην αδυναμία τους να δημιουργήσουν οι ίδιοι, τον παρέλαβαν σαν σύμβολο του "εθνικού εχθρού". Ο Νιαζι είναι ένας Τουρκοκύπριος διανοούμενος που εκφράζει στην πιο κλασσική της εκδοχή, την έννοια της εξορίας - πρόσφυγας στη Βόρεια Κύπρο, Τουρκοκύπριος ανάμεσα σε Ελληνοκύπριους όταν επισκέπτεται τη νότια Κύπρο, ξένος με 2-3 διαβατήρια στη Γερμανί ή την Αγγλία. Η συνάντηση των 2 προσφύγων μιας σχεδόν συμβολικής εξορίας - μιας εξορίας που ξεκινά από το βίωμα του να είσαι Κύπριος σε μια χώρα που είναι σημειολογικά κατεχόμενη από τις γειτονικές χώρες - ήταν και η αναπαράσταση μιας συνάντησης των ιθαγενών τη στιγμή που ραγίζει ο καθρέφτης του αποικιακού λόγου που αντιστρέφει τις εικόνες και μεταβάλει τον τόπο σου σε εξορί

Μεγάλωσαν και οι δυο με τις φαντασιώσεις άλλων - ένωση, διχοτόμηση - και τώρα προσπαθούν να ξαναδιεκδικήσουν σημειολογικά το χώρο τους. Ο Νιαζι με τον διαλεκτικό Ορθολογισμό των κοινωνικών επιστημών - ο Πανίκος με τη μαγεία της ποίησης των εικόνων. Των λεπτομερειών. Ένας αυτοδίδακτος σκηνοθέτης, ένας κοινωνικός επιστήμονας που παίζει (ή παίζεται) σαν πίγκ-πόγκ στις Ευρωπαϊκές μητροπόλεις. Ο Νιαζι έχει πίσω του το βιβλίο "ολική Κύπρος" ο Πανίκος της ταινία "Λεπτομέρεια στην Κύπρο". Δεν είναι λοιπόν απλά η συνάντηση 2 τέως εθνικών εχθρών κα δυο αισθητικών - είναι και η συνάντηση του όλου και του συγκεκριμένου.

Η ταινία τους είναι ένας τριπλός διάλογος. Ανάμεσα τους, των λέξεων και των εικόνων κ της ποιητικής αφήγησης του Πανίκου, του κινηματογραφιστή με το διαλεκτικό λόγο του Νιαζι, του φιλόσοφου, του κοινωνικού επιστήμονα. Η ταινία είναι οριακό έργο τέχνη αλλά και ένα ντοκουμέντο για τη συνάντηση των 2 γενιών της Ανεξαρτησίας - της Ελληνοκυπριακής και της Τουρκοκυπριακής.

Η ταινία προβλήθηκε στη Γερμανία με πολύ καλά σχόλια (αναδημοσιεύουμε ένα στην επόμενη σελίδα) και έγινε και μια παράσταση στην Κύπρο. Αναζητούνται ακόμα (μέχρι που γράφεται αυτό το σημείωμα) λεφτά για να εγγραφούν οι υποτίτλοι. Είναι και αυτό σημάδ της Ιστορίας σε μια εποχή που οι Kitsch ανδριάντες κινδύνευσαν να πέσουν και να σκοτώσουν και κανένα περαστικό. Εθνική Αποικιοκρατία και Underground.

Το κυρίως κείμενο είναι του Πανίκου Χρυσάνθου για τη συνάντηση με τον Νιαζι.

Ομάδα του Βερολίνου για την επαναπροσέγγι

Η ΚΟΙΝΗ ΜΑΣ ΠΑΤΡΙΔΑ

Γνώρισα τον Νιαζή την άνοιξη του '88. Μόλις είχε έρθει από το Λονδίνο για να συμμετάσχει σε μια συζήτηση για το κυπριακό, που θα γινόταν στην Πύλη Αμμοχώστου. Το να έρθει ένας Τουρκοκύπριος για μια εκδήλωση "στο νότο", ήταν τότε κάτι ασυνήθιστο. Από το καλοκαίρι του 74 ζούμε εντελώς χωρισμένοι χωρίς καμιάν επικοινωνία αναμεταξύ μας. Το 88 ήταν η χρονιά που ο Βασιλείου εκλέκτηκεν πρόεδρος υποστηρίζοντας καθαρά και ειλικρινά ομοσπονδιακή λύση. Υιοθέτησε απέναντι στους Τουρκοκυπρίους - πρώτος αυτός μετά το διαχωρισμό μας - την πολιτική της επαναπροσέγγισης. Προσπάθησε να τους πείσει ότι μια ομοσπονδιακή λύση συμφέρει και τους ίδιους.

Εγώ ο ίδιος ήμουν τότε αρκετά επιφυλακτικός με την "αφέλεια" του Βασιλείου που έλεγε, ότι θα φέρει λύση μέσα σε μερικούς μήνες κι ο Νιαζής κριτίκαρε αυτή τη στάση μου. Για τους τουρκοκύπριους, είπε, που για 14 χρόνια ζούσαν συνεχή πολιτική, κοινωνική και οικονομική απομόνωση, η πολιτική του Βασιλείου αποτελούσε μια ελπίδα. Συνειδητοποίησα τότε για πρώτη φορά τόσο καθαρά πόσο άμεση είναι η επίδραση της πολιτική μας πάνω στους τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας, πόσο μεγάλη είναι η αλληλεπίδραση της κάθε μας πράξης - παρά τον φαινομενικά τέλειο διαχωρισμό. Στη συζήτηση ο Νιαζής μίλησε για την "κοινή μας πατρίδα Κύπρο". Είπε ότι η συνειδητοποίηση ότι έχουμε την ίδια πατρίδα συνδέει τον ένα μας με τον άλλο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι πρέπει να αποκηρύξουμε την εθνική μας καταγωγή ή οτιδήποτε άλλο μας κάμνει να διαφέρουμε.

Ένοιωθα ότι οι ιδέες μας είναι πολύ κοντά. Γρήγορα γίναμε φίλοι κι αποφασίσαμε να δουλέψουμε μαζί. Ξεκινήσαμε με την προετοιμασία της "Συνάντησης του Βερολίνου", που έγινε στα 89, που είχε ως σκοπό να φέρει μαζί 20 ανθρώπους από τις δυο κοινότητες της Κύπρου, οι οποίοι ήταν πολιτικά ενεργοί κι είχαν επιρροή στην κοινωνία. Σ' αυτήν την πόλη που ήταν τότε διαιρεμένη (όπως ακριβώς σήμερα και η πατρίδα μας) γνωριζόμαστε για τέσσερεις μερες, συζητούσαμε, για να φτιάξουμε στο τέλος, μια κοινή επιτροπή, την οποία αποτελούσαμεν όλοι που συμμετέχαμε στη Συνάντηση, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι.

Στη συνέχεια κάναμε οι δυο μας διαλέξει για την Κύπρο στο Λονδίνο και το Βερολίνο. Σ' αυτές τις διαλέξεις βιώσαμε την εκπληκτική εμπειρία ότι η κοινή μας επιχειρηματολογία ήταν πειστική στους ακροατές, και διαπιστώσαμε ότι αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι και οι δυο μαζί αναπτύσσαμε μια μοναδική δυναμική. Το να κάνουμε από κοινού, δυο "εχθροί" μια ταινία ήταν για μας μια πρόκληση, αφενός στο επίπεδο της προσωπικής εμπειρίας, κι αφεταίρου σαν μια ευκαιρία να προκαλέσει ο καθένας τις εθνικιστικές δυνάμεις της κοινότητας τους.

Στο μεταξύ οι εθνικές συγκρούσεις στην πρώην Σοβιετική Ένωση και τη Γιουγκοσλαβία πήραν εγκληματικές διαστάσεις. Η δική μας σύγκρουση στην Κύπρο έμοιαζε μ' ένα πρώιμο μοντέλλο του πολέμου στα Βαλκάνια. Εμείς είχαμε ξεκινήσει εδώ και χρόνια τον πόλεμο μας, γευτήκαμε ήδη αυτό που σήμερα αποκαλούν "εθνικές εκκαθαρίσεις", με δυο λόγια καταφέραμε αυτό που φαινόταν ακατόρθωτο - να χωριστούμε πλήρως και να μοιράσουμε τη χώρα μας για να αρχίσουμε να καταλαβαίνουμε σιγά - σιγά ότι έτσι είμαστε τελικά και οι δυο ηττημένοι. Οι νικημένοι έχασαν τα σπίτια τους, κι οι νικητές μπορεί να "κέρδισαν" τη διχοτόμηση, χάνουν όμως μέρα με τη μέρα την ταυτότητα τους γιατί αποκόπηκαν από τις ρίζες τους. Βλέπουν πως ότι κέρδισαν με τη βία είναι αβέβαιο κι εγκυμονεί κινδύνους.

Μ' αυτή την ταινία θελήσαμε να δείξουμε τον παραλογισμό της διχοτόμησης. Θελήσαμε να δείξουμε τι σημαίνει να χωρίζεται στα δυο ένα μικρό νησί, όπου οι άνθρωποι για εκατοντάδες χρόνια έζησαν μαζί. Θελήσαμε να δείξουμε που οδηγά τελικά ο τυφλός φανατισμός. Ότι τα θύματα του είναι οι απλοί άνθρωποι, ανεξάρτητα ποια γλώσσα μιλούν ή σε ποια θρησκεία πιστεύουν. Γι' αυτό κι οι πρωταγωνιστές της ταινίας μας είναι αυτοί οι απλοί άνθρωποι, αυτοί που βίωσαν μέσα από την προσωπική τους ιστορία την ιστορία της Κύπρου.

Το ότι μ' αυτή την ταινία μπαίναμε και οι δυο σ' ένα ριψοκίνδυνο παιχνίδι, το ξέραμε από την αρχή. Η καθεμιά από τις δυο πλευρές έχει διαμορφώσει τη δική της εκδοχή στην περιγραφή της ιστορίας με το αποτέλεσμα να θεωρεί την εκδοχή του αντιπάλου σαν "εχθρική προπαγάνδα". Μια ταινία όπως η δική μας, η οποία δείχνει σεβασμό και στον πόνο του "εχθρού", η οποία αναγνωρίζει ότι και η άλλη πλευρά μπορεί να έχει δίκιο, μπαίνει αυτόματα σε αντιπαράθεση με αυτή την πολιτική, και δεν είναι απίθανο να χαρακτηριστεί και σαν προδοτική.

Μια ταινία η οποία δείχνε σεβασμό στον πόνο του εχθρού, η οποία αναγνωρίζει ότι και η άλλη πλευρά μπορει να έχει δίκιο μπορεί να χαρακτηριστεί και προδοτική

Η ταινία γυρίστηκε κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες. Η επικοινωνία σε μια διαιρεμένη χώρα όπως είναι η δική μας είναι μια εξαιρετικά πολύπλοκη και παράλογη υπόθεση: Εγώ λ.χ. δεν μπορώ να πάω στο "βορρά", ενώ ο Νιαζής, που είναι και πολίτης της "Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου", για να περάσει τη διαχωριστική γραμμή - το "τείχος" μας, πρέπει να ταξιδέψει πρώτα στο Λονδίνο, κι από κει στη Λάρνακα, όπως και όποιος θέλει να περάσει από τη "βόρεια" στη "νότια" Λευκωσία (που είναι 150 μέτρα περίπου). Έτσι μερικές λήψεις στην πράσινη γραμμή είτε έγιναν κρυφά είτε με τη βοήθεια των στρατιωτών των Ηνωμένων Εθνών.

Πανίκκος Χρυσάνθου

(Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό 2DF-Monats journal Ιούλιος 1993, με την ευκαιρία της μετάδοσης της ταινίας)

ΧΕΙΡΑΨΙΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑΤΑ

ΠΩΣ ΔΥΟ ΚΥΠΡΙΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΣΤΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΝΑ ΥΠΕΡΠΗΔΗΣΟΥΝ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΤΟΥΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Δυο Κύπριοι, κινηματογραφιστές και δημιουργοί, συναντιόνται σ' ένα εγκατελειμμένο ξενοδοχείο στο μέσον της χωρισμένης πρωτεύουσας της Κύπρου Λευκωσίας. Ο Πανίκκος Χρυσάνθου, ο κινηματογραφιστής, είναι ελληνικής προέλευσης. Το 1974 οι Τούρκοι έδιωξαν αυτόν και την οικογένεια του από το βόρειο τμήμα της χώρας. Σήμερα ζει στο νότιο τμήμα του νησιού. Ο Niyazi Kizilyürelk, συγγραφέας τουρκικής καταγωγής ήδη από το 1974 διέφυγε με την οικογένεια του από την ελληνική εθνική φρουρά, που ήταν υπό τη διοίκηση της χούντας και, μετά την τουρκική εισβολή, μετακινήθηκε στον τουρκικό κατεχόμενο βορρά.

Τώρα συναντιούνται οι δυο τους μπροστά από ένα στρογγυλό τραπέζι. Μόνοι τους, όπως φαίνεται - από την άλλη όμως δεν είναι. Και οι δυο τους ανήκουν σ' ένα νούσιμο κίνημα, που ολοένα και μεγαλώνει, και το οποίο θέλει να συμβάλει ώστε η Κύπρος να μπορέσει να γίνει ξανά μια χώρα, μια ομοσπονδία. Γνωρίστηκαν το 1988, μαζί προετοίμασαν τη "Συνάντηση του Βερολίνου", της οποίας σκοπός ήταν να φέρει μαζί 20 Κυπρίους κι από τις δυο πλευρές, με πολιτικά ενδιαφέροντα και με επιρροή στις κοινότητες τους. Δεν ήταν τυχαία η επιλογή του Βερολίνου, που τότε ήταν μια μοιρασμένη πόλη. Δημιουργήθηκε μια επιτροπή, ξεκίνησαν οι διαλέξεις και ταυτόχρονα άρχισε η προετοιμασία μιας κοινής ταινίας, την οποία θα δούμε σήμερα στην εκπομπή "Το μικρό τηλεοπτικό έργο" (παιχνίδι) του ZDF.

Η ταινία "Κύπρος, αγάπη μας" είναι ένα μικρό, ήσυχο ταξίδι του στοχασμού και της μνήμης. Είναι ακριβώς οι προσωπικές εξομολογήσεις και οι συνομιλίες με φίλους και γνωστούς κι απ' τα δυο κομμάτια της χώρας, που σπάζουν τη "μια" άποψη, άσχετο αν προέρχεται από την Ελληνική ή την τούρκικη πλευρά. Βουκολικές-παραδείσιες εικόνες από την ποιμενική ζωή και τη φιλοξενία εναλλάζονται μέσα στην ταινία με ντοκουμέντα του παραλογισμού. Επανέρχονται ξανά και ξανά συρματοπλέγματα και σκουριασμένα βαρέλια, που είναι τόσο αυτοσχέδια όσο είναι μόνιμα τα κομμάτια της διαχωριστικής γραμμής στα "πράσινα σύνορα". Μια άσπρη γραμμή χωρίζει το δώμαν ενός σπιτιού, όπου είναι ένα φυλάκιο των Η.Ε., όπως η διαχωριστική γραμμή ενός γηπέδου. "Τα σύνορα περνούν από τη μέση του σπιτιού", λέει ο στρατιώτης των Η.Ε. Κάτι τέτοιο το ξέρουμε πολύ καλά εδώ στη χώρα μας. Και πρέπει κάποιος να προσέχει από τη ψεύτικη, τη βιαστική ελπίδα. Να όμως που οι δυο δημιουργοί κάθονται στο τέλος της ταινίας πάνω στο πεζούλι του δώματος, δεξιά και αριστερά της διαχωριστικής γραμμής, και αυτό φαντάζει σαν χλευασμός ενός αναχρονισμού. Ναι, οι πληγές είναι τόσο βαθειές, για να κάνουν τη συμφιλίωση εύκολη.

Στα κινηματογραφικά ντοκουμέντα και τις μαρτυρίες θυμίζουν οι δυο δημιουργοί την έναρξη της σύγκρουσης. Πως επίσης ξεκίνησε αυτή η σύγκρουση μέσα στο ίδιο τους το κεφάλι. Πώς άκουσαν για πρώτη φορά τις λέξεις "ένωσις" και "taksim" (διχοτόμηση) και δεν ήθελαν να το πιστέψουν. "Δεν θα μπορούσα να φανταστώ ποτέ, ότι υπήρχε πιθανότητα να πραγματοποιηθεί μια τόσο ανόητη και απάνθρωπη ιδέα (ή διχοτόμηση)", λέει ο Χρυσάνθου. Κι όμως, ο παραλογισμός θα γινόταν πραγματικότητα σε μερικά χρόνια. Τόσο για τον ίδιο, όσο και για τον τούρκικης καταγωγής φίλο του, θα γινόταν το ίδιο τους το σπίτι απλησίαστο. Η διαφορά δεν είχε ξεκινήσει ανάμεσα στους γείτονες τους, την έφεραν απ' έξω. Στην αρχή με συνθήματα, ύστερα με επιθέσεις των οργανωμένων φανατικών εναντίον του άμαχου πληθυσμού. Μια μέρα έφτασαν στο σημείο να μη μιλά πια στον καφενέ ο γείτονας του γείτονα. Η σύγκρουση φαινόταν αναπόφευκτη. Τα πρώτα συρματοπλέγματα. Εκκένωση πληθυσμού, τελικά το κύμα της προσφυγιάς με 160.000 ανθρώπους να περνούν τα "πράσινα σύνορα" για να γλυτώσουν. Στους διαλόγους γίνεται καθαρό και στους δυο ότι το άδικο δεν μπορεί έτσι απλά να κρυφτεί κάτω από το χαλί. Είναι πολύ δύσκολο να συγχωρεθούν οι εγκληματικές πράξεις. Μια μάνα έχασε το δεκατετράχρονο γιο της, τον απήγαγαν και μερικές μέρες αργότερα τον σκότωσαν. "Εχτυπούσαμεν τα κεφάλια μας με πέτρες κι εσχίζαμεν τα ρούχα από τον πόνο μας", λέει, και αυτό ηχά σαν μια υπενθύμιση από τη Βίβλο. Κι άλλοι άνθρωποι μιλούν έτσι. Όπως λ.χ. ο μωαμεθανός βοσκός, ο οποίος πριν 30 χρόνια πήρε για γυναίκα μια χριστιανή παρά τη θέληση του περιβάλλοντος του, κι από τότε ζει μαζί της ευτυχισμένα και ειρηνικά. "Μα τον Αλλάχ, δεν το υπολόγισα ότι τώρα το κακόν θα πάει 18 χρόνια", λέει ο βοσκός. Και μια μάνα, η οποία κτυπήθηκε από τους Τούρκους, γιατί σαν ταβερνιάρισσα σέρβιρε Έλληνες πελάτες, λέει: "Ν' ανοίξουν τους δρόμους, να πηγαίνουμεν όπου θέλουμε. Η Κύπρος δεν είναι πιο μεγάλη από ένα πορτοκάλι". Το πιο πάνω ας μη θεωρηθεί απλά σαν αυτό που πολλές φορές καταγελάται ως "γνήσια λαϊκή ευαισθησία", αλλά σαν έκφραση υψηλής λογικής. Προσπάθειες σαν αυτή, να δείξουν την ιδιωτική ζωή και την ισχυρή πολιτική στους ισοπεδωτικούς συσχετισμούς της, θα έπρεπε να υπάρχουν περισσότερες. Πίσω απ' αυτή την ταινία στέκει η υπομονή των τελευταίων 18 χρόνων μετά τον πόλεμο. Θα ήταν δυνατό ασφαλώς να ήταν πιο σύντομη.

Wilfried Geldner

εφημερίδα "Süddeutsche Zeitung", 20 Ιουλίου 1993

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ "Η ΚΥΠΡΟΣ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ" ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΠΛΗ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΙΤ

Το βιβλίο "Η Κύπρος πέραν του έθνους" του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ είναι μια εντυπωσιακή προσπάθεια σύνθεσης ιδεών και μοντέλων από 3 κλάδους (Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Πολιτική Επιστήμη) και από 2 συνήθως αντίπαλες σχολές (τη γερμανική Ιστορική Σχολή και την Αγγλοσαξωνική Φιλελεύθερη πλουραλιστική). Το πεδίο της σύνθεσης είναι η Κυπριακή Ιστορική εμπειρία - η οποία, από μια άλλη σκοπιά είναι και η πηγή έμπνευσης για μια τέτοια σύνθεση. Αν όχι για τίποτα άλλο αυτό το βιβλίο είναι σημαντικό για την ευρύτητα του οράματος της σύνθεσης.

Στο κείμενο που ακολουθεί θα ασχοληθώ κατά κύριο λόγο με τη συνεισφορά του βιβλίου στην κυπριακή κοινωνιολογία - ενός κλάδου που βρίσκεται ακόμα σε ανοικτό ή κρυφό διάλογο με το έργο του Μιχαλη Ατταλίδη και ιδιαίτερα με το βιβλίο του "Cyprus: Nationalism and International politics" το οποίο μπορεί να θεωρηθεί σαν η αρχή της προβληματικής αυτού του κλάδου. Η επίδραση του Ατταλίδη στο έργο του Νιαzi είναι εμφανής αλλά θα πρέπει να τονίσουμε και τις διαφορετικές αφετηρίες με μια αναφορά στην ίδια την ιστορική συνέχεια της προβληματικής του Νιαzi. Ενώ ο Ατταλίδης τονίζει έντονα το διεθνές πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώθηκαν οι εσωτερικές ισορροπίες και συγκρούσεις στην Κυπριακή κοινωνία, ο Νιαzi ξεκινά ουσιαστικά ανάποδα - από την εσωτερική διαλεκτική και τις συγκρούσεις της κυπριακής κοινωνίας (ανάμεσα στις 2 εθνικές ιδεολογίες και στις ελίτ των 2 κοινοτήτων). Η βασική αιχμή του πρώτου του βιβλίου στα Ελληνικά ("Ολική Κύπρος") είναι η ανάλυση της ανόδου των 2 εθνικών κινημάτων (του Ελληνοενωτισμού και του Τουρκοδιχοτομισμού) και των τοπικών μηχανισμών και ομάδων (ελίτ) που στήριξαν αυτήν τη διαδικασία. Η έννοια της ολικής Κύπρου που προτείνεται σε εκείνο το βιβλίο έχει έντονα τα στοιχεία της διαλεκτικής σύνθεσης (σε ένα αναλυτικό πλαίσιο βασισμένο πιο πολύ στο Χέγκελ παρά στον Μαρξ). Αν ο Ελληνικός εθνικισμός θεωρηθεί σαν η "θέση" και ο Τουρκικός η "αντίθεση" η ολική Κύπρος προτείνεται σαν η εν δυνάμει "σύνθεση", μπροστά στο αδιέξοδο και την αδυναμία των 2 εθνικισμών να επικρατήσουν. Στο βιβλίο "Η Κύπρος πέραν του Έθνους" ο Νιαzi προχωρεί στον πολιτικό προσδιορισμό της Χεγκελιανής συνείδησης της "ολικής Κύπρου" - στο Ομοσπονδιακό πλαίσιο μιας πλουραλιστικής κοινωνίας των πολιτών. Σ' αυτό το πλαίσιο φαίνονται καθαρά οι νέοι επηρεασμοί στην σκέψη του Νιαzi από την φιλελεύθερη - πλουραλιστική σχολή και από την προβληματική της νέας Αριστεράς για τη διαφορετικότητα, τον Άλλο και την κοινωνία των πολιτών. Η δημιουργία (ουσιαστικά η αναδημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ομοσπονδιακό πλαίσιο) μιας μη εθνικής πολιτείας στην οποία διασφαλίζεται η **συμμετοχή** όλων (ανεξαρτήτως θρησκείας, γλώσσας, εθνιστικής (ethnic) ταυτότητας κλπ) σαν ισοτίμων πολιτών μέσω του συντάγματος και η **αυτονομία** μέσα από τις ομόσπονδες περιοχές είναι μια εφαρμογή της ιδέας της ολικής Κύπρου σαν σύνθεση των 2 εθνικών κινημάτων.

Ενώ ο Νιαzi αναγνωρίζει την ιστορική συνεισφορά των 2 εθνικών κινημάτων και σε ορισμένες στιγμές του κειμένου μπορείς εύκολα να διαγνώσεις ένα σεβασμό για τους "γέρους Επαναστάτες" εντούτοις προχωρεί χωρίς ιδιαίτερο ενδοιασμό και σε μια άλλη καινοτομία: Στην παρουσίαση της ιστορικής σχετικότητας της έννοιας του έθνους όπως φαίνεται καθαρά από την πρόσφατη κοινωνική - ιστορική έρευνα και βιβλιογραφία. **Το έθνος παρουσιάζεται σαν μια συγκεκριμένη πολιτιστική ταυτότητα που δημιουργήθηκε τους 2 τελευταίους αιώνες και η οποία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την άνοδο του συγκεντρωτικού κράτους και του νεοαποικιακού συστήματος εξουσίας.** Σ' αυτό τον τομέα, ωστόσο, ο Νιαzi παραμένει στο γενικό θεωρητικό επίπεδο και δεν συνεχίζει τη συζήτηση που ξεκίνησε στο προηγούμενο βιβλίο του για τις διαδικασίες "οικοδόμησης της εθνικής συνείδησης" στην Κύπρο. Μέρος του προβλήματος είναι ότι ο Νιαzi υπερτονίζει το κοινωνιολογικό αναλυτικό μοντέλο της θεωρίας των ελίτ, παραγνωρίζοντας εν μέρει τις συγκρούσεις ανάμεσα στις ελίτ και τις "μάζες" όπως και τους μηχανισμούς διάχυσης της ηγεμονικής ιδεολογίας (όπως ο εθνικισμός) ανάμεσα στα διάφορα στρώματα του πληθυσμού.

Το πιο ενδιαφέρον σημείο του βιβλίου κοινωνιολογικά, είναι η έννοια της **διπλής αντεπανάστασης** των 2 ελίτ ενάντια στην αλληλοεξάρτηση που τους επέβαλε το συνταγματικό πλαίσιο της Ζυρίχης (η Ε/Κ ελίτ έκανε τη δικιά της αντεπανάσταση το 1963 με τα 13 σημεία και η Τ/Κ μετά την εισβολή του '74). Αυτή η αντίληψη - εισήγηση είναι όντως ενδιαφέρουσα και αξίζει να συζητηθεί γιατί προσδίδει ένα σαφές ιστορικό πλαίσιο στην πρόσφατη κυπριακή εμπειρία. Και αξίζει να ελπίζει κανείς ότι αυτή η συζήτηση θα γίνει. Σαν αρχή για ένα τέτοιο διάλογο θα ήθελα να θέσω 2 παρατηρήσεις - κριτικά σχόλια.

α) Η έννοια της αντεπανάστασης προϋποθέτει την έννοια της επανάστασης. Ο Νιαzi φαίνεται να υπονοεί, χωρίς όμως να το αναλύει ότι η ανεξαρτησία και η Κυπριακή Δημοκρατία ήταν η Επανάσταση - η εν δυνάμει σύνθεση της "ολικής Κύπρου" που ανέπτυξε στο πρώτο του βιβλίο.

Η έννοια της Επανάστασης σ' αυτό το δεύτερο βιβλίο όμως είναι μετέωρη γιατί η Ζυρίχη με τα δικαιώματα επέμβασης και τις κυρίαρχες βάσεις κάθε άλλο παρά επανάσταση φαίνεται να ήταν. Πιστεύω ωστόσο ότι ο Νιαzi άγγιξε πάνω σε κάτι εξαιρετικά σημαντικό - **η Ανεξαρτησία και η Κυπριακή Δημοκρατία ήταν Επανάσταση αν ερμηνευτούν κατ' αρχήν σαν συμβιβασμός των εθνικών εχθρών αλλά και πιο ουσιωδώς σαν η πρώτη φορά που οι Κύπριοι αποκτούσαν το δικαίωμα να αυτοκυβερνηθούν.** Με αυτήν την έννοια η αλληλοεξάρτηση που προνοούσε το σύνταγμα ήταν συμβιβασμός αλλά και η επίσημη κατοχύρωση της Ιστορικής συμβίωσης (και αλληλεξάρτησης) Ε/Κ και Τ/Κ για αιώνες. Νομίζω ότι ο Νιαzi επικεντρώνοντας την ανάλυση του στην ελίτ παραγνωρίζει το επίπεδο της καθημερινότητας, της κοινής Ιστορικής εμπειρίας Ε/Κ και Τ/Κ το οποίο, σε τελική ανάλυση, αποτελούσε τον κοινωνικό ιστό της αλληλεξάρτησης από τον οποίο ήθελαν να αποσπαστούν τόσο εναγώνια οι 2 ελίτ. Χρειάζεται σ' αυτά τα πλαίσια μια σειρά ερευνών στον τομέα της συλλογικής λαϊκής μνήμης (πέρα από τις επίσημες εθνικές εκδοχές) και στις Ιστορικές ρίζες τόσο της συνείδησης της Ανεξαρτησίας (από τη δεκαετία του 1920) όσο και της διαδικασίας εμπέδωσης των εθνικών μύθων και την μεταλλαγή τους σε διαχωριστικές ιδεολογίες (αξίζει να θυμηθούμε λ.χ. ότι τα Οκτωβριανά του '31 ξέσπασαν γιατί ο μόνος Τ/Κ εθνικιστής (κεμαλικός) βουλευτής ψήφισε με τους Ε/Κ).

β) Παρά την προσπάθεια του ο Νιαzi αγωνίζεται νομίζω να κρατήσει τις ισορροπίες και τις ίσες αποστάσεις από τους 2 εθνικισμούς.

Δεν ξέρω τι έγινε στην Τ/Κ κοινότητα στην περίοδο 60-74 αλλά στην Ε/Κ υπήρχε μια πολυσύνθετη πραγματικότητα που είναι νομίζω δύσκολο να ερμηνευτεί με την ορθή μεν αλλά ελειπτική θέση ότι ο βασικός στόχος της Ε/Κ ελίτ ήταν η ηγεμονία της στο νησί. Κατ' αρχήν νομίζω ότι δεν πρέπει να μιλούμε για 1 ελίτ η κοινωνική ομάδα όταν αναφερόμαστε στους Ε/Κ αλλά για 3. Η ηγετική ομάδα ήταν σαφέστατα το Μακαριακό κέντρο που κτίστηκε γύρω από χαρισματική φυσιογνωμία του Μακαρίου αλλά και τον παραγοντισμό και την πελατειακή σχέση των τέως καπετάνιων της ΕΟΚΑ με ένα μέρος του πληθυσμού. Το κράτος ουσιαστικά ήταν στα χέρια αυτής της ελίτ με κύριο άξονα το "κράτος εν κράτει" του τότε υπουργού Εσωτερικών Π. Γιωρκάτζη. Μια δεύτερη ομάδα - ουσιαστικά μια ολόκληρη μερίδα της κοινωνίας ανήκε στην Αριστερά (με τη δικιά της ελίτ και κομματική συντεχνιακή γραφειοκρατία).

Αυτή η ομάδα ήταν ουσιαστικά πολίτες 6' κατηγορίας στο καθεστώς των φακέλλων και του ρουσφετιού που έφτιαξε ο Γιωρκάτζης. Και μια τρίτη ομάδα που στήριξε τελικά την ΕΟΚΑ Β λειτούργησε σαν έκφραση αυτών που είδαν τα δικαιώματα, όνειρα ή την κοινωνική τους θέση / status να απειλούνται με τον εκμοντερνισμό που έφερε η Ανεξαρτησία.

Αυτές οι περίπλοκες ισορροπίες στην Ε/Κ κοινότητα οδήγησαν προοδευτικά σε μια όχι απλή αποδοχή της Ανεξαρτησίας αλλά και σε ένα αγώνα σχεδόν ηρωικό όπως τον αντιαποικιακό (για την Ε/Κ κοινότητα) - για την υπεράσπιση της Κυπριακής Δημοκρατίας από τις παρεμβάσεις των Αθηνών, του ΝΑΤΟ και της Κυπριακής ακροδεξιάς. Η τραγωδία που διαπιστώνει κανείς διαβάζοντας το έργο του Νιαzi ήταν ότι αυτός ο αγώνας δεν έφτασε ποτέ στους Τ/Κ. **Ο ηγεμονισμός της πλειοψηφίας παρέμεινε αμείωτος παρά την εσωτερικό αγώνα της Ε/Κ κοινότητας να ολοκληρώσει την ανεξαρτησία και να υπερασπιστεί τη δημοκρατία.** Σ' αυτά τα πλαίσια η φυσιογνωμία του Μακαρίου θα παραμείνει σίγουρα αμφιλεγόμενη - όχι μόνο για ένα μέρος της Ε/Κ δεξιάς αλλά και για την πλειοψηφία της Τ/Κ κοινότητας. Ίσως όμως να είναι καιρός να αρχίσουμε μια συζήτηση για το Μακάριο σαν ιστορική φυσιογνωμία παρά σαν ένα πρόσωπο ή σαν πολιτικό. Ο Μακάριος ήταν σίγουρα ο χαρισματικός ηγέτης που έκφρασε με ένα σχεδόν μαγικό τρόπο (όπως όλοι οι χαρισματικοί ηγέτες άλλωστε) τη μετάλλαγη της Ε/Κ κοινότητας από την παραδοσιακή, αγροτική θρησκευτική κοινότητα στη μοντέρνα κοινωνία των πολιτών μιας κοσμικής Πολιτείας. Ταυτόχρονα ο Μακάριος σαν Κύπριος πρόεδρος υπήρξε ο θεμελιωτής όχι απλά της Ανεξαρτησίας αλλά και της υπόστασης της Κύπρου σαν διεθνούς υποκειμένου. Ότι και να νομίζει κανείς σήμερα για τους αδέσμευτους - στην μεταψυχροπολεμική εποχή - η ηγετική παρουσία του Μακαρίου σ' αυτό το διεθνές κίνημα υπήρξε η πιο σημαντική απόπειρα ολοκλήρωσης της Ανεξαρτησίας και τοποθέτησης της Κύπρου στο διεθνή χάρτη. Αυτή η κίνηση του Μακαρίου ως γνωστόν έγινε παρά την αντίθεση της Τ/Κ ελίτ. Στα πλαίσια της ανάλυσης του Νιαzi ήταν μια ηγεμονική κίνηση απέναντι στους Τ/Κ. Όμως ιστορικά ήταν και μια κίνηση ολοκλήρωσης της Ανεξαρτησίας.

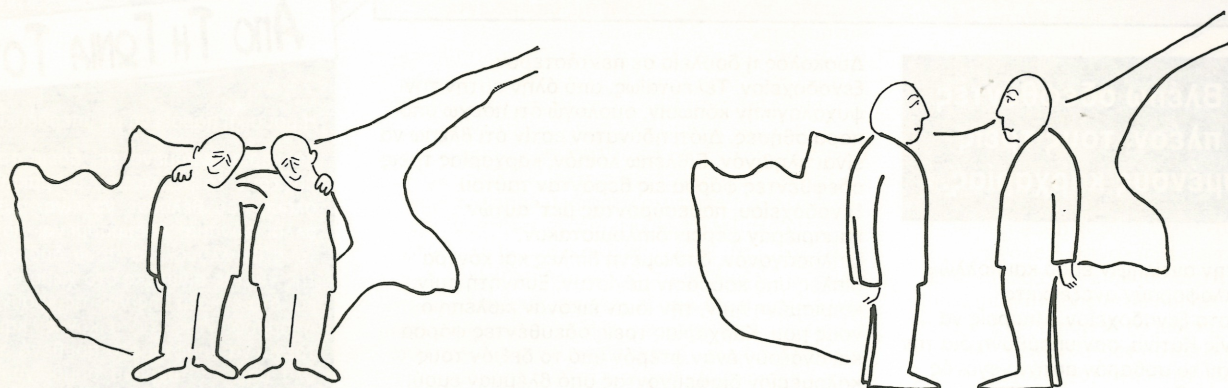
Ο Νιαzi κάνει ορισμένες ιδιαίτερα οξυδερκείς παρατηρήσεις για τις επιδράσεις του εθνικισμού πάνω στα άτομα (την ισοπέδωση των ατόμων-πολιτών) και στη ψυχολογική θωράκιση που δημιουργεί απέναντι στον πόνο του άλλου. Ταυτόχρονα στον πνευματικό τομέα ο εθνικισμός δημιουργεί πόλους αναφοράς (μυθικούς ή μυθολογικούς) τους οποίους οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε κριτικά. Δεν χρειάζεται όμως να γκρεμίσουμε τα μαυσωλεία (τα οποία για μερικούς - κολλημένους ή μη - είναι ιερά) για να γράψουμε τη συνολική ιστορία της χώρας μας. Πρέπει κάποτε να μπορέσουμε να γράψουμε μια Ιστορία που να χωρά το Μακάριο. το Γρίβα, τον Κουτσιούκ, το Ντεκτάς, το Σέρβα, τον Παπαϊωάννου, τον Αυξεντίου, τον Παπαφώτη, το Μένοικο, το Σαμψών, το Λυσσαρίδη, το Δώρο Λοΐζου, την ΕΟΚΑ Β και τη Δημοκρατική αντίσταση, την ΕΟΚΑ και την ΤΜΤ... Αν αυτά ακούγονται θέβηλα τότε μάλλον δεν συνειδητοποιούμε ότι ζούμε στην Κύπρο.

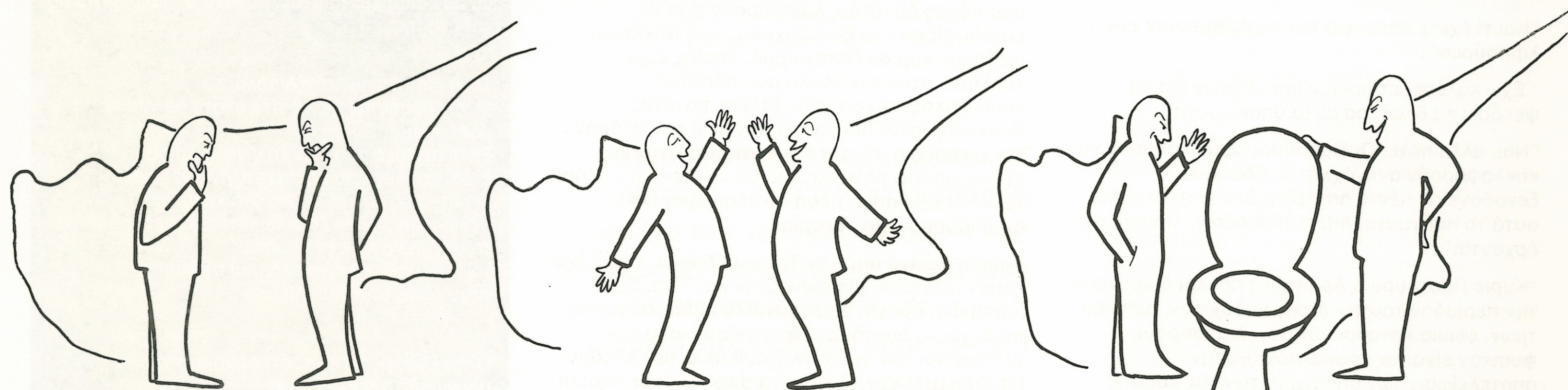
> **Το ξεπέρασμα του παρελθόντος προϋποθέτει ότι θα το βιώσουμε σαν ιστορικό γεγονός και όχι σαν νεκρόφιλη εμπειρία του παρόντος. Πρέπει να ολοκληρώσουμε την Επανάσταση της Ανεξαρτησίας με τη δημιουργία μιας νέας καθημερινότητας**
>
> **Α.Π**

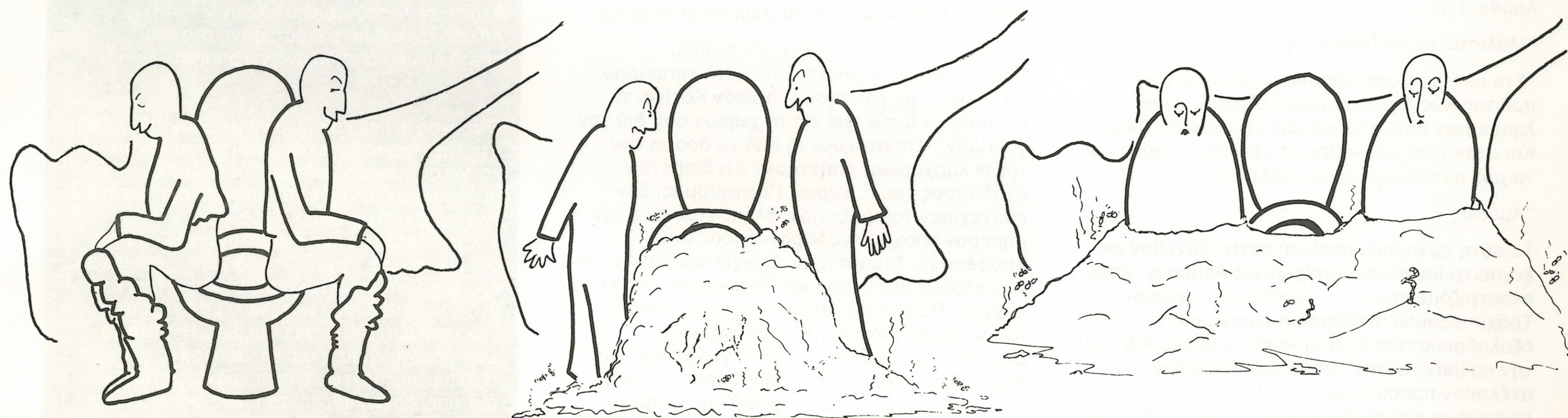
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΜΕΤΑΞΥ ΙΘΑΓΕΝΩΝ

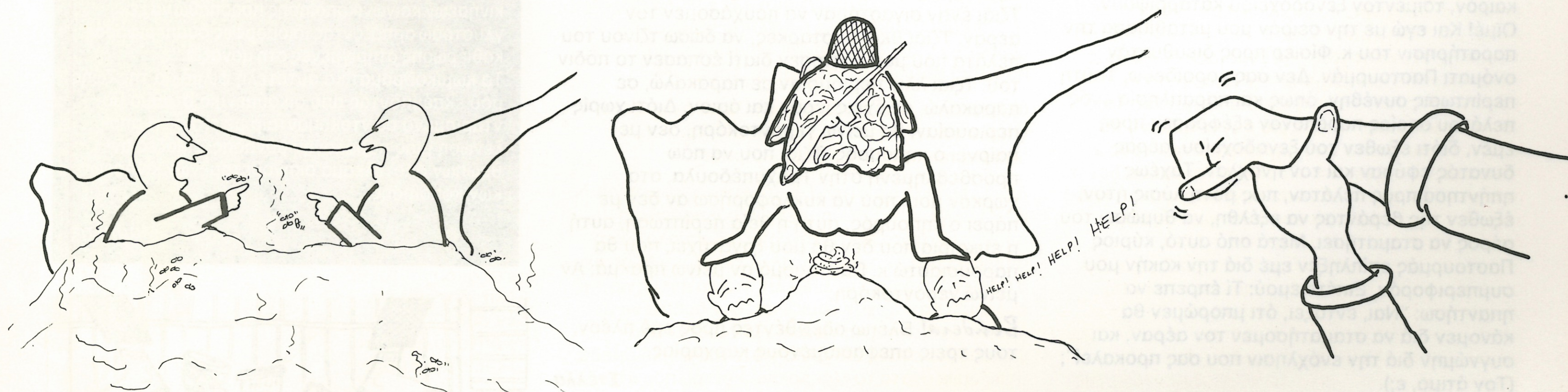
του Bertran

(η μια σκατολογική ερμηνεία του Κυπριακού προβλήματος)

Ο ΜεταΜοντέρνος Ιθαγενής:

ΔΙΑ ΤΗΝ ΒΑΘΥΤΕΡΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

Βοήθεια! Βλέπω οδεφθέντες προς εμέ πλέον, τους τρεις απεφασισμένους καρχαρίας.

"Περιήλθεν εις την αντίληψιν εμού και πολλών πελατών, ότι κυκλοφορούν ανεξέλκτα λιμπούροι μέσα στο ξενοδοχείον. Μπορείς να μου πεις δεσποινίς Κατίνα, σαν υπεύθυνη δια την καθαριότηταν, εάν το σοβαρόν αυτόν γεγονός περιήλθεν και στην ιδικήν σου αντίληψιν;"

"Φυσικά, κύριε Παστουρμά, φυσικά έχει περιέλθει στην αντίληψιν μου".

"Και τί έχετε κάνει για την εξολόθρευσιν των λιμπούρων";

"Έχω καλέσει εταιρείαν υπευθύνων διά να ψεκάσει τα βλαβερά αυτά υποκείμενα".

"Ναι, αλλά πότε; Οι λιμπούροι εξακολουθούν να κυκλοφορούν ανενόχλητοι. Εδώ είναι ξενοδοχείον πέντε αστέρων, δεν επιτρέπονται αυτά τα πράγματα. Λιμπούροι πάσιν, λιμπούροι έρχονται".

"Κύριε Παστουρμά, Αράπηδες πολλοί διαμένουν την περίοδον ταύτην στο ξενοδοχείον, πεπόνια τρων, ψωμία καταβροχθίζουν, λιμπούρους φυσικόν είναι να προκαλούν διά την αποτελείωσιν των υπολειμμάτων της τροφής των".

"Δεσποινίς Κατίνα, σοβαρευθείτε. Το ζήτημαν είναι σοβαρόν. Να περάσετε αύριον από το γραφείον μου, δια να ομιλήσομεν διά το θέμαν ταύτον, διότι ως εκατάλαβον, υπόψιν δεν με λαμβάνετε".

"Μάλιστα, κύριε Παστουρμά".

"Στο μεταξύν, σας παρακαλώ να αναλάβετε προσωπικώς την ταχυτέραν εξολόθρευσιν των λιμπούρων υπό του δωματίου του κυρίου Φίσιερ. Και όταν τους εξολοθρεύσετε, έλθετε προς εμέ, να μου αναφέρετε το αποτέλεσμαν."

"Αμέσως".

Τοιούτη συνομιλία αληθινή εστίν. Συνέβην εις ξενοδοχείον πέντε αστέρων εις Λεμεσόν, όπου εκπατριζόμενη υπό το γνωστόν μου χωρίον Τραχυπέδουλα, βγάζω το ψωμίον μου εξολοθρεύοντας λιμπούρους, εν μέρει. Και όταν την ημέραν ταύτην, όπως μου ανατέθην, ανέλαβον προσωπικώς την εξολόθρευσιν των λιμπούρων από το δωμάτιον του κυρίου Φίσιερ, κύριος Φίσιερ εξέφρασεν προς εμέ πως παράπονον ουδέν είχεν υπό λιμπούρους. Απλώς ανησύχησεν μήπως λιμπούροι ταύτοι μετά καιρόν, τσιμέντον ξενοδοχείου καταρρίψουν. Οϊμέ! Και εγώ με την σειράν μου μεταβίβασα την παρατήρησιν του κ. Φίσιερ προς διευθυντάν ονόματι Παστουρμάν. Δεν σας κοροϊδεύω. Ταύτη περίπτωσις συνέβην, όπως και παραπλησία ενός πελάτου οποίος παράπονον εξέφρασεν προς εμέν, διότι έξωθεν του ξενοδοχείου, αέρας δυνατός εφύσαν και τον ενόχλαν. Ταχέως ηπήντησα προς πελάταν, πως μόνη λύσις ήτον, έξωθεν της βεράντας να εξέλθη, να θυμώσει του αέρος να σταματήσει. Μετά από αυτό, κύριος Παστουρμάς επίπληξεν εμέ διά την κακήν μου συμπεριφοράν. Ειπέτε εμού: Τί έπρεπε να ηπαντήσω: "Ναι, εντάξει, ότι μπορώμεν θα κάνομεν διά να σταματήσομεν τον αέραν, και συγνώμην διά την ενόχλησιν που σας προκαλεί"; (Τον άτιμο, ε;).

Δύσκολος η δουλεία σε πεντάστερον ξενοδοχείον. Τελευταίως, από όλην αυτήν την ψυχολογικήν κόπωσιν, ομολογώ ότι πάσχω υπό παραισθήσες. Διότι ηδύνατον εστίν ότι βλέπω να είναι αληθινόν. Ειβλέπω λοιπόν, καρχαρίας τρεις οδεφθέντες φάρσα εις βεράνταν ταύτου ξενοδοχείου, παρεσύροντας μετ' αυτών, καμαριέραν φέρειν διπλομιστακον, διπλοσάγονον, διπλωμένη δίπλες και κόντρα δίπλες υπό κούρασιν μεγίστην. Ξυπνητή ημίν, κοιμισμένη ημίν, την ίδιαν εικόναν ειβλέπη ο νους μου. Καρχαρίας τρεις οδευθέντες φάρσα και βγάζουν έναν φτερόν υπό το δεξιόν τους κολομέριον διαφεύγοντας υπό βλέμμαν εμού. Ηδύνατον ταύτη εικόνα αληθινή εστίν. Αρχίζω μετά καρχαρίας να οδεύω εις πελλάραν οποία προκαλέσθην υπό πελάτας προβληματιζόμενους υπό αέρος δυνατού, λιμπούρους που θα κατεδαφίσουν το ξενοδοχείον, υπό Κόκκινου μίστακος κυρίου Παστουρμά, οποίος έχει κολλήσει στον εγκέφαλο μου αόρατος, επιβλητικός, κοκκινωπός (βλέπε πατάτες Κοκκινοχωρίων διά να αντιληφθείς τον πλήρην χρωματισμόν). Γι' αυτό τελευταίως καταπίνω κτήνη, μασάω μηχανές, διά να καταφέρω να ζήσω χωρίς συμβιβασμό μέσα στον σιχαμερού συμβιβασμού την ιστορίαν.

Είμαι η Κατίνα από την Τραχυπέδουλα, τώρα έχω εκμοντερνιστεί. Με φωνάζουν και Τίνα. Είμαι λυπημένη βροχή, είμαι γυναίκα ανθρωποφάγος, παιδί χωρίς δοντάκια, είμαι η βασίλισσα των κλόουν και των γελοίων. Βασίλισσα των κλόουν και των τρελλών. Πρέπει να βγω έξω, χρειάζομαι αέραν. Τραχυπέδουλαν επεθύμησον. Άτριχος πίθηκος όμως εμφανίζεται έμπροσθεν μου. Πρώτα ήτον ο μπακάλης, ο κτηματομεσίτης, πατέρας αυτού. Σήμερον ο Κύριος Παστουρμάς, ο κύριος Φίσιερ, ο πελάτας ηνοχλημένος υπό αέρος. Αέρα! Αέρα! *Ελευθερία ή θάνατος!* Α! Α! Α! Α! Α! Α! Α! Α! Α! Α! Zapada or nothing.

Τελευταίος κίνησις προς εμέν Κυρίου Παστουρμά ήτον προξενείον μετά κηπουρού. Όταν όμως με ερώτησεν "Λοιπόν Κατίνα, τι περιουσίαν διαθέτεις εις το χωρίον σου διά τον γαμπρόν;" επηρεαζόμενη υπό το όραμα των τριών καρχαριών, ηπήντησεν ότι διαθέτειν γάδαρους τρεις. Κύριος Παστουρμάς, δεν εσυνέχισεν το προξενιόν, βλέποντας πως την σήμερον εποχήν ηγάδαροι κέρδοι, ουκ αποφέρουν. Φτωχία ημίν. Φτωχία και Κατίνα και των κλόουν βασίλισσα και Τίνα και απ' όλα και ο Άτριχος Πίθηκος κλαππώνει με κάθε τόσον, προκαλέσας ψυχολογικόν, υπαρξιακόν, μαρξιστικόν πρόβλημαν στον εγκέφαλον εμού. Κύριε Παστουρμά, έλεος! Και φέρε μου σε παρακαλώ, έναν καλόν αεροβόλον, να παίξω τους λιμπούρους, να τους δω να κομματιάζονται, να κατακρεουργούνται, να βγαίνουν έξω από την κοιλίαν τους τα έντερα τους, να παουρίζουν, να εξολοθρευτούν μιαν τζιαι καλήν, να ησυχάσομεν. Τζιαι έναν σιγαστήραν να ησυχάσομεν τον αέραν. Τζιαι θκιο βασταρκές, να δώσω τζίνου του πελάτα που μου εζήτησεν διατί έσπασεν το πόδιν του. Τζιαι λλιν περιουσίαν σε παρακαλώ, σε παρακαλώ, αν έχεις ιερόν και όσιον. Διότι χωρίς περιουσίαν, θα μείνω γεροντοκόρη, δεν με παίρνει ο κηπουρός. Τζιαι που να πάω προσβεβλημένη στην Τραχυπέδουλα, στο χωρκόν μου, που να κυκλοφορήσω αν δεν με πάρει ο κηπουρός, αυτή η θεία περίπτωση, αυτή η ευκαιρία που δεν θα μου ξαναύχει, που θα παρουσιαστώ κ. Παστουρμά αν μείνω πρακμά; Αν μείνω γεροντοκόρη;

Βοήθεια! Βλέπω οδεφθέντες προς εμέ πλέον, τους τρεις απεφασισμένους καρχαρίας.

Στέλλα

ΑΠΟ ΤΗ ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡ

Η μουσική παράξενη με μπερδεύει.

Τα κεριά αναμμένα στ' άδεια τραπεζάκια χρωματίζουν το μυαλό μου με μακάβριες ιδέες για όλους που θέλουνε να είναι αυτοί και κάποιοι άλλοι συνάμα, κρεμμασμένοι παντού σ' όλους τους στύλλους μεσ' τους δρόμους και οι σκιές της νύκτας ριγμένες στο χώμα που τις καταπίνει και στα έγκατα της γης τις κραυγές τους πνίγει. Απορροφώντας τις εικόνες και τους ήχους, τρέχω να κρυφτώ στο πουθενά απ' το τίποτα κι όλα μαζί ταυτόχρονα συμβαίνουν... αισθάνομαι το Σατανά στην πλάτη μου πίσω π' τον πάγκο μα δεν τολμάω να κοιτάξω... Άγνωστη μορφή και η περιέργεια να μεγαλώνει, με φωνάζει και γυρνάω μα δεν υπάρχει τίποτα ...μοναχά ο διακοσμητικός καθρέφτης...

Τους είπα να παν στο διάολο
Μ' αυτοί σαν τις μύγες στα σκατά με γυροφέρνουν
Είναι στιγμές που λέω να γίνω γελοίος
Είναι στιγμές που πρέπει να γίνω γελοίος
Τις στιγμές που οι λέξεις στοιχισμένες
σε προτάσεις δεν είναι αρκετές να μεταδώσουνε
το μήνυμα μου, στη γλώσσα
του κορμιού, τα δάκτυλα μου σε καβλιά
στον κώλο τους μπηγμένα.

Ο τρελλός με το φωτοστέφανο στο χέρι
προχωράει τρεκλίζοντας
Σκυλί σε ηλεκτρικό λαμπτήρα κατουράει
Πόρνη δυο γέρους μέσα μπάζει
Γάτοι τις σκουπιδοσακούλες ξεσκίζουν
Ζητιάνος κουρελλής αραγμένος σε μια γωνιά
Χοντρή τις βρωμιές του πεζοδρομίου στο δρόμο
σκουπίζει
Αλάνια σε λασπόνερα παλεύουν
Άθλιος τρελός με φωτοστέφανο στο χέρι
πόρτα άθλιου σπιτιού ανοίγει μπαίνει.

Ο χρόνος περνά καθημερινά μειώνοντας τη ζωή στη ληξηπρόθεσμη εκκρεμότητα του θανάτου και γω σαχλόχαζος ονειρευτής ακόμα ονειρεύομαι μιαν αρχή σε κάτι έτσι απλά αόριστα για όλα τα συγκεκριμένα.
Της αναβολής μόνιμη δικαιολογία το κύμα της σκέψης που με πνίγει ...τέτοια μέρα; τέτοια ώρα; τετοιο χρόνο; με τέτοια κατάσταση τέτοια διάθεση; και στο βυθό του τέλους με το στάσιμο νερό του μαζί του με παρασέρνει. Η παλίροια μιας φουρτουνιασμένης θάλασσας της απορίας... τέτοια μέρα; ποια ώρα; ποιο χρόνο; με ποια κατάσταση; ποια διάθεση; το τέλος σκεπάζει... το υπερέγιο στα σύννεφα βροχή ρίχνει και γελάει...

Από σωρό ανθρώπων αποτέλεσμα σκηνοθετημένων κινήσεων κοινωνικοποίησης προσπαθώ να ξεγλυστράω αρπάζοντας ιδιόμορφες συμπεριφοράς καθιέρωσης στηριγμένες στη μοναξιά.
Τα κωμικοδραματικά αυτοτελή φιλμάκια της ζωής μου εκπέμποντας από οικουμενικό σταθμό μονταρισμένα σε ντοκυμανταίρ με τίτλο "Η αποξένωση μιας παράλογης μονάδας". Μάζες ανθρώπων αποτέλεσμα σκηνοθετημένων κινήσεων κωνικοποίησης.

Μάμπλης

ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΗΜΑΤΑ

(ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ)

- Τελικά η άνοδος της δεξιάς στην εξουσία είχε και τα καλά της. Έγιναν αντικυβερνητικές διαδηλώσεις και πολιτικές απεργίες, γράφτηκαν πολύ περισσότερα συνθήματα στους τοίχους, ξύπνησε κάποιος κόσμος, και ξεκαθάρισε επιτέλους ποια είναι η ραχοκοκκαλιά της εξουσίας στην Κυπριακή Κοινωνία: ΕΟΚΑ και πάλι ΕΟΚΑ.
- Με όλα αυτά τα μέσα και να τρίζει σιόρ η καρέκλα της εξουσίας... Ελέγχουν το κράτος (ως συνήθως) και την κυβέρνηση, όλους τους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς και τα 95% των περιοδικών και εφημερίδων... Υπάρχει "πρόβλημα νομιμότητας" όμως... Ίσως είχε δίκιο ο Λίνκολν... Μπορείς να περιπαίξεις μερικούς ανθρώπους όλες τις φορές, μερικές φορές μπορείς να κοροϊδέψεις όλους τους ανθρώπους αλλά δεν μπορείς να τους κοροϊδεύεις όλους, όλες τις φορές.
- Γιατί άραγε ο Λάζαρος Μαύρος κυκλοφορούσε με κοστούμι μετά τις εκλογές.
- Μια και μιλούμε για αριστεριστές και δεξιούς της μόδας φαίνεται ότι οι εθνικόφρονες - οικολόγοι της Λευκωσίας εμαλαθκιάναν λίον... έσιει τζιαιρόν να ακούσωμεν ότι πρέπει να σωθεί το τάδε κτίριο ή δένδρο γιατί είναι γαλάζιο... Λαλείς να επήαν σε κανένα οφθαλμίατρο όξα έπεισαν τους τελικά οι νούσιμοι;
- Η λογοκρισία καλά κρατεί. Απαγορευτήκαν τηλεοπτικές εκπομπές του Γενάρη τζιαι ούτε μιαν ανακοίνωση οι δημοσιογράφοι... Ίντα καλά παιθκιά α;
- Νάναι καλά οι τοπικοί σταθμοί... Παίζουν μουσική...
- Οι δημοσιογράφοι πολέμησαν τον "αγώνα τον καλό" το Σεπτέμβριο όταν παρασυρμένοι ή κατευθυνόμενοι απ' τις ανάγκες του θεάματος (το οποίο δημιουργούν ή υπηρετούν) εξαπέλυσαν επίθεση ενάντια στα σεμινάρια του Κέντρου Ειρήνης για την Επαναπροσέγγιση.
- Ήταν όμως, η αλήθεια να λέγεται, άψογοι στο μόνο ουσιαστικό κίνημα - πρωτοβουλία του εναλακτικού χώρου το 1993 - την ομάδα συμπαράστασης στον Salih και τη Γιώτα. Και οι μπάτσοι εφκάλαν σπυρκά, όχι μόνο αυτοί του κράτους. Και οι ιδιωτικοί μπάτσοι της πνευματικής Αστυνομίας του Ράδιο Πρώτο. Περαστικά.
- Στα καλά του '93 θα πρέπει να καταχωρήσει κανείς και τις αντιφασιστικές κινητοποιήσεις της Άνοιξης και του καλοκαιριού. Άνκαι κατευθύνονταν από τα γνωστά "οργανωμένα σύνολα" έκφραζαν μια αυθόρμητη διάθεση του κόσμου.
- Στα επίσης θετικά θα πρέπει να προσθέσει κανείς και τη διάχυτη ευαισθησία του κόσμου απέναντι στις βιαιότητες του κράτους και της Αστυνομίας. Όσο όμως αυτή η διάθεση περιμένει απλά να εκφραστεί από τα media (έλεος δηλαδή - το ΡΙΚ της κυβέρνησης και της Βουλής, τον Αντένα του Παπαφιλίππου, το Λόγο του Αρχιεπισκόπου και το Ράδιο-πρώτο του Χατζηκώστη) θα παραμένει αιχμάλωτη του θεάματος της εξουσίας.
- Τρίτο καλό, οι μιτσιοί που δεν πάνε σε εθνικές εκδηλώσεις.
- Τούτη η νέα γενιά που μεγαλώνει τώρα εν πολλά θυμωμένη πάντως. Μετρήσαμε χωρίς προσπάθεια 3 απόπειρες εμπρησμών σε σχολεία. Αυξάνεται βέβαια και η θεαματική βία. Η εκτόνωση στα γήπεδα απ' τους οργανωμένους πια οπαδούς - νεαρούς έφτασε στα ύψη και σταμάτησε μετά την τύφλωση ενός φιλάθλου... Αυτή η συσσωρευμένη βία, που δεν είναι απλά αντανάκλαση του τηλεοπτικού καθρέφτη, αλλά και γνήσιο τέκνο της εξέλιξης της κυπριακής κοινωνίας, πηγάζει από μια κρίση που δεν εξορκίζεται κύριοι σχολιαστές των εφημερίδων.
- Ακόμα μια χρονιά, πάντως, χωρίς ένα κίνημα νεολαίας για τους νέους αντί για τις φαντασιώσεις των γέρων.
- Από οικολόγους τα ίδια: Με εξαίρεση την κινητοποίηση για τη διάσωση του Μεγάρου Πούλια στη Λευκωσία, και κάτι εκδηλώσεις στην Πέτρα του Ρωμιού, βασικά τίποτα. Ανακοινώσεις και ανακοινώσεις.
- Παρά το ότι το κεφάλαιο ακονίζει τα μαχαίρια μετά την εγκατάσταση του στο υπουργείο Οικονομικών η μεγάλη ταξική αντιπαράθεση δεν έγινε ούτε φέτος. Το κεφάλαιο πάντως μεθοδεύεται - άρχισαν απολύσεις και απειλές για την ΑΤΑ. Οι συντεχνίες βγάζουν ανακοινώσεις. Και μικροαπεργίες. Εθνικά προβλήματα (έλεος) και κοινωνικά συμβόλαια (και πάλιν έλεος - το Απολλώνια και το Αμαθούς έχουν οικονομικά προβλήματα και απολύουν εργάτες. Ακούείς τζιαι σου...
- Ακόμα ένας χρόνος χωρίς ένα κίνημα ομοφυλοφίλων.
- Ακόμα ένας χρόνος χωρίς εναλλακτική εφημερίδα.
- Α ναι, είχαμε και το φοκλορ με την Αλισαβού - τη βασίλισσα των Εγγλέζων που ήρθε για το συνέδριο της Κοινοπολιτείας. Φοβερή πλάκα. Αρχικά τα αριστερά κόμματα δεν ήθελαν να της δώσουν το "κλειδί" - το χρυσό κλειδί της Πόλης. Τα κόμματα της ΕΟΚΑ ψήφισαν να της το δώσουν. Ύστερα μερικοί ενοχλήθηκαν και άρχισαν να διαμαρτύρονται. Με τη συνηθισμένη υποκρισία των ανθρώπων που δεν τολμούν ποτέ να αγγίξουν την πραγματικότητα. Έτσι, αντί να βρίζουν τα κόμματα της Δεξιάς, άρχισαν να κάνουν προεκλογική εκστρατεία υπέρ τους (για την επόμενη πενταετία) με επίθεση ενάντια στο δήμαρχο της Λευκωσίας (το φοβούνται σαν πιθανό αντίπαλο). Και έτσι εκεί που οι μαθητικές εκδηλώσεις ξεκίνησαν από τα προλεταριακά στρώματα των Τεχνικών σχολών, σε λίγο εμφανίστηκαν οι εθνικόφρονες με τις Ελληνικές σημαίες και τα γνωστά. Τρέχα γύρευε... Στη Λεμεσό οι μαθητές τσακώθηκαν λόγω σημαιών και χωρίστηκαν όταν μια ομάδα άρχισε να φωνάζει: "Η Κύπρος είναι Ελληνική". Οι άλλοι απάντησαν "Η Κύπρος ανήκει στο λαό της" και οι διαδηλώσεις σταμάτησαν. Στο τέλος, το σκηνικό έμοιαζε με dejavu του αντιαποικιακού κινήματος. Ένα μαζικό κίνημα της Αριστεράς ενάντια στην ηγεσία της Δεξιάς που συνεργαζόταν με τους Άγγλους - και μία μειοψηφία εθνικοφρόνων που παρέμβηκε προσπαθώντας να εκμεταλευθεί το λαϊκό αίσθημα... όταν μερικές βδομάδες μετά οργανώθηκε πορεία ενάντια στις βάσεις των Βρεττανών, οι εθνικόφρονες δεν συμμετείχαν γιατί είχε "πολιτικά κίνητρα"... Και τι κίνητρα έπρεπε να έχει δηλαδή;
- Θα έρθουν καλύτερες μέρες...

«η επανασταση δεν είναι καθηκον είναι χαρά» [illegible] συνθημα στον τελικό κυπέλου Κύπρου

Η ΠΡΩΤΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
(Ιούνης - Ιούλης)

Αντιφασισμός σε ηλεκτρονικό φόντο:

Από τους 62 στην 20η Ιουλίου

Το μετεκλογικό σκηνικό το Μάρτη μύριζε πτωμαΐνη. Εοκαθητατζήδες να ανεμίζουν Ελληνικές σημαίες και η κουτσή Μαρία της εθνικοφροσύνης να στάζει σάλια περιμένοντας το ρουσφέτι. Παρά το ότι το 50% απέρριψε τη συμμαχία του παρελθόντος (εθνόκαφροι, αρχιεπίσκοπος, τα κόμματα του κράτους, γαλανόλευκοι γιάππηδες) οι φελλοί επέπλευσαν και κέρδισαν τις εκλογές για 1000 ψήφους.

Κίνηση πρώτη

Την πρώτη κίνηση αντίστασης την έκανε η ΕΔΟΝ που κήρυξε 10ήμερο επαναπροσέγγισης αμέσως μετά την πρώτη Απριλίου. Ηρωική κίνηση σε μια ατμόσφαιρα νεοεθνικισμού. Η πορεία που έγινε στη Λεμεσό ήταν μικρή και υπήρχε ένταση όταν πέρασε από τα σωματεία των εθνικόφρονων, αλλά έγινε. Κάποιοι βγήκαν στο δρόμο. Στα μονοπάτια της εξουσίας επικρατούσε όμως η γνωστή αεράτη ευφορία των φελλών. Η πρώτη απόφαση των νεο-κυβερνώντων ήταν η επαναπρόσληψη των 62 πραξικοπηματιών που απολύθηκαν το '81 για "κάθαρση" - στην αποτυπώδη προσπάθεια, δηλαδή, του κράτους να αναλάβει κάποιες ευθύνες για το πραξικόπημα που στο κάτω κάτω το έκαναν και το υποστήριξαν οι εθνικόφρονες κρατικοί υπάλληλοι. Η αντίδραση ήταν άμεση. Το ΑΚΕΛ, διά μέσου της τηλεοπτικής εικόνας του Χριστόφια, έμοιαζε ξαφνικά με μια φωνή από κάποια άλλη εποχή: "Εμείς δεν θα το δεχτούμε ποτέ". Αυτοί που ανάδειξαν τον Κληρίδη στην εξουσία άρχισαν να μαζεύονται. Η κεντροαριστερά του ΔΗΚΟ (διά φωνής Τάσου Παπαδόπουλου) και η ΕΔΕΚ ξανανακάλυψαν ότι έγινε πραξικόπημα πριν την εισβολή και ψήφισαν στη βουλή ενάντια στην κυβέρνηση. Η εθνικοφροσύνη επέμενε... Τέλος του Απρίλη οι συνδέσμοι αντιστασιακών οργάνωσαν συλλαλητήριο στη Λευκωσία.

Ημέρες του '74

Μέχρι τις 7 η πλατεία ήταν άδεια... μόνο η "εργατική Δημοκρατία" (που έκλεψε την παράσταση εκείνη την νύχτα με το σύνθημα "να απολυθεί και ο Κληρίδης να γίνουν 63") είχε ήδη στολίσει με κόκκινες σημαίες την πλατεία. Σε μια ώρα η πλατεία είχε γεμίσει. Ερχόνταν από παντού... γειτονιές, συνοικίες... νέοι, γέροι... θύμιζε όντως, '74 η ατμόσφαιρα. Ένα αυθόρμητο πλήθος και ένα παράξενο πάθος σε μια ηλεκτρονική εποχή... Αυτοί οι τυπάδες ήρθαν να φωνάξουν "δεν θα περάσει ο φασισμός" αγνοώντας το επεισόδιο της "τόλμης και της γοητείας" εκείνο το βράδυ. Η ηλεκτρονική εποχή θύμιζε άλλους καιρούς...

Στη συγκέντρωση μοιράστηκε και ένα φυλλάδιο μιας ομάδας που έγινε στο πόδι... "Κύπριοι πολίτες για την Ιστορική μνήμη" ... 2-3 άτομα.

Μετά αποφασίστηκε να γίνει μια παρέμβαση στην πρωτομαγιάτικη εργατική συγκέντρωση της Λεμεσού για την τρομοκρατία των μασκοφόρων του Γρίβα το '58. Με τη δυναμική της συγκέντρωσης της Λευκωσίας για τους "62", οι πρωτομαγιάτικες συγκεντρώσεις είχαν ένα πρωτόγνωρο για τα τελευταία χρόνια δυναμισμό και μαζικότητα. Η ΠΕΟ είχε ήδη κάνει την πρώτη πολιτική απεργία μετά από δεκαετίες για τους "62".

συνέχεια στην επόμενη σελίδα

συνέχεια απ' την προηγούμενη σελίδα

Η ΠΡΩΤΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

... η διπλή ένωση εξ' Αθηνών:

Η εθνικοφροσύνη στον κόσμο της. Άρχισαν τα διάφορα (ανοικτά και κρυφά) για "άλλη λύση". Κουβάλησαν άρον άρον και το Λυγερό απ' την Αθήνα να εξηγήσει γιατί η διπλή Ένωση ήταν η καλύτερη λύση. Του εξήγησαν ότι έπρεπε, όμως, να μιλά για "πολιτειακή ένωση" - Ο όρος διπλή ένωση θύμιζε πολύ την πραγματικότητα και την Ιστορία - σχέδιο Άτσεσον, Χούντα, πραξικόπημα. Οι δημοσιογράφοι τον άκουσαν σαν καλοί μαθητές (ε, ήρθε απ' την Αθήνα ο άνθρωπος) και δεν ανακάλυψαν ως συνήθως "προδότες" την άλλη μέρα. Και όταν η πρόσκληση και η ομιλία του κ. Λυγερού βγήκε στην επιφάνεια μέσα από επιστολή αναγνωστών, ανέλαβε ο Λ. Μαύρος να υπερασπιστεί τον εξ' Αθηνών αδελφό. Ο Λ. Μαύρος που στην μετεκλογική ευφορία του εθνοκαφρισμού είχε το θράσος να απαιτεί από την Αριστερά να απολογηθεί για την αντίθεση στην ΕΟΚΑ. Προφανώς το λυντσαρισμένο κορμί του Μένοικου έπρεπε να απολογηθεί στους δολοφόνους. Φαίνεται ότι θυμήθηκαν τις ηρωικές μέρες του '74, μερικοί...

Ο Κληρίδης σιωπούσε στο προεδρικό (ως Πίτσιλλος και ως συνήθως). Ήδη είχε κλάσει τους εθνικιστές στη Νέα Υόρκη, όπου, μετά απ' όλα τα προεκλογικά, ξανάγινε ο παλιός γνωστός Κληρίδης της διζωνικής με τον Γκάλι - και αποδέχτηκε τα νέα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Οι εθνικόφρονες είχαν λυσσάξει. Απαιτούσαν πανεθνική, μεραρχία, επανάληψη του 58, του 74, διπλή ένωση ...ότι λάχει. Και πάλιν μειοψηφία...

20 Ιουλίου: Η έκρηξη της πραγματικότητας

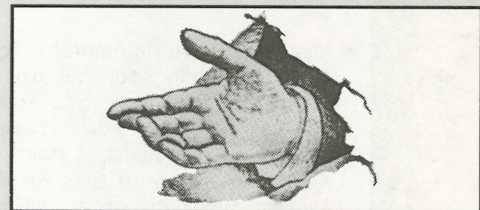
Τον Ιούλιο ακκονίζονταν τα μαχαίρια. Η 15 και 20 του Ιούλη είναι μέρες συμβολικές. Η κυβέρνηση και λόγω της πολιτικής στο Κυπριακό και λόγω της έντασης με τον νεοεθνικισμό ήθελε να αποφύγει τις συγκεντρώσεις για τις επετείους. Επετείους που έτσι και αλλοιώς είχαν αρχίσει να φθίνουν. Και ξαφνικά οι 62, ο εθνικισμός, η απειλή για διπλή ένωση έφεραν στην πλατεία Ελευθερίας ένα οργισμένο πλήθος. Οι εθνικιστές του ΔΡΑΣΙΣ-ΚΕΣ που βρέθηκαν εκεί σε μια προσπάθεια (και έκαναν προσπάθεια - ξεκίνησαν με το σύνθημα για ενότητα Αριστεράς και Δεξιάς) να κατευθύνουν τον αντιπολιτευτικό θυμό ενάντια στον Κληρίδη της Νέας Υόρκης - της λύσης δηλαδή - αντιμετώπισαν, σαν κόκκινο πανί, την οργή του πλήθους. Μέσα στο πλήθος των κυπριακών σημαιών, το ΔΡΑΣΙΣ-ΚΕΣ έμοιαζε σαν τη μούγια μες το γάλα, με τις Ελληνικές τους σημαίες. Όταν πήγαν να φωνάξουν "Η Κύπρος είναι Ελληνική" οι φωνές τους χάθηκαν κάτω απ' την κραυγή του πλήθους "Η Κύπρος ανήκει στο λαό της".

Άρχισαν οι σπρωξιές και χρειάστηκε να επέμβει η αστυνομία να σώσει τους ΔΡΑΣΙΤΕΣ. Αλλά η ένταση μεταφέρθηκε και στην εξέδρα. Ο Λυσαρίδης άκουσε τα δικά του για τον Ποντιοπιλατισμό των εκλογών. Όταν ανέβηκε στο βήμα οΑρτεμίου που είχε υποστηρίξει τον Κληρίδη στις εκλογές, άρχισαν να πέφτουν βροχή οι μπακίρες (τα νομίσματα) στην εξέδρα. Μια γυναίκα με συγγενή αγνοούμενο ανέβηκε πάνω και επετέθηκε στον Αρτεμίου... Την άλλη μέρα οι εφημερίδες του Κράτους είδαν θλιβερά επεισόδια και όχι την έκρηξη της πραγματικότητας στο κέντρο της Λευκωσίας... οι συγγενείς των αγνοουμένων πρέπει να είναι "τραγικές φιγούρες" της κρατικής προπαγανδιστικής μηχανής, όχι οργισμένοι άνθρωποι ή πολίτες...

Η περίοδος είχε τη δική της ιστορία... σαν η πρώτη συγκρότηση της αντίστασης...

Και η ιστορία συνεχίζεται...

ΑΡΡΡ

ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΑΛΛΟΤΡΟΙΩΣΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Γεωργίου Γιώργος, 3/1/1994

Αντίλογος ανατολικά της Μεσογείου, στον επίγειο δήθεν παράδεισο, στην κοινωνία της αφθονίας, της αυτοκατανάλωσης, στον ύπνο του "δικαίου" βαδίζοντας στο δρόμο της "εθνικής πολιτικής", στην αδιαφορία μιας εποχής προσηλωμένης στο παρόν μοιρολατρικά

"Εγώ, όμως μιλώ μόνο για την αρρώστια, μέχρι να μάθω τα ακριβή αίτια αυτής της αρρώστιας και να βρω τον τρόπο να την καταπολεμήσω αποτελεσματικά, ώστε να φανούν οι πρώτες ενδείξεις βελτίωσης. Τότε μόνο θα αρχίσω να μιλώ για θεραπεία" (Μ. ΜΠΡΕΧΤ)

Πλήξη, διανοητική έρημος, πνευματικό θέατρο ενσωματωμένο σε μια συγκεντρωτική δύναμη πραγμάτων που σε αυτή συμμετέχουν και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης όπου το θέαμα δίνει και παίρνει σε ένα παιχνίδι υπέρβασης, συναισθηματικής υπερβολής, συγκάλυψης πάντα στα πλαίσια της λογικής της Εμπορευματικής κατανάλωσης - παραγωγής. Η ψευδαίσθηση της ενημέρωσης στα ύψη με το γνωστό που μας θυμίζει ο Ντέμπωρ "Το μόνο που επιτρέπεται στο θεατή είναι να αγνοεί τα πάντα, να μην αξίζει τίποτα"!

Ο Κριτικός Λόγος απών, υπηρέτης πλέον της ίδιας της λογοκρισίας που ποτέ δεν ήταν πιο τέλεια, έντεχνα δοσμένη μέσα από ένα μείγμα κατανάλωσης, εθνικισμού, σωβινισμού και λίγο όπως θα μας έλεγε ένας σεφ της μαγειρικής αλατοπίπερο ΕΟΚ made!

Πνευματική - καλλιτεχνική μονοτονία και ο λόγος εμφανής, επειδή η σημερινή Τέχνη είναι υποταγμένη στη βιομηχανία της Κουλτούρας, τυποποιημένο προϊόν μιας μαζικής εμπορευματικής παραγωγής στο οποίο υπολειτουργεί υπηρετώντας σκοπούς και μέσα. Τα χαρακτηριστικά της αληθινής Τέχνης σύμφωνα με τη φιλοσοφία της Σχολής της Φραγκφούρτης είναι η διαμαρτυρία ενάντια στον ελιστικό ορθολογισμό. Ο καλλιτέχνης του αληθινού έργου βασίζεται στις δικές του αρχές, δηλ. αυτονομία στην Τέχνη!

Διαπιστώνεται από τον Χορκχάιμερ και τον Αντόρνο ότι τελικά ο λεγόμενος Διαφωτισμός βασίζεται στον ορθολογισμό της εξυπηρέτησης μιας κατεστημένης βιομηχανικής κουλτούρας.

Χαρακτηριστικό αυτό που αναφέρουν ο Χορκχάιμερ - Αντόρνο: "Παλιότερα οι δημιουργοί, όπως ο Καντ και ο Χιούμ, υπέγραφαν τα γράμματα τους με την έκφραση "Ο ταπεινός σας δούλος", ενώ ταυτόχρονα υπέσκαπταν τα θεμέλια του θρόνου. Σήμερα οι καλλιτέχνες φωνάζουν τους αρχηγούς με τα μικρά τους ονόματα, αλλά οι καλλιτεχνικές τους δραστηριότητες εξαρτώνται από την κρίση ανίδεων αφεντικών"!!

Είναι κάπως περιοριστική η γραφή μέσα σε κάποιες σελίδες και σε πλαίσια ταξινομημένων θεμάτων. Ιδιαίτερα όταν η δημιουργικότητα τρέφεται με το πάντρεμα πνεύματος-γραφής-διήγησης. Ερωτήματα, απόψεις, ερεθίσματα καθημερινότητας σε προκαλούν στην αναγκαιότητα έκφρασης του λόγου, αναζητώντας επίπεδα επικοινωνίας ενάντια στη "σύγχρονη άγνοια της γνώσης".

"Ο ασυλλόγιστος άνθρωπος που δεν γνωρίζει την αλήθεια εκφράζεται με γενικότητες, με μεγάλα λόγια και με ανακρίβειες". Μ. Μπρεχτ.

Ανατολικά της Μεσογείου σε ένα ιδιόμορφο γεωγραφικό χώρο στον οποίο οι αυτόχθονες Ιθαγενείς διατηρούν και καλλιεργούν την ψευδαίσθηση στους υπόλοιπους ότι ένας νέος φυσικός νόμος εφαρμόζεται σε αυτή τη χώρα δηλ. "η Κύπρος είναι το κέντρο της Γης". Οι καιροί χαρακτηρίζονται σκληροί με νέα δόγματα, νέους αφέντες, νέες δυνάμεις, πολιτικούς που μπροστά τους οι Βάρβαροι θα ζήλευαν τις "αρετές" τους.

Οι ανισότητες και οι λεγόμενοι Ιστορικοί συμβιβασμοί που επιβάλλουν ή διαμορφώνεται της νέας τάξης πραγμάτων βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη των ΜΜΕ. Οι "κακοί" της Ιστορίας ανήκουν στο παρελθόν, χαμένοι στο χρόνο, ενώ οι "ήρωες του παραμυθιού" άρχισαν το φαγοπότι παρασέρνοντας σαν παλλοιριακό κύμα ένα πολιτισμό με μια πνευματική αναδρομή έστω 70 χρονών κάποιας προσφοράς μέσα στα δυνατά πλαίσια ενός γραφειοκρατικού κράτους εξουσίας. Ποιος Ιστορικός του μέλλοντος θα κρίνει και αξιολογήσει τον πολιτισμό, Τέχνη τα χρόνια εκείνα; Θυμίζει το όλο σενάριο της επανάληψης της Ιστορίας, την κατάκτηση της Αμερικής από τους "Πολιτισμένους" Ευρωπαίους!!

Αναρωτιέται κανείς σ' αυτόν το στρόβιλο της Ιδεολογικής συρρίκνωσης, όπου οι ιδέες χαρακτηρίζονται πλέον "μαλθακές" που βαδίζει η ανθρωπότητα. Σενάρια παρουσιάζονται κατά διαστήματα από "αυθεντίες" οικονομολόγους και τεχνοκράτες του είδους κρατικού λειτουργού - φορέα. Κανείς όμως δεν παίρνει υπόψη ανθρωπιστικές επιστήμες όπως ανθρωπολογία, κοινωνιολογία, συνειδητά πιστεύω επειδή έχουν "ξεχάσει" τον εαυτό τους και γενικά τη σχέση άνθρωπος - φύση.

Η Κύπρος με τη σειρά της με φόντο το Κυπριακό πρόβλημα προσαρμόζεται χωρίς δραματικές εξελίξεις και συγκρούσεις στην "πολιτική Ειρήνη" και συνοίκηση Δεξιάς - Αριστεράς όπου χάριν του κοινοβουλευτικού θεσμού αναμένουν κάθε βουλευτικές - προεδρικές εκλογές, όπου σε ήπιο κλίμα ευφορίας τα επιφανειακά γεγονότα επισκιάζουν τα ουσιαστικά κοινωνικά και ταξικά ζητήματα.

Ζούμε την εποχή της κοινωνίας της αφθονίας, της κατανάλωσης, της αλλοτρίωσης των πάντων σε ένα αγώνα ταχύτητας και κατάκτησης Δύναμης, Τεχνολογίας και μονοπώλησης της γνώσης σε Κέντρα Παγκόσμιας Αγοράς σε σύγχρονους σκλάβους μειονότητες και νεοσύστατες χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Στο ίδιο βάθρο Δεξιά - Αριστερά ατενίζουν το μέλλον σε μια συνένωση πολιτικών, πολιτιστικών και ηθικών ρευμάτων με αποτέλεσμα ο κυρίαρχος λαός να αδιαφορεί συνειδητά, περιφρονώντας. Και με κριτική διάθεση για την τάξη των πολιτικών και των δημοσιογράφων καριέρας, που

συνέχεια στην επόμενη σελίδα

τελικά θα τους ονομάσουμε ειδησιογράφους αστυνομικών δελτίων ημέρας. Τα ίδια και χειρότερα όσο αφορά και τα ηλεκτρονικά μέσα, όπως η Ραδιοφωνία, Τηλεόραση που από Ελεύθερη ραδιοφωνία έχει καταντήσει στενή έκφραση των Ιδιωτικών συμφερόντων με κύρια έμφαση το μάρκετιγκ της εποχής. Ίσως τελικά στο θέμα ραδιοφωνίας πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραματίσει μελλοντικά η Δημοτική αυτοδιαχείριση ξεκινώντας από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την πρωτοβουλία πολιτών και οργανώσεων μη κυβερνητικού επιπέδου.

Σήμερα αναπολούμε ή ακόμα διερωτώμαστε για τη γενιά του Μαΐου του 68 μέχρι και για τη γενιά του Πολυτεχνείου που μιλούσαν για τη Νέα κοινωνία, για την Επανάσταση. Ακόμη αναφέρουμε εκείνους τους ριζοσπάστες που ήθελαν να αλλάξουν το κατεστημένο - θεσμούς. Τελικά φαίνεται τους αφομοίωσε το ίδιο το σύστημα που πολέμησαν με νέες ιδέες, τόσο στην πολιτική, όσο και στο ιδεολογικό τομέα. Στα 1960 μέχρι και το 1970 παρατηρούμε μια αναγέννηση και τριβή νέων ιδεών όπου δάσκαλοι της σκέψης συζητήθηκαν σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο όπως ο Σατρ, Φουκώ και άλλοι. Πρωτοποριακά κινήματα ξεκίνησαν στη δεκαετία του 60 δημιουργώντας τα κανάλια δημιουργικότητας που βλέπουμε σήμερα. Η αυθεντικότητα και το αυθόρμητο κυριάρχησαν στην πολιτική σκηνή και η τάξη των πολιτικών δεν "πουλούσε" τόσο εύκολα, όσο σήμερα με το σύγχρονο μάρκετινγκ και την τεχνογνωσία. Ο Μαρξ, Προυντόν, Μάο, Φρόϊτ καθοδήγησαν και ώθησαν ολόκληρες γενιές και κινήματα όπως φεμινιστικά, ψυχανάλυσης, αμφισθήτησης της κοινωνίας του θεάματος και της αφθονίας.

Στα μέσα της δεκαετίας του 70 φαίνεται ότι αρχίζει η αντίστροφη μέτρηση της Ιδεολογίας επαληθεύοντας τον Μαρξ που πίστευε ότι οι προσωπικές μας αντιλήψεις διαμορφώνονται σύμφωνα με τα πρότυπα των Ιδεών που καλλιεργεί η κάθε δοσμένη κοινωνία και ότι οι ιδέες αυτές καθορίζονται από τη δομή και τον ιδιαίτερο τρόπο λειτουργίας αυτής της συγκεκριμένης κοινωνίας. Την ίδια κριτική διάθεση είχε και ο Φρόϊτ διαμέσου της Τέχνης της Αμφιβολίας. Μεγάλοι φιλόσοφοι όπως ο Χέγκελ, Χέρντερ, Γκαίτε, ενέπνευσαν τους πιο σύγχρονους με ένα σκοπό πάντα την αλήθεια, τον ανθρωπισμό και την αμφιβολία σε μια διαλεκτική στάση απέναντι στην πραγματικότητα. Οραματιστές που ώθησαν ολόκληρες γενιές σε μεταρρυθμίσεις και ενέπνευσαν ριζοσπάστες επαναστάτες στην ιδέα μιας ανθρώπινης φύσης κοινής για όλους τους ανθρώπους της γης.

Και όμως φαίνεται ότι ο άνθρωπος αλλάζει στην πορεία της Ιστορίας διαμέσου της ανάπτυξης που του δίδεται από ένα σύνολο προϋποθέσεων από την εποχή που γεννιέται. Ο χρόνος κυλά και μας φέρνει στη σημερινή εποχή που θα αποκαλέσω "Εποχή του εφικτού και της αλλοτροίωσης των πάντων". Η λατρεία του χρήματος, η απολιτικοποίηση, ο ατομικισμός, η αδιαφορία για τα κοινωνικά προβλήματα. Βρισκόμαστε σε μια σύγχιση ιδεών και αξιών όπου οι συντηρητικοί μετατρέπονται σε μοντέρνους και οι ριζοσπάστες και οι προοδευτικοί σε περιθωριακούς "in" και "out", όπου οι μεγάλες κοσμοθεωρίες εμφανίζονται ξεπερασμένες. Επικράτηση του ατομικισμού συμφέροντος θυμίζοντας εποχές πριν την αναγέννηση, του σκοταδισμού, επικαλούμενοι το σύγχρονο της οικονομικής σκέψης σε ανεξέλγκτες τάσεις.

Αναφορά γίνεται συνεχώς στην έννοια "αλλοτροίωση" και θα ήθελα να αναφερθώ στο επίκαιρο αυτό θέμα που πάντα προβληματίζει τον άνθρωπο. Αλλοτροίωση λοιπόν είναι η σύγχρονη αρρώστεια του ανθρώπου που ξεκίνησε με την έναρξη του πολιτισμού ύστερα από την πρωτόγονη κοινωνία. Διάφοροι φιλόσοφοι είχαν προβληματισθεί και αναλύσει το θέμα της αλλοτροίωσης. Διαφθείρει και διαστρέφει όλες τις ανθρώπινες αξίες. Οι ανάγκες του ανθρώπου σε μια αλλοτριωμένη κοινωνία διαστρεβλώθηκαν και καταντούν πραγματικές αδυναμίες. Μαζί με τη μάζα των αντικειμένων, επομένως υποταγμένος ο άνθρωπος. Το κάθε νέο προϊόν αντιπροσωπεύει μια νέα δυνατότητα για αμοιβαία εξαπάτηση και ληστεία. Ο άνθρωπος φτωχαίνει όλο και περισσότερο σαν άνθρωπος.

Σύμφωνα με την κοινωνικο-οικονομική ανάλυση και θεώρηση σε μια διαλεκτική αντιπαράθεση θεωριών και φιλοσόφων, μια κατάσταση αλλοτροίωσης χαρακτηρίζεται από δυο πλευρές: την οικονομική και την πραγματικότητα αυτή. Η ανάγκη του χρήματος είναι πραγματική ανάγκη που δημιούργησε η σύγχρονη κοινωνία - οικονομία ελέγχου / δύναμης. Η ποσότητα του χρήματος γίνεται όλο και περισσότερο η μοναδική του αξιόλογη ιδιότητα. Η υπερβολή και η σπατάλη γίνονται το αληθινό του έμβλημα!!

Ένα ακόμη σημείο που θα θίξω είναι η αλλοτροίωση της ΣΚΕΨΗΣ. Η πικρή αλήθεια είναι ότι έχει αλλοτριωθεί ο εγκέφαλος του ανθρώπου με τα είδωλα της κοινής γνώμης, τις εφημερίδες, κράτος ή τους πολύτιμους ηγέτες.

Οι φορείς αυτοί φέρονται να εκφράζουν τις σκέψεις του κοινού, ενώ στην κυριολεξία δέχεται στις δικές τους σκέψεις σαν δικές του, επειδή τα έχει διαλέξει σαν είδωλα!

Τα ιδεώδη του σύγχρονου ανθρώπου είναι ολότελα διαφορετικά απ' τα οράματα του επαναστατικού ουμανισμού. Η δύναμη του, η ασφάλεια, βασίζονται στην ατομική ιδιοκτησία όπου σήμερα είναι ιερή, αφού απέκτησε και την έννοια της προσωπικής ιδιοκτησίας. Τελικά διαφαίνεται ότι ο κοινωνικός χαρακτήρας παίζει καθοριστικό ρόλο ανάμεσα στην κοινωνικο-οικονομική δομή και στις ιδέες, ιδανικά που επικρατούν σε μια κοινωνία.

Οι Ιδέες διχάζουν λένε ...και δεν πρέπει να υπάρχουν λένε κάποιοι άλλοι πιο μοντέρνοι διαφωτιστές και έτσι οδεύουμε σε μια κοινωνία κουρασμένη από τις ιστορικές ταραχές, σε ένα τρόπο ζωής που βασικά χαρακτηρίζεται από απάθεια και ελλείψεις πρωτοβουλιών, μέσα στο παγκόσμιο κλίμα αδιαφορίας.

Αλλοτροίωση Ιδεών-ανθρώπου, μαλθακές ιδεολογίες, αλλά η αυταπάτη αυτή περνά στο μύλο της Κριτικής - τουλάχιστον σ' αυτό υπάρχει κάποια ελευθερία έκφρασης. Η σκέψη δεν χαλαρώνει, αλλά δημιουργεί, χωρίς πλαίσια και κέντρα ελέγχου της διανόησης. Κριτική, αντίλογος, σαν βασικές έννοιες που ο μοντέρνος άνθρωπος τοποθέτησε στο ντουλάπι της Ιστορίας.

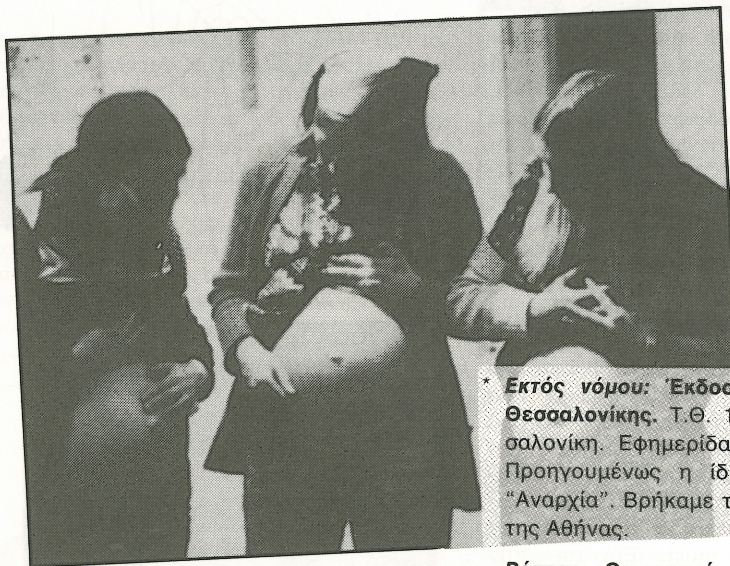
"Δεν υπάρχει πλέον διαφορά ανάμεσα στην Ελευθερία και το Δεσποτισμό, αφού η ατομική ελευθερία αποτελεί την έννοια, μέσα στην οποία ασκείται η κυριαρχία πανω σε ένα κοινωνικό σώμα, που καλείται να αποτινάξει την αλληλεγγύη του, τις σχέσεις του με κάποιους χώρους.

Τι πιο ενδιαφέρον και εξυπηρετικό για μια εξουσία, για ένα κράτος, για τη γραφειοκρατία, από μια κοινωνία της οποίας τα μέλη παροτρύνονται στην περιπλάνηση στην "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" παρατηρεί ο Καγιέ!!

Αντίλογος στα Ανατολικά της Μεσογείου, στον επίγειο δήθεν παράδεισο, στην κοινωνία της αφθονίας, της αυτοκατανάλωσης στον ύπνο του "δικαίου" βαδίζοντας στο δρόμο της "Εθνικής" πολιτικής στην αδιαφορία μιας εποχής προσηλωμένης στο παρόν μοιρολατρικά!!

ΕΝΤΥΠΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Είχαμε κάνει έκκληση στο προηγούμενο τεύχος για υλικό ώστε να γίνει μια παρουσίαση του ελληνικού αντιεξουσιαστικού εναλλακτικού χώρου. Ήταν ένας υπέροχος κατακλυσμός που δείχνει ίσως (maybe) ότι ο Ελληνικός χώρος βρίσκεται σε ένα αρκετά ανεπτυγμένο επίπεδο συγκρότησης. Είναι αδύνατον όμως να γίνει τώρα η παρουσίαση, ακριβώς γιατί και τα στοιχεία και η πληθώρα των αντιμετωπίσεων προϋποθέτουν ένα ολόκληρο αφιέρωμα καθ' αυτό. Ήδη γίνεται δουλειά πάνω σ' αυτό και ελπίζουμε να το παρουσιάσουμε στο επόμενο με μια αντίστοιχη παρουσίαση της Τούρκικης νέας Αριστεράς. Σ' αυτό το τεύχος θα κάνουμε απλά μια αναφορά χωρίζοντας τα έντυπα και τις ομάδες σε 4 κατηγορίες - **Αναρχικά, εναλλακτικά, Rock-πολιτιστικά, επαναστατικά, αντιεξουσιαστικά.** Απολογούμαστε προκαταβολικά για τα αναπόφευκτα λάθη και παρερμηνίες. Γίνονται σε μια προσπάθεια κατανόησης.

Αναρχικά

Έντυπα και πρωτοβουλίες που κινούνται καθαρά στο χώρο του Ιστορικού Αναρχικού κινήματος με ιδιαίτερη έμφαση στην Ταξική αντιπαράθεση. Υπάρχει μια αυξανόμενη χρήση της ορολογίας των σιτουασιονιστών ("καθημερινότητα") αλλά αυτά τα έντυπα τονίζουν έντονα την αντιπαράθεση με το κράτος και πιστεύουν / προωθούν στην αναδημιουργία ενός επαναστατικού ταξικού κινήματος.

* ***Εκτός νόμου:*** **Έκδοση Ένωσης Αναρχικών Θεσσαλονίκης.** Τ.Θ. 11251, Τ.Κ. 54100 Θεσσαλονίκη. Εφημερίδα με αναλυτικά άρθρα. Προηγουμένως η ίδια ομάδα έβγαζε την "Αναρχία". Βρήκαμε το έντυπο σε περίπτερο της Αθήνας.

Ρόπτρο: **Θεωρητικό δελτίο αναρχικού πυρήνα Ξάνθης.** Τ.Θ. 340, 37100 Ξάνθη. Είχαμε για ένα διάστημα επαφή με τα παιδιά και λόγω κοινών παθών. Είναι μια ομάδα από Έλληνες και Τούρκους αναρχικούς σε μια περιοχή Τρέχα γύρευε... Δημοσίευσαν ενδιαφέροντα αναρχικά κείμενα για τον εθνικισμό. Ένα φεγγάρι έκαναν και εκπομπή σε τοπικό ραδιόφωνο "Διατάραξη κοινής ησυχίας" ώσπου τους την έκοψαν μετά από μια εκπομπή για ... την Κύπρο και τον ελληνικό εθνικισμό. Παιδιά αν υπάρχει ακόμα η ομάδα επικοινωνήστε...

* ***Ελευθεριακή κίνηση:* Αναρχικό περιδικό του Αγριμιού.** 8' πάροδος Σέρβα Ι, Αγρίνιο. Εξαιρετική θεωρητική έκδοση σε μια περιοχή με ιστορικές αναρχικές καταβολές. Είδες πως μπορούν να τα καταφέρνουν και οι μη-Αθηναίοι. Το περιοδικό το βρήκαμε στο βιβλιοπωλείο "Ελεύθερος Τύπος" στην Αθήνα.

* ***Δαίμων του τυπογραφείου:*** Τ.Θ. 31261, 10035, Αθήνα. Εξαιρετικές και ηρωικές εκδόσεις από ένα(;) φίλο. Μέχρι στιγμής έχει μεταφράσει την αγριόγατα στα Ελληνικά και έχει εκδόσει ειδικό αφιέρωμα στο ανταρτικό της Γερμανίας (R.A.F.). Εκδόσεις με στυλ - αισθητική του underground. Άμεσο και συγκρουσιακό.

* ***Ο Αναρχικός* - Δελτίο πληροφόρησης πρωτοβουλία για μια νέα Διεθνή.** Από τα πιο σταθερά και χρήσιμα δελτία πληροφόρησης για τον Ελληνικό και διεθνή αναρχικό και επαναστατικό χώρο. Στέλλονται μερικά τεύχη στο Τραίνο και μπορείτε να τα πάρετε απ' εδώ.

* ***Αναρχική παρέμβαση:*** P.O.BOX 30557, 10033 Αθήνα, Ελλάδα. Απ' ότι φαίνεται αυτή η εφημερίδα συγχωνεύτηκε με την *"Ανταρσία των Αγγέλων"* όταν ο Δημήτρης (γνωστός και αγαπητός από παλιά στον κόσμο του Τραίνου) πήγε στην Αυστραλία. Εκφράζει, συνεργάζεται ή κινείται σε ένα ευρύ φάσμα αναρχικών ομάδων της Αθήνας - και όχι μόνο. Η ομάδα έκδοσης φαίνεται να συμμετέχει και να εκφράζει μια ευρύτερη συσπείρωση που ονομάζεται "Συνεργασία αναρχικών ομάδων για την κοινωνική αλληλεγγύη και την πολύμορφη δράση". Φαίνεται να είναι μια τακτική και άμεση αναρχική εφημερίδα της Αθήνας με θεωρητικά κείμενα και πληροφοριακά νέα, για τον Ελληνικό και διεθνή αναρχικό χώρο. Είναι must όπως λένε και στα εμπορικά κυκλώματα.

Εναλλακτικά Έντυπα συγκεκριμένων κινημάτων

Σε αυτό το χώρο κινείται ένα επίσης ευρύ φάσμα εντύπων τα οποία ανκαι γενικώς αντιεξουσιαστικά κινούνται στον ευρύτερο χώρο της νέας Αριστεράς των τελευταίων 20-30 χρόνων εκφράζοντας μια σειρά από συγκεκριμένα κινήματα μέσα από μια πλουραλική οπτική.

* ***Αρνούμαι:* Περιοδικό για τη μη βία, τον αντιμιλιταρισμό, τα δικαιώματα και την κοινωνική οικολογία.** 51 Φιλίππου, 54631, Θεσσαλονίκη. Από τα καλύτερα περιοδικά αυτού του χώρου με άρθρα, αναλύσεις, αντιπαραθέσεις και ειδήσεις. Φυσικά, βαθύτατα αντιεθνικιστικό, κινείται στο χώρο ανάμεσα στην αντιεξουσιαστική οικολογία του Μπούκτσιν και τον ακτιβιστικό αντιμιλιταρισμό - υποστήριξη στους αντιρρησίες συνείδησης - και της μη βίαιες πρακτικές. Στο Τραίνο στέλλονται μερικά τεύχη τα οποία διανέμονται στην Κύπρο.

* ***Τα άνθη του κακού:* στο πανεπιστήμιο και την κοινωνία.** Τ.Θ. 51337, 14510 Κηφισιά. Μια εξαιρετικά προσεγμένη σειρά εκδόσεων που εκφράζει ίσως στην καλύτερη του διάσταση το χώρο των αντιεξουσιαστών - εναλλακτικών. Κείμενα κατά βάση θεωρητικά με φαντασία στη χρήση των φωτογραφιών και στο layout. Επίσης must. Έρχεται στην Κύπρο στα περίπτερα. Το τελευταίο τεύχος του είχε ένα πολύ καλό αφιέρωμα στον αντιεθνικισμό. Προφανώς δεν τους άγγιξε ο πειρασμός της ελληνοφαγίας σε αντίθεση με ένα άλλο έντυπο το Convoy το οποίο βγήκε πέρσι σε μια άθλια εθνικιστική έκδοση. (Βλέπε σχόλιο στις σπόντες).

* ***Κοινωνία και φύση:*** Κολοκοτρώνη 31, Αθήνα. Εκδόσεις σε στυλ βιβλίου-journal με θεωρητικά κείμενα που κινούνται στο πλαίσιο του αναρχοκομμουνισμού / κοινωνικής οικολογίας του Μπούκσιν και του νεομαρξισμού. Εξαιρετικές συλλογές κειμένων για όσους ενδιαφέρονται για θεωρητική πράξη. Τώρα πόσο θα αντέξει η ελληνόφωνη έκδοση, αυτό είναι άλλη ιστορία.

* ***Ομάδα πληροφόρησης στο ράδιο Ουτοπία:*** Τ.Θ. 50082 / 54013 Θεσσαλονίκη. Ομάδα του ομώνυμου ραδιοσταθμού που προωθεί την εναλλακτική ενημέρωση. Από τα διαφημιστικά και τις εκδηλώσεις τους φαίνονται να είναι ομάδα με φαντασία και χιούμορ. Και για το στυλ τους και γιατί μας τους σύστησε ο φίλος ο Γιάννης ο Γαλανίδης τους συστήνουμε ανεπιφύλακτα. Για όσους ενδιαφέρονται να πολεμήσουν τον ολοκληρωτισμό των media με την ανατρεπτικότητα της ζωής και της ενημέρωσης.

* ***Περιοδικό Κράξιμο:*** Εφημερίδα / περιοδικό με ύφος, στυλ και γοητεία. Το εκδίδει η/ο τραβεστί Πάολα. Ψάξτε το, βρέστε το, διαβάστε το. Ένα πρωτόγνωρο ήθος και αντιεξουσιαστικό πάθος από μια/ένα άνθρωπο των δρόμων. Για την ομοφυλόφιλη, και όχι μόνο, επιθυμία.

* ***Act-up:* "μια μη κομματική οργάνωση ανθρώπων με κοινό χαρακτηριστικό την οργή καιτην απόφαση να δράσουν άμεσα για την αντιμετώπιση της κοινωνικής κρίσης που προκαλεί το AIDS"** λέει το φυλλάδιο που πήραμε. Δεν ξέρουμε αν εκδίδουν έντυπο αλλά θάναι ωραίοι τύποι αν είναι σαν τους ομώνυμους Αμερικάνους.

* ***Αζιμούθιο:* αντιμιλιταριστική έκδοση** Τ.Θ. 31322, 10035, Αθήνα. Αντιμιλιταριστικό, αντιεξουσιαστικό έντυπο με άρθρα, μεταφράσεις και πληροφόρηση για τα κινήματα και τις αντιστάσεις ενάντια στο στρατό, τον εθνικισμό και την εξουσία. Εκφράζει πολύ καλά την αναρχική θέση πάνω στην ολική άρνηση στράτευσης σε αντίθεση με την εναλλακτική θητεία που εκφράζουν άλλες ομάδες. Το Τραίνο διανέμει ορισμένα τεύχη στην Κύπρο. Αυτό το έντυπο φαίνεται σαν συνέχεια του "Χωρίς Σύνορα" - το τεύχος του οποίου μας στάλθηκε πέρσι είχε μερικά πολύ ωραία κείμενα της Τούρκικης νέας αριστεράς. Διαβάστε αυτά τα έντυπα. Το ήθος των Ελλήνων αρνητών στράτευσης είναι μια φωνή ανθρώπων με πρωτοφανές ήθος που πρέπει να ακουστεί στην Κύπρο.

Underground Κουλτούρα / Rock

* ***Εκδόσεις Λεωνίδα Χριστάκη*** Δεν ξέρουμε αν αναβίωσε ή όχι το ιδεοδρόμιο και με τι ασχολείται τώρα ο κ. Χριστάκης αλλά το ιδεοδρόμιο υπήρξε ένα οριακό έντυπο που εισήγαγε την underground αισθητική και θεματολογία στην Ελλάδα. Πέρα απ' την ιστορικότητα των εκδόσεων ο "Χώρος της Λεμεσού" της δεκαετίας του '80, είναι υποχρεωμένος απέναντι στον κ. Χριστάκη ο οποίος έκδοσε το αντι-εθνικιστική ανάλυση του χώρου: **Η Κύπρος, το εθνικό και ο εθνικισμός (1984).** Τα τελευταία που ακούσαμε από το Χριστάκη ήταν το περιοδικό Panderma.

* ***Ανοικτή πόλη:* Περιοδικό για τα περάσματα που δεν βρέθηκαν ποτέ** Τ.Θ. 20037, Αθήνα, Ελλάδα. Το πιο μακρόβιο underground έντυπο της Ελλάδας με θεματολογία που κινείται από τις ροκ κουλτούρες, στην κριτική επανερμηνεία του μηχανιστικού - βιομηχανικού πολιτισμού, στην παρουσίαση πνευματικών αναζητήσεων και πολιτικών - βιωματικών κινημάτων. Το περιοδικό είναι δικτυωμένο με το διεθνή εναλλακτικό χώρο. Αναμφισβήτητα το πιο ολοκληρωμένο περιοδικό του είδους στον Ελληνικό χώρο. Αντίτυπα της Ανοικτής Πόλης διακινούνται από το Τραίνο στον Κυπριακό χώρο.

Θα πρέπει να αναφέρουμε και το περιοδικό "ΔΙΙΠΕΤΕΣ" που φαίνεται να είναι συγγενικό - ένα περιοδικό βαθύτατα αντιχριστιανικό (εναντίον γενικώς των μονοθεϊστικών θρησκειών)

Ο Αγώνας της μνήμης
ενάντια στη λήθη
είναι αγώνας ενάντια στην εξουσία

ΤΙΜΗ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ
ΣΤΟ ΧΡΗΣΤΟ ΤΣΟΥΤΣΟΥΒΗ

Οι κοινωνικοί αγώνες ενάντια
στο κράτος και το κεφάλαιο είναι
πολύμορφοι, αδιάλλακτοι, επιθετικοί
και κανείς ή τίποτα
δεν μπορεί να τους εξαλείψει

Συνεργασια Αναρχικων Ομαδων
για την Κοινωνικη Αλληλεγγυη
και την Πολυμορφη Δραση

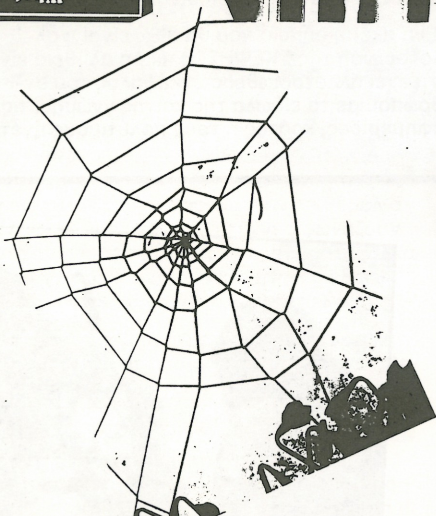
ΡΑΔΙΟ - ΟΥΤΟΠΙΑ

...για μια
απελευθερωτική
και
αξιοβίωτη
αναπηρία

κάθε Κυριακή
10.30 π.μ. έως 1 μ.μ.

που προσπαθεί να υπερασπιστεί την "πατρώα πίστη" - την αρχαιοελληνική "θρησκεία" την οποία βλέπουν σαν μια καταπιεσμένη διάσταση του πνευματικού και πολιτιστικού είναι. Το περιοδικό φαίνεται να έχει σχέση με άλλα περιοδικά σιαμανιστικής, "παγανιστικής" αναβίωσης.

* ***Merlin's music box:*** **Περιοδικό προώθησης της ανεξάρτητης μουσικής σκηνής (και όχι μόνο)** Αργυροπόλεως 27, Αθήνα 11471, Ελλάδα. Εξαιρετικό περιοδικό για την ελληνική ροκ σκηνή - και το διεθνή χώρο της ανεξάρτητης σκηνής. Δεν ξέρουμε αν κυκλοφορούν κι άλλα ανάλογα στην Ελλάδα αλλά αυτό φαίνεται να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα - με μια ευαισθησία που καλύπτει όχι μόνο τον ήχο αλλά και τον τρόπο ζωής της Ροκ. Και επειδή τα παιδιά μας ζήτησαν πληροφορίες για τα κυπριακά ροκ συγκροτήματα και εμείς κωλοτραβούμε τρέχοντας από δω και απ' εκεί, γράψτε τους μόνοι σας. Γίνετε και συνδρομητές, είναι ένα ροκ περιοδικό της Ανατολικής Μεσογείου.

Στα βιβλιοπωλεία της Αθήνας, το περασμένο καλοκαίρι, βρήκαμε και τα ακόλουθα έντυπα τα οποία παρουσιάζουμε χωρίς να ξέρουμε αν κυκλοφορούν τακτικά ή είναι one-shot καταθέσεις.

* ***Mystri c/o Rollin Under,*** Τ.Θ. 10082, 54110 Θεσσαλονίκη. Περιοδικό με στυλ και ήθος και ανακουφιστικό χιούμορ για εποχές αθλιότητας. Ο εσωτερικός καυγάς στο τεύχος που βρήκαμε ανεβάζει τα γλωσσικά παιχνίδια σε νέα επίπεδα. Ωραιότατο.

* ***B-side cultzine:*** Τ.Θ. Ληγορι 231, Πύρτο Ράφτη, Τ.Κ. 19003, Μαρκόπουλο Αττικής - **You write me dig.** Επίσης έξοχο rock - underground έντυπο. Η Ελληνική ροκ διάλεκτος εξελίσσεται εντυπωσιακά και πρωτοποριακά, αν κρίνει κανείς απ' αυτά τα έντυπα. Άστε τα μυθιστορήματα. Το βιωματικό γράψιμο αυτών των εντύπων θα σας προσγειώσει στη μεταμοντέρνα εποχή aretly. Αυτό το έντυπο έχει και αρκετά άρθρα για τη διεθνή rock σκηνή.

* ***XBK:*** **δελτίο καιροσκοπισμού για μητροπολιτική προλεταριακή χρήση.** Ποίηση σαν πεζός λόγος, cut up, lay out και κείμενα μιας άλλης πολιτικής, αισθητικής ή χρόνου. Είναι δυσνόητο όπως φοβάται ο/η συγγραφέας του τεύχους που έχουμε) ή μήπως αυτό το έντυπο είναι ένα τεύχος τέχνης του μητροπολιτικού προλεταριάτου; Ανάμεσα στο underground και το σιτουασιονισμό. Σαν rock δίσκος.

* ***Happy Harry:*** **Τεύχος πόνου.** Υ.Θ. 31827, Αθήνα 10035. Δακτυλογραφημένη έκδοση, ατόφιο underground με τη μορφή μικρού minimalist εντύπου - κείμενα πολιτικά, βιωματικά, αφηγηματικά... με παρουσιάσεις βιβλίων, δίσκων και άλλων αναλόγων εντύπων. Μια πολύ γλυκειά Αθήνα την οποία μάλλον δεν θα συναντήσετε στους δρόμους της πόλης που τρώει τα παιδιά της.

Λίγα έντυπα είναι καθαρά σιτουασιονιστικά και συνήθως αλληλοκατηγορούνται... Πάντως είναι γεγονός ότι ο σιτουανισμός έχει ριζώσει στην Ελλάδα - για μερικά από τα πιο αυθεντικά κείμενα - αναλύσεις θα πρέπει κάποιος να κοιτάξει τα κείμενα των *"Τετραδίων για προλεταριακή Χρήση"* και της "Λέσχης Βορειοδυτικού περάσματος" της Θεσσαλονίκης. Επειδή μας έχουν σταλεί μερικά απ' αυτά τα κείμενα ελπίζουμε να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε ένα αφιέρωμα σε κάποια μελλοντική έκδοση.

* ***Λέσχη φίλων βορειοδυτικού περάσματος*** Θεσσαλονίκη. Ανεπανάληπτη γραφή και σύλληψη της έννοιας (και της πρακτικής) της ρήξης όχι απλά με ένα οικονομικό σύστημα αλλά και με ένα πολιτισμό και ένα ιστορικό χρόνο. Το έντυπο σταμάτησε αλλά τα κείμενα παραμένουν.

* ***Τα παιδιά της Γαλαρίας:*** Το Αθηναϊκό αντίστοιχο. Άνκαι δεν είναι illustration έκδοση, τα κείμενα έχουν ένα εύρος και μια διάχυτη τάση αναζήτησης των καταστάσεων ρήξης και καθορισμού των παραμέτρων της αντιπαράθεσης και του θεάματος. Η εφαρμογή των "όπλων της κριτικής" στην Ελληνική πραγματικότητα αλλά και η σαφής αντίληψη των ευρύτερων παραμέτρων της Ανατολικής Μεσογείου κάνουν αυτή την ομάδα να ξεχωρίζει. Τα κείμενα τους είναι απαραίτητα για το επόμενο βήμα. Σ' αυτό το τεύχος δημοσιεύεται απόσπασμα από την αρχή ενός διαλόγου με το Τραίνο που καλά θα ήταν να επεκταθεί.

* ***Οι πειρατές της Ημισέλινου:*** Τ.Θ. 31362, 10035. Το περιοδικό το βρήκαμε σε Αθηναϊκό βιβλιοπωλείο. Από μια άποψη μοιάζει να κινείται στον Ιστορικό αναρχικό χώρο σαν περιοδική έκφραση. Η γλώσσα και η θεματολογία τους ωστόσο αγγίζει και τον ευρύτερο αντιεξουσιαστικό χώρο και την underground κουλτούρα. Το βάλαμε εδώ γιατί είμαστε και αναποφάσιστοι και γιατί το πήραμε τελευταία. Για το έντυπο: Έξοχο με μια εξίσου έξοχη αφίσα (στο τεύχος που έχουμε). Ίσως να είναι απ' τα καλύτερα έντυπα που κινούνται και στους 4 χώρους που περιγράφουμε πιο πάνω. Αν ανακαλύψουμε περισσότερα τεύχη θα έχουμε περισσότερα σχόλια σε άλλο τεύχος.

Πυρήνας δημιουργίας ανατρεπτικών καταστάσεων

Ομάδα της Θεσσαλονίκης που κινείται στον Επαναστατικό χώρο. **"Το Επαναστατικό πείραμα που πραγματοποιούμε... είναι βασισμένο στις αρχές του ταξικού πολέμου και της καθημερινής κοινωνικής διαπάλης"** γράφουν στις "θέσεις" για την ίδρυση της ομάδας. Ένα κείμενο παρέμβασης τους που μας στάλθηκε δείχνει αυτή τη διάθεση δράσης και πράξης πέρα απ' τα καθορισμένα πλαίσια του κινήματος συμπαράστασης στους αντιρρησίες. Αναμένουμε νεώτερα...

Εναλλακτικές εκδόσεις

Πήραμε μια εξαιρετική σειρά μπροσούρων για τα κινήματα των ιθαγενών της Αμερικής (Ινδιάνων). Οι εκδόσεις ήταν επετειακές (500 χρόνια του Κολόμβου). Αλλά η χρησιμότητα τόσο της πληροφόρησης όσο και της γενικότερης προβληματικής πάνω στην Αποικιοκρατία (γεωγραφικής, στρατιωτικής αλλά και ψυχολογικής) και τις αντιστάσεις είναι καίρια για την κατανόηση του παγκόσμιου συστήματος σήμερα.

Εκδόσεις Επαναστατική Αυτοργάνωση

Έχουν μεταφραστεί και διακινούν μια πρόταση για συζήτηση για τη δημιουργία μιας "Αντιεξουσιαστικής εξεγερτικής Διεθνούς" από τα Ιταλικά. Στην Κύπρο έχει διανεμηθεί μερικά αντίτυπα μέσω του Τραίνου. Δυστυχώς η διάθεση για συζήτηση και διαμόρφωση μιας θέσης από άτομα της παλιάς αναρχικής ομάδας της Λεμεσού "Ανάφεντος", δεν προχώρησαν πολύ. Η πρόταση θέτει 3 σημαντικά θέματα:

- **Το πεδίο της αντιπαράθεσης** - η πρόταση εισηγείται τον ενιαίο Μεσογειακό χώρο και σ' αυτό το επίπεδο το αφιέρωμα αυτού του τεύχους στην Ανατολική Μεσόγειο δείχνει ότι υπάρχει ένας ανάλογος προβληματισμός σε διάφορους χώρους - χώρες.
- Μια ανάλυση της οικονομικής - πολιτικής - ιδεολογικής **συγκρότησης της εξουσίας** σ' αυτό το χώρο (Μεσόγειος).
- Μια πρόταση για μια αφορμαλιστική Διεθνή **οργανωτικά**. Το θέμα θα επιστρέψει ούτως ή άλλως.

Καθώς ετοιμαζόταν η έκδοση πήραμε τα ακόλουθα έντυπα τα οποία δυστυχώς δεν υπήρχε χρόνος για να σχολιαστούν.

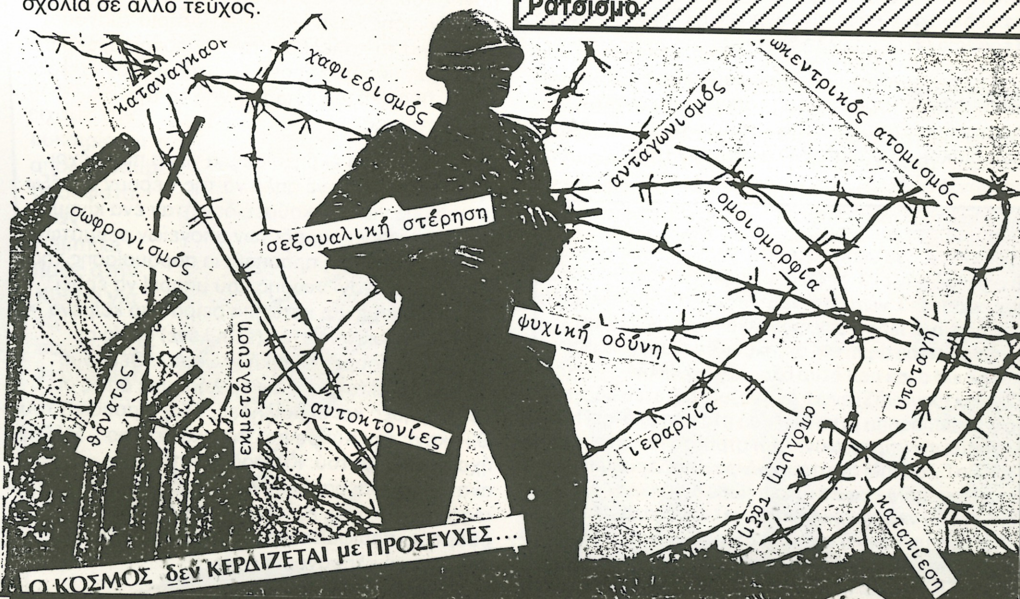
1. Επανάσταση

2. Σαμποτάζ

3. Επαναστατική Αυτοοργάνωση.

4. Χωρίς σύνορα - αντιπολεμικές σελίδες

5. Ελευθερία και ελευθερίες - της κίνησης για τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα - ωραία έκδοση για ένα κίνημα που χρειαζόμαστε και εμείς μετά την άνεργο κατάσταση της πρωτοβουλίας ενάντια στον Κοινωνικό Ρατσισμό.

Επαναστατικά, Ανατρεπτικά, Σιτουασιονιστικά κ.α.

Αυτά τα έντυπα είναι βαθύτατα αντιεξουσιαστικά αλλά κινούντα πέραν του ιστορικού αναρχικού χώρου. Συνειδητά ή μη, φαίνονται (τουλάχιστον στη φρασεολογία) έντονα επηρεασμένα από τους σιτουασιονιστές. Αδιάκοπη και αδίστακτη κριτική όχι απλά της εξουσίας αλλά και της θεαματικής αναπαραγωγής της στα κινήματα αμφισβήτησης. Αναζήτηση και μιας νέας γλώσσας και μιας αδιάκοπης σειράς καταστάσεων ρήξης στην καθημερινότητα που εστιάζεται σαν ο κυρίαρχος χώρος αντιπαράθεσης στη σημερινή εποχή. Μια εποχή που έχει "παγώσει το χρόνο" σε μια προσπάθεια απόκρυψης της ολοκλήρωσης του ιστορικού ρόλου του καπιταλισμού.

Κινήματα και νήματα

Η μουσική έκρηξη του 1993:

Σαν το ποίημα του Λιπέρτη Ζωγραφκιά του Κκάσιαλου

Το είπαμε και άλλες φορές. Η κυπριακή κουλτούρα είναι ακόμα αποικιοκρατούμενη από τις εθνικές ιδεολογίες των Βαλκανίων και της Μικράς Ασίας - Τουρκίας. Αντιστέκεται όμως. Όπως έναν κοπελλούιν ανάμεσα σε γίγαντες όπως έγραψε κάποτε ο Κωστής ο Αχνιώτης. Το 1993 δεν γνώρισε απλά αυτές τις μικρές αντιστάσεις. Με ένα παράξενο και ίσως απρόσμενο τρόπο ένα μουσικό ρεύμα πέρασε απ' την Ερώνησο. Ή αναδύθηκε. Όπως η Αφροδίτη...

Το πρώτο φεστιβάλ κυπριακού τραγουδιού που έγινε το 1992 είχε ήδη δείξει ότι η Κυπριακή μουσική και η κυπριακή γλώσσα είχαν και ένα μέλλον εκτός απ' την καταξιωμένη τους θέση στα μουσεία της παραδοσιακής ιστορίας της Ανατολικής Μεσογείου. Το "όνειρο" του Ευαγόρα Καραγιώργη δεν ήταν απλά ένα σημείο μουσικής καμπής και αναβίωσης. Ήταν και μια συμβολική δήλωση - αποκάλυψη. Η "Τζιερύνεια" και γενικά η κατεχόμενη γη των Ελληνοκυπρίων προσφύγων στη Βόρεια Κύπρο ήταν και είναι ταυτόχρονα και μια αλληγορία για ένα χαμένο παρελθόν - μια νοσταλγία. Όπως κάθε κοινωνία που εκμοντερνίστηκε και αστικοποιήθηκε, έτσι και η κυπριακή, έφτιαξε τους δικούς της μύθους, το δικό της ρομαντισμό, για τον "παλιό τον τόπο μας" που μας "αγρόνιζαν οι τίσσιοι" "τζιαι έτρεσιεν τζιαι που την βρύσην το νερόν κρύον γλητζιή". Η Κερύνεια του Ευαγόρα ήταν η Κύπρος, η παραδοσιακή Κύπρος, που εχάθηκε. Η Ελληνοκυπριακή κοινότητα έπλεξε το Ρομαντισμό για το χαμένο παρελθόν με την πολιτική τραγωδία του '74. Προσφυγιά, χαμένες ρίζες, αγνοούμενοι. Η Βόρεια Κύπρος απολιθωμένη, παγωμένη στο χρόνο παρελαυνε κάθε βράδυ, για 20 χρόνια, απ' τις τηλεοπτικές οθόνες. Δεν ξεχνώ... Λύση, Βατυλή, Άσσια... Στην αρχή ήταν ο πόνος του ξεριζωμού... Μετά, όσο οι Ελληνοκύπριοι έμπαιναν στον μεταμοντέρνο χρόνο, οι τηλεοπτικές εικόνες έγιναν και σύμβολο μιας Κύπρου που χανόταν. Το τραγούδι άγγιξε ακριβώς εκείνη τη λεπτή διασταύρωση - η νοσταλγία της Βόρειας Κύπρου και η νοσταλγία της παλιάς Κύπρου. "Σαν το ποίημα του Λιπέρτη, ζωγραφκιά του Κκάσιαλου". Σε ένα τραγούδι καθαρά βιωματικό. Με ήθος ο κ. Καραγιώργης αρνήθηκε την εθνικιστική εμπορευματικοποίηση (εδώ μέχρι και ο Σαββόπουλος έπεσε στο λούκι) και δήλωνε στις συνεντεύξεις ότι αυτός, ένας Παφίτης, έγραψε το τραγούδι για μια παλιά αγαπημένη που καταγόταν απ' την Κερύνεια. Ο "παλιός ο τόπος μας" δεν ήταν ούτε η γεωγραφική Πάφος, ούτε η Κερύνεια. Ήταν η άλλη Κύπρος...

Μια Κύπρος που αναδύθηκε μουσικά το '93 κουβαλώντας όμως ήχους και όργανα από την Ανατολή και τη Δύση. Κυκλοφόρησαν μια σειρά από δίσκοι - Η όπερα "Μανώλη" του Βάσου

Αργυρίδη, "Η μικρή γαλέρα" του Χατζηπιερή και ετοιμάζουν δίσκους ο Καραγιώργης, οι Βίδες (ροκ συγκροτήματα) κ.ά. Ταυτόχρονα κυκλοφόρησαν δίσκοι παραδοσιακής κυπριακής μουσικής σε νέες εκτελέσεις. Ο Φαίδρος Καβαλλάρης επιστρέφοντας από την Κίνα έκανε μια σειρά από συναυλίες όπου παρουσίασε τη νέα του δουλειά με αποκρύφωμα "Τα Κύπρα" μια μουσική σύνθεση με στοιχεία από την Κίνα μέχρι τη Δύση πάνω σε κυπριακά μοτίβα. Το φθινόπωρο ο Νικόλας Οικονόμου (λίγο πριν το δυστύχημα) έκανε την παγκόσμια πρεμιέρα του έργου "Λυκόστρατος". Ταυτόχρονα ο Μιχάλης Χριστοδουλίδης ήρθε 2 φορές στην Κύπρο να παρουσιάσει νέα του δουλειά (τον Δεκατρή και την "Κύπρο του χαλκού και της θάλασσας").

Το καλοκαίρι το παιχνίδι των μουσικών ήχων πήρε νέα τροπή με την εμφάνιση του Haji-Mike και του δίσκου "Σταυρούλα", μια μεταμοντέρνα pastiche σύνθεση rap, reggae και μουσικής της Ανατολικής Μεσογείου με αγγλοκυπριακό στίχο. Ένα τραγούδι για τις κυπραίες και μια άλλη μουσική πρόταση που ξεκινούσε από τους δρόμους του Λονδίνου και κατέληγε μέσω Jamaicas στην Αφρική. Η συναυλία που έκανε στο μπαράκι Upstairs στη Λεμεσό ήταν μια άλλη διάσταση του διαλόγου της κυπριακής με την αγγλική γλώσσα και μια νέα εκδοχή της κυπριακής ποίησης. Ένας μεταμοντέρνος "ποιητάρης" όπως ο ίδιος δήλωσε το Δεκέμβρη όταν ξαναγύρισε στην Κύπρο με τον Vragaman - στο αντίστοιχο του Rastarman.

Ακόμα και η σκηνή των συγκροτημάτων δείχνει αναβίωση - Το "μαράζι της Φωτούλας" μεταλλάχτηκε σε "βίδες" και έφτιαξε ένα νέο ήχο, οι new dimensions συνεχίζουν στο upstairs ενώ στη Λευκωσία φτιάχτηκε ακόμα ένα group οι Κάρμα.

Το δεύτερο φεστιβαλ κυπριακού τραγουδιού έκλεισε τον χρόνο επισφραγίζοντας με τη μελαγχολία της "Κληρονομιάς" τα δείγματα της αναβίωσης. Η "Κληρονομιά" κινήθηκε εντυπωσιακά στην ίδια θεματολογική διασταύρωση όπως το όνειρο. Ένα πονεμένο τραγούδι για την Κύπρο που χάνεται, για "την πληγή που εν θρέφει" δοσμένο μέσα από την τραγωδία "μήνα δευτερογιούνη". Ο στίχος που ξεκινούσε με το ποίημα του Λιπέρτη "Βούττημαν ήλιου" ήταν ένας σημειολογικός χάρτης από μόνος του. Ίσως έτσι να είναι πάντα η αρχή της αναγέννησης - ένα αποχαιρετιστήριο τραγούδι πόνου για το παρελθόν, την κληρονομιά, ακριβώς τη στιγμή που η κληρονομιά, το λαούτον, αλλάζει χέρια, περνά στα χέρια της γενιάς της Ανεξαρτησίας.

Αυτή η μουσική έκρηξη σε μια χώρα που μέχρι πρόσφατα περίμενε απλά να της φέρουν απ' έξω μουσικούς για να ακούσει, δεν ήταν ένα κίνημα. Ήταν όμως ένα σημάδι των υπογείων ρευμάτων. Σε μια έστω μικρή προσπάθεια παρουσίασης της Κυπριακής Αναγέννησης που μπορεί να έρθει, δημοσιεύουμε πιο κάτω μια σειρά από κείμενα, και ποιήματα... ως γνωστόν (έτσι λένε) εμείς οι Κυπραίοι έχουμε μουσική γλώσσα... Θέλουμε μουσικό backround για να μιλήσουμε όπως οι ποιητάρηδες και οι ασίκηδες... Και η μουσική του '93 έκανε την Κύπρο πολιτιστικό κέντρο... Μάζεψε ήχους από παντού. Κλασσική-δυτική και ανατολική, όπερα, Ελληνικό νεορεμπέτικο, rap και reggae, rock, jazz, Αραβικούς και Τούρκικους ρυθμούς, που φαίνονται να ψάχνουν τη μελλοντική κληρονομιά.

ΒΙΔΕΣ

Ξεπέρασα τα όρια

Ξεπέρασα τα όρια και με συλλάβανε
Με σπάσανε στο ξύλο και με πετάξανε.
Σα σκύλλο μεσ' σ' ένα κλουβί μ' έχουνε κλει-
δωμένο
Τους ζήτησα νερό να πιω
μ' ακόμα περιμένω.

Μου λένε πως το σύστημα πρέπει ν' ακολουθώ
μ' αρέσει δε μ' αρέσει πρέπει να το δεχτώ.
Τους λέω ναι το σύστημα δεν είν' το πρόβλημα
μου.
Το πρόβλημα μου είστε σεις, και βρήκα το
μπελά μου.
Δώσανε πάνω μου δυο τρεις και με ξα-
νακτυπήσαν
μα εγώ γελούσα ο τρελός και πάλι ξαναρχίσαν
Τους λέω
κι αν με σκοτώσετε μας σαν γυρίσει ο τροχός
κανένας σας δεν σώζεται.

Εσείς δεν είστε άνθρωποι για να δικάζετε
η βάρκα που σας παίρνει σιγά σιγά βουλιάζεται
Βάρεσε από τη βρωμιά κι' από τα λάθη σας
και λιωνιζόμαστε και μεις, μωρέ για πάρτυ σας.

ΚΑΡΜΑ

Χάρτινος Φράκτης

Πίσω απ' το χάρτινο το Φράκτη
είδα τα όνειρα του Σάκη να γκρεμίζουν.
Μέσα σε αίσθημα ατελείωτης ανάγκης
είδα τις σκέψεις στο μυαλό μου να γυρίζουν.

Ήτανε όμορφα πολύχρωμα λουλούδια.
Ήτανε άνοιξη γεμάτη υποσχέσεις.
Σαν ζωγραφιά με πινέλα λαστιχένια
κι' ένα ταξίδι που δεν είχε αναμνήσεις.
Ήταν σαν Lunapark μ' αλλιώτικο απ' τ' άλλα,
είχε για τραίνο βαγόνι μοναχό
Και σαν πληρώσεις τον άνθρωπο του τραίνου,
θα σε πάει μαζί του σε ταξίδι ακριβό.

Πίσω απ' το χάρτινο το φράκτη είχε τραινάκια
και παιχνίδια παιδικά.
Και ένα δέντρο ίσως ψηλότερο από σένα,
είχε επάνω κουρασμέν' αρχικά.
Πίσω απ' το χάρτινο το φράκτη πήγα εγώ
μια Κυριακή κάποιο βραδάκι.
Ήτανε όλοι σαν παράξενα παιχνίδια
μα δεν είδα πουθενά το φίλο μου το Σάκη.

Μούχανε πει πως ήτανε όλα ψέμα.
Ο Φράχτης ήτανε φτιαγμένος από τούβλα.
Και σαν θα μπεις μεσ' το τραινάκι που πετάει
πίσω ποτέ ξανά δεν θα σε πάει.

Album review: Κ.Ε.

Γιώργος Χατζηπιερής

Η ΜΙΚΡΗ ΓΑΛΕΡΑ

Ο Γιώργος Χατζηπιερής έβαλε στόχο του να μας πει για τα ταξίδια που έκανε με τη μικρή του γαλέρα και πιστεύω τα κατάφερε θαυμάσια. Αφού πήγε παντού, ταξίδεψε σαν Αργοναύτης, μάζεψε τη γαλέρα του στο μόλο και πήγε στο Αγροτικό Studio του Νίκου του Παπάζογλου για να γράψει τα τραγούδια του που κουβαλούσε στα ντουλάπια της για χρόνια. Τραγούδια αγνά, της παρέας, της αγάπης, της νοσταλγίας με την απλότητα που διακρίνει τον δημιουργό τους. Παρ' όλο που ο Χατζηπιερής δεν είναι επαγγελματίας μουσικός έχει καταφέρει να κάνει τραγούδια που θα μπορούσε να ήταν του Παπάζογλου (Λουκία), του Βαγγέλη Γερμανού ή και άλλων επώνυμων τραγουδοποιών.

Και στη μελωδία αλλά και στο στίχο έχει πιάσει τα νοήματα των καιρών του και τις ανησυχίες των νέων της γενιάς του. Πολλά από τα τραγούδια του Γιώργου ακούγονταν κατά εποχές σε συγκεντρώσεις ή εκδηλώσεις των οικολογικών και άλλων κύκλων - άλλωστε είναι και κάπως έτσι που δημιουργήθηκαν. Η ενορχήστρωση και επιμέλεια παραγωγής του Νίκου Παπάζογλου όπως δήποτε ανέβασε την ποιότητα του αποτελέσματος. Στο δίσκο συμμετείχαν με στίχους τους οι Φλώρης Παναγίδης, Μάριος Σοφοκλέους και τραγούδησε επίσης η Δώρα Θεοδώρου.

ΚΥΠΡΑ

ΦΑΙΔΡΟΣ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗΣ

Για δέκα πνευστά, κρουστά και υποστηρικτικά σύνολα.

Το έργο αυτό αποτελεί κύρια μια νέα αντανάκλαση πάνω στην ιστορία και γενικότερα την πολιτιστική φυσιογνωμία του νησιού μας. Η πρώτη προσπάθεια που έγινε το 1982 με το έργο "Διασταύρωση" - αντανακλάσεις από την ιστορία της Κύπρου - (πρώτη εκτέλεση στη Λευκωσία τον Απρίλη του 1990), επικεντρώθηκε στο γεγονός ότι η Κύπρος **λόγω της γεωγραφικής της θέσης, ήταν από την αρχαιότητα στο σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης. Ευρισκόμενη για χιλιετίες ανάμεσα στους μεγάλους πολιτισμούς έγινε ο τόπος συγκερασμού ετερογενών στοιχείων και δημιουργίας ενός εντελώς ιδιότυπου πολιτισμού,** που σε ορισμένες περιόδους έδειξε σημεία ακμής, μοναδικής εφευρετικότητας και εξαιρετικής ζωτικότητας και δυναμισμού.

(από το σημείωμα του συνθέτη)

Κληρονομιά

Βούτθημαν ήλιου μανιχός, κάθεται στην αυλήν του.
Αλάρκα εν η σκέψη του μα ο πόνος στην ψυσήν του.
Άσπρα μαλιά ως την ράσιν του, πρόσωπον λιοκαμμένον
τζιαι μέσα στις αγγάλες του κρατεί παληόν λαούτον.

Χαρκέται εν ο γυόκκας του, ο καλαναγιωμένος,
που αδικοσκοτώθηκεν μέραν δευτερογιούνη,
χρόνια 'βδομήντα τέσσερα τζιαι σιήλια εννιακόσια,
πριχού να φτάσει να χαρεί την αγαπητιτζιήν του.

Παίζει την πρώτην την χορδήν ...θωρεί τον νεφανίσκει.
Παίζει χορδήν την δεύτερην ...εφάνην του γελά του.
Παίζει τες άλλες δκυο χορδές ...ακούει την φωνήν του.
Αντάν τες παίζει ούλλες μαζίν ...φιλά το μέτωπον του.

Μέσα στα χαλαμάντουρα τα γιασουμιά αθθήσαν
τζιαι το αμπέλιν το ξερόν άξιππα μούττες φκάλλει.
Πασ' το λαούτον έγειρεν ο γέρος διχ' ανάσαν,
φήννωντας για κληρονομιάν πληγήν που ενθα δρέψει.

Στίχοι & μουσική: Γιώργος Κάρβελλος

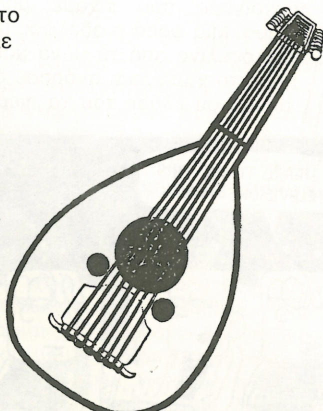
Album review: Κ.Ε.

Mike Haji Mike

ΣΤΑΥΡΟΥΛΛΑ ΒΡΑΚΑΜΑΝ

Το καλοκαίρι του '93 μας ήρθε ξαφνικά από το Λονδίνο ο Μιχάλης Χατζημιχαήλ, γνωστός σαν HAJIMIKE. Δεν ήρθε μόνος του αλλά έφερε μαζί του και μια "γκόμενα" τη Σταυρούλα. Μόλις την είδαν οι Κυπραίοι αμέσως ερωτευτήκαν την. Τον δε Hajimike έκαμαν τον φοινιτζιάν. Λοιπόν αυτός ο κύριος κρύβει, μεταξύ μας, πολύ ταλέντο. Με τη Σταυρούλλα του κατάφερε να κάμει ένα γάμο υψηλής περιοπής. Επάντρεψε τη raga με τη βράκα τζιαι τα τσιαττιστά με τη reggae. Τί είναι τούτα; Μέσα από αυτά κατάφερε να καυστηριάσει την Κυπριακή παροικία του London και να σατιρίσει τα βάσανα που του έκανε η μάμμα της Σταυρούλλας ώσπου να την πάρει. Όντας κοινωνιολόγος αλλά και μουσικός ο Hajimike, καταφέρνει να μεταφέρει σε άλλα επίπεδα τα καθημερινά του Κυπριακού μαχαλλά του Λονδίνου και να τα παρουσιάσει μέσα από άλλη σκοπιά βοηθούμενος στη ρυθμική φόρμα της Τζαμαϊκανής μουσικής και των Κυπριακών ποιητάρικων ή τσαττισμάτων. Στη βάση τους οι φόρμες αυτές έχουν πολλά κοινά γιατί λένε τα πράγματα με το όνομα τους, απλά, λιτά και επαναληπτικά για να μπορεί ο ακροατής να πιάνει τα νοήματα.

Ο Hajimike έχει καταφέρει να παντρέψει στοιχεία από την ρυθμική κυρίως μουσική σκηνή της reggae αλλά και των Ελληνικών συρτών και με στίχο που κινείται από το rap μέχρι τα τσιαττιστά. Δημιούργησε έτσι ένα προσωπικό style χρησιμοποιώντας μάλιστα το bilingual του ταλέντο-Κυπριακά και χρησιμοποιώντας μάλιστα και English μαζί. Στο τελευταίο τραγούδι του Βρακαμαν, ο Hajimike κάνει μια πιο τολμηρή κίνηση. Δανείζεται από την Κυπριακή παραδοσιακή μούσα το ρεφραίν απο το γνωστό σε όλους τους Κυπραίους, "την γέρημην την βράκαν..." για να το μεταφέρει με το δικό του τρόπο στα επίπεδα διεθνούς αναγνώρισης και ταύτησης με άλλες μεγάλες επιτυχίες. Το Βρακαμαν είχαμε την ευκαιρία να το απολαύσουμε πρόσφατα όταν ο Hajimike ήρθε στην Κύπρο για να παρουσιαστεί στο club Ανώνυμο.

Album review

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΛΑΟΥΤΟ

Ο χώρος του έντεχνου κυπριακού τραγουδιού (εννοώντας τραγούδι φτιαγμένο από επώνυμους κύπριους δημιουργούς, στηριγμένο στη λαϊκή μουσική παράδοση της χώρας και με διαλεκτικό στίχο) εμπλουτίζεται με το πρώτο προσωπικό δίσκο του Ευαγόρα Καραγιώργη, που θα κυκλοφορίσει σύντομα. Έχει τον τίτλο "Το παλιό λαούτο" και περιλαμβάνει εννέα τραγούδια (ερωτικές, κυρίως μπαλάντες) σε στίχους παραδοσιακούς, Μ. Πασιαρδή, Ε. Καραγιώργη, Δ. Λιπέρτη και τρεις ορχηστρικές συνθέσεις. Δύο τραγούδια ερμηνεύει η Κλέλια Πετρίδου, ενώ τα υπόλοιπα ο ίδιος ο συνθέτης.

Με το έργο του αυτό, ο Ευαγόρας, προσφέρει μια ολοκληρωμένη σύγχρονη μουσική πρόταση βασισμένη στην ταυτότητα του μουσικού μας πολιτισμού. Η συνοχή, ακριβώς, των δώδεκα συνθέσεων του δίσκου δεν εντοπίζεται τόσο στο στίχο όσο κυρίως στο συνολικό ύφος που πηγάζει μέσα από τη διασταύρωση και αλληλεπίδραση ντόπιων, βυζαντινών και δυτικοευρωπαϊκών μεσαιωνικών στοιχείων. Αυτό το πλούσιο μουσικό κράμα παρουσιάζεται με ιδιαίτερα περίτεχνο τρόπο στην ορχηστρική διασκευή του παραδοσιακού "Τέσσερα τζιαι τέσσερα", όπου το βυζαντινό "ανατολίτικο" ύφος εξελίσσεται σε μια αξιοπρόσεκτη πολυφωνική επεξεργασία.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στην ικανότητα του Καραγιώργη να δημιουργά μελωδίες. Μελωδίες με εξαιρετικό μουσικόν ενδιαφέρον, συλλαβικές (κάθε συλλαβή και νότα) στην πλειοψηφία τους, που αποκαλύπτουν πλούσια ακούσματα και δημιουργική φαντασία του συνθέτη τους. Σημειώνω, κυρίως, τες μελωδικές γραμμές των τραγουδιών "Το όνειρον" (με την ωραίαν εναλλαγή μέτρων 5/8 και 9/8) και "Βούττημαν ήλιου" (σε μέτρο 9/8). Πετυχημένη και μέσα στες συνθήκες που ζούμε αξιέπαινη, είναι και η επιλογή του ορχηστρικού "Η αφαίρεση του Ασιήκη Καρατζιαόγλαν", που αποτελεί παραλλαγή σε θέμα του Τούρκου λαϊκού ποιητή και τροβαδούρου του 16ου - 17ου αιώνα, Ασιήκη Καρατζιαόγλαν.

Άμεσα συνδεδεμένη με τη μελωδία είναι και η ενορχήστρωση που πραγματοποίησε ο συνθέτης. Κυρίαρχο όργανο είναι το λαούτο (σε ρόλο καθαρά μελωδικό), το οποίο συχνά συνδυάζεται με τον ήχο αυλού. Αποτέλεσμα του συνδιασμού αυτού είναι κάποια "μεσαιωνικά" ακούσματα, όπως τουλάχιστον τα αντιλαμβανόμαστε μέχρι σήμερα στον τόπο μας. Το λαούτο είναι και το μόνο ακουστικό όργανο που χρησιμοποιήθηκε στην ηχογράφηση του δίσκου. Οι υπόλοιποι ήχοι είναι παράγωγοι ηλεκτρονικού μουσικού οργάνου (συνθεσάιζερ). Προσωπικά διαπιστώνω πως η χρήση του συνθεσάιζερ γίνεται με προσοχή και μέτρο από το συνθέτη. Τα ηλεκτρονικά μουσικά μέσα αποτελούν δηλαδή για τον Ευαγόρα μονάχα υποκατάστατα αυθεντικών ήχων μουσικών οργάνων, πράγμα που σε γενικές γραμμές επιτυγχάνει, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις ("Κρητικός χαβάς" και Μαντήλιν ολομέταξον"). Έχω ωστόσο την άποψη πως, η χρήση ακουστικών οργάνων, κατά συνέπεια και οργανοπαικτών, μπορεί να προσδώσει στο έργο του Καραγιώργη τες πραγματικές του διαστάσεις.

Μέσα σε συνθήκες μουσικών ευρύτερα πολιτιστικών και άλλων ισοπεδώσεων που περνά ο τόπος μας, ο μελωδοποιός μας Ευαγόρας Καραγιώργης δίνει τη δική του σεμνή απάντηση: σύγχρονη μουσική δημιουργία με σεβασμό στες ρίζες μας... αξιοπρέπεια.

Γιώργος Κάρβελλος

Album review: Κ.Ε.

Αλκίνοος Ιωαννίδης

ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Στίχοι-μουσική: ***Νίκος Ζούδιαρης***
Ενορχήστρωση: ***Τάκης Μπουρμάς***
Συμμετέχει η ***Δήμητρα Γαλάνη***

Μια πρώτη εκτέλεση και πολύ πετυχημένη. Ο Αλκίνοος Ιωαννίδης, γνωστός στο Κυπριακό κοινό από την περυσινή του εκπληκτική εμφάνιση στην κωμωδία του Μενάνδρου "Σαμία" που ανέβασε ο ΘΟΚ, μας παρουσιάζει τώρα την άλλη του καλλιτεχνική πλευρά. Τραγουδιστής και ερμηνευτής των τραγουδιών που με πολύ μεράκι έγραψε γι' αυτόν ο φίλος του Νίκος Ζούδιαρης. Μια νέα δουλειά με προσωπική ταυτότητα των συντελεστών. Για όσους αγαπούν την cult μουσική ο δίσκος αυτός πάει πλάι πλάι με τον Παπάζογλου, το Ξυδάκη, το Μαχαιρίτσα, τους Κατσιμίχα. Τον Αλκίνοο κουβαλά αυτό που και ο Νίκος Ξυλούρης διέθετε, μια βυζαντινή φωνή (Ζήνωνος) και όχι μόνο. Παρ' όλο που στη δουλειά αυτή μπορούμε να διακρίνουμε πολλά ρεύματα (Ελληνικά και μη) και κάποιους επηρεασμούς (Ζήνωνος-Διδυμότοιχο Μπλουζ, Το Όνειρο - Σπάθας - Λέκκας, Καθώς περνά η ώρα - Μαμαγκάκης - Κέντρο Διερχομένων) εν τούτοις κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την αυθεντικότητα του δίσκου αυτού. Ένας δίσκος με στίχο από θέματα ερωτικά, λαϊκά, καθημερινά, της Αγοράς μέχρι και διεθνιστικά, (ΟΗΕ). Για τη Δήμητρα Γαλάνη που βοήθησε και συμμετέχει στο δίσκο ότι και να πούμε είναι λίγο. Τραγούδια που ξεχωρίζουν: Ζήνωνος, Στην αγορά του Αλ Χαλίλι, Η μπαλάντα του μισθοφόρου.

ΕΝΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Έθελα να γράψω για τους τάφους των Τουρκοκυπρίων ως γέφυρα για τη ζωή των δυο κοινοτήτων. Οι αθανατοπνευματίες αντέδρασαν έντονα αναδίνοντσας τη γνωστή θανατήλα και απειλή του απόλυτου αθανάτου πνεύματος που δεν επιδέχεται αμφισβητήσεις αλλά μόνο κλίνομε το κεφάλι στο δικό του μεγαλείο. Ένας τάφος πραγματικά του πνεύματος...

ΠΕΡΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑΣ

Το καλοκαίρι του 1993, η εφημερίδα Χαραυγή δημοσίευσε μια ανταπόκριση του δημοσιογράφου της από τη Λεμεσό ότι κάποιοι είχαν προκαλέσει καταστροφές στο Τουρκοκύπριο νεκροταφείο των Πολεμιδιών. Τέτοιες πληροφορίες για καταστροφές Ελληνοκυπριακών μνημείων δημοσιεύει τακτικά η Τουρκοκυπριακή εφημερίδα "Yeni Duzen". Οι Τουρκοκύπριοι δημοσιογράφοι είναι συνήθως πρωτοπόροι στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς (αρχαίας ή χριστιανικής) στη Βόρεια Κύπρο. Το δημοσίευμα της Χαραυγής ωστόσο ξεσήκωσε μια ακόμα εθνική θύελλα ανάμεσα στους Ελληνοκύπριους που εκπροσωπούν και την Κυπριακή Δημοκρατία... "Τέτοιο πράγμα δεν έγινε" "Οι καταστροφές οφείλονται στη φθορά του χρόνου" ...βλέπετε οι άνεμοι στα Πολεμίδια σηκώνουν και τις ταφόπετρες και τις σπάζουν. Έτσι, για μια ακόμα φορά η επίσημη πολιτική των Ελληνοκυπρίων δεν τόλμησε να αναλαβει τις ευθύνες της. Εμείς είμαστε μόνο άγιοι και θύματα ως γνωστόν. Ούτε για τις σφαγές στην Αλόα ξέρουμε, ούτε για την Τέχνη. Ο καθένας κρατά σφικτά τις στατιστικές του πόνου του και αρνείται να ακούσει τον αντίλαλο του άλλου.

Δημοσιεύουμε επίσης ένα βιωματικό κείμενο του δημοσιογράφου που τόλμησε... και δεν εργάζεται πλέον σαν δημοσιογράφος. Ένα κείμενο και μια φωνή της άλλης πραγματικότητας. Της Κύπρου που κατέχεται ακόμα ολοκληρωτικά από το εθνικά ορθό.

Η ιστορία της «Χαραυγής» για το τουρκικό νεκροταφείο

Η «Χαραυγή», το εκφραστικό όργανο της ηγεσίας του ΑΚΕΛ, δημοσίευσε πριν από εννιά μέρες, ... 19 Αυγούστου, μια φανταστική ιστορία, ... σωβινιστές είχαν ... μίδια, ... 974. Η ... για να ... σωβινι- ... ως την ... ής: «Δεν ... φους του ... δεν έγινε ... διέψευσε ... που ανήκει ... του ΑΚΕΛ ... στο παραμύθι του

Εγίνηκε τόση φασαρία επειδή δημοσιεύτηκε στη "Χαραυγή" ότι κάποιοι στα Κάτω Πολεμίδια έσπασαν Τουρκοκυπριακούς τάφους. Η αντίδραση των εθνικιστικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, που ώθησε ακόμα και τη "Χαραυγή" να απολογηθεί δημόσια ότι ίσως έκανε λάθος, δεν ήταν κατά πόσο ήταν έγκυρη η πληροφορία ή όχι, αλλά ότι ήταν επιζήμιο για την "εθνική μας" υπόθεση. Ακόμα και το ΡΙΚ με την αντιδεοντολογική χρήση της κάμερας υποστήριξε τους ισχυρισμούς του Δήμαρχου Κάτω Πολεμιδιών ότι η φθορά ήταν φυσική. Αντί να δείξει τα σπασμένα μάρμαρα και τα σημάδια στο χώμα από τους εσκαφείς που ισοπέδωσαν το χώρο, εστίασε το φακό σε σημείο που όντως η φθορά ήταν φυσική. Κρίμα γιατί και εγώ είμαι ανάμεσα σε αυτούς που πληρώνουν το ΡΙΚ για τέτοιου είδους πληροφόρηση.

Ένας τάφος λοιπόν, ένας σπασμένος τάφος που μαρτυρά ότι κάποτε σε κείνο το χώρο υπήρχαν Τουρκοκύπριοι, πρόσφυγες τώρα κάπου στην κατεχόμενη Κύπρο. "Η συμβίωση των Τουρκοκυπρίων και των Ελληνοκυπρίων είναι τόσο παλιά όσο και οι τάφοι των προγόνων τους..." Έτσι άρχιζε το αρχικό κείμενο που όμως δεν είχε την τύχη να δημοσιευτεί γιατί έπεσε ψαλίδα. Στο κατεχόμενο χωριό μου μέναμε δίπλα από το νεκροταφείο καιι είχα μια άμεση επαφή με τα μνήματα αφού κάναμε συχνούς περιπάτους διαβάζοντας τα ονόματα και τις ηλικίες, πότε γεννήθηκαν και πότε πέθαναν, ποιος ήταν ο γεροντότερος νεκρός και ποιος ο νεαρότερος - μια γυναίκα ήταν η μεγαλύτερη σε ηλικία και θυμάμαι η φωτογραφία ήταν ξεθωριασμένη από τον καιρό. Θυμάμαι που ποτίζαμε τις γλάστρες στον τάφο του γιατρού που η γυναίκα του έδινε κάτι χρήματα στην στετέ μου για αυτή τη δουλειά. Είχε και μια επιγραφή πάνω στον τοίχο μιας κάμαρης που υπήρχε μέσα στο νεκροταφείο αλλά παρόλο που την είχα διαβάσει τόσες πολλές φορές ποτέ μου δεν κατάλαβα τι εννοούσε. Όπως τώρα δεν μπορώ να καταλάβω με βάση τη λογική την αντίδραση των ΜΜΕ. Θυμάμαι που σκαρφαλώναμε στα κυπαρίσσια που ήταν φυτεμένα γύρω-γύρω και σε μερικά από αυτά είχαμε κόψει τη μούττη για την τότε εισαγόμενη γιορτή των Χριστουγέννων.

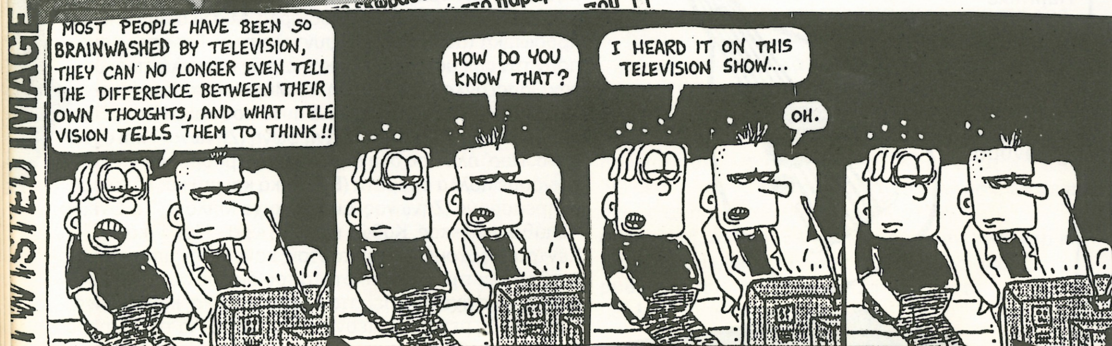
Περπατούσαμε ξυπόλητοι στα αγκάθια και βοηθούσαμε το γεροντοπαλλήκαρο του χωριού, το γέρο Θεοκλή, όταν έσκαβε τους νέους τάφους και περιεργαζόμασταν τα κρανία και τα λογήςλογής κόκκαλα σαν ειδικοί επιστήμονες. Μας έλεγαν ότι ο γέρο-Θεοκλής δεν είχε παντρευτεί επειδή ήταν τσιγγούνης και ότι μέσα στο σπίτι του υπήρχαν πολλά χρήματα. Κάναμε πολλές φορές έρευνες στο σπίτι του όταν έλειπε ψάχνοντας κάθε γωνιά, σκαλίζαμε ακόμα και τα πλιθάρια στους τοίχους ελαφρά για να μην το καταλάβει, αλλά ποτέ δεν βρήκαμε ριάλα τσακιστή. Αν θυμούμαι καλά τότε έπαιρνε πέντε σελίνια για κάθε τάφο που έσκαβε. Μια φορά του ζητήσαμε μερτικό για τη βοήθεια τάχα και μας ξαπόστειλε με το καλάγαθο ύφος του. Ποτέ δεν τον είδα θυμωμένο τώρα που τον φέρνω στο μυαλό μου. Στο νεκροταφείο κάναμε και ένα από τα αγαπημένα μας κυνήγια - σκοτώναμε κουρκουτάες και μετά τους ψήναμε για πλάκα, βάρβαρο βέβαια αλλά η ζωοφιλία δεν είχε χώρο για τους κουρκουτάες - ξιπετσισμένους ή μη. Στο νεκροταφείο καπνίσαμε και τα πρώτα μας τσιγάρα που ήταν αποτσίγαρα που είχαμε μαζέψει από το δρόμο. Μια φορά ο αδελφός μου έκλεψε ένα πεντοσέλινο από τη μάνα μου, μας είπε ότι ήβρε το χαμαί, και αγόρασε ένα θρηφάϊβ. Η μάνα μου έλυσε του τα σιέρκα του με την πέτρα που εκονιούσαμεν τα μασιέρκα. Έκλαιγε τόσο γοερά ο άτιμος που αναγκάστηκα να σύρω μια πέτρα στη μάνα μου με το λάστιχο μου με αποτέλεσμα να τις εισπράξω κι εγώ αργότερα. Πάντως τον γλύτωσα. "Εσκότωσες με, που να όψεσαι" φώναζε η μάνα μου.

Ήταν λοιπόν το νεκροταφείο όπου πέρασα αρκετά από τα παιδικά μου χρόνια. Δεν χάναμε ποτέ κηδεία αφού εμείς ετρώαμεν την παρηορκά στο τέλος. Πίναμε και το κρασί παρά τις διαμαρτυρίες που ακούγονταν ορισμένες φορές και που βέβαια δεν τολμούσαν να κάνουν φασαρία για τέτοιο θέμα, για καλή μας τύχη, από σεβασμό μάλλον προς το νεκρό. Θυμάμαι που έβαζα σημάδι μια πέτρα και συχνά έλεγχα αν μετακινήθηκε στον τόπο που είχαμε θάψει τη μικρή αδελφή που πέθανε έξι μηνών και βέβαια και δεν είχαμε λεφτά για να της φτιάξουμε σταυρό. Το είχαν παράπονο αυτό και το θεωρούσα άδικο. Πέρασαν αρκετά χρόνια μετά και έμαθα για την ταξικότητα της κοινωνίας που ζιούμε και που εκφράζεται στο τι είδους μάρμαρο θα έχεις, αν έχεις, όταν πεθάνεις. Επ' ευκαιρία στα Κάτω Πολεμίδια οι μαρμάρινοι τάφοι που σώθηκαν έστω και καταστρεμμένοι ήταν μάλλον των αρκετά πλούσιων σχετικά, οι άλλοι, στο ανάμεσο τους, των κοινών θνητών δηλαδή με τις ξύλινες ή μαρμάρινες πλάκες μπηγμένες στο έδαφος μάλλον ισοπεδώθηκαν από τον εσκαφέα. Μια από τις μαρμάρινες πλάκες είναι ακόμα στριμωγμένη στον τοίχο για αποκούμπι και ανάμνηση.

Μπαίνοντας στο Τουρκοκυπριακό νεκροταφείο μια βαθειά θλίψη γέμισε την ψυχή μου γιατί αυτούς τους τάφους τους ένοιωθα επειδή το αφιόνι του εθνικισμού ποτέ δεν έγινε πιστευτό. Άνθρωποι είναι και αυτό σκεφτόμουν. Δεν έλαβα ποτέ μέρος στις μάχες που γίνονταν στο εγκατελειμμένο Τουρκικό σχολείο ανάμεσα στους συνομίληκους μου Ελληνο-κυπρίους. Μάλιστα συμβούλευα ότι κάτι τέτοιο δεν έπρεπε να γίνεται. Φοβήθηκα όμως όταν μια μέρα ο αρχηγός, αρκετά μεγαλύτερος από μένα, του Ελληνικού στρατού με στρίμωξε στη γωνία και με κτύπησε αποκαλώντας με προδότη που ελάλουν έτσι πράματα. Με τη στετέ μου την Ελενάρα πηγαίναμε στον Τουρκομαχαλλά και αγόραζε νήματα, (θυμούμαι που μου έκαμνεν εντύπωση η μεγαλύτερη από μας φτώχεια τους), για να κάμνει πέφτζια με τες λουρήες που εκόφκαμεν τα παλιόρουχα. Αθυμούμαιι που έμπηεν κάτι μασούρκα πας τον τοίχον τζιαι ετύλιεν τα νήματα πάνω. Τα πέφτζια επήαινεν τζιαι πούλαν τα στη χώρα μαζί με τα αφκά. Αθυμούμαι την πρώτη φορά που με επήρεν μαζί της τζιαι μόλις εκατέβηκα που το λεωφορείο ο αέρας εβρώμεν που τους καπνούς των αυτοκινήτων. Εμαράζωσα όμως ύστερα που εκατάλαβα ότι η στετέ μου ε ζήτα τζιαι ελεημοσύνη που τα σπίθκια που επηαίναμεν. Πάντως, θεός μακαρίσει την ήταν πολλά θρήσκα, έντυνε μας καλά με τα ρούχα δεύτερο σιέρι που έφερνε που την χώρα.

Επήα πάνω - κάτω μεσ' το νεκροταφείο εδκιάβασα τα ονόματα τζιαι τες ημερομηνίες ετζιήσα πας το χώμα τα σημάδκια που άφηκεν ο εσκαφέας - έκλαια που μέσα μου. Έφκαλα τζιαι φωτογραφίες για μαρτυρία τάχα μου αφού οι εφημερίδες θέλουν την αδιάψευτη μαρτυρία μιας φωτογραφίας.

Έθελα έτσι να γράψω για τούντο νεκροταφείον, για τη συμβίωση Ελληνοτουρκοκυπρίων. Για το θάνατο που για μένα ήταν συνέχεια της ζωής, γιατί άμα σταματήσουμεν να πεχανίσκουμεν σημαίνει ότι εν θα έσιει κανέναν ζωντανόν. Λαλούν μας για το πνεύμα το αθάνατο που ως τώρα φέρνει μόνο το θάνατο τόσων ανθρώπων. Ούτε που τη φύση μαζόχες να είμασταν εν θα πιστεύκαμεν έτσι παραμύθκια.

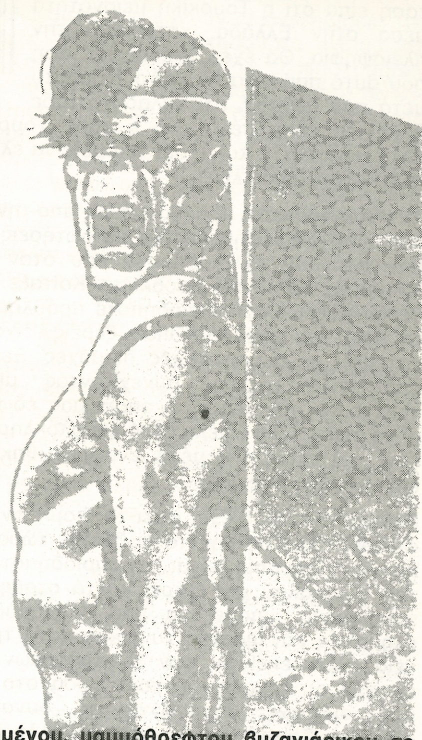
Έθελα να γράψω για τους τάφους των Τουρκοκυπρίων ως γέφυρα για τη ζωή των δυο κοινοτήτων. Οι αθανατοπνευματίες αντέδρασαν έντονα αναδίνοντσας τη γνωστή θανατίλα και την απειλή του απόλυτου αθανάτου πνεύματος που δεν επιδέχεται αμφισβητήσεις αλλά μόνο απαιτεί να κλίνομε το κεφάλι στο δικό του μεγαλείο. Ένας τάφος πραγματικά του πνεύματος...

Αντρέας Αντρέου

ΜΙΑ ΑΥΤΟΨΥΧΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝΟΣ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ

Η ΑΒΑΣΤΑΚΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΜΟΥ

Περί καινολογίας ή ένα φανταστικό διήγημα ανατολικά της Μεσογείου

Το όνομα μου είναι Φλώρος και είμαι δημοσιογράφος στον Ελληνοκυπριακό τύπο. Γράφω ατέλειωτες στήλες καθημερινά γιατί πρέπει να γεμίζω το χώρο που μου υποδυκνύει ο αρχισυντάκτης μου. Κάθε μέρα, χάνομαι μέσα σε εκατοντάδες λέξεις οι οποίες μπορεί να αναφέρονται είτε στο εθνικό θέμα είτε στον περονόσπορο στην πάμια ή τη λουβάνα. Άλλες φορές μπορεί να ξεκινήσω την ημέρα μου με ένα άρθρο για ένα νέο προϊόν, όπως π.χ. το παγωτό με άπαχο γάλα, όμως θα επιστρέψω οπωσδήποτε στο εθνικό, γιατί είναι εκεί που βρίσκεται το ενδιαφέρον μου. Αν πολλαπλασιάσεις όλες αυτές τις λέξεις που γράφω σε μια μέρα, με τις μέρες του μήνα ή του χρόνου, θα δεις ότι πρόκειται για ένα μεγάλο όγκο δουλειάς. Αν το δεις όμως σε συνάρτηση με τα θέματα που ασχολούμαι, θα δεις ότι δεν μπορώ να ξεφύγω από ένα κύκλο, ο οποίος επαναλαμβάνεται. Η επανάληψη αυτή εκφράζεται μέσα στα κείμενα μου, με αποτέλεσμα αυτά να δέχονται χαρακτηρισμούς που θα ήθελα να μην τους κουβεντιάσω τώρα.

Αυτή είναι μια αρνητική εισαγωγή στο επάγγελμα μου, όπως θα ξέρεις όμως, νοιώθω πολύ καλά όταν το όνομα μου κυκλοφορεί μέσα στο αναγνωστικό κοινό. Όπως επίσης έχεις δει στην τηλεόραση, οποιονδήποτε έχεις πάει το ΡΙΚ με σκοπό να παρουσιάσει ζωντανή ανταπόκριση, είμαι ο πρώτος δημοσιογράφος που στολίζει την οθόνη. Στέκομαι πάντα, δήθεν αχάπαρος, στο μέρος όπου αναγκαστικά θα στραφεί η κάμερα και θα παραμείνει για κάποιο χρονικό διάστημα. Έχεις δει πόσες φορές έχω αποθανατιστεί;

Οι μέρες μου είναι γεμάτες τρεχάλα και φεύγουν τόσο γρήγορα, λες και ο ρυθμός της ζωής μου ροκανίζει το χρόνο. Τρέχω από το πρωί να συναντήσω τα γεγονότα, αν είναι δυνατόν πριν συμβούν και να τα αρπάξω από το λαιμό. Αυτό που συμβαίνει όμως, είναι ότι τα γεγονότα ταξιδεύουν με ταχύτητα τυφώνα και με σαρώνουν. Αν είμαι τυχερός, με συναντούν από μόνα τους, όμως έχουν ήδη γίνει ειδήσεις και ταξιδεύουν πλέον χωρίς τη δική μου συμμετοχή. Μικρή η χώρα, γρήγορη η κίνηση των ειδήσεων, δεν περιμένει ούτε τον δημοσιογράφο, ούτε το τυπογραφείο. Έχω βεβαιωθεί, ότι μου είναι αδύνατο να ακολουθήσω την επικαιρότητα. Ταυτόχρονα, έχω βαρεθεί να τρέχω πίσω από τις ειδήσεις όπως κάνει και ο υπόλοιπος κόσμος.

Τελευταία ανακάλυψα ένα κόλπο που μου δίνει την αίσθηση της πρωτοτυπίας. Έμαθα για την κατασκευή της είδησης και δεν μπορείς να καταλάβεις τι ανακούφιση ένιωσα. Μπορείς δηλαδή εκεί που δεν βρίσκεις τι να πεις, να δημιουργήσεις κάτι ο ίδιος μέσα στο μυαλό σου και να το παρουσιάσεις ως αυθεντική πληροφορία. Πρέπει όμως να μην λες χοντρές ψευτιές και η δήθεν είδηση σου να συμβαδίζει με τη ροή της υπόλοιπης επικαιρότητας. Σύμφωνα με ορισμένες θεωρίες, γύρω από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το τι παρουσιάζει ο τύπος, βρίσκει ένα ποσοστό δεχτών μέσα στο αναγνωστικό κοινό, το οποίο θεωρεί τα γραφόμενα, πλέον, ως γεγονότα. Εκμεταλευόμενος και γω αυτή την αδυναμία του κόσμου, προσπαθώ να παρουσιάσω κτυπητές ειδήσεις που κατασκευάσα εγώ ο ίδιος. Έχω αποκτήσει την ικανότητα να τις πλασάρω ως γεγονότα, και μάλιστα δραματικά.

Βέβαια, η μέθοδος αυτή άρχισε να γίνεται της μόδας και έτσι μια άλλη θεωρία για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, λέει ότι τα μέσα αυτά, μπορούν από μόνα τους να φτιάξουν το δικό τους κόσμο. Άσε δηλαδή που από τις δικές μου εμπειρίες μπορώ να πω ότι η εικόνα της κοινωνίας που δίνουμε στο αναγνωστικό κοινό, μπορεί να μην έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα.

Ας μη χανόμαστε όμως σε θέματα που δεν αφορούν και πολύ το λόγο που βρισκόμαστε τώρα μαζί. Όπως ξέρεις καλά, εκτός από δημοσιογράφος, είμαι και μεγάλος πατριώτης. Μάλιστα, αυτό το δεύτερο το βάζω πάνω από το επάγγελμα μου. Θεωρώ ότι ένα γεγονός πρέπει πρώτα να περάσει από το φίλτρο ενός πατριωτικού μυαλού, προτού δει το φως της δημοσιότητας. Είναι μ' αυτό τον τρόπο που κατά τη γνώμη μου, πολλά έθνη έχουν προοδεύσει και ταυτόχρονα έχουν διατηρήσει τη φυλετική τους καθαρότητα. Κοίταξε π.χ. τους Γερμανούς οι οποίοι δεν αφήνουν τους Τούρκους να ενσωματωθούν μέσα στην κοινωνία τους.

Το γεγονός ότι νιώθω Έλληνας, με κάνει να αισθάνομαι μια ανωτερότητα και συνέχεια να βλέπω αφ' υψηλού τους υπόλοιπους μη δυτικούς λαούς, ακόμα και τους Κυπραίους. Αυτή η Ελληνική πολιτιστική ταυτότητα με κάνει να νιώθω μεγάλος και βοηθά στο να αντιμετωπίζω τα κόμπλεξ που μου έχουν δημιουργήσει το αράπικο και ταυτόχρονα Τούρκικο παρουσιαστικό μου. Και επειδή μέσα σε μια κοινωνία υπάρχει ρατσισμός, εγώ διαλέγω να είμαι μ' αυτούς οι οποίοι θεωρούνται ανώτεροι από τους άλλους. Φαντάσου δηλαδή με την φάτσα που έχω, μαζί με τα πολύ σκούρα χαρακτηριστικά μου αν δεν δήλωνα καθαρόαιμος Έλληνας.

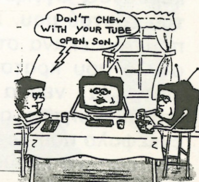
Βέβαια, αυτά σου τα λέω ψύχραιμα αυτή τη στιγμή, όμως ως επί το πλείστον, όταν μιλώ γι' αυτά τα θέματα, φτάνω στο σημείο να βγάζω αφρούς. Συχνά τρέμω από συγκίνηση όταν σκέφτομαι την καθαρότητα της Ελληνικής φυλής στην οποία ανήκω, που σε συνδυασμό με τα διάφορα ιδανικά που μας έδωσε ο θεός μας κάνουν ανώτερους από πολλές ράτσες. Από μικρός πάθαινα ένα είδος αμόκ όταν ο Έλληνας δάσκαλος μας μιλούσε για τα δεινά του Ελληνικού έθνους και για τους βάρβαρους εχθρούς του. Το είδος της Ελληνικής εκπαίδευσης που μου δόθηκε, σε συνδυασμό με το περιβάλλον όπου γαλουχήθηκα, με κάνουν ένα ζωντανό παράδειγμα μιας φίνας Ελληνικότητας, κάτι το μοναδικό, κάτι που χαρακτηρίζει λίγους.

Όλ' αυτά που λες άρχισαν να αποκτούν πιο μεγάλες διαστάσεις όταν άρχισα να μπαίνω στην εφηβεία μου. Ήταν τότε που άρχισε να διαφοροποιείται η σχέση μου με τον εαυτό μου και με τους άλλους. Ένοιωθα πιο ώριμος και η τάση μου να ξανοιχτώ ήταν ακράτητη, όμως η ανάγκη μου για μητρική στοργή έμεινε άθικτη. Αυτή η εσωτερική αντίθεση που με διακατέχει, δηλαδή η τάση μου για ανεξαρτησία και η ταυτόχρονη ανάγκη μου για μητρική στοργή, δημιουργούν καταστάσεις, διαμετρικά αντίθετες μεταξύ τους. Π.χ., στην πρώτη φάση της Τούρκικης εισβολής κρατούσα το αυτόματο και αλώνιζα μέσα στα Τουρκοκυπριακά χωριά. Στη δεύτερη φάση όμως, με την προώθηση των Τουρκικών στρατευμάτων, πήγα και χώθηκα κάτω από τα φουστάνια της μάνας μου. **Θα μου πεις βέβαια ότι αυτό δεν είναι ηθικό, όμως για μένα η ύπαρξη αυτών των δυο ακραίων αισθημάτων, δηλαδή η πολεμοχαρής συμπεριφορά όταν η κατάσταση είναι κάτω από τον έλεγχο μου και η στάση πανικοβλημένου, μαμμόθρεφτου βυζανιάρικου σε στιγμές πραγματικού πολέμου, αποκαλύπτουν πέρα για πέρα το μεγαλείο της ψυχολογικής ταυτότητας εμένα και των ομοίων μου.** Δηλαδή βάζεις φωτιά εκεί που έχει κρύο, όμως όταν οι φλόγες εξαπλωθούν, εσύ πας σε ένα δροσερό μέρος, αφήνοντας τη δουλειά για τους πυροσβέστες.

Όπως θα έχεις καταλάβει από τα γραφτά μου μέσα στις εφημερίδες και τα λεγόμενα μου στο ράδιο, νιώθω μια απέραντη αγάπη για την Ελλάδα, στο σημείο που πολλά απ' αυτά ξεφεύγουν από τα πλαίσια της δεοντολογίας. Δηλαδή εμένα με ενδιαφέρει η σχέση μου με την Ελλάδα και όχι τα γεγονότα ως γεγονότα. Βλέπω ένα ερωτισμό στη σχέση μεταξύ ατόμου και πατρίδας τον οποίο ελευθερώνω μέσα στις προτάσεις μου. Αφήνω το αίσθημα να αγκαλιάζει τις λέξεις μου και να εκπέμπει τη βαθιά αυτή σχέση του όλου αυτού που ονομάζεται Ελλάδα και μένα.

Ας μιλήσουμε όμως και λίγο για την τεχνική πλευρά του επαγγέλματος μου μια και βρεθήκαμε και γι' αυτό το λόγο. Ένα ενδιαφέρον μέρος της δουλειάς μου είναι η εφευρετικότητα και το έχεις δει στην κατασκευή της είδησης που σου μίλησα προηγουμένως. Ένα δεύτερο παράδειγμα εφευρετικότητας, είναι η ανακάλυψη λέξεων οι οποίες δεν χρησιμοποιήθηκαν προηγουμένως είτε από δημοσιογράφους ξένων χωρών είτε από τμήματα Δημοσιογραφίας ή Μαζικών Επικοινωνιών στα πανεπιστήμια της δύσης. Εδώ και χρόνια πρωτοτυπούμε, χρησιμοποιώντας λέξεις όπως ψευδοκράτος, ψευδοβουλή, ψευδοϋπουργός, ψευδοφαγητό, ψευδοαυτοκίνητο κλπ. Τόσο επιτυχημένη είναι αυτή η ανακάλυψη που και τα υπόλοιπα μέσα μαζικής ενημέρωσης στην Κύπρο χρησιμοποιούν τις λέξεις αυτές σε μεγάλες δόσεις. Μερικοί εκφωνητές δελτίου ειδήσεων μάλιστα, κολλούν πάνω στο "ψευδό", όταν οι δυο συλλαβές μπαίνουν σε πολλές λέξεις μέσα στην ίδια πρόταση.

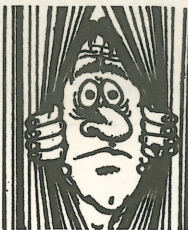
Εγώ το έπαθα μόνο τρεις φορές γιατί κάνω καθημερινή άσκηση μετά που πλένω τα δόντια μου το πρωΐ. Φροντίζω πριν από κάθε δελτίο ειδήσεων, το στόμα μου να μην είναι μασσό για να μην μπλεχτεί η γλώσσα μου μεταξύ των δυο συμφώνων, γιατί νομίζω ότι εκεί είναι το κρίσιμο σημείο. Δηλαδή αν δεν είσαι προσεκτικός, μπορείς να δαγκώσεις τη γλώσσα σου στην αλλαγή του ήχου β με του δ, λόγω του ότι η γλώσσα κινείται πολύ κοντά στο κλείσιμο των δοντιών. Άσε που αναγκαστήκαμε να διακόψουμε μια πρόταση με διαφήμιση γιατί δεν προβλέψαμε ότι η κατηγορία λέξεων με "ψευδό", δεν πρέπει να διαβάζεται από εκφωνητές με μασέλλες.

Την περασμένη φορά που μιλήσαμε, άφησες να νοηθεί

ότι χρησιμοποιώ δυο μέτρα και δυο σταθμά με ένα άτσαλο τρόπο. Φαντάζομαι ότι θα εννοείς την περίπτωση όπου στη μια πρόταση είπα ότι η Ελληνική μειονότητα καταπιέζεται μέσα στην Τουρκία και στην επόμενη πρόταση είπα ότι η Τουρκική μειονότητα μέσα στην Ελλάδα, καταπιέζει την πλειοψηφία. Θα έχεις επίσης υπ' όψη σου αυτό που είπα σε κείνο το πάρτυ μετά που μέθυσα, ότι δηλαδή η τάδε Ελληνίδα είναι σέξυ ενώ η τάδε Τουρκάλλα είναι πουτάνα. Ε καλά, δεν μπορείς να ελέγχεις πλήρως αυτά που λες.

Αν κατάλαβα καλά προηγουμένως από την ματιά που μου έριξες, ήθελες να με ρωτήσεις μέχρι που φτάνουν τα αισθήματα μου όταν ασχολούμαι με το εθνικό πρόβλημα. Κοίταξε: Ο καθένας μας βλέπει οποιοδήποτε πρόβλημα από τη δική του πλευρά. Όπως ξέρεις, είχα ανακατευτεί σε διακοινοτικές διαμάχες. Ξεκίνησα από πολύ μικρός, συνεχίζοντας μια οικογενειακή παράδοση, η οποία μας έδωσε όχι μόνο οικονομικά οφέλη αλλά και ολόκληρη η οικογένεια εκτός από μένα, ενσωματώθηκε στον κυβερνητικό μηχανισμό.

Βέβαια τώρα μας έχει φάει το βιομηχανικό κεφάλαιο, αλλά ας μην τα συζητάμε τώρα. Αυτό που έχει σημασία, είναι ότι οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού μας φέρει κοντά στους Τουρκοκύπριους, μπορεί να μας ανακηρύξει εγκληματίες και βιαστές γυναικών κατά τη διάρκεια όλων εκείνων των συγκρούσεων. Όλες εκείνες οι στιγμές, περνούν μέσα στο μυαλό μου συνεχώς, δημιουργώντας δυνατά αισθήματα. Τα πνίγω όμως μέσα σε άλλα, πιο δυνατά αισθήματα που καλλιεργώ για την Ελλάδα. Έχω καταφέρει να δημιουργήσω ένα καλό μπαλανσάρισμα μέσα μου υπέρ των αισθημάτων που δικαιολογούν αυτά που έκανα και αυτά που γράφω τώρα μέσα στις στήλες της εφημερίδας.

Όταν με ρώτησες την περασμένη βδομάδα για την παιδική μου ηλικία, το τι έκανες πραγματικά ήταν να αναστήσεις αισθήματα που έμειναν κοιμισμένα για χρόνια και μου επέτρεψαν αρκετές νύκτες ύπνου. Μου έχεις ξυπνήσει αισθήματα, στο σημείο που άρχισα πλέον να σε βλέπω σαν εχθρό μου. Από την άλλη όμως, η κυβέρνηση με έστειλε για να με μάθεις να συμπεριφέρομαι μοντέρνα, ώστε να μην μας κοροϊδεύουν ξένες πηγές, κυρίως αυτές που είναι προσκείμενες στις χώρες της ΕΟΚ. Σας ήρθε ξαφνικά να μας πείτε ότι ζούμε ένα αιώνα πίσω και σας θυμίζουμε μεσαιωνικές καταστάσεις. Μην ξεχνάς όμως, ότι είμαστε απλοί άνθρωποι, κι' όταν κάποτε μας μιλούσατε πειστικά για τον αγώνα μας, εμείς το κάναμε βίωμα μας. Εμείς σκοτώναμε και βιάζαμε μετά που εσείς μας φανατίσατε. Λοιπόν κύριε, σου λέω κατάμουτρα ότι εγώ θα κάνω αυτά που μου μάθατε γιατί δεν βλέπω τι άλλο μπορώ να κάνω.

Συνεχίζω και σου λέω ότι νιώθω ένα απέραντο πάθος για την Ελλάδα, στο σημείο που θέλω να γίνω ένα μαζί της. Νιώθω σαν ένα μωρό που ψάχνει απεγνωσμένα για το βυζί της μάνας του και είναι διαθετειμένο να κάνει οτιδήποτε. Βέβαια νιώθω απροστάτευτο για τους λόγους που ξέρουμε όλοι μας με τα γεγονότα του 74. Ταυτόχρονα όμως, το αίσθημα της απέραντης έλξης δεν με εγκαταλείπει.

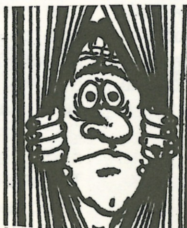
Πριν λίγες μέρες βρέθηκα σε μια συζήτηση, όπου ένας δικός μας μιλούσε με κάποιον ο οποίος ονόμαζε τον εαυτό του Κυπραίο και όχι Έλληνα. Επειδή το όλο κλίμα στη συζήτηση βοηθούσε τον χωρίς όρια πατριωτισμό, άσε τους Μαοϊκούς που πάθαιναν αμόκ στη μια πλευρά της αίθουσας, εγώ έκανα στον Κυπραίο ένα βαθύ μπάσιμο, ρωτώντας τον αν το γεγονός ότι νιώθει Κυπραίος και όχι Έλληνας, να συνδέεται με διάφορα ψυχολογικά προβλήματα που έχει ο ίδιος. Και κοίταξε πως μου την έφερε ο μπαγάσας: **Μου είπε ότι το παντοτινό ψάξιμο για μια μητέρα, μπορεί να συνδέεται με το οιδιπόδειο σύμπλεγμα. Οι λέξεις με κτύπησαν σαν κεραυνός, αγγίζοντας τα πιο ευάλωτα σημεία του εαυτού μου.** Τότε κατάλαβα ότι η ερώτηση που του έκανα στρεφόταν σε μένα. Το ακριβό στυλό που κρατούσα, μου έπεσε από το χέρι γιατί τα νεύρα των δακτύλων μου ακινητοποιήθηκαν από τον μπλοκαρισμένο μου εγκέφαλο που με άφησε εκτεθειμένο στους Κυπραίους. Το στόμα μου ένιωσε αμέσως τη μασσάδα που με κάνει να μπερδεύω και να αντιστρέφω το β με το δ και να λέω "ψεδοβκράτος" αντί "ψευδοκράτος" ή να αλλάζω τα σύμφωνα της λέξης και να λέω "ψελλοκράτος" ή να αλλάζω το φωνήεν και να πω "ψαλλοκράτος" ή και δεύτερη αλλαγή συμφώνου και να πω "φαλλοκράτος". Ξέχασα να σου πω ότι παλιά υπήρξα και φεμινιστής. Εν πάσει περιπτώσει, αυτό που έχει σημασία τελικά είναι να μη λαμβάνεις υπ' όψη αυτά που λεν οι άλλοι και να συνεχίζεις να λες αυτά που θέλεις εσύ. Μην ξεχνάς ότι όλα είναι σχετικά.

Προχτές πάλι ένιωσα το μυαλό μου να θολώνει από ντροπή και μίσος όταν άκουσα ότι Ελληνίδα έφυγε με Τούρκο για το βορρά. Τα πόδια που άρχισαν να τρέμουν και το μυαλό μου σταμάτησε να επεξεργάζεται πληροφορίες. Σταμάτησα να διατηρώ και τα μίνιμουμ στοιχεία που πρέπει να διαθέτει ένας δημοσιογράφος, ακόμα και την ώρα που κάνει ψαλλίδα. Βγήκα έξω από τα γραφεία της εφημερίδας σαν τρελλός. Ήθελα να είμαι από τους πρώτους που θα έγραφαν για το θέμα. Ήμουν έτοιμος να πείσω όσο πιο πολλούς δημοσιογράφους μπορούσα, να μεταμορφώσουν το ειδύλιο σε αρπαγή και βιασμό Ελληνίδας. Ήθελα να αναβιώσω στιγμές της Ελληνικής ιστορίας, όπου το Τούρκικο στοιχείο δείχνει την βαρβαρότητα του μπροστά σε μας τους πολιτισμένους. Δεν μπόρεσα να δεχτώ ότι ένας Τούρκος θα έκανε σε μια Ελληνίδα αυτά που θέλω να κάνω εγώ σε Ελληνίδες ή και σε Τουρκάλλες όταν είμαι σε πλήρη έξαψη. Το μυαλό μου μπλοκάρεται μπροστά σε τέτοιες εικόνες και το ένστικτο μου λειτουργά από μόνο του.

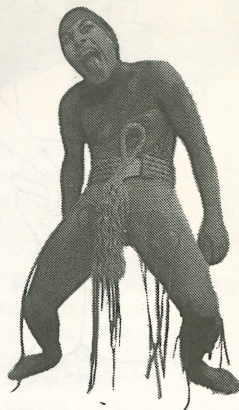
Η Ελληνική πολιτιστική ταυτότητα με κάνει να νοιώθω μεγάλος και βοηθά στο να αντιμετωπίζω το κόμπλεξ που δημιουργά το... παρουσιαστικό μου. Φαντάσου δηλαδή με τη φάτσα που έχω, με τα σκούρα χαρακτηριστικά μου, αν δεν δήλωνα καθαρόαιμος Έλληνας

Περπατούσα στο δρόμο χωρίς να μπορώ να κρύψω την ταραχή μου. Διάσχιζα την Λευκωσία σαν πεζό αεριωθούμενο, νιώθοντας ότι τα πράγματα είχαν ξεφύγει από τον έλεγχο μου. "Που βουρά πάλε ο Φλώρος", έλεγαν οι περαστικοί, οι οποίοι με αναγνώριζουν από την οθόνη της τηλεόρασης την οποία στολίζω συχνά, όπως σου είπα και προηγουμένως.

Μέχρι να φτάσω στον προορισμό μου που λες, το γεγονός έγινε είδηση, γι' αυτό και γω μαζί με άλλους πατριώτες δημοσιογράφους, κάναμε ότι μπορούσαμε για να αντιστρέψουμε τους όρους και να συγκεντρώσουμε τα πυρά μας στις κακές προθέσεις του Τούρκου. Μέσα στις επόμενες μέρες διαδώσαμε ότι ήταν φαλλοκράτης και ότι το κορίτσι κινδύνευε μαζί του. Βέβαια, δεν είχαμε καθόλου πληροφορίες γι' αυτό το ζήτημα, αλλά για μένα αυτό δεν είχε καμμιά σημασία. Το ζήτημα είναι να δημιουργείς ένα κλίμα στο οποίο να θεωρείται μη φυσιολογικό η σχέση μεταξύ ενός Τούρκου και μιας Ελληνίδας. Ο σάλος που σηκώνεις γύρω απ' το θέμα, αποθαρρύνει τους μεν να σχετίζονται με τους δε. Αν δεν το κάνουν, κινδυνεύουν να εκτεθούν μπροστά στην κοινωνία η οποία είμαστε εμείς. Όπως σου είπα και πριν, έκανα φεμινιστής παλιά, γι' αυτό και δίνω έμφαση στην καταπίεση του γυναικείου φύλου όταν ο άντρας είναι Τούρκος και η γυναίκα Ελληνίδα.

Τελικά καταφέραμε να πείσουμε τον κόσμο ότι έγινε απαγωγή Ελληνίδας από Τούρκο. Κινητοποιήσαμε κι' άλλους Έλληνες στη γραμμή αντιπαράθεσης, προσπαθώντας να πάρουμε την Ελληνίδα πίσω. Όταν μέρες αργότερα αποδείχθηκε ότι το κορίτσι πήγε με τη θέληση της, εγώ κόντεψα να πάθω νευρικό κλονισμό. Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο μας κοροϊδευαν στο εξωτερικό. Ακόμα και ο Ντεκτάς που είναι φαλλοκράτης, μας κορόϊδευε στο ότι δεν είμαστε σεξουαλικά απελευθερωμένοι.

Όπως σου είπα όμως, μπορείς να λες τα δικά σου χωρίς να λαμβάνεις υπ' όψη, ούτε τον κόσμο ούτε τα γεγονότα. Γι' αυτό και πιστεύω ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, μπορούν να φτιάξουν την εικόνα της κοινωνίας όπως την αντιλαμβάνονται οι δημοσιογράφοι που δουλεύουν σ' αυτά. Οι αναγνώστες θα μπορούν να δέχονται την άποψη σου, φθάνει να τους πείσεις ότι ανήκουν κι' αυτοί στην ίδια, πνευματώδη και ανώτερη φυλή.

Το όνομα μου είναι Φλώρος Ζηνωνή, γιος του Ττοφή και της Τταλούς. Είμαι απόγονος όλων των πνευματικών αντρών της Αρχαίας Ελλάδας και δηλώνω πολύ άντρας. Θέλω ο σπόρος μου να αφήσει πολλούς Έλληνες στο πέρασμα του και να αυξήσει τον αριθμό μας που λιγοστεύει συνεχώς. Είναι γι' αυτό που πριν λίγο καιρό έβαζα το σύνθημα: "Έλα γλυκιά μου να κάνουμε ένα Έλληνα". Βέβαια οι αναρχικοί μου την έσπασαν γράφοντας μου, "δεν τραβάς καμμιά μαλακία να σου περάσει", όμως εγώ το ξέχασα γρήγορα και η ερωτική μου διάθεση και η τάση για γονιμοποίηση με Ελληνικό αποτέλεσμα δεν άλλαξε.

Πριν λίγες ημέρες, κάποιος φιλοξενούμενος στην τηλεόραση είπε ότι είναι Κυπραίος και όχι Έλληνας. Μας υπενθύμισε ότι είναι η Ελλάδα που έκανε πραξικόπημα στην Κύπρο. Ξέχασα να σου πω ότι ο Παπαδόπουλος ο Έλληνας υπήρξε πνευματικός μου πατέρας, όμως το γεγονός ότι οι Καλαμαράες τον έχουν ακόμα μέσα, σημαίνει ότι δεν είναι ακόμα καιρός να εκφράσω αυτή την πνευματική μου σχέση - το αφήνω για αργότερα. Ένιωσα που λες ένα φοβερό θυμό καθώς παρακολουθούσα το πρόγραμμα, μέχρι που άρχισα να αλλάζω χρώματα. Μου είναι πολύ δύσκολο να περιγράψω τα αισθήματα μου εκείνη τη στιγμή, όμως για να σου δώσω μια ιδέα, ήταν περίπου το είδος του αμόκ που πάθαινα όταν ήμουν μικρός και μας μιλούσε ο δάσκαλος μου για τη μεγάλη ιδέα. Είχα συμπτώματα αλλαγής θερμοκρασίας με αποτέλεσμα τη διαστολή του σώματος μου.

Μετά όμως που συνήλθα, άλλαξα ρούχα, έπλυνα τα δόντια μου και έβαλα και τα δυο μου τηλέφωνα σε λειτουργία. Όλοι οι μεγάλοι πατριώτες κινητοποιηθήκαμε για να κλείσουμε το στόμα του αλλοδαπού. Κινήθηκαν όλοι οι μεγάλοι πατριώτες μέσα στην κυβέρνηση και χρησιμοποίησαν την εξουσία τους για να απειλήσουν την εθνική ραδιοφωνία για το θράσος της να επιτρέπει τη δημόσια και ελεύθερη έκφραση στους Κυπραίους. Μέσα στις μέρες που ακολούθησαν, καταφέραμε να υψώσουμε τη φωνή μας. Κινητοποιήσαμε όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ακόμα και το ίδιο το ΡΙΚ για να καταλάβεις, ώστε να επιβάλουμε τις θέσεις μας, δηλαδή ότι οι Κυπροκεντρικές απόψεις δεν θα λογοκρίνονται, απλώς αλλά δεν θα τίθενται καθόλου στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι Κυπραίοι θα μπορούν να εκφράζονται στα σπίτια τους μόνο, δηλαδή το δημοκρατικό τους δικαίωμα σ' αυτό το ζήτημα θα είναι οικιακή υπόθεση. **Και κοίταξε τι καταφέραμε μέσα στην Κύπρο: Δεν αφήνουμε τους Κυπραίους να λεν ότι είναι Κυπραίοι ενώ οι Έλληνες αλωνίζουν τα ράδια και τις τηλεοράσεις. Δεν σου είπα προηγουμένως ότι τα Μέσα Μαζικής ενημέρωσης μπορούν να φτιάξουν τη δική τους πραγματικότητα;**

Σε βλέπω που ακονίζεσαι να με ρωτήσεις γιατί δε μπορώ να δεχτώ μια Κύπρο με διάφορες εθνότητες όπου άνθρωποι διαφορετικοί θα μπορούν να ζήσουν μαζί. Κοίταξε, αν τα πράγματα μπορούσαν να ξεκινήσουν από δω που είναι και να μην υπήρχε παρελθόν, εγώ δεν θα είχα πρόβλημα. Όπως όμως ξέρεις, το παρελθόν μου είναι τόσο λερωμένο - είναι πολύ δύσκολο να βάλεις ένα καθαρό πανί πάνω σε βρωμιά και να μην το λερώσεις. Αν αποφασίσω

Περί κενολογίας ή ένα φανταστικό διήγημα ανατολικά της Μεσογείου

ότι οι άνθρωποι που πολέμησα, ας πούμε οι Τουρκοκύπριοι, δεν είναι εχθροί μου, σημαίνει ότι εγώ είμαι ένας εγκληματίας και ένας βιαστής. Άσε που σου είπα ότι έκανα και φεμινιστής για ένα φεγγάρι.

Είμαι επομένως αναγκασμένος να ζήσω την υπόλοιπη ζωή μου ντυμένος στα γαλανόλευκα και να συμπεριφέρομαι σαν μαγνητόφωνο. Βέβαια, αυτό μπορώ να το κάνω πολύ εύκολα τώρα, λόγω του ότι περνούμε την περίοδο των εθνικιστικών εξάρσεων - έλα όμως που πάσχω από το σύνδρομο του προδότη: Ποιός έδωσε στους Τούρκους τον Πενταδάκτυλο; Όπως καταλαβαίνεις, περπατώ πάνω σε σχοινί. Δεξιά μου βλέπω την προδοσία του ενωτικού μας κινήματος και αριστερά μου βλέπω μια λύση του Κυπριακού με αυτούς που πάντα πολεμούσα και σκότωνα.

Συχνά όμως λέω, ας μην σκοτίζομαι. Υπάρχουν και εύκολες λύσεις: Πρέπει να ανήκουμε σε ένα κράτος καθαρό, που όχι μόνο θα περνούμε άνετα, αλλά θα μας αποκαλούν και ήρωες όπως έκαναν παλιά. Με ρώτησες και άρχισες να μου δίνεις στα νεύρα, πως επιτρέπω στον εαυτό μου να συνδυάζει τα ασυνδίαστα και να κάνω τέτοια παραμόρφωση της πραγματικότητας. Σου έχω πει επανειλημμένα ότι είμαι ιδεαλιστής. Είμαι σε θέση να φτιάξω μια πραγματικότητα μέσα στο μυαλό μου, η οποία απέχει πολύ από το τι γίνεται στον κόσμο. Εξάλλου, είσαι ένας απ' αυτούς που προσπάθησαν παλιά να με πάρουν μακρυά από την υλιστική θεώρηση των πραγμάτων. Δεν καταλαβαίνεις ότι αν δεν δημιουργήσουμε αυτή την πραγματικότητα μέσα στο μυαλό μας και μετά δεν την πλασάρουμε στην κοινωνία, τώρα θα θεωρούμασταν εγκληματίες πολέμου; **Έχεις δηλαδή καμμιά αμφιβολία ότι ως Ελληνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης μέσα στην Κύπρο, καταφέραμε να σκηνοθετήσουμε ένα έργο που δεν παίχτηκε ποτέ μέσα στη ζωή; Έχεις δει πολλούς εθνικιστές που πρόδωσαν την πατρίδα τους και μετά βγήκαν από πάνω;**

Με ρώτησες επανειλημμένα και έδωσες αρκετή έμφαση πάνω στον τρόπο με τον οποίο περνούν τα επιχειρήματα μας. Με ρώτησες για τη δουλειά μας στο ράδιο ή στον ημερήσιο τύπο, σε συνδυασμό με τις τεχνικές που χρησιμοποιούμε. Εγώ, όπως έχεις καταλάβει, αποφεύγω την συστηματική αναφορά σε γεγονότα. Επιλέγω μερικά απ' αυτά, με τη μέθοδο της αφαίρεσης. Αφαιρώ οτιδήποτε οδηγά σε οποιαδήποτε ανάλυση των πραγμάτων η οποία δεν πιάνει πρώτα τον κίνδυνο που περνά η πατρίδα από τους βαρβάρους, δηλαδή όπως κάναμε στο δημοτικό. Κάνω τον ακροατή μου να νοιώθει τον κίνδυνο να περνά μέσα από τα κόκκαλα του και μετά αρχίζω τη συνθηματολογία, αποφεύγοντας τις ατσαλωσύνες που κάναμε παλιά. Η αποτελεσματικότητα αυτού όμως έγκειται στο ότι η επιλεκτική αναφορά σε γεγονότα που βοηθούν την εικόνα που θέλεις να κτίσεις, δημιουργούν κάτι σαν κινηματογραφική ταινία με επίλεκτα κομμάτια της επικαιρότητας ενωμένα με τον δικό σου τρόπο.

Το χώρο μέσα στον οποίο βρίσκεται η επικαιρότητα τον βλέπω σαν ένα κύκλο. Μέσα σ' αυτό το σχήμα βλέπω το υλικό που πρέπει να επεξεργαστώ. Υπάρχουν συγκεκριμένες τεχνικές διά μέσου των οποίων αποφασίζεις τα θέματα επιλογής, την ιεράρχησή τους, όπως και το χρόνο που πρέπει να δοθεί στο καθένα. Μέσα σε μια κοινωνία και μάλιστα μικρή, ο αριθμός των κομματιών που απαρτίζουν την επικαιρότητα είναι σχετικά μικρός και λίγο πολύ, η επιλογή είναι εύκολη. Παρ' όλ' αυτά όμως, αν ακούσεις τις δικές μου ειδήσεις και τις συγκρίνεις με αυτές που μεταδίδει ένας άλλος ραδιοσταθμός, θα διερωτηθείς αν πρόκειται για δελτία ειδήσεων διαφορετικών χωρών.

Ο κύκλος στον οποίο μόλις αναφέρτηκα, μπορεί να σπάσει σε άλλα πιο πολλά κομμάτια, υποδιαιρέσεις της κύριας επικαιρότητας. Αν θέλεις μπορείς να πιάσεις ένα από τα κύρια κομμάτια και να το διαιρέσεις στα διάφορα μικρά κομμάτια που το απαρτίζουν. "Παίζοντας" με αυτά τα μικρά κομματάκια, μπορείς να καταφέρεις να κόψεις την κύρια είδηση, ακριβώς στα μέτρα σου. Θεωρώ μάλιστα ότι η κατασκευή της είδησης θα πρέπει να γίνεται μ' αυτό τον τρόπο, δηλαδή με υπάρχοντα υλικά και όχι να την φτιάχνεις εσύ από την αρχή μέχρι το τέλος. Διαφορετικά θα κάνουμε συχνά αυτό που κάναμε με τον Τούρκο φαλλοκράτη.

Μέσα σ' αυτό το "παίζοντας" που μόλις σου ανάφερα, μπορώ να προσθέσω και ορισμένα διαδικαστικά στοιχεία λίγο πιο χειροπιαστά: Τα υποψήφια λεγόμενα, τα χωρίζεις σε δύο μέρη - τα "κατά" και τα "υπέρ". Τα "κατά" όπως και τα υπέρ, χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Εσύ διαλέγεις τα αδύνατα "κατά" και τα βάζεις μπροστά στους ακροατές. Μετά διαλέγεις από τα υπέρ αυτά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να ισχυροποιήσουν τη θέση σου. Στο δεύτερο αυτό μέρος βάζεις παλμό και προσπαθείς να κεντρίσεις το φιλότιμο του πατριώτη. Προσπαθείς συστηματικά να τον κάνεις να νιώσει την ανωτερότητα του ως φυλή, μέχρι να τον ανεβάσεις εκεί που θέλεις εσύ, δηλαδή στην εξέδρα του μεγάλου πατριώτη. Από κει και πέρα θα μπορεί να συνεχίσει είτε μόνος του, είτε μέσα σε ένα πλήθος που αν τους ρίξεις μέσα ένα Τούρκο, θα μπορείς να δεις τα αποτελέσματα της δουλειάς σου - δηλαδή την μετατροπή του ακροατή σου σε μια αποτελεσματική μονάδα του όχλου. Εξου και το σύνθημα μας "*Καλός Τούρκος, νεκρός Τούρκος*".

Ξέχασα να σου πω, ότι υπάρχει και δεύτερος κύκλος, ο οποίος συνδυάζεται με τον πρώτο. Μέσα σ' αυτό τον δεύτερο, υπάρχουν διάφορα στοιχεία τα οποία μπορεί να συνδέονται μεταξύ τους, μπορεί και όχι. Το τι κάνεις είναι να διαλέγεις ότι θέλεις και να το χρησιμοποιείς αυθαίρετα. Όπου έχεις δυσκολίες με τον πρώτο κύκλο και χρειάζεσαι να κάνεις μπαλλώματα, διαλέγεις από το δεύτερο. Άσε που ο κύκλος αυτός χρησιμοποιείται και για την εδραίωση της ιδεολογίας μας. Μέσα απ' αυτόν μπορείς να διαλέξεις και να υποστηρίξεις ταυτόχρονα Χριστιανισμό και θάνατο στους άπιστους, δημοκρατία και λογοκρισία, πολύ άντρας και φεμινισμός, δηλαδή ότι λάχει.

Βλέπω ότι εδώ και ώρα ακονίζεσαι να με ρωτήσεις για την *Κενολογία*. Κοίτα, είμαι σίγουρος ότι αυτό το φαινόμενο, υπήρξε παντού, αλλά αυτό που χρησιμοποιούμε εδώ είναι ντόπιας κατασκευής. **Η αποτελεσματική Κενολογία είναι αυτή που εμπλέκει πλούσιο λεξιλόγιο με μακρόσυρτες ακαταλαβίστικες φράσεις ώστε να δίνει την αίσθηση του πλούτου και του βάθους.** Ο εμπνευστής της είναι ένας πολύ Έλληνας κοινωνιολόγος, ο οποίος με βοήθησε και πάνω στο φτιάξιμο της είδησης και πάνω στην αυθαίρετη επιλογή από τον κύκλο. Απ' ότι μυρίζομαι, η Κενολογία έτσι όπως την εμπνεύστηκε ο δικός μας, επικεντρώνεται στη χρήση λέξεων και τη δημιουργία σωστών γραμματικών φράσεων με απαλούς και ταιριαστούς ήχους. Η μουσικότητα παίζει ένα σημαντικό ρόλο, γι' αυτό και ο Κενολόγος, πρέπει να ξέρει από ηχητική της γλώσσας και μουσική γιατί αλλιώς μπορεί να ακούγεται σαν ένας συνηθισμένος φαφλατάς. Οι προτάσεις που λέγονται, πρέπει να κυλούν σαν το γάργαρο νερό, όπως κάνουν οι τεχνίτες της γλώσσας.

Αυτό όμως που δεν μπορούν να κάνουν οι λογοτέχνες είναι να αφαιρούν τα νοήματα από τις προτάσεις. Σ' αυτό το τελευταίο σημείο έγκειται και η μεγάλη τέχνη του Κενολόγου. Δείγματα Κενολογίας έχουν κυκλοφορήσει στον τύπο, προσφερόμενα ως κοινωνιολογικά δοκίμια, υψηλής πατριωτικής στάθμης. Βλέποντας τα, ή ακούοντας τα, θα παρατηρήσεις ότι λόγια ή γραφτά τα οποία διαρκούν πολλή ώρα, δεν μεταφέρουν κανένα νόημα ή είναι εκτός θέματος με εξαίρεση τα σημεία όπου ο ομιλητής ή αρθρογράφος εκφράζει τη θέση του, δηλαδή εκείνο που θέλει να μεταδώσει στους ακροατές, λίγο πολύ αυτό που κάνουν οι διαφημίσεις της κόκα-κόλα. Μέσα στα μακρόσυρτα ενδιάμεσα, εφαρμόζει την κενολογία για να εξηγήσει δήθεν τους λόγους που τον οδήγησαν σ' αυτές τις θέσεις. Προσπαθεί να βάλει διάφορα ζητήματα ταυτόχρονα, κάνοντας τον ακροατή του να χάνεται, όμως το καλό του μνημονικό τον βοηθά να επανέρχεται στα διάφορα ζητήματα που έθεσε προηγουμένως για να "τεκμηριώσει" συμπεράσματα. Όταν πρόκειται περί συνέντευξης σε δημοσιογράφο που δεν είναι πολύ Έλληνας, ο Κενολόγος φροντίζει να του υπενθυμίζει τις αδυναμίες του πάνω στη γλώσσα, αφαιρώντας το έδαφος κάτω από τα πόδια του.

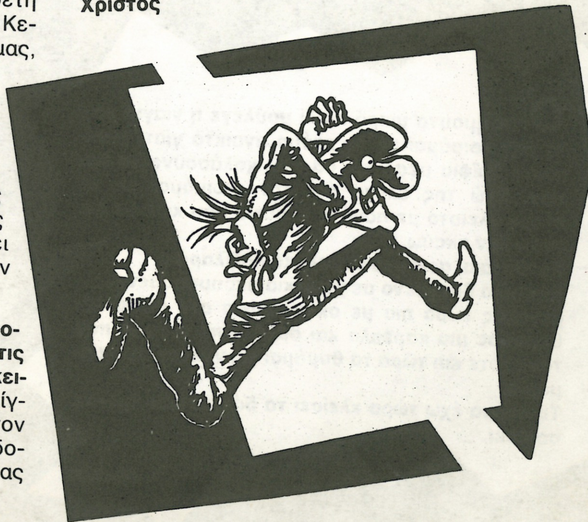
Αν πραγματικά μπορούσα να εμβαθύνω πάνω σ' αυτά που σου λέω, θα μπορούσα να σου πω πολλά για το πως τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης θα ήταν πιο αποτελεσματικά στο να φτιάξουν ένα κόσμο μέσα στο μυαλό των ανθρώπων, ο οποίος θα είναι πλήρως διαφορετικός από τον πραγματικό. Μ' αυτό τον τρόπο θα μπορούσαμε να φτιάξουμε μια καθαρόαιμη Ελληνική φυλή.

Ο Κενολόγος που λες, προσπαθεί να είναι πάντα υπεράνω του ακροατή του, δημιουργώντας του το αίσθημα ότι είναι ένας μαθητάκος που δεν καταλαβαίνει, όπως έγινε σε ένα από τα τελευταία τεύχη του περιοδικού Σαλάτα - είδες πως πόζαρε ο δικός μας στις φωτογραφίες του περιοδικού; Λες και έδινε στο Μωϋσή τις δέκα εντολές ο μπαγάσας! Ο Κενολόγος έχει το ύφος του δασκάλου ή του θεού αν τον βοηθά ο χώρος και εφαρμόζει μεθόδους διδακτικής αντίστροφα, οι οποίες αφαιρούν τα νήματα που συνδέουν τις διάφορες πληροφορίες μεταξύ τους ώστε ο μαθητής να μην κάνει ούτε ένα βήμα μπροστά.

Η Κενολογία η οποία εξελίσσεται σε επιστήμη, έχει σκοπό να δημιουργεί κενά μέσα στο ανθρώπινο μυαλό. Τα κενά, αφήνουν γεγονότα και αναλύσεις ασύνδετα μεταξύ τους και εντελώς φυσιολογικά δημιουργείται στο ανθρώπινο μυαλό μια αυθαίρετη επιλογή στοιχείων από τον δεύτερο κύκλο που ανέφερα προηγουμένως. Είναι πολύ εύκολο με όλα αυτά τα δεδομένα, να δημιουργηθεί μέσα στους ανθρώπους απώλεια ιστορικής μνήμης και κοινωνικής αντίληψης. Από τη μια θα μπορούν να επαναλαμβάνουν κάτι που παλιά θεωρούσαν λάθος και να γιορτάζουν επετείους δικτατόρων και φασιστών, όπως π.χ. ο Μεταξάς και ο Γρίβας. Όσον αφορά την κοινωνική αντίληψη, καταλαβαίνεις ότι χωρίς τα υπόλοιπα κενά που δημιουργά η Κενολογία, εγώ δεν θα μπορούσα να θεωρούμαι ούτε ένας αξιόλογος δημοσιογράφος ούτε ένας μεγάλος πατριώτης.

Νομίζω ότι ενημερώθηκες αρκετά για να είσαι πια σε θέση να δεις την πετυχημένη πορεία του Ελληνικού εγώ μου. Θα έχεις βέβαια αντιληφθεί πως δικαιολογημένα νιώθω ξετρελαμένος με την πρόσφατη αναδιασκευή της Ελληνοκυπριακής ιστορίας έτσι όπως αυτή έχει ανακαινισθεί μέσα στις αυστηρές προδιαγραφές των αναγκών του αμφίβολου παρελθόντος εμένα και των ομοίων μου. **Φτάσαμε στο σημείο, όπου ένα άξεστος εθνικιστής και αδίσταχτος Τουρκοφάγος, μετατρέπεται ως εκ θαύματος σε διακινητή ιδεών και σε πυρήνα διανόησης.** Πραγματικά η ιστορία μπορεί να σου βγει και μεγάλη γκόμενα όταν ξέρεις πως να την χειριστείς.

Χρίστος

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΩΓΟΥ

Απόψε. θα βάλω το ξύλινο παλτό μου κι όταν βγω στους δρόμους εσύ θα λείπεις. εσύ θα λείπεις και θα είσαι παντού. Ο λόγος σου. ο λόγος σου παντού. Το ξύλινο παλτό σου. θα γίνει φωτεινή ομίχλη. πάνω από των λυκανθρώπων το λόγο. τον πόνο. το λόγο. Το ξύλινο παλτό σου. θα τριγυρνάει μονάχο του και θα τρομάζει των λυκανθρώπων την προσπάθεια' Κατερίνα έχω κοιτάξει λυπημένη πάνω στον ουρανό ψηλά και έχεις πια γίνει πεφτάστερο. Καλό ταξίδι.

Τις νύχτες όταν κροταλίζουνε οι άνθρωποι τα δόντια τους. σε βλέπω μέσα από αναλαφρη οπτασία ανέμου. να ξεφυλλίζεσαι σαν ρόδο. και να εμφανίζεσαι γυμνή από το μαύρο. άσπρη. άσπρη σαν τη σιωπή. έτσι. για να ειρωνευτείς. τα μαύρα. μαύρα δόντια τους. μαύρα λόγια τους. μαύρα όνειρα τους.

Κατερίνα νύχτωσε. θα βγω αντάκα με το ξύλινο παλτό σου. με το ξύλινο παλτό μου. έξω στων τεράτων τη συνοικία. να σκορπίσω αστέρια και ανέμους.

Ανάμεσα εσύ.

Ανάμεσα εγώ.

Ανάμεσα μας ο θάνατος.

Καληνύχτα.

Στέλλα

I thought I'm dying
going round and round and never coming back all right
the sun is red the moon is brown everything is broken down tonight
but keep my words and stay away you know that everything is take.

Changes of my mind
Crazy but alive

Take my brain and check it out
See how works and what's about
thing of the world right now
I'm out

Take my heart and take my soul
but let me go by my own
thinking of the world right now
I'm out

How's life, how's life...

New Dimensions
Jazz Rock group

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Βουλιάζαμε.
στον απαλό οδυρμό του ονείρου
Χαθήκαμε.
μέσα σ' ατελείωτα μονοπάτια γαλήνης
Απαλό το αγέρι που φυσά.
χαστουκίζει γλυκά το ήπιο κύμα της σιωπής
Λίγα μέτρα πιο κάτω.
άλλος κόσμος.
άλλη ζωή
Γεράσαμε ζώντας στη φυγή
Αρνιόμαστε τους έντονους ήχους.
τ' αδέσποτα γέλια
των νεοφερμένων σωμάτων.
Βουλιάζαμε.
στον απαλό οδυρμό του ονείρου
Αγαπιώμαστε χωρίς φραγμούς
και είναι η σελήνη μαγική
Φωτίζει το ανύποπτο σκοτάδι των ματιών μας
Αναζωπυρώνει
τη διέγερση του κενού
Να ξυπνούσαμε λέει.
από τούτον το γλυκό ύπνο.
και να χορεύαμε στο ρυθμό
Να τινάζαμε το τίποτα απ' τα μαλλιά μας
και να στολιζόμασταν τον εποχιακό δεσποτισμό

Ποτέ ας μην ξημερώσει
Γιατί είναι το φως της σελήνης ιερό
Κυριαρχεί.
στους άγνωστους προσδιορισμούς της ψυχής
μας.

Γιούλα

Όταν ήμουνα μικρό παιδί μούλεγε η γιαγιά μου να μην κοιμάμαι με το στόμα ανοικτό γιατί μπαίνουνε ζωΰφια μέσα και θα μου χαλάσουνε τα δόντια. Εγώ της έλεγα ότι όταν κοιμάμαι με το στόμα κλειστό με πονάνε τ' αυτιά μου κι όταν ξυπνάω δεν ακούω.
Κρεβατάκι, σεντονάκι, μαλακό μαξιλαράκι
Δάκτυλο βρεγμένο σε χειλάκια ακουμπησμένο.
μεγάλος τώρα πια με σκουλαρίκια στα αυτιά κάθομαι σε μια καρέκλα και σκέφτομαι τι καλά που τανε τότε και τώρα τα θυμάμαι τις νύκτες που κοιμάμαι.
Το στόμα έχω τώρα κλείσει τα δόντια μου έχουνε σαπίσει.

Mublie

ΛΙΠΟΤΑΚΤΕΣ

Σεριανίσαμε
μέσα απ' τους υπόκωφους ήχους της σιωπής
Μαδώντας ένα-ένα τα πέταλα τ' ονείρου.
προχωρήσαμε
Χωρίς πειθώ
Χωρίς ντροπή
Συνεχίσαμε.
τον χιλιοπατημένο δρόμο της φυγής
Φορές χανόμασταν
μέσα στις δόλιες σκιές του μυαλού μας
Άλλες πάλι τρελλαινόμασταν
αγκαλιάζοντας το δισάκι
λες και ήταν
το αγαπημένο κορμί που ποθήσαμε
Τα πρωινά
πνίγαμε το φόβο
μέσα στο ήπιο φως της αυγής
Άπληστα μαζεύαμε
τις σκόρπιες ακτίδες
Να στολίσουμε τα μαλιά
Να γιορτάσει η ψυχή
Να σεριανίσει στο άπειρο
Κάπου - κάπου
βαδίζαμε ψηλαφώντας την ελπίδα
Σιγομουρμουρίζοντας
κάποιο ανέμελο σκοπό του συρμού
Χρωματίζοντας τον άδολο πόθο που σεριανούσε
στα σκιρτήματα κάποιας σκόρπιας ιδέας
Μα ...όλο προχωρούσαμε
Σκορπώντας την αμφιβολία
στο χλωμό φως του φεγγαριού
Αναταράζοντας τη γαλήνη
στα άδολα οράματα που μας τυρανούσαν
Οι μέρες και οι νύκτες
έτρεχαν βροχή στα βλέφαρα μας
Και ο κόσμος!!!
Εικόνα μακρινή
θαμπή και αλλότροια
Λες κι εμείς δεν είχαμε καρδιά
Δεν είχαμε το κουράγιο
λες και η ζωή μας προσπερνούσε
Περιθωριακά.
λες και μας αγνοούσε

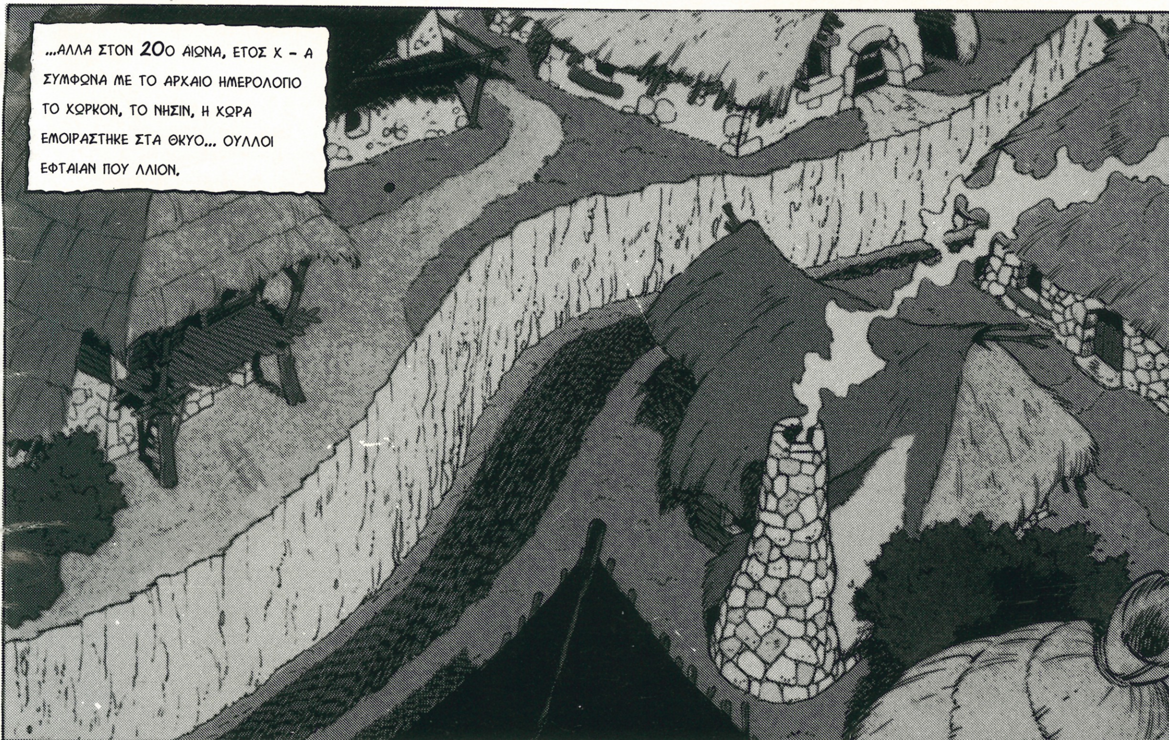
Γεράσαμε ζώντας στη φυγή
Χωρίς ποτέ να κατασταλάξουμε
Χωρίς ποτέ να σπιτωθούμε
Και όταν οι νύκτες ήταν σκοτεινές
Και όταν οι νύκτες ήταν μαγικές
κλείναμε τα μάτια μας
γλυκά ν' ονειρευτούμε.

Γιούλα

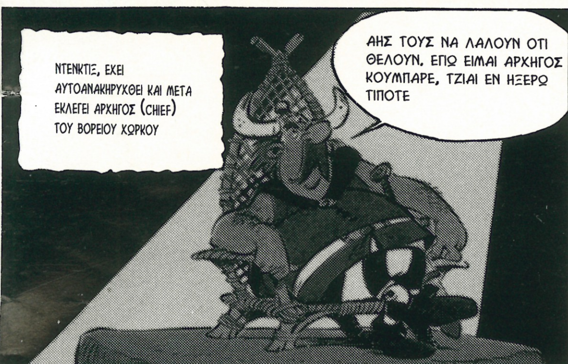
ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΖΩΗΣ ΧΩΡΙΣ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

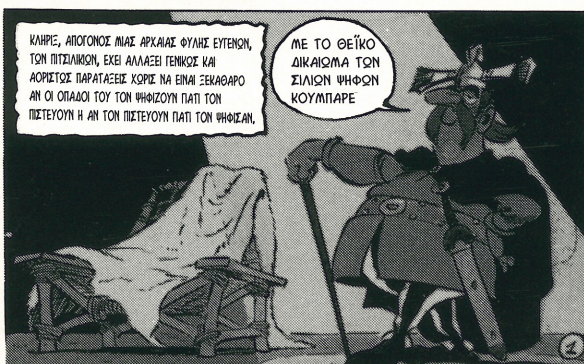

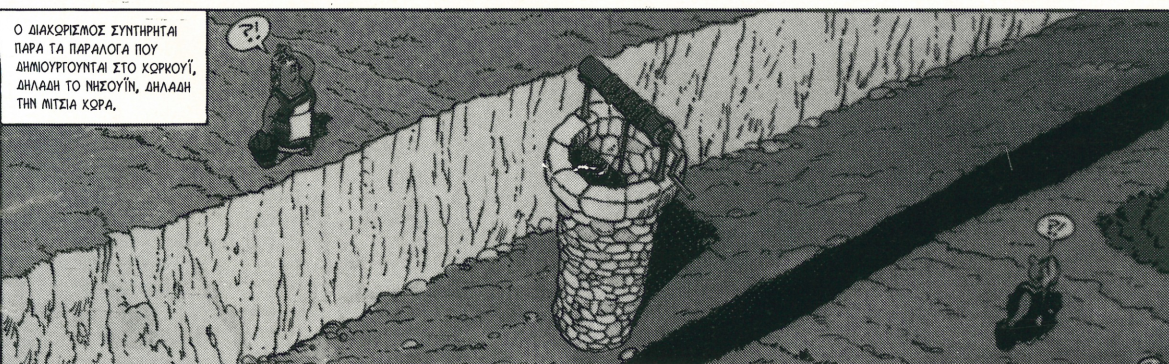

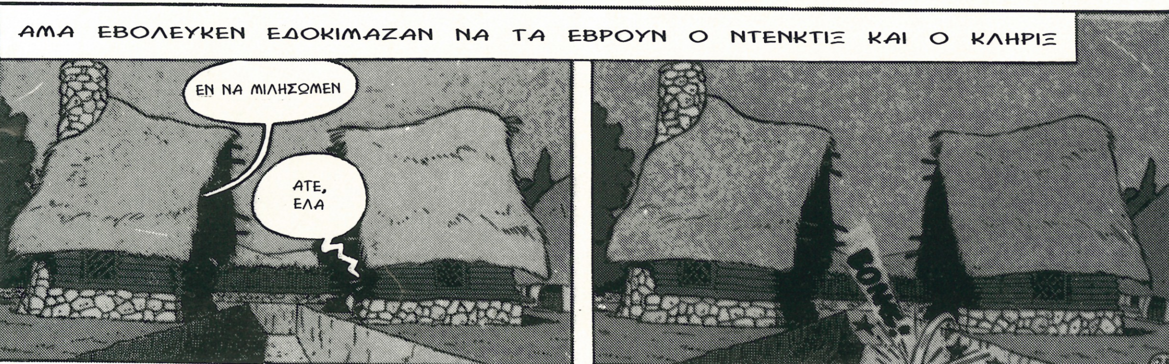

ΣΠΟΝΤΕΣ

* Η θεωρία του "εγκλήματος χωρίς ενόχους" είναι η πρωτοποριακή συνεισφορά της κυπριακής δεξιάς στην παγκόσμια λογοτεχνία (βλέπε αστυνομικό μυθιστόρημα) και στην παγκόσμια δικονομία. Ένα "εγκληματικό προδοτικό" πραξικόπημα χωρίς ενόχους. Ένας "απαράδεκτος" ξυλοδαρμός πολίτη στον αστυνομικό σταθμό Λεμεσό με κάλυψη των υπευθύνων. Δεν βρέθηκαν λέει στοιχεία εναντίον τους. Ο πολίτης χτυπιώταν μόνος του στους τοίχους. Ή οι ένοχοι ήταν Αρειανοί. Όπως και οι πραξικοπηματίες. Ύστερα είχαμε τη δολοφονία στο Χλώρακα. Κανένας δεν φταίει αλλά έγινε λάθος είπε ο κ. Ευαγγέλου. Μεγάλε.
* Το υπουργείο Παιδείας και τέτοια θυμήθηκε και το Μεταξά στις 28 του Οκτώβρη. Ωραία πράγματα. Ελληνικός πολιτισμός. Καλά η τοπική εθνικοφροσύνη, ούτε ακούει, ούτε βλέπει; Χαμπάρι δεν πήρε ότι τον Μεταξά και τον Γρίβα έχουν θάψει με ένα μαζικό φτύσιμο οι εν Αθήναις αδελφοί τους;
* Τζίμη Πανούση επικοινώνησε μαζί μας. Επείγον.
* Το Kitsch των αγαλμάτων καλά κρατεί. Από το "κάθε σπίτι και κάστρο" στο "κάθε ρότσος και άγαλμα της ΕΟΚΑ".
* Κανένας δεν κέρδισε το διαγωνισμό για το πόσοι σύνδεσμοι αγωνιστών ΕΟΚΑ υπάρχουν. Μας πήραν χαμπάρι οι σύνδεσμοι φαίνεται και φτιάχνουν συνεχώς νέους συνδέσμους. Αρχίζω να νοσταλγώ την εποχή του ΚΚΕ μλ, ΜΛ ΚΚΕ, ΚΚΕ ΜΛ (αριστερη πτέρυγα) κ.λ.π. Στην περίπτωση της ΕΟΚΑ υπάρχει περισσότερη "φαντασία". Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες του ΤΡΑΙΝΟΥ σύντομα θα έχετε και τα ακόλουθα: "Σύνδεσμος αγωνιστών - ανταρτών", "Σύνδεσμος αγωνιστών - αντάρτες μη συλληφθέντες", "Σύνδεσμος αγωνιστών - ανταρτών συλληφθέντων", "Σύνδεσμος αγωνιστών - ήξεραν για τη βόμβα της 21 Αυγούστου", "Σύνδεσμος Αγωνιστών - που δεν ήξερα για τη βόμβα της 21 Αυγούστου αλλά το υποψιάστηκαν" κλπ.
* Αντραπείτε τζιαι λλίον τον καημένον τον Αυξεντίου σιόρ. Ή πέτε μας ποιος τον επρόδωσεν.
* Ελληνοχριστιανοί πότε θα απολογηθείτε για τη δολοφονία του Μένοικου;
* Θα κτυπούμε την πόρτα της Ευρώπης μέχρι να μας δεκτεί είπε ένας βουλευτής... Όϊ σιόρ, να τους καθαρίζουμεν τα παπούτσια τους... Πού θα πάει θα τους πείσουμε να μας δεκτούν. Έλεος.
* Τέλειωσε το apartheid. Ίσσιαλλαχ. Έτο που "νικούμεν" τζιαι μεις μέσα μέσα. Μάνα μου μας!
* Ειπώθηκεν: Ο εθνικισμός είναι το απωθημένον μιας χαμένης παρτούζας που μεταβάλλεται σε μίσος και ανασφάλεια".
* Ανάδελφοι όλων των χωρών ενωθείτε (για να ξεπεράσετε τα εθνικά κολλήματα).
* Τι να σημαίνει άραγε το γεγονός ότι ένας νεκροανατόμος έχει γίνει τηλεοπτικός σταρ;
* Resolve το μαυρογέριμον Resolve.
* Λύστε το... το "κυπριακό".
* Θα γίνει τέλος πάντων εκείνη η συναυλία ειρήνης στην πράσινη γραμμή;
* Σικέ αγώνος: Άσε μας ρε φίλε. Δαμέ ζιούμε μια ζωή σικέ τζιαι σου λαλείς μου για την μάππαν.
* Ο Σαλίχ βρίσκεται ακόμα στη φυλακή. Όϊ τα σπίθκια - φυλακές κ.λ.π. Φυλακές... με κάντζιελα.
* Ο Τζιων Γουέην στην Ανατολική Μεσόγειο: "Καλός Τούρκος νεκρός Τούρκος", έγραφαν τα πανώ των νεοεθνικοφρόνων στην εκδήλωση για τον Κυπριωτισμό τον Απρίλη του '94. Από το γνωστό "Καλός Ινδιάνος νεκρός Ινδιάνος", των Αμερικάνων "αγωνιστών". Θωρούν πολλά καουμπόϋκα, φαίνεται, οι φίλοι του Καραμπελιά στη Λευκωσία.
* Convoy: Κάποτε καλό ελληνικό έντυπο. Πέρσι βγήκε σε μια εθνικόφρονη έκδοση με διάφορα φολκλορικά (Κανάρης και μπουρλότα). Ανάμεσα σε άλλα μας πληροφόρησε ότι η Κυπριακή δημοκρατία είναι "ομοιογενώς ελληνική". Καλά τόσα και τόσα σας είπαν οι εκ Λευκωσίας φίλοι σας, εκόλλησεν η γλώσσα τους να σας πουν ότι η Κυπριακή δημοκρατία είναι διακοινοτική πολιτεία; Εν ανάγκη να ακούεστε τζιαι άσχετοι εκτός από εθνικιστές;
* Ο Τουρκές, ο αρχηγός του Τουρκικού φασιστικού κόμματος των γκρίζων λύκων, είναι κυπριακής καταγωγής, λέγεται. Ο Γρίβας ο αρχηγός της Χ ήταν επίσης κυπριακής καταγωγής. Φοβερόν α; Οι πιο γνωστοί φασίστες στην Ελλάδα και την Τουρκία ήταν κυπριακής καταγωγής... Ο Φράνκεσταϊν της Ανατολικής Μεσογείου.
* Γράφει ο τέως μαοϊκός και νυν εθνικόφρων "αγωνιστής" της γλωσσικής καθαρότητας: αρχίζει "αχρηστεύομε και πετάμε στα σκουπίδια χιλιάδες λέξεις με την κατηγορία ότι είναι αρχαίες ή παλιές και άρα άχρηστες και ανίκανες να προσφέρουν στην σύγχρονη ατομική τεχνολογική αποχή. Η χρησιμότητα τέτοιων λέξεων θεωρείτε ως ασύστολος νεολογισμός και γλωσσική νεκρανάσταση, ανεπίτρεπτοι στην κοινή νεοελληνική μας γλώσσα". (Εφ. Φιλελεύθερος, Μάης 1994). Μάλιστα. Είναι έξω φρενών το άτομο γιατί εν χρησιμοποιούμεν την καθαρεύουσα. Ο ίδιος όμως και οι "εθνικές επιτροπές" στις οποίες συμμετέχουν οι νεοεθνικόφρονες ενοχλούντα ιδιαίτερα με την κυπριακή γλώσσα ("το ιδίωμα" όπως το αποκαλούν) και θέλουν να την εξαφανίσουν γιατί είναι "απολίθωμα", είναι "παλιά" δεν μπορεί, λέει, να εκφράσει τους "νέους όρους" όπως και η "κοινή" (η αθηναϊκή δηλαδή). Και όχι μόνο πολεμούν τη μητρική τους γλώσσα / διάλεκτο αλλά και επιμένουν να γίνουν νόμοι να την απαγορεύσουν στο δημόσιο λόγο, να αλλάξουν τα ονόματα των χωρκών / τοπονυμιών κ.λ.π. Υποκρισία; Αδυναμία κατανόησης; Ή απλή δίψα για εξουσία;
* Το άρθρο καταλήγει με γνώριμους ήχους: "Πρέπει να κηρύξουμε συναγερμό και κατάσταση γλωσσικής πολιορκίας, ολοκληρωτικό και ανειρήνευτο πόλεμο, γενική επιστράτευση ενάντια σε κάθε γλωσσική εισβολή... Είναι η ώρα της εθνικής επανάστασης". Εμπρός. Ζήτω η 21 Απριλίου...
* Εμπρός λοιπόν. Να απαγορευτεί στους Κυπρίους να μιλούν. Να συλληφθούν όλοι οι γέροι. Να περάσουν τα παιδιά από εθνικά εκπαιδευτήρια για να μάθουν καλαμαρίστικη προφορά. Όποιος λαλεί "τζιαι". Εθνική επιστράτευση.
* Απίστευτος ο δήμος Λεμεσού. Μα που εξανακούστηκεν σιόρ να κλαδεύκουν τα δεντρά σε γεωμετρικά σχήματα με προτίμηση στα τετράγωνα;

* Τζιαι ύστερα λαλούν σου... Σκέφτου τι μπορείς να κάμεις για την πόλη σου. Επιτροπές αυτοάμυνας της φυσικής εξέλιξης των κλώνων... "Οι κλώνοι ανήκουν στα δέντρα τους"...
* Κυκλοφοράτε με φωτογραφική. Για να μας μείνει τζιαι καμιά φωτογραφία της πόλης όπως την ηξέραμεν.
* Ρε! Αντραπείτε τζιαι λλίον σιόρ... Πότε εν να αλλάξετε τζείνον τον νόμον για την ομοφυλοφιλίαν; Ποιος φοάται ποιον τέλος πάντων;

Και αυτή η Αυγή που πλησιάζει απαλά, απαλά.
ελαφρά, πουπουλένια, αθόρυβα, γυμνή.
Αυτές τις ώρες τες ιερές πριν απ' την αυγή.
Αυτές τις προσωπικές ώρες του κάθε κόκορα
του τυπικότερου πτηνού και περήφανου κοτά.
Αυτού του εραστή που του σφάζουν τις
γυναίκες του μπροστά του, προκλητικά
μπροστά του,
μα τι να πει;
Το ρολόϊ ίσως κάτι έχει πάθει, ίσως του
σαλέψει
ο μηχανισμός και δεν κτυπήσει το απαίσιο
του
ξυπνητήρι. Μπορεί και να πέσει να
τσακιστεί
πριν το χάραμα.
Ποιο θα πρέπει να εμπιστεύεσαι για το
ξύπνημα του,
το ξυπνητήρι, το ζωγραφιστό βαμμένο
ή μήπως τον κόκκορα.
Και οι πετινοί αρρωστάνε καμιά φορά και
δεν στέκουνε στα δυο για να κραυγήσουν.
Οι πιθανότητες ίδιες. Ποιος θα ρωτήσει
τον κόκκορα αν νοιώθει καλύτερα;

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Στο όνομα της ανθρωπιάς,
για τους άμαχους που απειλούνται από εγκλήματα πολέμου,
ιδιαίτερα για τα παιδιά,
και για τη φύση που δεινοπαθεί από την προετοιμασία και διεξαγωγή των πολέμων,

εμείς οι υπογράφοντες συνηγορούμε υπέρ της κατάργησης της καθολικής υποχρέωσης στράτευσης, σαν ένα μεγάλο και αποφασιστικό βήμα προς τον τέλειο αφοπλισμό.

Θυμίζουμε το μήνυμα των ανθρωπιστών του 20ού αιώνα:

"Πιστεύουμε ότι ο στρατοί που στηρίζονται στην υποχρέωση στράτευσης και καθοδηγούνται από ένα μεγάλο επιτελείο επαγγελματιών αξιωματικών αποτελούν μια σοβαρή απειλή για την ειρήνη. Εξαναγκαστική θητεία σημαίνει εξευτελισμό της ελεύθερης ανθρώπινης προσωπικότητας. Η ζωή του στρατοπέδου, η σκληρή εξάσκηση, η τυφλή υπακοή και στις πιο άδικες και παράλογες διαταγές και το όλο σύστημα εκπαίδευσης στο να φονεύεις, υπομονεύει το σεβασμό της ανθρώπινης προσωπικότητας, της δημοκρατίας και του πολιτισμού.

Είναι προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας να εξαναγκάζεις άτομα να θυσιάσουν τη ζωή τους ή να φονεύουν, αντίθετα με τη θέληση, την πεποίθηση και το συναίσθημα δικαιοσύνης που τα διακατέχει. Το κράτος που θεωρεί δικαίωμά του να εξαναγκάζει τους πολίτες του να συμμετέχουν σε πόλεμο δεν είναι σε θέση να επιδείξει ούτε και το στοιχειώδες ενδιαφέρον για την ευημερία τους σε περίοδο ειρήνης. Κι ακόμη περισσότερο: η υποχρέωση στράτευσης εμφυτεύει σ' όλο τον ανδρικό πληθυσμό ένα μιλιταριστικό πνεύμα επιθετικότητας και δη σε μία ηλικία αρκετά ευάλωτη. Η εκπαίδευση στον πόλεμο δημιουργεί εύκολα την εντύπωση, ότι τελικά ο ίδιος ο πόλεμος είναι αναπόφευκτος, και μάλιστα τον καθιστά ευπρόσδεκτο".

"Η υποχρέωση στράτευσης παραδίδει το άτομο στο μιλιταρισμό. Είναι ένας τύπος δουλείας. Απόδειξη για την παραλυσιακή της επίδραση είναι το γεγονός, ότι οι λαοί έχουν συνηθίσει να τη δέχονται χωρίς αντίδραση. Στρατιωτική εκπαίδευση είναι η εξάσκηση σώματος και πνεύματος στην τέχνη του να φονεύεις. Στρατιωτική εκπαίδευση είναι διαπαιδαγώγηση στον πόλεμο. Είναι η διαιώνιση του πολεμικού πνεύματος. Εμποδίζει την ανάπτυξη της θέλησης για ειρήνη".

Θέλουμε να ενθαρρύνουμε τον κάθε άνθρωπο να αποστασιοποιηθεί από το στρατοκρατικό σύστημα, χρησιμοποιώντας μεθόδους μη βίαιης αντίστασης στο δρόμο που χάραξαν οι Μαχάτμα Γκάντι και Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, όπως: συνειδητή ανυπακοή, μη καταβολή φόρων που διατίθενται για στρατιωτικούς σκοπούς, μη συνεργασία με στρατιωτική έρευνα και τεχνολογία, πολεμική βιομηχανία και εμπόριο όπλων.

Στη σημερινή εποχή που επιτρέπει την ηλεκτρονική διεξαγωγή πολέμων και τη δραστική χειραγώγηση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την ευθύνη που έχουμε, στο να ενεργούμε έγκαιρα και σύμφωνα με τις επιταγές της συνείδησής μας. Είναι ύστατος καιρός να αποστρατικοποιήσουμε τις αντιλήψεις μας και τις κοινωνίες μας, και να εκφράσουμε δημόσια την αντίθεσή μας στον πόλεμο και στην προετοιμασία του.

Τώρα είναι καιρός να ενεργήσουμε, τώρα είναι καιρός να δημιουργήσουμε και να αναπτύξουμε έναν τρόπο ζωής που θα σώσει τη ζωή άλλων.

